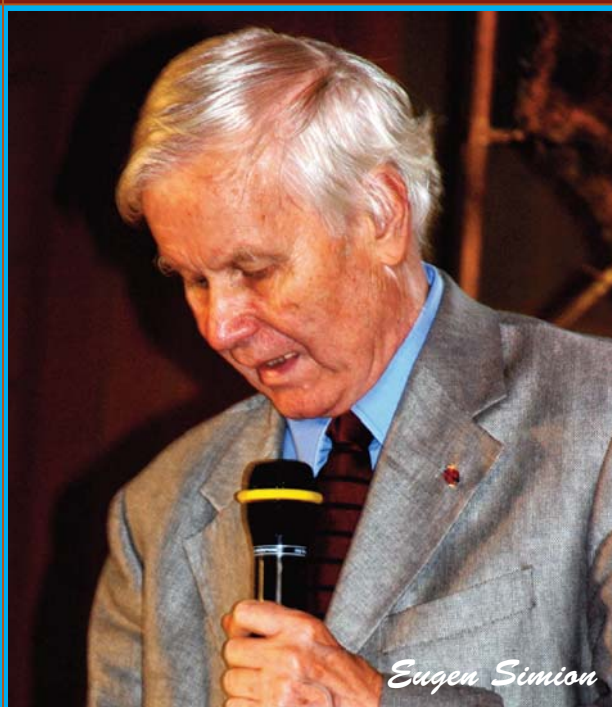
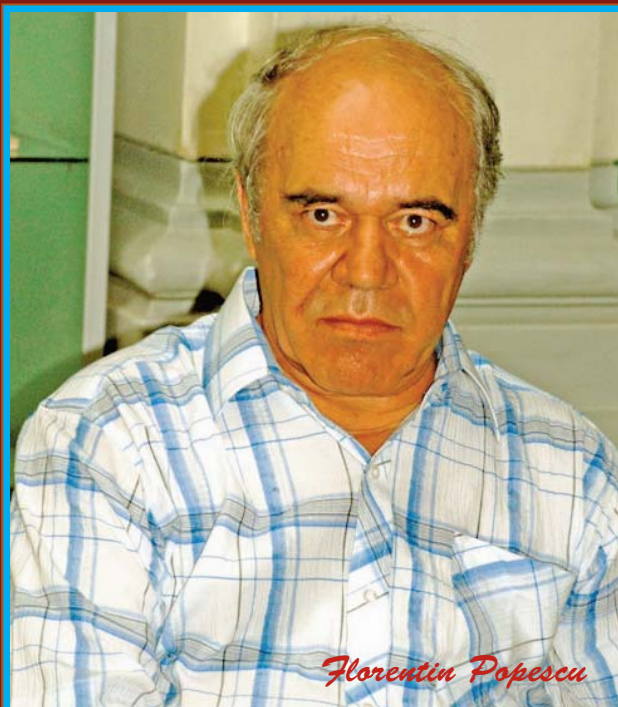

FEREASTRA

REVISTĂ EDITATĂ DE
ASOCIAȚIA CULTURALĂ „AGATHA GRIGORESCU BACOVIA” - MIZIL

ANUL XII - NR. 4 - 5 (91 - 92) - APRILIE 2015

Nasile Voiculescu

PREGĂTIRI DE CINĂ

Venise primăvara și stepele gorgane
Cu tort de flori alese își peticeau Chilimul...
Și doldora de mărfuri, de bani și caravane
Se pregătea de Paște întreg Ierusalimul.

Pe ulițe un zbieret de miei fără-ncetare
Și aburi calzi de azimi veneau din curți vecine;
Copii, fugiți din joacă, cerșeau, scâncind, mâncare
Și se-agățau de poala grăbitei gospodine.

Isus, din foișorul cu șifă înverzită
Privea deșarta caznă și robotul zadarnic...
O silă uriașă și-o milă nesfârșită,
Ca umbra și lumina, luptau în el amarnic.

Chesat și aprig Iuda se târguia la poartă
Oprind din drum casapii cu mieii de vânzare;
Ioan pleca la apă cu vasele de toartă,
Iar Petru da cuțitul pe gresii și amnare.

Cu multă greutate găsiră precupețul
Ce s-a-nvoit să intre cu mielul în ogradă
Și dup-o grea tocmeală, peșin plătindu-i prețul,
L-au înșfăcat și veseli i l-au adus să-l vadă.

Era un miel molatic cu lațele plăvițe,
Mirositor a lapte - și-l toropise somnul,
Cu fruntea cucuiată de două mici cornițe,
Și presimțind scăparea, a behăit spre Domnul.

Atunci duios și pașnic, ca un păstor de munte,
Isus îl luă în brațe cu-adâncă sfășiere,
Îl sărută cu sete pe bot, pe ochi și frunte,
Apoi întoarse capul și-l dete spre junghere.

Cu mâneci suflecate voioși îl apucară,
Îi scoaseră cordeaua, smulgându-i clopoțelul,
Doar Iuda-nțepenise, holbat, năuc pe scară
Privind sărutul tainic ce osândise mielul.

Emil Proșcan

DRUMUL CRUCILOR

La început Ion era în fiecare sat, în fiecare cătun, în fiecare așezare cu case ce aveau pârispă și ferestre așezate spre dimineți, șure de fân, fântâni cu cumpene... Mângâia ploile, pământul, zăpada, bunătața animalelor, copacii și tot ce avea nevoie de binecuvântare.

A luat din cer doina, dorul, zâmbetul, desculțul prin rouă și carul mare. A învățat frunza, solzul de pește, coaja de copac și lemnul să vibreze cu zâmbetul sufletului său, cu lacrima, cu aerul din zilele de duminică... și să cânte.

Mai târziu, a început să coboare, în oraș, să-și dojenească strănepoții, să-i mângâie și să-i învețe să deschidă fereastra. Nu a înnoptat nici odată acolo. Spunea că în oraș nu sunt dimineți, nici înserări, iar zăpada, atunci când vine, plânge.

Acum îmbătrânește în satul de la poalele munților, unde fiecare anotimp încă se mai așează, când îi vine vremea, conștiincios și cuminte, ca mâinile mamei ce trimite, prin gânduri și rugăciuni, mângâieri de lumină spre diminețile copilului său.

Se bărbiește cu briciul, o dată pe săptămână, duminica dimineața, înainte de a merge la biserică, așa cum dintotdeauna făceau toți oamenii satului. Din ce în ce mai puține lucruri se pot face ca atunci, ca în întreaga lor viață.

Înalt, negârbovit, cu spatele lat, cât distanța dintre coarnele plugului, brațele încă vânoase, palmele uriașe, netremurate, încrustate cu linii precum crăpăturile florilor de gheață din nopțile de după Crăciun. Fruntea și fața îi sunt brăzdate de riduri, râuri secate odată cu zâmbetul, în care o lume trecută, dar trăită, se regăsește ca într-un refugiu. Prea puțin vorbitor prin vorbe, comunică întotdeauna prin gânduri, privirea-i blajină căutând, din când în când, în munți și cer, hrana așteptărilor.

Casa din paiantă este și ea tristă. Treptele de piatră sparg în două prispa, răstignind mulțime de pași și zile, care-i șlefuiesc tristețea. Atunci, de mult, totul zâmbea din zâmbetul său și se mângâiau reciproc. Acum grădina, curtea, nucul și tot ce mai plânge mocnit, se hrănesc până la supușenie cu amintiri.

Duminica sau sărbătorile Ion merge la biserică unde stă nemișcat, cu privirea ațintită spre icoana Sfintei Mării cu Pruncul, ca într-un dialog de țipăt mocnit, ca într-o spovedanie.

Unii spun despre el că umblă noaptea

prin munți să adune buruieni de leac pentru a nu îmbătrâni, alții că se teme de oameni, alții, nemaștiindu-i vârsta, că ar fi o stafie a străbunicilor, ce bântuie împrejurimile la adăpost de întuneric. Ziua stă mai mult în vechiul atelier de tâmplărie, mai repară câte ceva, mai pune câte un lemn în goliciunea vechilor acareturi... Căruța, plugul, ieslea și toate celelalte, în fiecare zi le petrece atent cu degetele palmelor și nimeni nu știe dacă le șterge de praf sau dacă le mângâie. Mai are o capră și câteva păsări...

În nopțile cu lună Ion iese, într-adevăr, să-și vadă munții, cărările, izvorul. Ca răspuns la o chemare numai de el auzită, de a regăsi acel ceva din care face parte și la care trebuie, din când în când, să se întoarcă. Viața lui a fost, într-un fel anume, înfrățită cu pădurile, apele, și anotimpurile cu rosturile și frumusețile lor. Multe s-au schimbat. Munții au devenit mai goi, ca niște imensități încremenite în neputință, doar iarba înverzindu-i în urcușul ei neodihnit către cer. Au rămas singuri și triști, răstigniți pe zare.

Ion vine aici noaptea și se așează în mijlocul cioatelor mutilate. Stă așa ore în șir, devenind parte a muntelui, ca un copac cu crengele aripilor retezate. Ascultă rugăciune de iertare și plânge. De aceea vine aici: să poată plânge. Acolo, jos, în satul din ce în ce mai fără rost, cu casele intrând în pământ, nu mai poate să plângă...

Într-un târziu caută în mulțimea crengilor, abandonate în răvășire, un lemn. Îl ridică pe umăr și pleacă acasă. A doua zi îl curăță cu cuțitoaia și îl trage la rindea făcându-i patru fețe. Măsoară, taie, îmbină, apoi, într-un târziu, ia bucata de lemn, parcă însuflețită, și o ducea în casă, alături de celelalte. Aici, în camera fără mobilă, sunt o mulțime de astfel de închipuiri; toate aduse de el din pădurile înnoptate devenite cruci. Și toate fuseseră copaci.

Ion auzise despre Iisus de la bunicul, apoi o simțise. Știa că viața Lui a fost o cruce, pe care a cărat-o, a dumnezeit-o și apoi a dat-o oamenilor, ținută cu suferință și jertfă, pentru a fi dusă mai departe prin închinăciune. Acolo, în Crucea Lui Iisus, se aflau toate greșelile și suferințele oamenilor și doar prin ea păcatele puteau fi mântuite, adică prefăcute în lumină...

În dimineața de după Înviere Ion a adormit. Câmpuri cu grâne, coame de cai, brazdele plugului, ploile aducătoare de curcubeu, păsatul pe frunză de nuc, troienele uriașe și blânde, floarea de cireș, moara de apă, războiul de țe-

sut, zâmbetele oamenilor care peste tot erau învăluite în lumină, în multă lumină. Apoi un înger s-a coborât și i-a vorbit: „Să nu fii trist, Ioane! Dumnezeu știe și e aici, lângă tine...”

– Hai, bunicule, trezește-te! Azi e Paștele. Hristos a înviat!

Ion deschise ochii și, pentru moment, se crezu în visul său, alături de înger. Se trezi apoi de-a binelea, privi în jur cu neînțelegere și întrebă fetița, pe care nu o cunoștea:

– Tu cine ești? Și cum ai ajuns aici?

– Vorbești!?... Vorbești!... Mama spune că nu vorbești.

Fetița făcu o pauză, sperând să-l audă, din nou, pe „bunicul” vorbind. Dar Ion, trezindu-se nu mai spuse nimic. Doar se ridică și se așează pe marginea patului. Frânturi din slujba de înviere se perindau acum prin râsul cristalin al fetei cu părul negru și lung. Era foarte frumoasă! Fugare amintiri pline de lumină treceau prin mintea lui Ion. Ele - gândurile și fetița - îi luminaseră fața. Mâna dreaptă se ridică spre fruntea copilei, încercând o mângâiere...

– Am venit cu mama la tine..., să-ți aducem împărțanie: drob, cozonac, pască, miel, vin și ouă roșii. Dormeai și mama nu a mai putut să stea, trebuia să mai împartă și pe la alte case. M-a lăsat pe mine, pentru că... eu am rugat-o. Mi-a povestit despre tine, când ai venit, azi-noapte, la biserică. Știu că tu ai făcut crucile și că ești bun și singur. Să nu mai fii trist! De asta am venit la tine... și am să mai vin. Ai să vezi! Uite, ia de aici un ou roșu; vreau să ciocnim! Hai! Să vezi cum te câștig!

Fetița îi puse un ou roșu în mână, ochi cu atenție și ciocni...

– Hristos a înviat!

Oul din mâna bătrânului, lovit un pic lateral, se sparse.

– Adevărat a înviat! răspunse Ion.

Fetița îi luăoul din mână și începu să-l curețe.

– Îl mâncăm pe al tău, că s-a spart, și apoi ciocnim altul, da? Îi întinse apoi oul pe jumătate curățat: Hai, mușcă tu primul!

– Ba tu... E oul tău, l-ai câștigat.

– Bine, uite am mușcat... Acum e rândul tău.

Ion se supuse, apoi luă mâna fetei în mâna lui, o mângâie și o întrebă:

– Cum te cheamă?

– Ioana, răspunse fetița.

Pe deasupra satului de la poalele muntelui, un stol de cocori trecea spre răsărit.

Săpând s-a rupt lopata. Cel ce-o știrbise, iată-l,
Cu moaștele-i de piatră, fusese însuși Tatăl.
Și m-am întors prin timpuri, pe unde-am scoborât,
Și în odaia goală din nou mi-a fost urât.
Și am voit atunci să sui și-n pisc să fiu.
O stea era pe ceruri. În cer era târziu

Magda Isanos

Dumnezeu

Oamenii bogați au făcut icoane,
catipetezme-aurite și strane,
însă Dumnezeu n-a venit.
Bogații stăteau groși, împovărați
și se uitau la sfinții frumos îmbrăcați.

În vremea asta Dumnezeu zbura-n copaci,
făcându-i să-nflorească, fugea la săraci,
cerându-le mămăligă și ceapă.
Era când câmpie verde, când apă.
Alteori se făcea mic
și s-ascundea în floarea de finic,
ori s-apuca să crească-n păpușoie,
s-ajute furnicile la mușuroaie,
să dea pământului mană și ploaie.

Avea atâtea de făcut Dumnezeu,
și oamenii îl plictiseau mereu
Îi auzea strigând: - Pământul meu...-
Îi vedea punând semn de hotar,
ciopârțind, împărțind minunatul dar.

Atunci se supăra. Pornea furtuna.
Cu secetă și ploaie-nghețată lovind într-una,
se făcea mare și-nfricoșat,
ca muntele cu păduri îmbrăcat.

Până venea o pasăre la el.
Codobatura sau un porumbel
și spunea - Doamne, mi-a căzut puiul jos.
zi să se facă iară frumos,
să răsără soarele și să-l gălesc...-

Facă-se voia ta, sol păsăresc...-
Și Dumnezeu pune fulgeru-n teacă
Și s-apuca alte lucruri să facă.

Adrian Păunescu

Psalm de Paști

Ce bine mi-e a-ți recunoaște
Ștergarul alb de in la porți,
Te-ai pregătit și tu de Paște,
Hristos a înviat din morți.

Pe mal de râu mai cântă broaște

Și râul cântă-n contraforți,
Reînviem și noi de Paște,
Hristos a înviat din morți.

A re-nvia, a te mai naște
E darul crudei tale sorți,
Să ne privim în ochi de Paște,
Hristos a înviat din morți.

Asinul ce pe pietre paște
Te reînvață să suporti,
Și ani pustii, și Zi de Paște,
Hristos a înviat din morți.

Și vom muri, și ne vom naște,
Și plini de sorți, și fără sorți,
Dar vom avea o Zi de Paște,
Hristos a înviat din morți.

Mă poți vedea, te pot cunoaște,
Cum mă comport, cum te comporți,
Când prin lumina grea de Paște,
Hristos a înviat din morți.

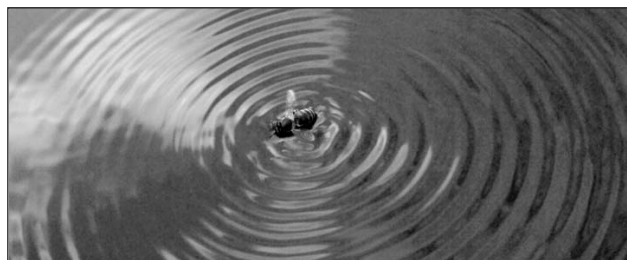
Creștine, ca să poți renaște,
Deschide crucii orice porți,
Rectitorește-te de Paște,
Hristos a înviat din morți.

George Vulturescu

Cadavrul de Paști

„Ființa pură și nimicul pur sunt deci unul și același lucru” (Hegel – Știința logicii)

Noi suntem toți în jurul cadavrului Tău,
Doamne, ne rotim
de la răsăritul la apusul zilei jelind:
„Dumnezeu a murit”
Palizii și cadaverici stăm în rugăciune
sub abside înegrite de fumul lumânărilor
sub vitraliile vorace ale bisericilor
unde scoate, cadavrul Tău pur de Paști
și-i trăim cu toții Noaptea Învierii arătându-i
feștilele arzând: ești creat pentru cenușă
afară vânturile așteaptă
căci lumea întreagă e un cadavru de lut
într-o tăcere de cadavru a lumii

Augustin Mocanu

PAȘTILE COPILĂRIEI

- evocare -

După lungul șir al marilor sărbători de la răscrucea anilor: Crăciunul, Anul Nou, Boboteaza, vreme de vreo două luni, în lumea satului patriarhal, preocuparea principală a tuturor membrilor comunității se îndrepta către nunțile și logodnele care umpleau perioada câșlegilor de iarnă.

Odată cu intrarea în Postul Sfințelor Paști, eveniment calendaristic care se petrecea mereu cam pe la sfârșitul lunii februarie și începutul lunii martie, preocupările spirituale și gospodărești destinate întâmpinării mării Sărbători a Învierii Domnului treceau pe primul loc, fiind sporite și de prefacerile importante petrecute în sânul naturii datorită sosirii și înstăpânirii primăverii.

Primul eveniment deosebit al etapei era lăsatul sec pentru Postul Sfințelor Paști, ultima duminică de dinaintea postului, când în satul nostru gospodina fiecărei familii făcea plăcinte din făină albă de grâu. Aceasta constituia mâncarea tradițională specială a momentului, care era consumată de membrii familiei pe tot cuprinsul acelei zile. Feciorii holtei și fetele mari împreună cu unele perechi de tineri recent căsătoriți organizau petreceri cu joc. Din prima zi a postului oamenii trebuia să respecte o serie de norme cerute de biserică. Astfel: nu se mai puteau face nunți și nici alte petreceri, jocul tineretului, obișnuit în duminici și sărbători, se oprea până în a doua zi de Paști, se cerea respectarea unor restricții alimentare pentru persoanele mature și sănătoase; numai bolnavii, copiii și bătrânii aveau anumite îngăduințe de protecție.

Latura distractivă și zgomotoasă a vieții era lăsată de-o parte și pe primul loc trecea preocuparea pentru spiritualitatea existenței umane. De la Sâmbăta Sf. Teodor și până la Sâmbăta lui Lazăr în fiecare zi de sâmbătă se făcea pomenirea morților care

s-au săvârșit în curgerea anului trecut. Pentru pomenire, familiile duceau la biserică prescuri și lumânări. După obiceiul locului, la Boju în județul Cluj, în Joia Mare avea loc sărbătoarea zilei morților. În cadrul acesteia, pentru fiecare decedat în cursul anului trecut se pregătea câte un pom - pomul mortului - asemenea celui făcut cu prilejul înmormântării. *Pomurile* se duceau la biserică, unde preotul le sfințea. La utrenia din Joia Mare, în spațiul părții bărbătești a bisericii erau așezate în rând atâtea *pomuri* câți săteni au plecat în anul scurs de la Paștile anterioare. *Pomurile* erau încărcate cu daruri care se puneau de sufletele celor pomeniți, adică: *pâine rituală* (colăcei, covrigi, pomeni în formă de cruce și o prescură înfățișând o scăriță cu trei fuștei, rezemată de pom), *diferite dulciuri* (pișcoturi, turte colorate, bomboane), *fructe* (mere, prune uscate, nuci), *serpentine de floricele înșirate pe ață*, *ouă roșii* (fiindcă sunt aproape Sfintele Paști), *obiecte cu funcții magico-rituale* necesare mortului în ceea lume (o farfurie, o cană, o lingură, o ștergură, toate noi și nefolosite) și o *lumânare* (ca omul să nu se rătăcească în calea lui din lumea cealaltă). După slujbă *pomurile* rămăneau la biserică și erau împărțite între slujitorii acestei instituții, astfel: din șase, preotul lua trei, diacul două și fătul unu. Din pâinea rituală, fătul tăia bucățele și le împărțea celor prezenți în biserică și săracilor, dacă se nimerea să fie prezenți acolo; uneori erau chemați anume.

În întreaga perioadă a postului ca în toată viața familiei, femeile - soții, mame și gospodine în același timp - aveau un rol foarte important. Ele își îndrumau copiii cum să se comporte în timpul postului; asigurau prepararea unei hrane adecvate familiei, ținând seamă de vârsta și starea sănătății fiecăruia; pregăteau pâinea rituală, lumânările, ștergările etc pentru pomenirea morților familiei, le duceau la biserică și participau la ritualul religios de pomenire, constituind, în acest fel, o adevărată forță de coeziune a familiei, un factor determinant al depozitării, păstrării și transmiterii valorilor spirituale folclorice și creștine moștenite către generațiile tinere care le vor lua locul în mersul vieții. Majoritatea femeilor, în primul rând cele mai în vârstă, participau la slujbele oficiate de-a lungul postului și erau nelipsite de la deniile din Săptămâna Patimilor. Pe lângă sărbătorile trecute în calendarul creștin ortodox, multe femei mai țineau în Postul Mare câteva zile - numite tot sărbători - cunoscute așa, transmise și „impuse” prin tradiție. După câte îmi mai aduc aminte, printre acestea erau: *Patruzeci de Sfinți*, la 9 martie, miercurea din prima săptămână a postului, cunoscută la occidentali cu numele de *Miercurea cenușii* și *Miercurea dintru ele*, adică cea de la mij-

locul postului. De asemenea, trebuie să menționez că în *Vinerea Mare* persoanele mature: bărbații, dar mai ales femeile ajunau și nu făceau lucruri specifice muncii lor: nu coceau pâine, nu spălau haine, nu torceau, nu țeseau, nu coseau etc, dar se putea lucra în grădină și la câmp.

Pregătirea spirituală pentru întâmpinarea Sfințelor Paști era încoronată prin spovedanie și taina sfintei împărtășanii.

În orele de religie ținute de preot, școlarii primeau învățăturile necesare pentru a înțelege semnificația sărbătorilor și îndemnul de a lua parte la liturghie. În anii când în sat exista un învățător priceput, acesta organiza cu elevii cor bisericesc cu care participa la desfășurarea slujbelor din duminici și sărbători.

De la o vârstă, probabil de prin clasa a V-a, părintele ne pregătea și, o dată într-un an, în Postul Sfințelor Paști, ne mărturiseam și ne cuminicam, într-o anumită zi din vacanța de Paști, rezervată de preot anume pentru noi, elevii. Cred că prima dată când am luat parte la un astfel de eveniment excepțional s-a întâmplat prin aprilie 1944, când anglo-americanii bombardau marile noastre orașe în mai multe reprize pe zi, sirenele urlau și lumea fugea înnebunită către adăposturi. Atunci în satul nostru, Boju, slujea părintele Viorel Cristea, refugiat în septembrie 1940 cu toată familia din parohia Mihăiești de peste Cluj, sat care rămăsese sub ocupație horthystă. În acea primăvară, armatele sovietice intra-seră în Bucovina și se apropiau de Cernăuți. Înfricoșăți de moarte, foarte mulți bucovineni au fugit înaintea frontului. În acea zi în care prima dată m-am învrednicit să primesc taina sfintei împărtășanii, au fost de față și s-au împărtășit și cei vreo douăzeci de copii ai unor refugiați bucovineni care se aflau în trecere pe la noi.

Activitățile gospodărești în general și cele casnice specifice perioadei calendaristice de primăvară se desfășurau firesc, ținându-se seamă de zilele de sărbătoare și de participarea la manifestările bisericești organizate de-a lungul celor șapte săptămâni de post mai ales de zilele cu mare încărcătură spirituală din *Săptămâna Mare*.

Tinerii - feciori și fete - care, în post, nu aveau jocul din duminici și sărbători, și copiii își petreceau o mare parte din timpul lor liber practicând jocuri. Cele specifice primăverii erau jocurile cu mingea, numite în Boju *de-a lapta*. Ele se practicau primăvara, de când starea vremii o permitea și până la Sfintele Paști, când reîncepea jocul din *câșlegile cu flori*. La jocul cu mingea, care cunoștea mai multe variante, participau: copii de prin clasele primare, adolescenți și tineri - feciori și fete - fiecare în felul său,

căci jocul permitea schimbări și adaptări pentru diferite situații.

Jocul *de-a lapta* se practica în genere sub două forme principale: lovirea adversarului cu mingea și lovirea mingii cu un baston, un fel de oină locală. La rândul lor acestea cunoșteau mai multe variante. Fetițele și fetele neintrate în joc (horă) jucau *săritura* (șotronul), dar cel mai frecvent joc al lor era *de-a bica* (de-a pietricelele).

Sărbătoarea trebuia întâmpinată cum se cuvine de către toată lumea. Mamele se gândeau din timp și găseau soluții pentru ca tineretul și copiii să se prezinte la Paști în haine noi cât mai frumoase. Grijă cea mai mare se îndrepta către fete, mai ales către cele care, după tradiție, urma să intre în joc de Paști. Acestea își coseau încă din timpul iernii modele pe cămașile (iile) care trebuia să fie luate la biserică și la joc, își cumpărau jumătăți (pantofi) noi, năfrâmi potrivite, mătăsuri și alte materiale pentru diferite piese de îmbrăcăminte. Băieții care la Paști intrau în joc și deveneau membri ai cetei feciorilor trebuia să aibă îmbrăcăminte potrivită, nouă și frumoasă: clop negru de păr cu bertiță (panglicuță) înflorată cu ținte aurii și argintii și cu mărgeluțe de toate culorile; cămașă albă împodobită cu coseli negre sau galbene la guler, pe piept și pe pumnușei (manșete); laibăr negru de postav cusut pe piept și pe dedesubt cu flori de arnici roșu, verde și albastru; nădrăgi negri de postav, strânși pe picior ca să poată intra în cizmele negre din piele de vițel, cu tureacul tare și cu talpă groasă, numai bune de jucat românește; în jeb (buzunar) avea o năframuță mare cusută frumos de drăguță, pe margini și în cornuri. Copiii, fete și băieți, se înnoiau cu cloape, cămași, rochiuțe și sandale. Ceilalți membrii ai familiei își luau fiecare câte ceva, fie cât de puțin, numai să aibă vreun lucru frumos și nou de Sfintele Paști.

În Sâmbăta lui Lazăr, cea de dinaintea *Floriilor*, după masă, fătul împreună cu vreo doi feciorași se duceau pe Rături, de unde tăiau doi-trei snopi de mlădițe de salcie, înflorite, pe care sătenii le numesc *mărțișoare*. Le duceau la biserică și în Duminica Floriilor erau sfințite și împărțite participanților la liturghie, care le duc acasă și le așază la icoane, fiindcă sunt sfinte, amintesc de Domnul Cristos și apără casa și familia de toate relele. Ramurile sunt

păstrate în casă până în primăvara viitoare, când vor fi înlocuite cu altele noi, căci e o nouă primăvară, o firească, repetare calendaristică a mării sărbătorii.

În *Săptămâna Patimilor*, atenția tineretului se concentra la zilele de joi și vineri. În serile acelor zile, participam cu toată însuflețirea la Denia celor 12 evanghelii și la Denia Prohodului Domnului. Ne plăcea că se ieșea afară și se înconjura de trei ori bisERICA cu prapuri și lumânări aprinse.

Ca importanță, în viziune și atitudine populară, Paștile erau o sărbătoare de prim rang la fel cu Crăciunul, deși în popor se zicea: *Crăciunul - sătutul, Paștile - săracile!* Aceasta arăta că majoritatea zdrobitoare a țăranilor era constituită din oameni săraci. Pentru ei Crăciunul era *Sătutul*, fiindcă atunci se tăia porcul și rezervele de alimente adunate toamna existau încă. Paștile erau numite *Săracile*, pe bună dreptate, căci după o iarnă românească lungă și grea, în mijlocul primăverii, la Paști, rezervele erau împuținate: din porcul de la Crăciun mai existau doar câteva oase afumate și puțină slănină, în plus veneau niște ouă mici de la puicile din toamna trecută și apăreau alimentele salvatoare ale Primăverii lui Dumnezeu tocmai bune pentru sărăcime - urzicile proaspete, măcrișul acrișor, lăptucile suculente și *doamna verdețurilor*-știvia, care însă nu puteau concura răciturile, cârnații, caltaboșii, chișca, sângeretele și colacii Crăciunului.

Sâmbăta Paștilor era destinată exclusiv pregătirilor gospodărești pentru sărbătorirea Învierii. Cine avea puțină tăia mielul tradițional. Să reținem faptul că mieii nu erau sacrificați în orice condiții. Mieluțe nu se tăiau, ci rămâneau de prăsilă; se tăiau berbecuți, dar numai dacă erau destul de mari pentru a satisface niște cerințe. Familiile cu posibilități modeste tăiau câte două un miel, împărțindu-l, să fie mai mult de gust decât pentru o masă bogată. Copiii erau trimiși pe fânațe să caute și să culeagă măcriș, verdeață care se folosea pentru înăcrirea ciorbei de miel. Pe lângă aceasta se gătea drob sau miel umplut și friptură la cuptor. Unde mâncătorii erau mulți se

prepara tocăniță de miel cu verdețuri multe. În afară de pâinea obișnuită, gospodinele făceau pască, un fel de coptătură din aluat de cozonac, umplută cu multă brânză proaspătă fie de oaie, dacă mieii fuseseră înțărcați, fie de vacă. Tot sâmbătă către seară erau fierte și vopsite ouăle. În unele case ele erau fierte împreună cu niște coji de ceapă și ieșeau galbene, roșii-maronii sau maro-închis, după cum erau cojile folosite. În cele mai multe gospodării se utilizau coloranți din comerț. Se prefera culoarea roșie. E sigur că într-o lungă perioadă de timp ouăle erau vopsite numai roșu. Există o legendă conform căreia roșul utilizat la vopsirea ouălor ar simboliza sângele Mântuitorului. În deceniul al cincilea din veacul trecut, când copilăream în satul Boju din Câmpia Transilvaniei, chiar dacă era vorba de mai multe culori, nu se zicea *vopsim* sau *feștim* ouă, ci că *roșim* ouă.

De la slujbele de Înviere și din prima zi de Paști îmi stăruie în memorie imagini încântătoare și stări sufletești încărcate cu emoții de neuitat. După obișnuința locului, din prevedere, pentru ca lumea să nu umble pe întumeric prin niște locuri rele, slujba de Înviere se oficia dimineața pe la orele 4-5, când ziua începea să se arate. De fapt Sfânta Scriptură spune că marele eveniment al Învierii Domnului Nostri Iisus Hristos s-a petrecut către ziuă și femeile au sosit la mormânt dimineața când răsărea soarele. După terminarea acestei slujbe se împărțeau paștile - pâine sfințită umezită cu vin - simbolizând trupul și sângele Mântuitorului.

Dimineața, după slujba de Înviere, cineva din fiecare familie ducea paști acasă cu o cană sau un pahar mărișor. Câte o bucată din acestea lua fiecare membru al familiei în cele trei zile de Paști, după ce se scula și se spăla, dar nu pusese încă nimic în gură. După acest ritual creștinesc obligatoriu urma cel al ouălor. Ne așezam în jurul mesei în frunte cu tata. Mama aducea coșul cu ouă roșii, îl pune în mijlocul mesei apoi venea cu celelalte bunătăți. Noi copiii, ne înghesuim mâinile în coș, căutând să le luăm pe cele vopsite mai frumos, necăpate, având o formă puțin alungită și cu un vârf cam ascuțit ca să reziste la cât mai multe ciocniri. Când ne ostoiam puțin, începea ritualul ciocnitului. Fiecare își potrivea oul în palmă în așa fel încât să nu se spargă ușor. Zicând *Cristos a-nviat!* și răspunzând cu *Adevărat c-a-nviat!* ciocneam pe rând toate ouăle luate din coș până când unul singur rămânea nespărțit. Un astfel de ou urma să fie folosit la ciocniri cu alți copii din sat. Mâncam liniștiți consumând ouăle sparte și noi, băieții, ne mai vâram degetele în coș să mai găsim ouă bune pentru ciocnit.

Când se trăgea clopotul chemând oamenii la liturghie, ne luam ouăle cele tari și niște monede

grele și repede ne înfățișam în curtea din jurul bisericii, unde era plin de băieți de toate vârstele. Fiecare avea la sine ouă și monede de cele bune și grele. Aceștia nu intrau în biserică, ci se aflau acolo să miruiască (câștige) cât mai multe ouă roșii, lucru ce putea să fie împlinit în două feluri: prin înțelegere se ciocneau două ouă, cel care se spărgea era pierdut și trecea în buzunarul băiatului cu oul cel tare și, tot prin înțelegere, un ou putea să fie miruit, dacă se dădea în el cu un ban greu și moneda încresta oul intrând în el și rămânând înțepenită acolo. La aceste jocuri trebuia să fii cu ochii în patru pentru a nu te păcăli, căci unii copii aduceau cu ei ouă de lemn bine roșite cu care câștigau destul până se descoperea viclenia folosită. Eu nu mă băgam în astfel de jocuri, deoarece știam că te poți înșela și aveam numai două-trei ouă pe care nu doream să le pierd și să mi se și rădă în nas, însemnând că degeaba învăț eu bine la școală când la „jocuri” nu mă pricep deloc. După masă, la vecernie, „jocul” continua, însă cu mai mică participare și cu intensitate scăzută.

În a doua zi de Paști, după-amiază tot satul era prezent *În Deal*, locul tradițional de adunare, să vadă jocul. Acolo soseau cam deodată, pe la ora două, feciorii tinerei pregătiți să intre în joc, feciorii cei mari care cunoșteau bine jocul, îl organizau și stăpâneau și cei „bătrâni” cu armata făcută, dar neînșurați; de asemenea se prezentau fetele tinerele care tremurau ca varga nefiind sigure că le vor chema *tizeșii* să le bage în joc, fetele cele mari gata de măritat care aveau drăguți și una-două fete mai „bătrâne” care mai trăgeau nădejde să se mărite în cășlegile ce vin. Nu peste multă vreme, locul de jucat era împresurat de mame, mătuși, cumnate, vecine și alte femei venite să se holbeze, să vadă și să *biciulească* (aprecieze critic) pe toată lumea care se găsea acolo. Bărbații tineri de curând înșurați erau strânși mai departe așteptând să vadă cum va începe jocul și când vor socoti că e nimerit să intre și ei ca să le arate începătorilor cum se joacă românește. Oamenii maturi cu gospodării și copii se adunau lângă popa și discutau chestiuni gospodărești de-ale primăverii, câțiva necăjiți ai vieții dădeau târcoale pe departe și se bucurau când erau băgați în seamă cu câte-o țigară.

Încheiem acest material menționând că mai demult, probabil în anii de dinaintea primului război mondial, prima zi de Paști era marcată și de un alt eveniment deosebit care e bine să fie amintit aici, deși nu l-am trăit și nu l-am cunoscut direct. E vorba de obiceiul ca ceata feciorilor să-și aleagă craiul.

După vecernie, adunați în curtea bisericii, feciorii se înțelegeau și-l alegeau crai pe acela dintre ei care a ieșit primul cu plugul la arat. Acesta trebuia să fie un ins de frunte: harnic, de treabă, serios și cu

autoritate în rândul feciorilor. Craiul se alegea pe un an de zile și el decidea în toate chestiunile privind viața și manifestările inițiate de ceata feciorilor, ținea legătura cu oficialitățile locale și obținea de la acestea diferite aprobări sau înlesniri pentru activitatea cetei. Una dintre obligațiile principale ce-i reveneau era să mențină în rândul tineretului disciplina și o stare de bună-înțelegere permanentă. De aceea el avea puterea de a pedepsi pe cei care, în perioada postului, se abăteau de la comportamentul cerut de bunul simț specific comunității satești. De regulă pedeapsa consta în lovirea simbolică a vinovatului peste tălpile picioarelor cu o nuia numită *prîșcălă*. *Prîșcălirea* se aplica în fața cetei de către unul din ajutoarele craiului, numai când acesta poruncește.

După alegere, craiul își ospăta prietenii cu mâncare și băutură, căci este obicei ca fiecare eveniment important să se încheie cu o masă în comune.

Mihai Eminescu

Învierea

Prin ziduri înnegrite, prin izul umezelii,
Al morții rece spirit se strecura-n tăcere,
Un singur glas îngâna cuvintele de miere,
Închise în tratajul străvechii evanghelii.
C-un muc în mâini, moșneagul cu barba
ca zăpada,

Din cărți cu file unse norodul îl învață,
Că moartea e în luptă cu vecinica viață,
Că de trei zile-nvinge, cumplit muncindu-și prada.
O muzică adâncă și plină de blândețe
Pătrunde tânguioasă puternicele bolți:
„Pieirea, Doamne sfinte, căzu în orice colț,
Înveninând pre Însuși izvorul de vieți,
Nimica înainte-ți e omul ca un fulg,
Ș-acest nimic îți cere o rază mângâioasă,
În pâlcuri sunătoare de plânsete duioase,
A noastre rugi, Părinte, organelor se smulg!”
Apoi din nou tăcere, cutremur și sfială
Și negrul întuneric se sperie de șoapte...
Douăsprezece ceasuri răsună..., miez de noapte...,
Deodată-n negre ziduri lumina dă năvală.
Un clocot lung de glasuri vui de bucurie...
Colo-n altar se uită și preoți și popor,
Cum din mormânt răsare Hristos Învingător,
Iar inimile toate s-unesc în armonie.”

POETUL LUNII APRILIE

Passionaria Stoicescu

Passionaria Stoicescu, căreia redacția revistei noastre îi urează un sincer și călduros „*La mulți ani!*” și cu această ocazie, s-a născut la 30 aprilie 1946, în București. S-a afirmat în literatură, devenind cunoscută ca poetă, prozatoare, scriitoare de literatură pentru copii și traducătoare, fiind membră a Uniunii Scriitorilor din România (1976), Secția Poezie. A debutat cu poezie, în revista **Lu-ceafărul** (1964), înrăurită de poezii buzoieni *Ion Gheorghe* și *Ion Caraion*. Debutul editorial s-a produs în 1971, cu literatură pentru copii **Lume mică, lume**

mare, la editura Ion Creangă. A publicat, până acum, 63 de cărți, din care 16 de poezie. Colaborează la reviste literare din țară și străinătate. A tradus în volum poezie, dramaturgie (în colaborare) din limbile rusă și polonă iar în periodice și din limbile belarusă, cehă, bulgară și georgiană.

Dintre numeroasele premii și distincții primite în lunga și prodigioasă carieră literară a domniei sale, amintim: **Premiul Uniunii Scriitorilor din România pentru literatură pentru copii** (1996) București, **Diploma de Onoare** pentru merite literare acordată de Festivalul Internațional de Poezie EMIA, Deva (2001), **Premiul Asociației UNESCO « Iulia Hasdeu »** (2002), **Diploma de Cetățean de Onoare al Municipiului Buzău** pentru contribuția deosebită adusă în domeniul culturii (2005), **Premiul Asociației Scriitorilor București** pe anul 2007, pentru traducere din literaturi străine (2008), București, **Diplomă de Cetățean de Onoare al Municipiului Râmnicu Sărat** în semn de prețuire pentru întreaga activitate culturală depusă (2011), **Premiul Uniunii Scriitorilor din România pentru literatură pentru copii** (2013), București.

Repere critice (selectiv)

♦ „Passionaria Stoicescu e o poetă evident cutezătoare, dacă remarci câte accente sunt puse pe patima ei de dăruire, consecvență, ardoare, uimire, confesiune, risc, aspirație, ipostazieri, imaculări, un fel de decepție, un fel de interogație, un fel de absolutism al candorii” (*Ion Caraion: Jurnal I, „Palat al sertarelor”*, Ed. „Cartea românească”, 1980)

♦ „Cum altădată pentru domnișoara din Amherst sau cum, în peisajul autohton la, bunăoară, Constanța Buzea, (în poezia Passionariei Stoicescu) sentimentul erotic îl include și pe acela mai larg, al condiției de poet. De aici poate o anume tensiune intelectuală a celui dintâi și o anume senzualitate a celui de al doilea.” (*Laurențiu Ulici: Prima verba*, Ed. „Albatros”, 1975)

♦ „Passionaria Stoicescu are o mare dexteritate a scrisului - seamănă cu un pianist care se joacă plimbându-și degetele pe clape. (...) Lista cu cărțile publicate până în prezent - poezie, proză, traduceri, literatură pentru copii - este impresionantă. Autoarea este o risipitoare, înzestrată din naștere cu farmec...” (*Alex. Ștefănescu: Revista „România literară”, nr. 7, 1990*)

Alta

Recitind propriile poeme:
femeia care mă îngădui a fi
se teme...

Scrisul meu atestă dovada,
umblu pe urmele alteia
ca polițistul uimit
de cât de vicleană e prada.

Sunt și nu sunt eu
ba fericită, ba disperată,
altcineva scrie cu scrisul meu,
când zăcând ignorat,
când izbucnind în afară
ca gestul ploii de vară

ce lasă mireasmă de fulger
și gust de praf înmuiat.

În fiecă carte
sentimente-junghere
mă hăcuiesc
înroșindu-și prășelele
cu innuri de viață
și plânsuri de moarte
despre iubire în iadul aproape,
despre trădare în raiul departe,
un fel de coborât în fântână
să văd în plină zi stelele...

Da, le zăresc,
da, mă văd:

o alta mă locuiește,
pe alta o dă afară
din suflet gândul,
o alta-mi ruginește suflarea,
o alta-mi învolutează marea,
o alta-mi ucide cuvântul,
o alta-l învie,
o alta suie zidiri din ruine...

Scriu, scriu
sau o alta mă scrie,
să aflu odată cine...

Bietul, Poetul

Păsării
încă din ou
i-au binecuvântat zborul
Cerul și Soarele:
albușul de la nori,
gălbenușul de la
plodul astrului de lumină...

Omului
doar chipul și asemănarea
i le-a dat Cel de Sus,
în rest l-a făcut din tină,
chiar cu suflare divină
din tină,
doar tină...

Oricât de profund și grav
s-ar strădui să fie,
el ucide pasărea
sau o chinuie-n colivie
fără putere s-o-nvie,
fiindcă-i din praf,
doar din praf,
fie și Marele Praf
al acelei secunde
urcând spre vecie.

Dar bietul, Poetul?
El e naiva întruchipare
de praf cutezând să zboare
cu aripile Cuvântului
spre soarele Cântului
cel încă nespun/neapus,
nesocotind Cerul și Marea,
căutând disperat asemănarea
Celui de Sus,
Celui de Sus!

Întâlnirea

Nu pot fi invidioasă pe fotbal,
e o metaforă și acolo,
în care unul lovește cu piciorul
bunăoară, pământul
contras într-o minge...
Și câți poeți nu scriu cu piciorul?
Și cât o să rabde pământul
jocul lor?
Și de ce să nu lovești și tu în ceva,
când zilnic ești lovit?
(Ah, cât de puțini suntem în
sală...)

Iar marcatul în poartă e tot
o metaforă

arătată lumii și mie de domnul
Freud,
ca să înțelegem
că viața (intrat/ ieșit) îi e mult
mai datoare
fotbalului decât poeziei...
(Ah, cât de puțini suntem în
sală...)

Portarul apără, apără, dar
e vulnerabil,
o clipă de oboseală, de neatenție
și „gool!”
un urlat fericit de viol colectiv,
care nu va exista niciodată în
poem:
taci și scrii,
taci și citești,
lăuntru tipă
într-o sfântă muțenie.
(Ah, cât de puțini suntem în
sală...)

Fiecare gândim și simțim altfel
în fața poeziei care
se vede, dar nu prea se vede,
se aude, dar nu se aude,
se percepe, dar nu se percepe,
marchează, dar nu marchează,
costă, dar e degeaba,
(ah, cât de puțini suntem în
sală!).

În fața mingei de fotbal
se adună infinit mai mulți
uniți de datul cu piciorul,
(cel mai la „îndemână” gest!),
de banii mulți luați pe prostie,
din opreliștea de moment a porții
și din gol;
chiar crainicii urlă „Gooooo!”
rostogolind cu voce inumană
litera „o”
și ea o metaforă - a lui zero -
o minge de aer, într-o clipă de aer
de efemeră victorie
din care nu va rămâne nimic...

Ah, cât de puțini suntem în sală!

Într-un cer

Există cuvinte care mă dor,
nu-și pot umple făptura...
Doar atât - le rostește gura
și gol e destinul lor.

Pe dinafară dibace
îmbrăcând acel sec mincinos,
pe dinăuntru găoace
cu golul melodios...
I-auzi: „milă”,
„iubire”,
„pace”.

E plină viața de ele
ca noaptea spuzită de stele,
adică de focuri abia văzute,
pâlpâind într-un cer,
amintitor de tărâmurii pierdute,
nici nu luminează,
nici nu-ncălzesc,
până pieri, până pier...

Plânsoare de zodie

Primăvară cu cald și cu frig,
cu vânt și cu praf în ochii miopi,
vânzoland sub falsă ninsoare
cașii albiți de tineri
arătându-și sexul nevinovat
din petale de floare,

Primăvară cu semnul țărâniei,
că toate-ale prafului sunt,
zodie a Taurului și-a trudei
de-a fi victorios chiar și cărunt...

Arenele-s pline și însetate
de tremurul morții din copite,
de tremurul vieții din picioare;
numai că întărătarea,
străpunsul înfuriatei jivine –
puternicul Taur ce moare,
răspunde în mine!

Și fițele îngâmfatului matador
jucând flacăra roșului nebunește,
înfiptul săgeților lui,
mult răbdător sufletul meu le
primește...

Dar nu-i de ajuns:
cei ce privesc
și-au plătit măcelul să-l știe
și urlă durerea din bucurie,
că omul e fiară
și fiara-n curând va muri,
sunt tot eu, cu văzul meu lacom
de-o viață, de-o zi,
trăind nelumește extazul și
graba
acestei victorii
din lupta degeaba...

Pălăria

În mijlocul străzii,
nu pe trotuar,
el se pregătește să cânte...
Își scoate pălăria,
își descoperă întâi capul,
apoi vocea, cu suflet cu tot,
i-a dat Dumnezeu har...

Un șuvoi cald
în aerul rece
abate atenția lumii ce trece
nepăsătoare
sau plină de neîncredere
și dispreț –
e în Ajun
de Crăciun:
„Doar cumpărăturile
au valoare!”

cântă banii în buzunare:
„Arta nu are preț...”

Dar vocea e de-a dreptul
fierbinte
în recele clipei
ca să nu fie ascultată,
disperarea îi cântă pe chip,
ca să-și arate netaletății
telefoanele lor de ultimul tip
bune de fotografiat,
de înregistrat,
dar niciodată cu nimb...

El cântă dumnezeiește
rebegit de frig
ca în schimb
ei să-i arunce în pălărie
marele lor maruniș...

Privesc lumea pieziș,
îmi scriu poemul mutește,
plâng,
scriu mai departe -
pălăria mea e o carte...
Pe stradă măcar se cântă,
pe stradă nu se citește!

Poem de praf

Sunt
pe pământ
sortită cu dereticatul
mă rog de praf
(de-adevăratul)
cât pot,

să nu sugrume tot:

– De-ai fi fost iubit
te-aș fi dovedit,
dar ești Nicicum,
praf/ prafuri
pe orice drum
căzut în vrafuri
din trudnic rai,
pulbere sfântă
ce mut cuvântă
de-o conjugare
aiuritoare:
„Sunt, sunt...”
„Erai!”

Acoperiș
s-astupi suie
și coborâș
s-astupi târâș...
Am să te șterg
până-am să merg,
vierme sau flutur
am să te scutur
troian pe suflet,
troian pe casă,
zădărniceii autograf,
praf, praf,
poem de praf,
pulberea cui,
victorioasă?

Urma de sare

Limba aducerii aminte
o știu doar eu, n-are cuvinte,
ci rouă, chiciuri, ceață, aer,
frânturi de scâncet și de vaier,
îmbrățișări, păienjenișuri,
amarul dulce din furișuri
în care sufletul meu chel
zburda fără nimic pe el...

Patru pereți - o închisoare
pentru lăuntru plin de soare
orbind oglinzi, arzând poeme
din timpul fără nici o vreme,
când sprijinit de un perete
lăsați de dragoste pecete
nici către sud, nici către nord;
erați fior, eram fiord...

Alb mut pe alb, urma de sare
pe zidul din halucinare...
Există, nu o pot nega...
Atât de greu zidești ceva,

să zugrăvești fără culori,
doar cu colastra de ninsori
căzând din cerul derbedeu...

Albe-s dorința, Dumnezeu,
steagul de pace, când înfrânt
te scuipă raiul pe pământ
în cap sau ultimul pe listă,
sub incoloarele tristeți,
sub amuțitele regrete...

Am zugrăvit acel perete,
eu, cea zidită-ntr-o pereți...
Dar nu cu alb, nu mai există!

Văzul, doar văzul

Cine a inventat oglinda
s-a povestit...
Dublul, triplul, „n”-ul
îl contrazic:
nu există singurul/singura,
nu există unic

Și câte și câte
din trudnica agitație,
vorbitoare sau mute
încă mai povestesc:
focul în limba fumului,
iarba cu fir înmiit,
ploaia cu bice de plâns prăbușit,
țărâna prin praful drumului,
despre nimicnicia
în spațiul,
în timpul de grație,
când te naști ca să cauți,
fără să te regăsești
în umana inflație...

Crezi,
nu crezi,
ți se dă o fărâma de dragoste
în ochii celuilalt
să te vezi...

Ce mazochist supliciu!

Văzul,
peste toate doar văzul,
simț contemporan de serviciu!

Memoria reportofonului

Fănuș Neagu ar fi împlinit, pe 5 aprilie a.c., 83 de ani

– Am învins, domnule, în revoluție, nu-i așa?! Am învins... cultura; i-am rupt botul...

Acum a plecat, atât de tragic, din tristul spectacol al lumii noastre, și poetul Adrian Păunescu. Cu o zi înainte de a se interna am vorbit cu el la telefon... „Ce faci?”, l-am întrebat; „Nu prea bine; cred că trebuie să mă internez”. Cum vocea nu-i era de loc schimbată, l-am admonestet prietenește: „Stai liniștit, că rămân eu în spital și pentru tine!” Adevărul e că, de vreo jumătate de an, de câte ori vorbeam cu el, îmi spunea că e bolnav. Mare poet și un spirit cultural extraordinar! Nu vreau să-i înjur pe cei care-l denigrează... Eu îmi înjur doar patul de spital... *Tu-i mila lui de pat de spital!*

Când ești într-o situație ca asta te amăgești, totuși, Spui: „E bine și așa...”. Și o faci chiar când treci, ca mine, prin dureri îngrozitoare, te obișnuiești cu suferința... Poporul român era învățat cu ea de la naștere. Dar acum s-a învățat - și e tragic că e așa - cu lășitatea. Mă refer, când spun asta, la întreg poporul român, inclusiv la mine. Faptul că votăm cum votăm o demonstrează. Chiar și când votezi împotriva ești implicat. Aici e vorba despre matca poporului român și totul vine de demult, din „zburdălnicia” noastră, din trădarea intelectualilor, care are, la noi, o adâncă... tradiție. Nu putem scăpa de asta - că am face-o - printr-o simplă scuturare de cearceafuri la geam. Ea trădarea, e atât de împământenită, că a intrat și în pereți, și în podele și în praful drumurilor...

Toate astea țin de caracterul nostru; un popor care își vinde votul pe două țuici, patru beri sau un chil de ulei, nu are cum să-și ridice glasul în rândul națiunilor demne. Avem ceea ce merităm!

Dar, ca să fiu cinstit, orizontul meu de vârstă e limitat, și doar cu „bătaia ochului” mai pot ajunge la convingerea că lucrurile nu vor rămâne așa în veci. Până la urmă nici nu contează dacă eu sau generația de după mine apucăm o schimbare în bine,

contează doar ca ea să se producă. Din nefericire tot noi suntem cei care-i petcetluim soarta; când se va produce mi-e teamă că va fi plătită, cum s-a întâmplat mereu în istoria românilor, cu sânge. Nu-mi place ca „strada” să stăpânească lumea, nu-mi place nebunii dezlănțuiți, nu-mi place gloata, că e trădătoare... Da' ferască Dumnezeu!

Până atunci însă vom fi o țară de oameni dezorientați și săraci sufletește. De aceea și cred că-i bine să plece copiii ăștia, să nu rămână ai nimănui, că darurile cu care i-a înzestrat Dumnezeu trebuie să lumineze un cer, fie al nostru, fie al altora. Până la urmă tot ei rămân speranța!... Noi, cei vârstnici, nu suntem nici măcar acum deasupra unor întâmplări tragice. Nu! Suntem acolo, în vârtejul lor, la anafoare... Adică vrem să tăiem drumuri de lună peste fluviul ăsta al mârșăviei. Îmi amintesc un avertisment serios, spus în glumă, cu amărăciune, de cineva: „Trecutul a fost oribil și prezentul e îngrozitor! Noroc că nu avem viitor!”

Acum suntem atinși de aripa singurătății. Nenorocirea singurătății e în azilurile de bătrâni, în spitale, în fundamentala sărăcie care domnește la sate și în orașe. S-a realizat un vis al... comunismului: „Locuitori de la oraș și sate, înfrățivă!” Suntem mai înfrățiiți în sărăcie ca niciodată altcândva. Singurătatea, din punctul meu de vedere, e primejdios de prezentă... Oamenii care își pierd, în urma unor tragedii, sprijinul copiilor, al rudelor sau al unor persoane dragi, ar trebui să-l regăsească imediat, nemijlocit și net, fără nici o condiționare, în comunitate și în instituțiile specializate ale statului. Dar la noi statul nu există decât sub forma rapacității, care distruge ideea de dragoste, de prietenie, de compasiune.

Trăim, mereu, un blestem repetabil, cel al generațiilor de sacrificiu, al perioadelor așa-zis determinante pentru un viitor care se tot amână.

Nu am cunoscut nemijlocit perioada când „domneau” moșierii, dar o cunosc pe aceea când au pierit. Oamenii sunt, în perioadele tulburi, fundamental răi. Mai ales cei care au avut norocul - zic ei - de a ajunge pe altă treaptă, uitând de unde au plecat și când fac binele îl fac „să se vadă”, ca să arate că sunt... darnici. Însă darnicia e aceea pe care a propovăduit-o Mântuitorul: „*Fă binele ca și când aceasta ți-ar fi menirea pe lume!*” Îmi pare foarte rău; e țara noastră... țara mea. Spun cu rușine că nu se face aproape nimic pentru copiii abandonați, pentru bătrâni sau pentru oamenii năpăstuiți de soartă...

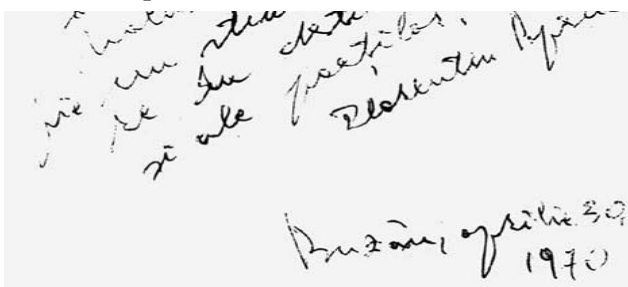
(Confesiuni înregistrate pe bandă magnetică de **Emil Proșcan**, în ianuarie 2011)

70

FLORENTIN POPESCU
- OMUL CARE NE-A CITIT PE TOȚI -

Era în primăvara anului 1970. Noi, câțiva liceeni care îi făceam ochi dulci capricioasei cocote a literaturii, ne întorceam de la ședința de joi a cenaclului **Viața Buzăului** (nou înființatul ziar județean) când cineva ne-a șoptit că a apărut un volum de poezii semnat de **Florentin Popescu**. Pe vremea aceea poetul (cum spunea cineva: „*Florentin Popescu este, în tot ceea ce scrie, în primul rând poet*”), proaspăt absolvent de facultate, se angajase redactor la amintita publicație, dar gândul lui se dădea prin... tramvaiele Bucureștiului, în căutarea unui post la o re-vistă *capitalistă*.

A doua zi am haiducit prin librăriile din oraș și (ce vremuri!) am găsit cartea (**Obsesia pășărilor**) apărută la Editura Tineretului (Colecția Luceafărul). După care am început să pândim, la cofetăria „Macul roșu” (aflată într-o clădire dărăpănată, dar având un farmec aparte, datorat în bună măsură boemei orașului) momentul descinderii poetului, venit să-și limpezească cine știe ce articol cu... o cafea.

Vânătoarea noastră de autografe a avut, bineînțeles, succesul scontat și așa mi-am îmbogățit biblioteca cu prima carte purtând *parafa* unui autor, citită și răscită, astfel încât, după niște ani, la o întâlnire de comemorare a lui Marin Sorescu, i-am recitat *vecinului* de peste munte (Florentin fiind din Chiojdu și eu din Siriu), poezia **La clopote**.

De atunci să fi trecut, cel mult, câteva decenii de clipe și, iată, aflu un fapt incredibil: poetul și scriitorul Florentin Popescu a împlinit... 70 de ani. Dar, nu vă speriați! Tinerețea lui neliniștită se joacă

în serial, cu studii, reviste editate, colaborări sau cărți din cele mai diverse domenii (poezie, reportaj, monografii despre oameni și locuri, antologii, istorii zâmbitoare (ale literaturii române), dramaturgie, dicționare și chiar... epigramă.

Recapitulând, se poate spune, parafazându-l pe Lucian Blaga, că viața poetului a fost și este „câteodată fiară, câteodată floare, câteodată clopot ce se ceartă cu cerul”

Florentin Popescu s-a născut la 3 aprilie 1945 în satul Lera din comuna Corbu, județul Buzău (azi aparținător de comuna Chiojdu, același județ). A absolvit Liceul „B.P. Hasdeu” din Buzău (1964)

Iată, pentru ce a urmat, o sugestivă cronologie, pe care o reluăm din revista **Bucureștiul literar și artistic**, condusă, în calitate de redactor-șef, de sărbătorit:

◆ 1964-1967: Viitorul scriitor își trăiește din plin noua lui condiție - aceea de student: frecventează muzeele, bibliotecile și anticariatele, colindă Bucureștiul pentru a-i cunoaște monumentele și a-i descoperi atmosfera. Capitala mai păstra încă, pe atunci, ceva din culoarea și arhitectura deceniilor interbelice. De asemenea, merge la cercurile și cenaclurile literare (în primul rând Cenaclul „Nicolae Labiș” de la Uniunea Scriitorilor, condus de Eugen Barbu) și citește versuri la Cenaclul facultății.

◆ 1967: Începe să colaboreze cu materiale diverse (reportaje, eseuri, versuri, recenzii ș.a.) la revistele **Viața Studentească** (condusă de Niculae Stoian) și **Amfiteatru** (redactor șef Ion Băieșu). Aici îi cunoaște pe cei mai mulți dintre scriitorii pe care istoria literară i-a arondat ulterior „Generației '60”: **Ana Blandiana, Cezar Baltag, Adrian Păunescu, Gheorghe Pituț, Octavian Stoica, Dumitru Dinulescu, Daniel Turcea, George Țârnea** ș.a., unii dintre ei fiindu-i și colegi de facultate.

◆ 1968: Este angajat cu ½ de normă pe postul de șef al subredacției București a revistei **Viața studentească**. Tot în acest an primește *Premiile pentru poezie* ale revistelor **Viața studentească** și **Amfiteatru** și un alt *premiu*, tot pentru poezie, din partea ziarului **Scânteia tineretului**.

Își extinde colaborările și începe să publice și la nou înființatele ziare județene: **Viața Buzăului, Milcovul** (Focșani), **Cuvântul Nou** (Covasna), **Delta** (Tulcea), precum și la mai multe reviste culturale din Capitală și din țară: **Luceafărul, România Literară, Ateneu, Orizont, Cronica**.

◆ 1969: Obține licența Facultății de Limba și Literatura Română și, contrar așteptărilor, redacția **Vieții studentești** nu-i oferă un post de redactor, fiind repartizat ca profesor în satul Sângeru (Prahova), locul natal al poetului Lucian Avramescu.

Face o tentativă de angajare la ziarul **Flamura Prahovei**, dar, nonconformist și neplăcându-i atmosfera cazonă din redacție, pleacă după numai trei zile la Buzău, unde este angajat la **Viața Buzăului**. Acolo trăiește momente ce țin de anecdotică profesiei (pe care le va rememora mai târziu în volumul **Un mesteacăn rătăcit în câmpie**, 2007)

◆ 1970, februarie: Debutază editorial cu volumul **Obsesia păsărilor** (versuri) în colecția „Luceafărul” (redactor de carte **Nicolae Ioana**, cu care, peste ani, va ajunge coleg de editură).

Știind că, potrivit legilor în vigoare după stagiul militar va beneficia de un concediu de trei luni de zile, răgaz în care speră să găsească un transfer în Capitală, merge în audiență la Marele Stat Major al Armatei și solicită să fie încorporat.

◆ 1970, martie-septembrie: Își face stagiul militar în garnizoana Bacău, timp în care îl cunoaște pe **Radu Cârnelci** (pe atunci redactor șef al revistei **Ateneu**), care îi comentează favorabil volumul de debut și-i solicită colaborarea la revista pe care o conduce, solicitare pe care Florentin Popescu o onorează cu grupaje de versuri.

◆ 1970, septembrie: După întoarcerea din armată și după mai multe tatonări ale ziarelor din Capitală se transferă la **Informația Bucureștiului**.

◆ 1971, primăvara: Se transferă la nou înființata **Editură pentru turism**, unde lucrează ca redactor alături de **Pop Simion**, **Toma George Maiorescu**, **Valentin Hossu-Longin** și alții. Secția Propagandă și pliante în care a fost repartizat îi prilejuiește efectuarea multor deplasări prin țară, ocazii în care se documentează pentru viitoarele cărți de reportaj.

◆ 1972: Publică la Editura Cartea Românească volumul de versuri **Mereu peregrinul**, iar la editura în care lucrează **Țara fântânilor**, (reportaje).

◆ 1975: *Este primit în Uniunea Scriitorilor*, cu recomandări de la **Pop Simion**, **Toma George Maiorescu** și **Radu Cârnelci**.

Îi solicită lui Laurențiu Fulga, secretar al Uniunii Scriitorilor și locțiitor al lui Zaharia Stancu, atunci bolnav, sprijinul pentru obținerea buletinului de București - condiție sine qua non pentru a putea contracta construirea unui apartament în Capitală. Mergând să-i mulțumească pentru sprijin lui Laurențiu Fulga, acesta îi sugerează să scrie o cerere pentru a primi o locuință în viitorul bloc pe care Uniunea Scriitorilor urma să-l construiască în strada Apolodor.

◆ 1975, vara: Primește o garsonieră în blocul din Apolodor și astfel iau sfârșit trambalările de la o gazdă la alta, dintr-un cartier în altul. Toată odiseea locuințelor o va povesti mai târziu în volumul **Scriitorii din strada Apolodor**.

◆ 1975-1983: Scrie și publică volume de poezie, de evocări și reportaje: **Cuvinte de grâu** (versuri, 1975), **Ctitorii brâncovenești**, 1976, **Contemporan cu visul; Oameni, locuri și tradiții din Ținutul Buzăului** (1978), **Reîntâlnire cu cetatea adolescenței** (reportaje, 1979), **Țărnuț uitate și alte poeme** (1981), **Diligente cu păsări** (versuri, 1983).

◆ 1984: Apare volumul **Pe urmele lui Vasile Voiculescu**, întâmpinat cu cronici favorabile de către **Șerban Cioculescu**, **Mihai Ungheanu**, **Ion Apetroaie**, **Radu Cârnelci**, **Aureliu Goci**, **Emil Manu**. Cartea este distinsă cu **Diploma de Onoare a Uniunii Scriitorilor** și va fi urmată de alte studii consacrate acestui mare poet.

◆ 1985: După un conflict cu directorul Editurii Sport-Turism, Gheorghe Constantinescu, atât el cât și colegul Nicolae Ioana sunt transferați la alte edituri: Florentin Popescu la **Albatros**, iar Nicolae Ioana la **Eminescu**.

◆ 1985: Apare volumul **Carte de dragoste pentru București** (publicistică). Primește **Premiul pentru poezie al ziarului Scânteia tineretului**.

Primește **Marele Premiu rezervat membrilor Uniunii Scriitorilor la Festivalul „Moștenirea Văcăreștilor”**.

◆ 1987: Toamna, la 19 septembrie se căsătorește cu **Iuliana Paloda**, poetă și artist plastic, pe care a cunoscut-o la Cenaclul „G. Bacovia”, al cărui conducător era în acea perioadă. Nași de cununie: **Virginia** și **Titus Vâjeu**.

◆ 1995: Apare **O istorie anecdotică a literaturii române**, care e lansată la 28 noiembrie la librăria „Mihai Eminescu” din București, fiind prezentată de către Academicianul **Dan Grigorescu** și de **George Sbârcea**.

◆ 1996: Apar volumele **V. Voiculescu la Parscov** și **Cele mai frumoase colinde**.

◆ 2000: Apar volumele **Detenția și sfârșitul lui V. Voiculescu** și **Poveștile Babilonului**.

Este inclus cu date despre viață și operă în dicționarele **2000 de scriitori de excepție ai secolului XX** și **2000 de intelectuali de excepție ai secolului XX**, editate de International Biographical din Cambridge (Anglia), precum și în **Who's who în România** (Ediția a I-a).

◆ 2001: Apare volumul **Romanul vieții și operei lui Alexandru Odobescu**, distins cu **Premiul revistei Tomis** și al Filialei Dobrogea a Uniunii Scriitorilor.

♦ 2002: **Apar volumele Cafeneaua literară și boema din România de la începuturi până azi** (antologia de texte), **Amintirea care ne rămâne** (convorbiri și evocări).

♦ 2003: Apare volumul **Viața lui V. Voiculescu**.

♦ 2004: Apare volumul **V. Voiculescu și contemporanii lui** (antologie de texte)

♦ 2011: Apar **Scriitorii din Strada Apolodor**, **Gânduri de scriitor** (interviuri acordate), **Eu v-am citit pe toți** (III), **Epigrame cu materialul clientului**.

Emil Lungeanu publică vol. **Călător în Parnas**. Odiseea literară a lui Florentin Popescu, monografie critică în versuri, bine primită de critica literară, cunoscând ulterior încă două ediții.

La 1 octombrie *fondează, împreună cu poetul Coman Șova revista lunară Bucureștiul literar și artistic*, al cărei redactor șef este, semnând în fiecare număr al acestui lunar editorialul, cronica literară și interviurile publicate sub genericul **Seniorii literaturii noastre**.

♦ 2012: Apar **Salonul cu portrete în peniță**, **Obsesia păsărilor** (Colecția Opera Omnia).

♦ 2013: Apar volumele **Pe simezele memoriei** (memorialistică, portrete), **Eu v-am citit pe toți!**(IV), **Coman Șova, omul și scriitorul** (monografie),

♦ 2014: Apare volumul **Seniorii literaturii noastre** (interviuri)

♦ 2015: Apar volumele **Convorbiri cu Corneliu Leu. Publicistică de tinerețe**, **De patruzeci de ori în pagina-ntâia** (editoriale din revista „Bucureștiul literar și artistic”), **Cheia de aur**, **Cireșul din copilărie** (scenarii), **Redacțiile prin care am trecut** (amintiri).

Toate acestea sunt însă simple consemnări, ce nu pot cuprinde omul care... ne-a citit pe toți. Adevărata cuprindere se află în poeziile din care vă prezentăm o scurtă selecție.

La clopote

trag de clopot limba într-o parte
mâinile mă dor și-am obosit demult
greu e clopotul și în balans mă saltă
și lovesc cu furie de parcă
inima oprită după lege
ar continua-n metal să bată;
sunt bolnav că pleacă unul dintre noi
plâng și sălciile și-i cerul ud
și eu trag cu disperare lanțul
țipetele satului să nu aud
și când cade-n groapă lutul pe vecie

peste clopot disperat mă-ndoi
inima plecatului prin sunet
s-o mai țin o vreme lângă noi.

Înainte plecării

gârlele-au spart azi noapte pământul
răcnindu-și apele sub rădăcini de vânt
spre casa mea ascunsă într-o salcie
cu o ureche-ascult cum boncăie pereții
un taur furios de dincolo de timp
și-n față cum îmi zgârie și-mi latră
la toate ușile, un câine, prin cealaltă
de sub clopotnițe apar copii robuști
cu umerii în soare jumătate
și inimile-n drumuri lungi înfășurate
le cresc copaci albaștri peste umeri
și-mprăstie atâtea ramuri pe pământ
că de albastru a murit și noaptea.
și numai mutul de la scrânciobul din sat
a fugit într-o noapte în lume
și n-a mai știut nimeni de el.

Întoarcerea lui Don Quijote

vorbele lui se loveau nesfârșit
rosogolite din copaci și din temple
din străzi de unde gânduri lipseau,
el venea cum numai părinții
puri și blagosloviți și așteptați,
dau anii-ntr-o parte
și ne coboară noaptea-n somn
și oamenii în vorbe rele și-n blesteme
îl zăvoreau cu-njurături ne-nțelegându-l...
copiii i-au luat calul
și-au început să se joace
de-a v-ați ascunselea
se ascundeau cei mici în cei mari
și mergeau cu calul
până uitau că îl mai au în sânge
și-atunci calul începea să necheze
ieșea din ei și se-ntorcea-n copii;
dincolo de umbră joacă vorbe rele
un dans nebun ne-mbătrânește mersul
și nu mai știm cât e până la moarte

Fântânile pe cumpene plecate

fântânile pe cumpene plecate
la un capăt o inimă la altul o alta
pământul la mijloc
și umerii mei în rotitor balans
țin cumpăna pe ceruri aplecată;
într-o parte anii se duc în pământ
cu un copil în ierburi zăăvorât
într-o alta se leagănă-o lume de aripi

și pe când alerg să m-apropii
între cerul ce cade și cerul ce suie
murmur sunt și izvor și pădure
și steaua care-o caut poate că nu e

Elegia cailor pierduți (I)

și se face c-ascultăm în vise
trist și dureros și muștrător
cum e goana mânjilor ucisă,
cum ne ceartă caii-n graiul lor

fii de iarbă, singuri în cetate
pustiți, prin vis, ne-ntoarcem în copii
și se face că-i gonim pe înserate
și se face că sunt caii vii

sunet lung ne lunecă prin sânge
- tropotul și coamele-n alai
și se face că pământul plânge
într-un dor nepotolit de cai

și se face, se mai face că-n cetate
adăstând câmpiile cât zarea
dau năvală-n noi ca o dreptate
cailor dăruindu-ne iertarea.

acolo gândurile cad ca zăpezile

acolo gândurile cad ca zăpezile,
ninge liniștit pe prispe o noapte
iepurii-adorm cu dinții-n rădăcini
prunii fierb în alambice dansul de-o vară
acolo spune basme pe sub ierburi un râu
clopotul bisericii s-a aburit de lună
și boii-adorm în grajduri pe resteie
visând fânețele verii ucise;
acolo-n fiecare noapte, târziu
un om își dezgroapă trupul și fuge cu el

știi tu, știi tu din care râuri vin?

știi tu, știi tu din care râuri vin
și care viscole mă știi din nord
pe când eu sub zăpezi aprind cuvinte
și drumuri năvălesc nemaiștiute-n oameni?
dar noaptea voi vă-ntoarceți în minciună
și nu mai sunteți decât umbre seci
scheletu-n mine zăngănindu-l trist
și-atunci sunt sufletele voastre piatră
și lut neputincios și apă
înspre păcate-ntoarse ca trupul spre țărână
și-atunci doar eu prin voi mai rătăcesc
c-un gest un cântec în stejari aprind,
c-un altul sui pământul peste lună
și mă desprind din lemn în nopți nebune
și vin cu ursitoarele la casele de fete mari

ferestrele s-aprind în dor și casa
cetatea s-o lovească cu-o stea și-o vorbă
și codri-n străzi să vină coperind minciuna;
știi tu, știi tu din care râuri vin?

și tăcere și vis și-așteptare e totul

și tăcere și vis și-așteptare e totul
peste arbori misterul pus-a hainele albe
de zăpezi, de-ntrebări, de iubire
și e-atâta vis în odaie și-n suflet
că se-aude cum trece în goană
din culoare-n culoare ora mea de copil
ca și cum zece mii de ani deodată
mi-ar fi dat într-o albă quadrigă să trec
și e-atâta ninsoare prin inima mea
că se-aude cum cade-n balans peste lume
fiecare fulg de zăpadă
ca o albă planetă de frig
ca și cum, nevăzută, o mână
s-ar juca-n univers cu materia
de vis, de lumină, de gheață;
crește poemul în noapte ca o flacără mare
luminând pe comori în pustii
trupul lui - șarpe, trupul lui un balaur se face
picioarele, trunchiul, brațele mele strângând
și tăcere și vis și-așteptare e totul....

Ne bate iar toamna-n ferestre, iubito

Ne bate iar toamna-n ferestre, iubito,
tu vorbești de prieteni și eu te ascult
și-ntre vorbe tăcerile vin ca zăpezile
sub ele sufletul meu visează poiene
și arbori înalți și izvoare
tu nu le-ai, poate le-ai vrea aproape
eu nu le rostesc
și las mai departe vorbele tale
să-mi învăluie-n calmă ninsoare
trupul și ochii și părul
poate de teamă
să n-alung ninsoarea din vorbele tale;
ne bate iar toamna-n ferestre iubito,
tu vorbești de-un pământ depărtat
mișcător și nesigur, și eu
noapte de noapte, singur, vâslesc
robit unui țărnam neatins, precum marinarii

Aureliu Goci

TRECERE ȘI NINSORI SUB ORIZONTUL CÂMPIEI

Rodian Drăgoi - LUMINĂ DE MIREASĂ
Editura Muzeul Literaturii Române, București - 2007

Rodian Drăgoi rămâne un poet exponențial pentru o anumită determinare genetic-socială a creației, un poet care nu mai aderă prin dominantele specifice la un clar (neo)tradiționalism, fiind, în același timp, bine ancorat în orașul deșertăciunilor, pentru a sugera măcar ironic, simptomele alienării urbane și ale decepționismului mașinist. Într-un fel, el surprinde cel mai exact un timbru specific de autor dublu determinat - pe de o parte, de origini rurale, de unde imageria anti-bucolică și reveria aburoasă a satului minunilor, pe de altă parte, noua identificare prin urbanizarea dramatică în cutiile de chibrituri ale societății comunizante - de unde dramatismul reținut, temperat, estompat de o măcinare discretă, interioară.

Titlul rezultat din asocierea a două concepțe pozitive într-un superlativ subînțeles, aureolează o utopie a feericului nupțial, rămasă intactă încă din copilăria rurală. Asocierea dintre două spații incompatibile anulează, de fapt, orice descendență, obligând poetul să imagineze un spațiu referențial fără nicio determinare, un domeniu mișcător al rătăcitorului eliberat de orice fel de constrângeri.

Am putea spune că „trecere” este conceptul-cheie al poeziei lui Rodian Drăgoi, trecere de la un spațiu-referențial la altul, trecere de la o vârstă poetică la alta, trecerea ca trecere, ca expediție existențială a ieșirii din iluziile feerice ale copilăriei și din lumea geometrică a automatismelor rurale. În același timp, se conturează și chipul „rătăcitorului” arhetipal cu identități multiple și ambigue. Poetul a depășit repede etapa „expresionismului țărănesc” de care vorbea, în 1984, regretatul Alexandru Condeescu.

Epicentrul genetic odată schimbat, se modifică și specificul percepției lumii, se schimbă și referințele și obsesiile. Înălțimea poeziei emisă de la etajul 9 nu creează o viziune comparabilă cu orizontala sufletească rurală generată de tangenta teluricului. Mirabil rămâne faptul că spiritul sărbătoresc lipsește (lumina de mireasă), în schimb se concentrează perspectiva pesimistă, decepționistă ori, mai degrabă, sceptică.

Cuvintele obsesive vin din zona semantică „frig”, înghețat, ninge aproape pe fiecare pagină și rămâne subînțeles că „zăpada” rămâne un simbol translucid al purității. Chiar dacă muzicalitatea unelor lipsește, starea incantatorie umple spațiul conștiinței dominat de peisaje cu mari zăpezi în care, privind cu atenție, se zărește crescând iarba verde. Există și texte ritmate și non-muzicale, un spirit trubaduresc lăsat în plan secund și chiar un instinct baladesc (nu știu de ce) reprimat. Ca în acest superb poem, construit pe afirmații incerte și indeterminate: „Măntorceam târziu acasă/ prin lumină de mireasă/ toată noaptea mă-ntorceam/ toată noaptea n-ajungeam// când eram când nu eram/ prins în hamuri tot trăgeam/ carul greu de lacrimi plin/ știi că vin și când nu vin// am ajuns n-aș fi ajuns/ patul podidit de plâns/ și tu îngropată-n ieri/ mirosea a nicăieri// m-am culcat n-am adormit/ urla-n ceruri un cuțit” (*Prin lumină de mireasă*)

Această poezie, incontestabil, ocazională susține toate dominantele specifice ale creației lui Rodian Drăgoi, recognoscibile și în alte texte, precum „Mazilescu”, „Strada Reșița”, ori deja celebra „Scrisoare către Dimitrie Stelaru”, deși autorul nu-și asumă condiția poezilor blestemați, fiind, mai degrabă atras de onorabilitatea condiției burgheze (cum demonstrează erotica sa pluvioasă și sarcastică).

Adevărul e că poetul nu mai are amintiri ori sentimente legate de satul de câmpie, pentru că timpul a nivelat relieful trecutului pe orizontala imediatității acaparante, nu însă și sufocantă, cum demonstrează rezistența unui spirit ceremonial, nu lipsit de gingăsie și delicatețe elegiacă, dar care evită fracturarea tragică.

Discursul poetic incantatoriu potențează rezistența față de erotismul mitologic: „Peste case și prin oase/ trec numai femei frumoase// și pe drum și pe sub drum/ trec numai femei de fum// peste frunte pe sub pleoapă/ curg numai femei de apă// și prin visuri și prin geamuri/ văd numai femei la hamuri// noaptea-i despicață-n două/ numai de femei de roa// iar în firele-mi din barbă / dorm numai femei de iarbă” (*Numai femei*)

Parafrazând titlul, am spune că, în atmosfera luminiscentă, nupțială, lipsește, paradoxal, tocmai „mireasa de lumină”, identificarea, fie și utopică, a obiectului adorației erotice, conturat doar ca element convențional de adresare și, firește, de comunicare. Perfect caracteristică în zona specifică este o particulă gramaticală, mereu reiterată - *către*- ce convenționalizează trecerea, spațiul indeterminat.

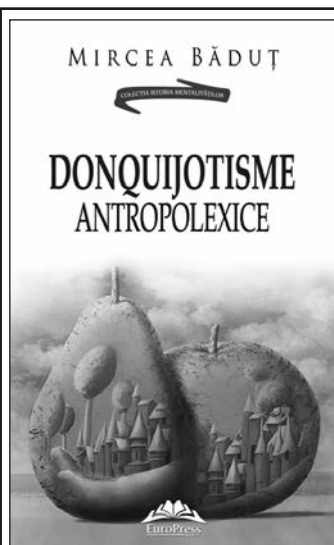
În timp ce discutam, paginile s-au umplut de zăpadă (a existat și un prozator care, la fel, își proiecta ficțiunile pe vremea marilor ninsori), prin care hie-raticul cuplu aleargă printre nămeți: „*Să ningă pe fluturi să ningă pe case/ să ningă în flaute să ningă în oase// să ningă pe oaspeți să ningă pe mese/ să ningă-n bătrâne să ningă-n mirese// să ningă sălbatec să ningă-n oglinzi/ sub pielea mea tristă lumânări să aprinzi// să ningă în tine să ningă în mine/ noi două despărțite și triste coline// să ningă-n străini și să ningă-ntre frați/ să bubuie viața-n soldați// să ningă pe jocuri să ningă pe arme/ să fie lumină în pruncul ce doarme// să ningă pe haine să ningă sub haine/ să ardă zăpada în marile taine// să ningă să ningă pe Casa Scânteii/ prin aer să fluture*

miei/ să ningă în muguri să ningă-n morminte/ să fim sărutați de tăcute cuvinte” (*Alergând prin ninsoare*)

În poemele mai noi, apar și idei din contextul literar, precum autoreflexivitatea și autoreferențialitatea din orizontul scriptural textualist și post-modernist, dar autorul, mai de grabă, se disociază ironic, decât aderă la o poetică generalizată.

Aș spune că nici spațiul genezic, pe care și-l asumă, nici spiritul tutelar pe care-l recunoaște (Dimitrie Stelaru) nu devin major-determinante pentru propria sa specificitate. Distincția sa este „trecerea” interspațială și supra temporală, trecerea solitară și orgolioasă, cu vagă aluzivitate la Ahasverus, rățătorul care și-a descoperit identitatea în nomadismul perpetuu și indeterminarea teritorială.

Foarte rari sunt poeții care să se fi bucurat la debut de o primire atât de călduroasă, dacă nu fastuoasă, precum Rodian Drăgoi. Și totuși, Rodian Drăgoi nu s-a supraestimat, nu și-a sofisticat percepția propriilor dimensiuni, pentru că, la urma urmei, laudele nu l-au făcut nici celebru și, mai ales, din păcate, nici prolific.

DONQUIJOTISME ANTROPOLEXICE

SEMNAL

Cartea semnată de **Mircea Băduț**, apărută la Editura Europress, București, 2015, vă propune spre lectură o sumă de eseuri inedite, inspirate de chestiuni cvasi-cotidiene sau rezultate din căutări la care ne ducem mai rar cu gândul. În plus, atât pentru condimentarea experienței de lectură, cât mai ales pentru democratizarea conceptului de antropologie (în jurul căruia gravitează prozele din cuprins), seria de eseuri - fuzionând idei de psihologie, sociologie ori de filosofie - este punctată (inițial, median și final) cu câte o proză ficțională din seria interpretărilor speculativ-antropologice de mituri și legende populare (aici fiind vizate baladele **Monastirea Argeșului** și **Miorița**), serie de autor începută odată cu cartea **Întoarcerea fratelui risipitor** (Editura Europress, București, 2014).

Volumul de față aduce cititorului un amalgam de provocări pentru minte și pentru inimă, într-un melanj pastelat, susținut pe tot parcursul de împletitura a trei filoane esențiale: auto-ironie, umilință și duioșie. De altfel, ideea de smerenie - atât cea subiectivă cât și cea extinsă la întreaga specie - constituie aici o reiterare definitorie.

Parcursul cărții se poate dovedi o experiență deosebită atât pentru cititorul pasionat de beletristică cât și pentru cel atras de eseistica de idei. Profunzimile și perspectivele vor surprinde adesea.

*

„La confluența dintre știință și artă (...) cartea aduce cititorului o provocare dublă: pe de o parte provocarea de fond (oare vom înțelege ideile iterate aici? vom rezona la gândurile și trăirile aces-tea? vom asimila ineditul prozelor?); iar de partea formei lucrurile sunt și mai aventuroase – probabil că cititorul se va lăsa ușor petrecut de la ficțiunea speculativă la ideea cvasi-științifică și înapoi la beletristica, pe axa voit simetrică a cuprinsului, însă experimentul va descumpăni criticul literar în reflexul firesc de catalogare a scriiturii. (...) Așa cum, la cartea anterioară, un cronicar literar găsea inspirat sintagma **vitalitate nostalgică**, probabil că pentru volumul de față, datorită deselor perspective ingenue, eticheta va fi de **intelență naivă**! (B. Lăzău)

Vă propunem un nume - Șerban-Mihai Georgescu

Șerban-Mihai Georgescu, născut la 6 august 1967, în București, este de profesie inginer (absolvent al Facultății de Hidrotehnică 1993). Nu a practicat niciodată această meserie, aflându-se permanent sub influența... drogurilor.

gurilor.

Dintre furnizorii săi de droguri îi amintim (din motive de spațiu) doar pe: *Nichita Stănescu*, *Emil Cioran*, *Lao Tzî* (în chineza veche „Copil bătrân”), *Baudelaire*, *Salvador Dali*, *Buddha*, contele *de Lautréamont*, *Alexandru Andrieș*, *Hermes Trismegistus*, *Andrei Pleșu*, *Publius Cornelius Tacitus*, *Miron Radu Paraschivescu*, *Homer*, *Michelangelo*, *Dumitru Grumăzescu*.

A fost jurnalist la cotidienele **Ora**, **Nine O' Clock** (ziar de limbă engleză), **Ziarul Financiar**, **Evenimentul Zilei** și, până în noiembrie 2014, redactor șef al săptămânalului de limbă italiană **Sette Giorni**.

În prezent (martie 2015) este freelancer, traducător (italiană, franceză, engleză) și eseist (colaborator constant al săptămânalului **Dilema Veche** din 2012 până în prezent).

Începe să scrie și să publice literatură în noaptea de Revelion 2002-2003. De atunci nu s-a mai oprit. Textele sale pot fi gustate, mestecate și înghițite accesând site-ul de literatură www.poezie.ro. (Abuzul va fi aspru pedepsit).

Apariții în antologiile **Cenaclului Virtualia** din Iași (coordonate de poeta Alina Manole) edițiile 2003, 2008 și 2009. *Mențiune specială* la Concursul de debut literar Humanitas-Unicredit, ediția 2011, secțiunea „proză scurtă”, pentru volumul **Ghidul cititorului miotonic**. Lucrarea nu a putut obține premiul oficial al acestei categorii pentru că, așa cum a explicat scriitorul Radu Paraschivescu, membru al juriului, „*textul este cel mai inteligent și mai bine scris* (din concurs - n.m), *dar din păcate nu este proză scurtă*”.

Către Silvia, Secretar General (în retragere) din redacție

Mi-ai trimis nu demult o încurajare.
Cînd mă gândesc la ideea asta de încurajare
o simt cum mă trage dinspre Interior

înspre Exterior.

Este un îndemn de a ieși din tine însuși,
din jungla ta interioară,
unde zaci încâlcit în lianele microase

ale Procrastinației.

De a te scoate din minți cumva.

Cîte minți? De ce „minți”?

Curaj. De exemplu când vezi un politician
vorbind la televizor
să crezi pentru o clipă că el e de fapt un prinț
din poveste

nevinovat, visător, curat, iubitor, pur, sincer,
credul, îndrăgostit

dar blestemat și transformat de o vrăjitoare
în spurcăciunea care gâlgăie acum pe ecran.

Iată curajul.

Să patinezi adică în toiul nopții
pe fundul prăpastiei tapetate luminiscent

cu mucii de copii.

Copilule.

Copilotule al meu.

Rătăcitor.

Ea a venit prin eter

și m-a încurajat.

M-a tras spre ea adică.

Mi-a arătat Nordul.

Ce este la Nord de mine?

La Nordul de mine.

La Frigul din mine.

M-a tras din interiorul meu

spre Exteriorul general.

Indiferent.

Vârf din vârful degetului ei fulgerător

mi-a zgâriat pe retină harta stelelor.

Un fel de dragoste flască de mine însumi

m-a cuprins.

De amintire de mine însumi m-a cuprins

de sufletul de atunci

care acum locuiește în mîna cu care îmi țin

gura ghimpată

soră a celei care scrie literele pe care mîine

adică azi

amîndouă le vor trimite prin eter pe urmele

adulmecate

ale încurajării pe care ea mi-a trimis-o:

din Interior spre Exteriorul.

Ei.

Al meu.

Al nimănostru.

Strigăt răgușit de pasăre,

(probabil albatros de București)

venit prin pătratul ferestrei

din care noaptea îmi curge în bucătărie
cere răspuns.

Este foarte bine că Poezia există.
Că acum, din bucătărie, știu că la piciorul patului
din dormitor,
șade Nichita, dispus, disponibil,
dornic în orice clipă,
în călduri,
în căldurile alea ale lui hiperboreene în care
se topise când,
înălțându-se brusc și dând deodată ochi
în ochii Celui de Sus,
acesta l-a recunoscut și l-a respins
în aceeași secundă,
fulgerător,
de-a venit săracul grămadă la loc pe Pământ,
trăind mai departe în marea de oameni
ca un înecat.

A scrie orice, oricum, oricând.
A aduce ideile invizibile în zona vizibilului adică.
Și-atât.
„Muie Steaua” de exemplu să scrii copil fiind
și verde pe pereți, ca un cal,
fără să știi că, scriind, devii de fapt
o amintire.

Ea, Secretar General în retragere (din redacție)
a venit pe neașteptate
poruncind cu splendoare:
„Trimite ceva ca să te arăt Lumii.
Ca să te bage în seamă
Lumea.
Ceva din scrierile alea ale tale halucinante”
Care-s alea halucinantele?
„Aproape toate.”
Atîta doar că eu trăiesc cu halucinațiile mele,
pe când Lumea, Ea, trăiește în propria ei
Halucinație.
Nemărginită. Fără ghilimele. Cum?

Păi există vibrațiile. Terapia prin muzică.
Oameni de știință în alb
care cred că, dacă îndrepti un anumit sunet muzical
către un anumit organ bolnav din pricina energiilor
negative acumulate în el
și dacă pentru acel sunet obținem riguros exact
aceeași frecvență
cu cea a vibrațiilor energiilor
halucinant de negative
care s-au acumulat în locul acela bolnav,
atunci punga cu energii se sparge
iar energiile se împrăștie în mod armonios,
halucinant,

în întreg organismul.

Tot astfel, dacă halucinația mea va atinge
întîmplător
la un moment dat frecvența Halucinației generale,
doar întunecând Întunericul, atunci și numai atunci,
Iată porțile Luminii!
Până atunci Piramida rămâne, așa
cum a stabilit înecatul,
doar un soclu pentru Statuia punctului.

Tu Silvia,
dacă poeții și-ar vedea de treaba lor de poeți
și ar închide ochii, nemișcați din locurile în care
au fost născuți,
și ar face din vedeniile lor
o Horă
din ce în ce mai rapidă,
mai centrifugă,
mai ciuleandă,
mai stelară,
atunci și numai atunci
la Moscova inima lui Putin ar putea exploda
în milioane de hălci însângerate
spre toate zările Lumii
de până și bietul Dalai Lama ar fi nevoit
să se șteargă

cu un zâmbet jenat
cu mîneca pe față.
De Sînge.

Diez. Bemol. Ton. Ton. Semiton.

Cheia fasolei este poate chiar mugurul acela mic
pe care îl apucam copil delicat cu dinții
din jumătatea de arahidă prăjită.
Atunci. La început.
Acum avem mai multe opțiuni.
Înotăm într-un ocean de informații.
Nu mai trebuie să memorăm nimic.
Trebuie doar să învățăm să ne orientăm
în ceea ce nu știm.

„O mână care în loc de degete are cinci mâini
care în loc de degete au câte cinci mâini
care în loc de degete au câte cinci mâini...”
Anume pentru îmbrățișune.

Avem acum nenumărate opțiuni.
Nu mai trebuie să fierbem ca mama,
în bucătărie,
scutecelă căcate de copilul ei.
Acum avem pampersși.
Precum și halucinanta posibilitate
de a constata pe viu că,
șomer fiind,

nu mori domnule de foame!
De spaima Da!

Oho!

Dar aud că arta scriitorului este rodul leneviei lui.
Să lenevești pe jar: Iată Nordul!
Mai sus de Eden!
Acolo unde ceea ce Aici numim Spirit
nu face mai mult decât o ceafă de porc la grătarul
din fundul curții.
Halucinația grohăitului.
Dark side of the moon.
Turația maximă a motoarelor.
Piatră stârnind în apă ineale,
ecouri cristaline din pereții de peșteră.
Degetul crăpat al unei foste soții încătușat în aur.
Aztecii.
Winnetou iubindu-l cu tot sufletul
pe Old Shatterhand.

Un pumn în tâmplă.
Și stelele.
Și caii verzi.
Și pereții aceștia.

Totul se leagă.
Ca în lanțul acestacare coboară parcă absent
de departe,
din „*Deschisul*” lui Rilke poate,
și până la (sigur că nu ultima) verigă
care este mâna pe care mi-o chemi la luptă.

Stând și holbându-mă acum, în buricul nopții,
pe pereții
aceleiași bucătării în care mama îmi fierbea
scutecel cu doar juma de secol în urmă,
aflu deodată că există un termen științific
numit „mecanica cerească”.
Citesc așadar în calendarul de bucătărie,
azi, 11 martie 2015:

„11 martie 1811 - S-a născut Urbain Le Verrier, as-
tronom și matematician francez specializat în meca-
nică cerească. A descoperit prin calcule planeta Nep-
tun, pe baza anomaliilor mișcării planetei Uranus”

Scoate-mă Silvia din mintea asta care mă întreabă
instantaneu: *Bine măi fratele meu alb, în loc să bi-
bilești la „anomaliile mișcării planetei Uranus”, nu
mai bine căscai de la început bine ochii ca să-l vezi
direct și pe Neptun? Sau ăsta e mai micuț săracul,
nu se vede decât când dă din coadă Uranus? Sau
cum? Frate Urbain, anomalia nu la Uranus este, ci
la tine... Astronomule orb ce ești!*

Eh, dar dacă te gândești că tot într-o zi de 11 martie

(1702),

„A fost publicat THE DAILY COURANT, primul
ziar național englez tipărit zilnic”
totul devine orbitor de clar.

Vorba unui scriitor contemporan fotofobic,
care de foarte curând a scris în Dilema Veche:
„*Adevărul, ca și lumina, orbește*”.
Minciuna, doar ea așează lucrurile
în mod convenabil,
armonios,
suportabil,
la locul lor.

Mecanică cerească.
Asta e Totul.
Și Oboseala.

(București, 11 martie 2015)

Despre repere

Am încercat să judec din punctul de vedere al pietrei
Dar piatra se rostogolea

Am încercat să judec din punctul de vedere
al copacului
Dar el - singurătatea singurătății - curgea leneș
spre cer

Am încercat să judec din punctul de vedere
al câmpului
Dar el era în rotire și în rodire

Am încercat să judec din punctul de vedere al lunii
Dar luna alerga după soare și după celelalte stele

Am încercat să judec din punctul de vedere
al stelelor
Dar ele, dragele de ele, se îndepărtau de mine

Și, mai mult decât atât,

Am încercat să judec din punctul de vedere
al Universului

Dar, fatalitate, și el, până și el, era ocupat
cu îndelunga sa expansiune în

Mi-am zis: oare când ar fi trebuit să mă nasc
Ca să pot găsi pe cineva acasă?

Un băiețel

A fost odată un băiețel căruia mămica lui
i-a înghițit capul.

Și pentru că băiețelul continua să se zbată,
mămica lui i-a fixat pe umeri un frumos cap
de carton ondulat.

În el a decupat, cu unghia roșie de la degetul mare,
un frumos zâmbet în formă de fluture.

Trecut-au anii... și, într-o bună zi, bătrâna sa soție
îl întreabă:

– Măi băiețel, tu te-ai gândit vreodată să mergi
la un psihiatru?

– De ce, răspune băiețelul, doar o avem pe mama.

Ț, cum știm ?

când eu îți scriu

iar tu nu-mi mai răspunzi

Ț, cum știm

de fapt

care din noi e cel care-a murit ?

Criteriul

Desigur la biserică se merge din credință
și bună cuviință

se vorbește neîntrerupt despre Isus
despre Isus Christos
despre revenirea lui

dar mă întreb,
dacă El chiar ar reveni, după ce L-am recunoaște?

Care este criteriul după care L-am recunoaște?

Desigur, noi știm o poveste cu un nor purtându-L
și un alai de îngeri
dar

nu cumva povestea asta a fost scrisă de niște
oameni tulburați?

tulburați de ceea ce văzuseră
tulburați de divinitatea pe care o atinseseră
cu degetele, cu ochii, cu buzele
de niște oameni aproape hipnotizați
care,
până la un punct,
au scris un reportaj
dar care apoi
nu s-au mai putut abține

și au introdus și niște ficțiune.

Stă în firea omenească să înflorească adevărul.
Dar pe noi ne interesează Adevărul, nu florile
care-l învăluie.

Nu?

Să nu uităm că El s-a născut ca un om,
ca mine și ca tine
dintr-o femeie
într-o iesle.

Pentru că el a fost un Om.
Un Om între oameni.

Pardon ... Un Om printre niște indivizi
depășiți de evenimente.
Ca-ntotdeauna.

Dacă undeva, mergând pe un trotuar
de oameni
de asfalt
intersectându-te cu el
umărul tau s-ar atinge de al Lui
și hainele voastre ar foșni imperceptibil
de această atingere
tu,
după ce L-ai recunoaște?

Îi judecăm acum pe Iuda, pe Caiafa și pe Pillat
pentru ticăloșia pe care au comis-o?

Noi?

Hai să ne imaginăm o întâlnire
Isus Christos - George Bush Junior la Casa Albă.

Sau o vizită a predicatorului desculț la Vatican.
Un tête-à-tête cu Ratzinger.

O trilaterală „destinsă”, nu-i așa, „constructivă”,
„reciproc avantajoasă”
Isus - Papa Benedictus XVI - George Bush Junior.

Care ar fi deznodământul? Concluziile?

Ce fel de dragoste și-ar face loc în acest triumfi?

De fapt ce s-a schimbat între timp?

Care e criteriul?
Criteriul nostru, interior?

George Anton

EGALA RUTINĂ

Domnul Teo călcat, apretat, cu vestă și baston, pășea rar și saluta pe toată lumea care nu alerga pe biciclete sau cu căruțele. Îi plăcea să iasă la magazin pentru orice doar așa să se obișnuiască cu oamenii și poate să lege oarece amicitii. Venise de curând în sat mutat de la oraș. Cu banii de pe apartament își cumpăraseră o casuță cu ceva grădină în spatele curții și pusese restul deoparte pentru bătrânețe...

În fața lui un om scund și crăcănat se împleticește în mers. Deși e miezul verii are pe cap o căciulă groasă de oaie țuguată mult în sus. Capul și căciula, piramida de pe umeri, dădea cam o treime din înălțimea lui și părea să fie greu de dus. Cădea într-o parte, îl trăgea și pe el tot mai rău și după alți câțiva pași se repezi prin șanț cu genunchii îndoiți și se propti cu capul în gard. Încercă să se desprindă dar căzu la loc. Ceva mai încolo vreo cinci bătrâni, care erau în acel loc la orice oră din zi, își vedeau de gesticulația lor obișnuită și nu se deranjau de situația celui proptit în gard. Domnul Teo gândi că a nimerit într-un sat cu oameni fără suflet și se apropie de bătrân cu intenția de a-l ajuta. La doi pași de el ezită: dacă omul este bolnav? Avea un cap mare, cu oase late, pielea feței, fără fir de păr, părea să fi fost croită pe un calapod mai mic fiind întinsă direct pe oase. Mai de aproape mirosea a băutură așa că l-a luat de brațe să-l reazeze „pe șine” însă omul a bolborosit printre buzele lui vinete și groase:

– Du-te mă veneticule -n...

Nedumerit privi spre cei de la gard arătând cu mâna „ce-i cu ăsta”?

– Mă nene, lasă-l acolo, nu te băga.

– E beat, are nevoie de ajutor...

– N-are, se antrenează, e începător, n-a pus în gură până acum șase luni

– Șase luni de zile, păi se prăpădăște, trebuie oprit...

– Nu se poate, că are ambiție. Chestia e că nu prinde, e greu de cap.

– Aia se vede, zâmbește domnul Teo, dar alta trebuie să fie cauza.

– E domnu' Teo, toată treaba i se trage de acolo, că nu are păr pe față....

– Nu băga mă omul în de-astea că nu știe de unde și până unde, o să ne ia de păgâni. Domnu' Teo, aici e caz de bate la cincizeci de ani. Ce zice ăsta, e chestie de aia, cum îi zice la televizor când o lălaie ei câte două ore degeaba și la urmă zice unul: *bine brif, să facem o...* o de aia, cum îi zice... *o sinteză...*

– Sinteză, domnu Teo, e o sinteză, după ani și ani de discuții pe cazul de față, așa a rezultat. Țăla, proptit acolo, cu cornu-n gard, uite-l că avansează, s-a mutat doi metri, v-am spus noi, învață. E, așa cum îl vedeți, cu căpățâna pe dreapta, e dintr-un neam de oameni fuduli, cel mai mare din patru frați și chipos cum e, era ca un bolovan de gâtul ălorlanți trei. Nu se puteau însura înaintea lui și cu el nu se încurca nici o fată pe aici, că era și cam bătut în cap ... Niște cătători tocmiți i-au adus o fată dintr-un sat răsfirat pe dâmburile unei păduri de plop, plină ochi de țăntari. Fata nu era... chiar frumoasă, se uita lumea ca la urs după ei... adică, după mintea lor, crăpa de necaz că le stătea bine. Au luat loc de casă aici, la marginea satului și frații lui, bucuroși că au scăpat de pacoste, l-au ajutat de a ridicat casă de chirpici, cu coteț de păsări și unul de porc... așa, pentru când o fi să aibă și ei. De casă nouă, ai lui i-au dat o cloșcă cu pui și un vecin, una cu împrumut până se zboară puii. Asta o fost tot. Curtea au lăsat-o așa, cu buruienile câmpului la brâu, zicea ea, că iarba e bună pentru păsări, susaiul și păpădia subțiază sângele primăvara... Ați priceput domnu Teo? mai ales dacă n-ai porc de crăciun și butoiul de vin roșu peste iarnă, sifon ți-l face! Odată încropiți pe bătătură el și-a adus aminte din ce neam era, s-a făcut fodul de nu-l mai încăpea pielea, iar ea, ce să vezi, se purta ca și când se măritase cu prințul locului și stătea la castel

Noi, pe aici, avem cu toții frați, surori, copii, nepoți prin toate orașele, care vin sâmbăta și duminica, ne mai spun și nouă ce mai e prin lume, cum se trăiește pe acolo și de luna avem ce toca aci, la o vorbă. Ei, mai nimic. Scăpați de el, frații lui luaseră fete cu stare, nu plecaseră chiar de la primul rând de chirpici și după câteva vizite li se cam lehamițise. Nu că n-ar fi vrut să-i vadă da'... ați înțeles domnu Teo? nimereau și ei tocmai când aveau atâta treabă că nici n-auzeau când băteau la poartă. Toată străinătatea lor era un frate al ei, cioban pe acolo, care ținut vara cu treburile lui, venea pe la ei numai primăvara și toamna târziu când e vremea mai rea. Nu conta, zloată, noroi, îngheț, dezgheț, arătură, fluiera! era ca enfanteru' tot teren! Ei, dom Teo, și să te ții știri: pe acolo a dat râia-n capre, gâlbeaza-n oi, pe gardul lui nea Frână s-a văzut potopu' lu' Noe și alte chestii de astea, că noi habar n-avem, ne paște sfârșitul lumii, ne mănâncă râia, potopu, dacă nu face fratele ei ce-

va. Șase luni, își scuipa-n sân și se tot întreba dacă ne-o fi scăpat ăla de râia aia... N-aveau nici un haaz, n-aveau pe nimeni de ajutor, da-n loc să stea coalea să asculte și să bage la cap ce mai e prin lume, să ne înțelegem să ne ajutăm între noi, cum facem toți, tot ei cu fâfna! Cum nu fumau, băutură nu puneau pe limbă că... de unde, de altele nu era cazul, că n-aveau... căutare, au început să rădă de noi, că sântem bețivi, curvari, stricați, fumăm și alte chestii, tot ce făceam nu era bine

– Ce tot îl bați la cap cu toate astea mă, o să creadă omul că a nimerit într-un sat de stricați. Nu sântem de pus în călindar, domnu Teo, nici igzemplari nu suntem! asta ne-ar mai lipsi, că muream de de mult, de plictiseală pe aici. Mai gustăm și noi câte ceva din bunătățile vieții mai cu lingurița, mai direct din oală, da' nu după poftă, la ocazie și situație, când pică...

Dac'am văzut că ei n-au măsură, le-am luat noi... măsurile și după cum arată cu capul ăla mare și osos i-am zis Guvidu, ei Guvida, i-am lăsat în doaga lor, și ne-am văzut de ale noastre

Le-a dat Dumnezeu o fată, nici frumoasă nici urâtă dar ... ați priceput, prințesă și deșteaptă foc da' noi nu știm că eram... cum eram, n-avea voie să stea de vorbă cu noi și copii noștri, să nu-i strice la educație. De aia i-au tăiat cărărea și lui frat'su, ciobanu', să nu-i strice părerea despre neamu' de unde vine la o adică de măritat cumva. A terminat 8 clase cam la două dește de ștampila școlii după care s-a înțepenit ca prințesă și filozoafă pe linie de gulere și manșete la o fabrică de confecții de pe la oraș... și cam atât... da așa din senin, am prins și noi de pe la alții, aia era măritată de un an cu un băiat deștept...

Luați și noi cu vremurile noi, cu pământurile, n-am băgat de seamă că nu mai zicea' nimic. Se închisese fabrica, era șomeră da' n-a durat mult că și-a scos părleala

– Dorica mea e patroană, are magazinul ei, stă la tejghea și vinde... Jumătate de oraș se întreacă să o servească, băncile să-i de-a bani, alții să-i aducă marfă și cealaltă jumătate se ruga de ea să le aducă ce au nevoie...

După alt câțva timp.

– Aaa, Dorica s-a săturat de tejghea a angajat o fată să vândă și ea toată ziua își face unghiile, se coafează și se plimbă! E o doamnă

Și iar liniște, nu se mai arătau deloc apoi

– A, Dorica se săturase de stat degeaba, a trecut iar la tejghea... De la alții aflu că...

– Cine? Dorica? Ha! a lăsat-o bărbat-su, se săturase de ifosele ei, de fapt el era cuplat cu fata aia de când a adus-o vânzătoare. Aveau apartament cum-părat în centru, i-a lăsat ei apartamentul și chioșcul

și și-au deschis magazin mare în centru...

– I-auzi fă, ce zice lumea că a lăsat-o bărbat-su ?

– ăla? Era un prost și un urât! o bătea, o jigneau și aia era o hoată, fura banii... E mai bine așa, acum e singură la magazin, ea vinde, ea socotește. E o doamnă, așa bine n-a fost niciodată

Și după alți doi ani

– A, Dorica a lăsat naibii comerțul, nu mai merge. S-a întors la ce știa ea mai bine, la confecții. E la un patron italian, singură la mașina ei, nu mai stă cu frica-n sân, că-i sparge magazinul, că se strică marfa. E o doamnă.

Apoi nimic, și nici până în ziua de azi n-a mai auzit nimeni de ea. Guvizii nu mai scoteau capul la lume, mai ales ea, care tot umflând lucrurile, ajunsese să le creadă și se vedea cu fata ei într-un palat pe la oraș. Asta i-a făcut inimă rea și s-a prăpădit. Guvidele singur, s-a apucat de băutură. L-am lăsat un timp să-și înecă amarul, să vadă și el cum e, apoi ne-a fost milă și am încercat să-l ajutăm, să-l luăm pe lingă noi. Dar fudul, n-a vrut, n-a vrut și pace! asta le-a cauzat lor cel mai tare, fudulia fără bază! L-am dus la spital... degeaba ! nu și nu, că noi nu știm ce e aia băutură! Și asta așa, drept în față, fără nici o rușine domnu' Teo. Auziți, după o viață de tras la măsea, mai cu măsură, mai fără, noi nu știam! el știe care abia s-a luat și e-n faza când nu se mai satură, așa că uite-l!

A, s-a mutat, a luat-o... e cu capul în gardu lu' ăla acum. Hai, ghiocel din deal adus, hai cu tata! Merge, merge, da' asta e, că prinde greu și vorba aia, uită repede, mâine nu mai știe cât a băut ca să pună semn unde a rămas cu învățătura. Vedeți domnu' Teo, ce înseamnă să te iei de băutură la bătrânețe? Toate au rostul și timpul lor pe lumea asta.

Domnul Teo a pornit spre casă mai ușurat. Oamenii ăștia nu erau chiar așa de fără suflet cum se speria. Totuși aveau ceva, cumva... o anumită hârșeală în felul de a privi lucrurile.

De câte ori trecea pe lângă casa Guvidelui se uita cum prin streșinile zdrențuite ploaia și vântul măcinau chirpicii și casa se făcea tot mai mică. În scurt timp Guvidele rămas și el mic-mic, se prăpădi, iar la un an după el, casa a căzut într-o rână. Ploile de toamnă, zăpezile și apoi dezghețul primăverii o făcură una cu pământul

Locul acela unde buruienile-și făceau loc printre dărâmături îi amintea mereu Domnului Teo cum se cunoscuse cu oamenii aceia de la care avea să audă și tot felul de povești mai vesele sau mai triste, spuse cam tot la fel. Ei priveau lumea, viața și moartea cu egala rutină divină dar la judecata de apoi erau mult mai înțelegători și indulgenți.

ESEU

Mihaela Bacali

**VASILE BĂNCILĂ,
UN SCRITOR UMANIST**

Vasile Băncilă face parte din categoria scriitorilor pe nedrept ignorați de istoriile literare, dar și de marele public. El nu și-a propus să publice foarte mult, nu și-a dorit să strălucească în arena literară, ci a fost de o modestie exemplară, rămânând toată viața profesor de liceu. Cu toate acestea, a fost „un scriitor de prim rang”, „reprezentant de seamă al culturii românești interbelice”, cum afirmă M. Șora,¹ „una din figurile exemplare ale intelectualității românești”, ce poate fi plasat „alături de Lucian Blaga, M. Eliade, E. Cioran, R. Vulcănescu”, cu o „operă complexă, care l-a situat în rândurile celor mai originali gânditori din cultura noastră”.²

Preocupările sale au fost de o mare varietate, ele au cuprins filosofia, psihologia, sociologia, pedagogia, filosofia culturii, teologia. Această diversitate este însă, paradoxal, relativă. Opiniile sale pot fi subsumate câtorva idei-forță care se înscriu în sfera umanismului (atât în sensul cultural, cât și în cel etic). În articolul *Cadru filosofic*, scris în 1938, dar apărut mult mai târziu, în revista *Mugurul*³ conceput la propunerea elevilor săi de la Liceul Mihai Viteazul de a schița „preocupările sale filosofice anterioare, precum și intențiile viitoare”, filosoful și moralistul Băncilă își exprimă coordonatele sistemului de gândire, pentru fiecare ramură a cunoașterii pe care a abordat-o în scrierile sale, alcătuind „un cadru sau o structură ideativă”, ca fundament pentru întreaga sa operă.⁴

În psihologie, afirmă el, „sufletul trebuie cercetat cu mijloace științifice”, dar fiind o realitate mult prea complexă pentru a-i putea epuiza cercetarea, trebuie abordat cu metodele filosofiei. În logică, atrage atenția asupra disocierii forțate dintre rațiune și misticism. „Izolarea pentru totdeauna a rațiunii de misticism duce la o adevărată amputare a spiritului uman, la unilateralități primejdioase.” Băncilă afirmă că „rațiunea și misticismul trebuie să se sprijine reciproc” și „la toți oamenii autentici, la toate marile spirite nefalsificate, găsim și rațiune și misticism”.⁵

În etică, pune accentul pe milă, care „pusă pe bază metafizică”, este „o punte de depășire a eului”. „Prin milă scăpăm de tirania eului propriu, e-

vadăm osmotic din el, ne înfrățim cu viața din afara noastră.(...) De aceea socotim că mila are un substrat metafizic. Ea este sau face parte din depozitul comunitar din om. Bine înțeleasă, ea este și un fel de metafizică concentrată, trecută în stare de afect și de faptă în estetică”⁶.

Etica și estetica se întrepătrund, iar frumosul nu poate fi decât moral: „un frumos cu conținut imoral încetează de a mai fi chiar frumos pentru o conștiință corectă, fiindcă e strident și deci nu mai îndeplinește condiția armoniei lăuntrice”, iar „frumosul adevărat și mare e moral prin el însuși, dar e moral, nu pentru că e frumos (după cum vrea o prejudecată curentă), ci pentru că a devenit frumos mare, și datorită faptului că a implicat în el moralul ori religiosul”⁷.

În cadrul sociologiei, el vede în societate „ceva organic, cu rădăcini în misterul lucrurilor și cu finalități care se acordă cu legile realității”, „un mare destin colectiv, care evoluează după legi adânci și în parte enigmatice”, „un fel de organicism, dar nu biologic, ci am zice, un organicism spiritual”, al cărui mod de manifestare este etnicul, cel care reflectă „valorile morale ale vieții: moralul, religiosul, stilul de viață, destinul oamenilor.”⁸

În pedagogie, consideră că scopul școlii este „eflorescența personală pe fond comunitarist”, realizarea unei „școli active”, care să nu facă din om „o jucărie de societate”, ci să-l pună de acord cu „realitatea adâncă”, „aprinzându-i în același timp forțele creatoare”⁹.

Metafizica este cheia tuturor științelor, „e totul”, „sensul transcendent fiind maiestatea care dă fiecărui lucru coeficientul de valorificare și legitimația de dăinuire.”¹⁰ Toate științele enumerate anterior trebuie să fie deci subsumate metafizicii. Filosofia adevărată „o socotim deci ca o sinteză de transcendentalism și naturalism sănătos”, iar rolul ei cel mai înalt este „să conducă la întemeierea religiei”¹¹. Ca și N. Crainic, el insistă asupra legăturii dintre etnicismul românesc și ortodoxie. „Iar pentru noi, românii, cea mai proprie atitudine religioasă, nu poate fi decât ortodoxia, scoasă din ritualurile biologic-decorative și valorificată în esențele ei vii și veșnice.”¹²

Încrezător în valorile perene ale culturii, Vasile Băncilă și-a fundamentat deci opera pe câteva direcții: folclorul (realitățile satului), valorile morale, educația, toate subsumate idealului religios.

Nu a fost printre „cei mari”, pentru că nu și-a dorit celebritatea. A dus o existență modestă, ca profesor, în Brăila sa natală, și la București. A publicat puțin în timpul vieții, majoritatea scrierilor sale au apărut postum, prin grija fiicei sale, Ileana

Băncilă și, în ultimii ani, a cercetătoarei literare Dora Mezdrea.

Vasile Băncilă a rămas în cultura română prin eseurile publicate, prin corespondență, prin conferințele ținute. A excelat în genul epistolar; volumele de corespondență cu Blaga, cu Basil Munteanu, publicate postum, ascund pagini de o mare forță, dar și de o mare delicatețe.

A fost un bun orator, conferințele sale (multe din ele consacrate chiar lui Blaga) au fost foarte apreciate, și de aceea, probabil, a publicat extrem de puțin în timpul vieții. „Am oarecare înlesnire la vorbă, mărturisește el într-un dialog cu I. Opreșan, înlesnire care mi-a adus și neajunsuri, fiindcă, probabil, dacă nu aveam această înlesnire, aș fi tipărit mai mult. Sunt oameni care n-au scris mai nimic în viață, sau se spune că n-au scris, pentru că au putut să vorbească.”¹³ „Crainic mi-a propus de atâtea ori să le public (*eseurile*, nota nstr.) - avea o colecție, *Gândirea* - „Dă-mi, domnule!” n-am dat niciodată. Până când, într-un rând, supărat, îmi zice: „Ești abulic!” Eu nu eram abulic, dar nu-mi spunea nimic lucrul acesta - căci sunt oameni făcuți să nu scoată volume. Alții se prea grăbesc să publice volume, și alții nu publică deloc. Deși ar fi fost bine să fie adunate la un loc și fără greșeli de tipar, căci aș fi făcut eu corectura”¹⁴. Vasile Băncilă a fost un astfel de scriitor, care nu s-a grăbit să publice.

Același regret îl exprimă și Mircea Eliade, într-un articol publicat în *Universul Literar* la 23 septembrie 1939: „acest harnic și inteligent eseist amână neconținut publicarea în volum a scrierilor sale”. Scriind despre eseu *Semnificația Ardealului*, Eliade îi recunoaște lui Băncilă „perspicacitatea, înțuiția și siguranța orientării teoretice”¹⁵.

Vasile Băncilă a fost un intelectual „de profundă rectitudine morală”, cu un „profil spiritual de gânditor”¹⁶, a cărui viață și operă se întrepătrund și stau, ambele, sub semnul unei moralități desăvârșite. A avut o viață lipsită de spectaculozitate, petrecută la masa de scris, o existență simplă, lipsită de evenimente notabile. Născut în 1897 la Brăila, a urmat cursurile liceului din orașul natal, iar mai târziu, Facultatea de Filosofie, la București. După terminarea studiilor a devenit profesor la catedra de pedagogie a Școlii Normale din Brăila. Se căsătorește cu Felicia Rădulescu, ce îi va rămâne alături până la sfârșitul vieții, și cu care are doi copii, Ioan și Ileana. După desființarea Școlii Normale, devine profesor în București, la Liceul Mihai Viteazul. Naveta grea București-Brăila, îl determină să accepte postul de revizor școlar, o muncă istovitoare, dar care a avut partea ei de interes. Își construiește o disciplină intelectuală aproape de sacerdoțiu. Citește, scrie, ține

conferințe, fără să renunțe la cariera de profesor, pe care o va exercita toată viața.

În perioada interbelică, V. Băncilă a publicat studii și eseuri în revistele *Gândirea*, *Gând românesc*, *Ideea europeană*, *Revista de filosofie*. Multe din aceste studii au rămas în paginile revistelor, necunoscute marelui public. Abia după apariția lor postumă, figura lui V. Băncilă a început să capete consistență în istoria literaturii române. Fără lucrări de anvergură înainte de 1945 (în afară de câteva volume de studii a căror apreciere a fost însă unanimă.: *Doctrina personalismului energetic a domnului C. Rădulescu-Motru* (1928), *Tragicul lui Pârvan și tragicul modern* (1937), *Sensul culturii și «culturalizarea satelor»* (1936), tripticul: *Duhul sărbătorii*, *Declinul sărbătorii*, *Pedagogia sărbătorii* (deși nu a apărut în volum decât mult mai târziu, a devenit un studiu de referință pentru psihologia sărbătorii, publicat în 1936-1937), *Erocrație și pedagogie* (1937), *Lucian Blaga, energie românească* (1938), *Inițierea religioasă a copilului* (1939), *Semnificația Ardealului* (1944), el era totuși cunoscut în epocă datorită numeroaselor sale articole și mai ales conferințe, acoperind o arie tematică foarte amplă.

Deși Vasile Băncilă nu mai are voie să publice după 1944, el continuă să scrie neîncetat: edifică un sistem de filosofie, scrie aforisme, eseistică, portretistică și memorialistică, jurnale și întreține o corespondență uriașă. Scrie mult, ani în șir, fără a se grăbi cu finalizarea proiectelor, de aceea arhiva sa a acumulat, în anii de după 1944, cantități enorme de fișe, din care abia în anii '70 i s-a îngăduit să publice unele texte, cenzurate însă, și să ia parte la emisiuni de radio cu subiecte legate de personalități literare, printre care Lucian Blaga.

Cu toate acestea, nu a fost însă condamnat prea aspru de regimul comunist, nu a făcut închisoare ca alți colegi de generație, „nu a fost nici măcar «criticat» în manieră comunistă, cu excepția unei note din 1980 (*Istoria filosofiei române*, volumul II), pentru „deviații” gândiriste. Dar nici acestea prea grave”¹⁷.

A fost însă destituit din învățământ în 1948 și, pe o perioadă de zece ani, i s-a oprit pensia. La starea șubredă a sănătății sale, era invalid de război, s-a adăgat situația materială precară. Dar a continuat să scrie și să citească „în cămăruța sa cât o chilie, mai ales în frig, cu același program sever de anahoret la domiciliu.”¹⁸ Abia în 1957 capătă calitatea de pensionar.

Se stinge din viață la 10 iunie 1979, în urma unei suferințe provocate de o fractură de col femural.

Poziția specială pe care o deține în Repu-

blica Literelor este rezultatul multiplelor domenii în care el s-a manifestat, a multiplelor preocupări: filosofice, pedagogice, psihologice, sociologice, literare, totul fiind subsumat însă unei viziuni metafizice asupra lumii.

Opera sa, compusă în cea mai mare parte din studii, eseuri, este în același timp o operă fragmentară, rămasă în mare parte în manuscrise, sau în notițele conferințelor pe care le-a ținut; ea este formată dintr-o imensă cantitate de fișe, planuri, bibliografii, care, pentru a putea fi publicate, necesită un efort imens de inventariere, sortare, sistematizare. Efortul de restituție a operei sale a început după 1989 și se continuă și azi. „Dimensiunea și varietatea creației lui inedite lasă loc multor viitoare răsturnări, fiecare nouă carte imprimată este doar un decupaj epistemologic dintr-un tot ale cărui dimensiuni se completează și se întregesc cu încetul”. Deși plasat mai degrabă „la marginea filosofiei, ca excelând mai cu seamă în genurile minore ale acesteia (aforistica și eseul filosofic), Vasile Băncilă duce, în spațiul sublimat al creației sale postume, cea mai nobilă bătălie spirituală din câte se pot imagina, nu ne referim atât la cea cu propria sa imagine, cât la bătălia pentru biruința spiritului românesc”¹⁹ este de părere editoarea operelor sale complete.

Vasile Băncilă a fost un filosof creștin cu vocație paideică la care darul creației s-a unit cu acela al unei vieți morale, un scriitor și un Om, de o ținută intelectuală, dar și de una morală, deosebite, și de o modestie exemplară. A prețuit, așa cum scrie într-un aforism „pacea, sfânta, modesta și anonima pace a sufletului”: „să simți echilibru și un fel de lumină în suflet, ceva ca o muzică eterată și vindecătoare”, „să curgă viața neștiut și lin ca o apă pe matcă, așezată și dreaptă. (...) Numai cine a fost dezarticulat de temeri, numai cine a fost dizolvat de îndoieli, numai cine a agonizat în neliniști, știe prețul liniștii, al binecuvântării liniștii, chiar dacă ea e într-o vale modestă a universului.”²⁰ Stilul său surprinde prin formulări memorabile, cu iz de maxime uneori, alteori, în special în descrieri, printr-un stil metaforizant, imagistic.

A fost preocupat de destin, al său, propriu, de cel al creatorului, dar și al comunității din care făcea parte: familie, popor. „Nu te mira de tonul scrișorii mele, dar eu nu concep viața de la patruzeci de ani în sus decât ca pe un lung testament. Un testament de fapte și opere, dar tot testament. Viața e un lucru cumplit, pe care numai tinerețea îl poate atenua (și credința religioasă, când e autentică. Unde și câte mai sunt însă autenticitățile în vremea noastră?)”²¹

Într-o mărturisire din perioada senectuții,

Băncilă se consideră un răsfațat al sorții, uitând de micile necazuri care i-au umbrit de multe ori existența. El a văzut în creație o formă de asceză, și-a asumat aproape condiția hristică, cea a suferinței pentru ceilalți. „Față de suferința totală care a fost partea altor oameni, eu am fost totuși dintre muritorii favorizați”, îi mărturisea el într-o scrisoare, bunului său prieten, Basil Munteanu.

„Mi-a fost dat să merg în ultimii zeci de ani pe o cărare atât de îngustă, încât cea mai ușoară deviație la dreapta sau la stânga m-ar fi aruncat în prăpăstii fără fund. Această deviație nu s-a produs, ca și când un fir invizibil, dar ferm, ar fi acționat asupra mea. Și nu pot să nu fiu recunoscător. Destinul meu a fost limitativ, dar nu lugubru. N-am răbdat de foame, n-am fost cardiac, nici tuberculos, nici canceros, n-am paralizat, nu mi-am pierdut mințile... Și anii s-au adunat peste mine. Alta a fost în primul rând suferința mea: pentru ai mei, pentru națiunea românească, adeseori martirizată și aproape întotdeauna amenințată pentru greșelile pe care le-am făcut.

Am trăit ca să văd cum trebuia să fi trăit pentru a nu ofensa pe nimeni și pe Dumnezeu și ca să mă încarc de toată durerea oamenilor și să mor de mila lor.

Dă-mi, Doamne, înțelepciunea marilor încercați ai vieții și credința senină a oamenilor simpli”.²²

Înt-un portret pe care i-l face sculptorului Gheorghe Anghel, prietenul său din ultima perioadă a vieții, căruia i-a „pozat” pentru bustul lui Pârvan, Băncilă se „vede” de fapt pe sine, confirmând ideea că vedem în ceilalți ceea ce suntem de fapt noi înșine. „În adevăr, toată lumea a observat la Gheorghe Anghel marea și organica lui cuviință, omenia lui, modestia lui, fuga de publicitate, oroarea lui de impuritate, stridență, deformare. În acest sens, acest om *tare* avea ceva de mimoză care își închidea frunzele când simțea că se apropie un curent impur.

Dacă se ținea departe de orice invidie și cancan, de arivism, platitudine și impostură, e din cauza acestei inocențe.

Dacă a avut prieteni aleși, e fiindcă i-a ales chimia lui sufletească puternică, dar inocentă. Și dacă, deși a avut prieteni devotați și deși a fost un om de dăruire socială, a fost, totuși, un solitar, căruia i-a lipsit Port-Royalul său, negăsindu-l decât în ultimii ani ai vieții, e tot din cauza rarei lui inocențe de structură.”²³ Aceste cuvinte sunt edificatoare pentru un pseudo-portret literar. Dincolo de liniile de conduită pe care le întrezărim în personalitatea prietenului său, îl zărim de fapt pe el.

Note

1. *Mihail Șora, Un gânditor de prim rang*, Manuscriptum, anul

XXIX, nr. 3-4, 1998 (112-113), 1998, număr dedicat lui Vasile Băncilă, p.11

2. **Romul Munteanu, Un profil spiritual**, Manuscriptum, numărul citat, p.218-219

3. **Vasile Băncilă, Cadru filosofic**, Mugurul, XV, nr. 1, 1943-1944, p.5-14, retipărit în **Lucian Blaga, Energie românească**, Editura Marineasa, Timișoara, 1995, p. 5-12

4. **Vasile Băncilă, Cadru filosofic**, în **Lucian Blaga, Energie românească**, ediție îngrijită de Ileana Băncilă, Editura Marineasa, Timișoara, 1995, p.5

5. ibidem, p.7

6. ibidem, p.8

7. ibidem, p.9

8. ibidem, p.10

9. ibidem, p.11

10. idem

11. ibidem, p.12

12. idem

13. **I.Oprișan, Lucian Blaga printre contemporani, Dialoguri adnotate**, Ediția a II-a, revizuită, augmentată, necenzurată, Editura

Saeculum, Editura Vestala, București, 1995, p. 46

14. ibidem, p.73

15. **Ileana Băncilă, Tabel biobibliografic**, în **Lucian Blaga, Energie românească**, ed.cit., p. 34

16. **Romul Munteanu**, art.cit., p. 218

17. **Alexandru Surdu, Un bun filosof și un mare om de cultură**, Manuscriptum, nr.cit., p.41

18. **Ileana Băncilă, Tabel biobibliografic**, op.cit., p. 37

19. **Vasile Băncilă, Mici testamente**, Ediție îngrijită de Dora Mezdrea, Editura Eminescu, 1999, p. 5

20. **Vasile Băncilă, Aforisme și para-aforisme**, volumul I (1944-1966), Editura Marineasa, Timișoara, 1993, p. 10-11

21. **Vasile Băncilă - Basil Munteanu, Corespondență**, Editura Istros-Muzeul Brăilei, 2001, ediție îngrijită de Zamfir Bălan, p.209, Scrisoare datată 14 iulie 1938(Brăila)

22. **Vasile Băncilă, Autobiografe și istorie**, Manuscriptum, nr. cit., p. 26

23. **Vasile Băncilă, Inocența lui G.Anghel**, Manuscriptum, nr. cit., p. 198-199

Gheo Galetaru

POEME

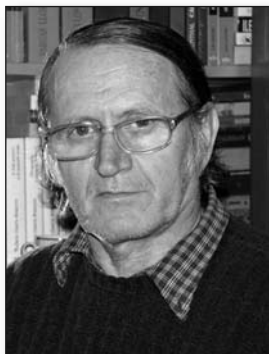
Nimeni nu e acolo

Și se mai spune că nimeni nu e acolo
unde cad mingile incandescente
puterea și gloria într-o lucrare de care
nu ai cunoștință

pe umeri un tatuaj al soarelui
o urmă fugind lângă amneziile albastre
la marginea insomniei un fluture orb
acrobatul și cine-o mai fi în ordinea existență
dar pentru aceasta cineva inventează semne
biciclete și duminici și o noapte tânără
antecedentele întorc viitorul din drum
nimeni nu e acolo nimeni nu e acolo
peisajul meu se construiește din mers
am venit sunt aici învingeți-mă

Am scăpat din vedere

Am scăpat din vedere
noaptea tunelul cenzura
zgomotul ploii nu se mai pune
fiindcă cineva strănută la antipod
adună palmieri în palmele ude
ca niște insecte care nu mai vin înapoi
facem studii de caz pentru orbi
pe vârf de munte un amanet incolor
va înlocui ceea ce se pregătește
în tăcere ca un supliciu neînțeles

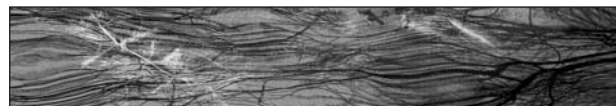
am scăpat din vedere
tandrețea cu care închidem ușa
în urma celui plecat

Așa va fi

Căci așa va fi
și nimeni nu e vinovat de asta
lucrurile au aripi în întuneric și afară
dar asta nu are nicio importanță
pe lângă respirația severă a omului dintre ape
el aspiră la un principiu universal
ca soldatul din colț ascetul vremurilor bune
împingem aerul cochet spre ieșire
pedalăm cu o clipă mai devreme
dar numai ceața devine memorabilă
suntem frenetici când cineva ține în mână
un anotimp al amneziilor bizare
un lanț orb ne mai arată drumul

Nu se aude nimic

Nu se aude nimic
cel care vorbește
știe măsura tăcerii
își pune timpanul pe porțile invincibile
el m-a adus aici
într-o seară ploioasă
să mărturisesc să agăț gloria în cui
eram vinovat
ah ce rumeguș în intemperiiile ce se pregăteau
deasupra noastră
chemați-l pe cel ce ignoră iernile blânde
duceți-l în triumf
spre întâmplările lui minunate

Alexandru Jurcan

TRAVELING ÎN LUMEA LUI CEHOV

Pariul lui Mihalkov

Nikita Mihalkov a început să ecranizeze piesa **Platonov** de **Cehov** și - deodată - s-a trezit într-un teritoriu prea limitat, de aceea a urcat pe „planeta” Cehov, plonjând în întreaga dramaturgie a autorului, iar din complexa aventură s-a născut în 1977 filmul **Piesă neterminată pentru pianina mecanică** cu **Elena Solovei**, **Alexandre Kaliaghin**, **Oleg Tabakov** etc.

După succesul cu **Soare înșelător**, regizorul a declarat că nu își propune să creeze cinema: „ceea ce fac e mai degrabă un compromis între cinema și mine, iar rezultatul este un film”. În universul cehovian, dorința personajelor de a face ceva, se împotmolește în examen de conștiință, în proiecte derizorii. B. Amenguel compara **Piesă neterminată** cu **Nunta** lui Wajda, în sensul că în ambele filme „o lume uită că moare visând că se apără”.

Răsfoiesc mereu una din cărțile mele de căpătâi - **Pescărușul** de Cehov. Cartea reunește întreaga dramaturgie a autorului, iar traducerea aparține lui Mihail Sorbul, Moni Ghelerter etc. (B.P.T., București, 1967). Ciudat cum alcoolul scoate personajele din muțenie. Fiecăruia îi vine rândul la „spectacol”, fiecare are partitura lui, monologul, criza... Unul spune : „Când bei, mai seamănă puțin a viață”. Chiar dacă Astrov e conștient că „la om totul trebuie să fie frumos : și fața și îmbrăcămintea și sufletul și gândurile”, el conchide, totuși, că „starea normală a omului e să fie caraghios”.

În filmul lui Mihalkov *vorbesc* chiar și perdelele, dușumeaua, pălăriile, scaunele. O vază cu flori lângă o pălărie uitată. Cineva adoarme într-o lume care are mereu răbdare. Elena Solovei joacă magistral cu nuanțe de pleoape mișcate, în vârtejul unui spleen filtrat prin sentimente înăbușite. Frustrările se maschează cu priviri furtive. Un copil rătăcitor (mai târziu va dormi cu spatele spre noi, ca o revoltă) amintește de Călăuza lui Tarkovski. Iluziile seamănă cu paloarea lămpilor și cu micile lumini ale trenului. Dezabuzarea plutește în plecări și reveniri. Ei se duc împreună, ca într-o expediție ridicolă. O ceată de oameni cu umbreluțe de soare, fără percutări so-

ciale de tip Bunuel. Într-o natură darnică, în acorduri de muzică de operă, copilul se desparte de adulți. Ceilalți se ascund după vorbe, până când, deodată, izbucnește **criza**. Cineva încearcă să se salveze, să rupă cu trecutul. Strigă în gura mare că e un ratat, că nu e bun de nimic. Ar vrea altceva decât bavardajul ieftin, târârea cotidiană ; ar dori chiar „să-mi iau zborul de lângă voi toți” - care, iată, se trezesc din apatie, ascultă și se sperie. Și atât!! Planeta Cehov nu are limite, de aceea Mihalkov a preferat titlul **Piesă neterminată**... Crizele se vor relua periodic, letargia cuprinde din nou saloanele indifferente, unii vegetează, în timp ce Elena Solovei își mușcă lasciv buzele... Mihalkov a câștigat pariul : filmul său egalează cu evlavie suflul inimitabil cehovian.

Caruselul anxios din Salonul nr. 6

Întotdeauna mi s-a părut foarte dostoevskiană nuvela **Salonul nr 6** de Cehov. Nebunii din salon îl vor primi între ei chiar pe doctorul Efimici, care se va împrieteni cu Ivan. Andrei își confruntă stilul de viață conformist cu ideile lucide ale lui Ivan, care urăște societatea perimată, letargică. În discuții, ei se plâng de lipsa spiritului, convinși că scrisul nu poate înlocui contactul cu semenii. Dintr-un fel de maieutică, se conturează mai apoi criza doctorului și astfel ajunge și el în salonul pe care-l ignorase adesea, aflând suferințele celor privați de o viață normală. Andrei susține că adevărata fericire n-o află omul decât în singurătate și că îngerul căzut l-a trădat pe Dumnezeu pentru că a vrut să guste din fericirea singurătății, fericire pe care îngerii n-o cunosc.

Regizorul **Şahnazarov** a ecranizat în 2009 nuvela lui Cehov, modificând structura, schimbând numele, dar lăsând intacte ideile cehoviene. Pintilie al nostru a făcut prin 1978 filmul **Salonul 6** tocmai în Iugoslavia, deoarece mesajul nu convenea totalitarismului de la noi. În filmul rusesc joacă **Alexei Vertkov**, **Vladimir Ilin**, **Viktor Soloviov**. Un medic conduce o echipă care realizează un documentar despre azilul psihiatric. De multe ori se adresează intervievaților astfel: „Ce credeți că s-a întâmplat cu doctorul...? De ce este acum pacient în azil?”

Da, rolurile se pot inversa... Andrei are revelația slăbiciunii sale, a fragilității și lașității, după discuțiile cu Ivan, care îl acuză pentru viața monotona și caldută, fiind un catalizator ideal. Filmul a fost propunerea Rusiei pentru Oscar în 2010. Există în film scene de adevărat documentar, cu figuri deconcertate, cu interioare schizofrenice, credibile. De ce râd înăbușit cele două fete în final? Ca o eliberare cathartică după caruselul anxios? Poate că e fața speranței umane, a unui viitor fără fețe oripilate.

PĂGINI DIN LIRICA AMERICANĂ

Traduse de Liviu Ofileanu

*Jericho Brown***Langston Blue**

„O, sânge al Râului de cântece,
O, cântece ale Râului de Sânge”
Lăsați-mă să mă așez. Lăsați-mi cuvintele
Să întindă sunetele în gurile oamenilor
Repetând ale lor invocații pure
Și perfecte asemenea gemetelor
Ce călăreau gura lui Bessie Smith.
Un blues pentru îngerii zvârliți afară
Din cer. Blues pentru îngerii
De care le este încă dor. Blues pentru
Oamenii mei și oricare apă
Cunoscută lor. O, grijulii băutori
Bând din râuri blestемate,
De ce se duc în rai cu Harlem-ul
Atât de apropiat? De ce cântarea râurilor
De un tată ca al meu să fie lipsită?
Mi-o amintesc și gust o pată
Roșie ca sângele blestemând trupul
Unui om vânat de gloată. Scriu
Că asta merge, dulceața lui: aici,
El se cațără pe un plop până la cer,
Dar e numai cerul. Râul?
Urmează-mă. Ai să vezi. Am încercat
Să zburăm și nu am învățat
Înotul. Dragă râu cântător și plin de
Sângele meu, suntem noi atât de zgomoșoși
sub Apă? Oare sângele leagă
Frații? Sau e Mississippi
Alergând prin cele mai repezi vene
Ale Americii? Când spun „casă”,
Înseamnă că doresc să scriu câteva
Rânduri. Vreau să aud blues-ul,
Aici însă, înot în apa râului
Din nou. Ce străbate largile vene
Ale unui trup înecat? Ce
Americă poate chema un trup acasă?
Când spun „Congo!”, zic „sânge”.
Când spun „Nil”, zic „sânge”.
Când spun „Eufrat”, înseamnă „sânge”.

Dacă am fi știut cât de mult sânge
Avem în comun. Așa de mult,
În Louisiana, încât ei numesc un om ca mine
„Roșu”. Și roșul era prea întunecat
Pentru tatăl meu. Și tatăl meu era
Prea întunecat pentru America. El alerga
Asemenea unui om dinspre mama mea
Către mine. Și suspinele mamei mele
Sunt cântecele lui Bessie Smith
Care a purtat mai multe pene decât
Moartea. O, moarte, oamenii mei refuză
Să moară. Când aveam 18 ani, am scris jos
Pe malul râului în care nu puteam câștiga
Nici o cursă, urcat pe un copac în acea iarnă, și-apoi
Doborât, turtit pe uda, roșia mea față. Rând
După rând, citesc mereu,
Dar „acolo nu era nimic
Ce să fi putut face pentru Neam.”

Maya Angelou**Încă mă ridic**

Mă poți trece-acolo în istorie
Cu ale tale înverșunate, împletite minciuni,
Mă poți călca în picioare în plină mizerie
Însă, asemenea prafului, tot mă voi ridica.
Te tulbură lipsa mea de nebunie?
De ce ești înconjurat de tristețe?
Pentru că eu merg ca și cum aș avea sonde de petrol
Pompând în sufrageria mea.
Exact ca lunile și ca sorii,
Cu certitudinea mareelor,
Exact ca speranțele ridicându-se deasupra,
Încă mă ridic.
Ai vrut să mă vezi distrusă?
Frunte plecată și ochii mici?
Umerii căzuți ca o lacrimă.
Slăbită de plânsul meu sentimental.

Te-a jignit aroganța mea?
 Nu o consideri îngrozitoare
 Pentru că râd ca și cum aş avea mine de aur
 Îngropate în grădina mea.
 Mă poți împușca cu vorbele tale,
 Mă poți tăia cu ochii tăi,
 Mă poți ucide cu ura ta,
 Însă, asemenea aerului, tot mă voi ridica.
 Te tulbură absența nurilor?
 Vine ca o surpriză
 Așa că dansez ca și cum aş avea diamante
 La întâlnirea coapselor mele?
 În afara colibelor rușinoase ale istoriei
 Voi răsări
 Deasupra unui trecut înrădăcinat în durere
 Mă voi ridica
 Sunt un negru ocean, săltând nemărginit,
 Rotindu-mă și îngroșându-mă sufăr în flux.
 Lăsând în urmă nopțile de teroare și frică
 Mă ridic
 La revărsatul zorilor uimitor de curați / Răsar
 Să aduc darurile primite de la strămoșii mei,
 Eu sunt visul și speranța sclavului.
 Mă ridic/ Răsar
 Mă ridic.

Gary Soto

O palmă roșie

Ești în visul plantelor
 de bumbac.
 Faci dintr-o sapă o aripă,
 și primele buruieni
 cad cu un oftat.

Faci un alt pas,
 altă parte tăiată, și oftatul vine iarăși,
 până ce tu însuși respiri în felul acesta
 cu fiecare pas, un oftat te urmează în oraș.
 Asta are loc câteva ore mai târziu - soarele e
 o bășică roșie ce răsare din palma ta.
 Spatele tău e puternic, tânăr, încă nu e scaunul rupt
 într-o școală abandonată uscaților păianjeni.
 Praful ți se-adună pe frunte, murdăria
 zâmbește de sub fiecare unghie.
 Cioplești, pășești, și la sfârșitul primului rând,
 poți cumpăra un pește splendid pentru nevastă
 și cei trei fii. Un alt rând, un alt pește,
 până când ai destul și treci pe lapte,
 pâine, carne. Zece ore și dulapurile scârțâie.
 Te poți odihni în curte sub un copac.
 cu mâinile încrucișate în poală, nu chiar

ca un pește prins pe dig sau pe fundul unei bărci.
 Bei ceai înghețat. Minutele saltă ca muștele.

Stephen Dunn

**Poem pentru
 oameni
 care sunt
 neînțeleș de ocupați
 ca să citească
 poezie**

Relaxează-te. Asta nu va dura mult.
 Dacă va dura, sau dacă versurile
 te fac să adormi ori te plictisesc,
 lasă-te somnului, închide
 T.V.-ul, împarte cărțile.
 Acest poem e construit să te opui
 ăstui gen de lucruri. Sentimentele lui
 nu pot răni. Ele există undeva în poet,
 și eu sunt foarte departe.
 Culege-l de fiecare dată. Începe-l
 de la mijloc dacă dorești.
 Este accesibil ca melodrama,
 și îți poate oferi violență
 dacă violența îți place. Privește,
 acolo e un om pe trotuar;
 felul în care îi tremură piciorul
 arată că nu va mai fi niciodată ca înainte.
 Acesta e poemul tău
 și știu că ești prea ocupat la birou
 sau copiii sunt prinși adânc în ultimul tău nerv.
 Poate că sexul ți l-ai dorit dintotdeauna.
 Ei bine, ei se întind laolaltă
 și le plac petrecerile cu haine fără nasturi,
 prăbușiți pe canapea
 așteptând să fie mișcați de brațe drogate.
 Nu cred c-ai vrea să continui;
 Fiecare are așteptările sale, însă acesta
 e un poem pentru întreaga familie.
 Chiar acum, Budweiser picură dintr-o cascadă,
 parfumurile sâsâie la subsuorile
 oamenilor cu care te asemeni,
 și doi iubiți acum se îmbracă,
 spunându-și drum bun.
 Nu știu cu ce muzică să vină
 acest poem, cu certitudine
 ea este necesară. Pentru că ea este vizibilă
 ei nu vor vedea niciodată o alta ivindu-se iarăși
 și pentru asta avem nevoie de muzică

fiindcă acolo nu e niciodată muzică
atunci când el sau ea te părăsesc într-un colț.
Înțelegi, vreau ca acest poem să fie mai drăguț
decât viața. Vreau ca tu să te uiți la el
când anxietatea îți zigzaghează stomacul
și ultimul tranchilizant s-a dus
și ai nevoie de cineva să-ți spună
voi fi aici când mă dorești
ca sunetul înăuntrul unei coji.
Poemul îți spune ceea ce știi acum.
Dar nu da nimic pe acest poem.
Nu se așteaptă la mai mult.
El nu va spune niciodată mai mult
decât ascultarea poate explica.
Doar păstrează-l în servieta diplomat
Sau în casă la tine. Și dacă nu ești adormit
până acum, nici plictisit dincolo de sens,
poemul dorește ca tu să râzi. Râzi către
tine, râzi de acest poem, de toată poezia.
Hai vino:
Bine. Acum iată ce poate face poezia.
Imaginează-te o omidă.
O nepăsătoare ridicare din umeri și, deodată,
Ești frumoasă câtă vreme trăiești.

Lawrence Ferlinghetti

Riscând frecvent absurditatea

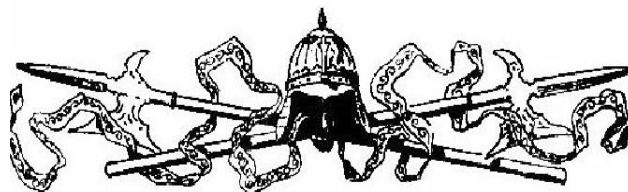
Riscând frecvent absurditatea și moartea
ori de câte ori el perseverează
deasupra capetelor audienței sale
poetul ca un acrobat se cațără pe rime
pe un fir înalt al operei lui
și balansându-se pe gene peste o mare de fețe
către altă parte a zilei perseverând entrachats
și dexteritatea picioarelor păcălește
și alte exagerări înalte
și toate fără de greșală totul
pentru ceea ce nu poate fi
Pentru că el e super realistul
care trebuie vrând-nevrând remarcat
adevăr încordat înaintea luării fiecărei atitudini
sau pășind în presupusul avantaj

în fața celui mai înalt loc
unde Frumusețea stă și așteaptă cu gravitate
să înceapă mortala ei cursă sfidătoare
Și el puțin din omul charley chaplin
care poate sau nu poate prinde
forma ei dreaptă și eternă
înstemată pe aerul gol al existenței.

Elizabeth Bishop

Prima moarte în Noua Scoție

În frig, în salonul înghețat mama
îl întinde pe Arthur mai jos de cromografe:
Edward, Prinț de Wales, cu Prințesa Alexandra,
și Regele George cu Regina Mary.
Alături de ei pe masă stătea
un bădăran înfumurat prins în poză
și-nrămat de unchiul Arthur, e tatăl lui Arthur.
De când unchiul Arthur a tras un glonț într-însul,
el n-a scos o vorbă. Își păstrează sfaturile
pentru al său alb, lac înghețat,
colecția de statuete de marmură de pe masă.
Respirația lui era adâncă și albă, și mângâitoare,
ochii lui erau de sticlă roșie, mult să fie doriți.
„Vino”, a zis mama,
„Vino și spune la revedere micului tău văr Arthur.”
M-am ridicat și i-am dat o roză din grădină
ca să o pună în mână lui Arthur.
Sicriul lui Arthur e o prăjiturică bocnă,
și cu ochii lui roșii bădăranul o privea
din al său alb, lac înghețat.
Arthur era foarte mic.
El era tot alb, ca o păpușă care n-a fost încă pictată.
Jack Degeratu’ a-nceput să-l picteze
în genu-n care picta dintotdeauna
drapelul canadian – Maple Leaf (pe vecie).
El tocmai începuse cu părul, câteva linii roșiatice,
și-apoi Jack Degeratu’ a zvârlit pensula
și l-a lăsat alb, pe vecie.
Binevoitorul cuplu regal era fierbinte
în roșu și hermină; picioarele lor au fost
bine înfășurate în trena de hermină a doamnelor.
Ei l-au invitat pe Arthur ca să fie
cel mai mic paj la curte.
Dar cum ar fi putut Arthur pleca, agățând
mica lui roză cu ochii săi închiși, atât de înguști
și cu drumurile adâncite în zăpadă?

Corina Militaru

Conversație

Motto: *A nu asculta vocea discretă a adevărului înseamnă a persevera în greșeală și implicit a merge cu senină inconștiență spre autodistrugere.*

De ce trebuie să mă trezesc atât de devreme? Este inuman. Cum adică să mă culc la loc? Nu pot, trebuie să plec la serviciu. Of, și ce plouă! Nici nu știu când a trecut vara. Și-a ridicat deodată poalele înflorate și-a fugit, lăsând toamna - vrăjitoare bă-trână și capricioasă - să-și facă de cap. Aici adună stihiiile - copiii ei - în mână amăgindu-ne cu razele blânde ale soarelui, pentru ca apoi pe neașteptate să le dezlănțuie cu furie și răutate, răvășind toată natu-ra. Ca acum. Cer plumburiu, vânt nebun pieptănând sălbatic ruginiul copacilor, perdea de picături ră-păind grăbit pe trotuare. Pe o astfel de vreme nu scoți afară nici măcar un câine. Urăsc vremea asta! Are farmecul ei? De ce mă deranjează că plouă? Umezeala mă enervează, cerul gri mă apasă, nu mai pun în calcul că probabil o să ajung udă până la piele. Am mașină, da! De ce? Da, am și cizme din piele. Și umbrelă... N-ar trebui să mă vait că plouă? Ieri a fost soare, ai dreptate, și n-am fost mai fericită decât azi.

Conduc prea repede? Nu cât aș dori! Trebuie să ajung înaintea șefului. Și așa se uită urât la mine. Îi sunt antipatică, simt! Nici mie nu-mi este prea drag. Mereu are ceva de cârcotit. Mereu este nemulțumit. Probabil pentru că nu mă dau pe lângă el cum fac celelalte colege. Prefăcute, în față îi zâmbesc și-n spate clevesc. Nu numai despre el, ci și despre mine. Tot timpul. Calomniile lor roiesc în jurul meu chinuitor, dar pe cât posibil le ignor și-mi văd de treabă. Ce altceva să fac? Să nu le mai disprețuiesc? Sunt oameni ca și mine? Eu bârfesc în gând și-i tot aia, ori chiar mai rău? Te înșeli, nu vorbesc vrute și nevrute despre nimeni. Stau în banca mea.

Ce mi-ai făcut? Nu-mi amintesc nimic! Unde sunt? Mergeam la muncă, conduceam... Mă grăbeam... De ce mă doare tot corpul? Până și gândurile mă dor. Ce mi-ai făcut? Spune-mi unde sunt? În pat? De ce m-am întors în pat? Nu-mi răspunzi? Vorbești doar neîntrebată? Nu tu mi-ai făcut, ci eu? Cum? Cum adică am refuzat viața și... Te pomenești că am murit! Nu, nu se poate! Trăiesc, simt... Simt deci

trăiesc! Ai tăcut așa deodată? Mă sufoc de spaimă, iar trupul îmi urlă de durere. Spune ceva! Nu recunosc nimic împrejurul meu. Mi-e străin acest loc. Și lumina asta... Tulburată de umbre sau poate este întuneric brăzdat de fantome albe, nu știu exact. Nu am murit? Ce ușurare, știam eu că mai am mult timp! Așa spunem toți? Depunem viața la bancă pentru mai târziu? Vorbe mari! Nu vezi că respir, mișc, sunt vie? Mi-am făcut o cafea, o s-o beau și apoi...

Delirez? Mai bine să dorm puțin? Nu mai vreau. Adineauri, aș fi omorât pentru încă puțin somn! Acum însă... Dar de ce să mai dorm? Aa, s-o iau de la capăt. Poate mă trezesc odată pentru totdeauna. Nici gând! Cum de ce? Întârzii la serviciu. Nu are importanță? Că tot nu-mi place și poate mă concediază și scap? Halal eliberare. Și eu din ce mă întrețin? Găsesc altul? Nu cred, este foarte greu. Puțin probabil. Societatea asta se învâрте sub semnul relațiilor, iar eu nu le am. Pe calea dreaptă nu reușește nimeni indiferent cât de valoros ar fi. De unde știu? Nu, n-am încercat, dar toată lumea spune asta. N-am verificat dacă este adevărat, și ce! Alții au încercat și au dat-o în bară. Au pierdut și ce aveau. Mai bine stau locului. Cum necum trec și orele de muncă și după ce scap... Sunt ore din viața mea? Să fac o socoteală simplă? Opt ore pe zi înmulțit cu trei sute șaiszeci și cinci de zile... Când mai trăiesc? Mă enervezi, bineînțeles că trăiesc! Să-ți descriu o zi de-a mea? Mă trezesc... Da, posomorâtă ce să fac! Plec la serviciu, lucrez - până la urmă nu-i chiar atât de rău - mă întorc acasă... Și ce dacă nu mă abat pe niciăieri, nu-mi place să bat străzile aiurea. Nici prin magazine nu merg decât foarte rar. Doar de nevoie. Ai ghicit, și vânzătoarele au ceva cu mine! Reacționează de parcă le deranjez în loc să fie săritoare și amabile. Le vorbesc arțagos și superior? Merită pentru că nu-și fac datoria! Să revin la descrierea unei zile? După-amiaza mai fac câte ceva prin casă, diverse treburi, apoi seara văd un film ori vreo emisiune la televizor și... Asta nu-i viață? Dar ce este? Risipire, zici? Nu, valorific la maxim posibilitățile, dar ce vină am dacă nu prea sunt! Sunt singură, atât de singură și nefericită. Unde să mă duc și cu cine? Am avut un soț, însă ghinion! S-a dovedit un mitocan. Nici nu mai știu cum arată și nici nu vreau să-l mai văd vreodată în preajmă. A dispărut definitiv din universul meu. S-a mutat în alt oraș, în altă căsnicie, tot nefericită am aflat întâmplător. Am pierdut cei mai frumoși ani cu el. Și ce promițator începuse povestea! Știi, nu toate poveștile au final fericit. De fapt niciuna nu are. Toate sunt la fel. Toate duc la rutină, plictiseală, indiferență și ce-i mai grav - cum a fost la mine - la certuri, isterie, balamuc. Niciun

pic de liniște, niciun pic de compasiune, empatie, de respect nu mai vorbesc. Iubire, un cuvânt fără substanță. O iluzie, din care m-am trezit curând după căsătorie, odată cu primele probleme, inerente de altfel în orice căsnicie. Pe cer mai apar și nori, dar el voia doar soare. Nu mi-a înțeles nevoile și treptat miera s-a transformat în fiere. S-a schimbat. Nu el? Eu m-am schimbat? Aa, amândoi! Află că te înșeli, eu am rămas aceeași. În schimb soțul meu a devenit un monstru și până la urmă și-a luat lumea în cap ca un laș. Dacă l-am iubit? Normal! El pe de altă parte... N-a simțit nimic niciodată pentru mine! S-a prefăcut și trebuie să recunosc că m-a păcălit. Trebuia să se facă actor, ar fi avut succes. Nu-i chiar așa? Dar cum? Spui că am greșit major. Că eu nu l-am respectat și am vrut să-i controlez fiecare mișcare. Că l-am disprețuit, n-am avut încredere în judecata lui și l-am cicălit până la nebunie. Că n-am avut răbdare și înțelegere... Aberant, el a fugit mâncând pământul când a dat de greu! Eu, scorpie? Dar el și tot neamul lui? Toți împotriva mea! Cum adică, nu-i relevant? Și el poate să afirme același lucru despre părinții mei? Da, s-au implicat, dar au avut motive. M-au ajutat. De ce le reproșez divorțul meu? Nu știu, nu le reproșez... Ba da! Ce vrei de la mine în fond? Să-mi recunosc greșelile? Bine, recunosc, și ce-i cu asta?

Să mă calmez, zici? Sunt foarte liniștită și mai mult de atât, sunt împăcată. O să-mi termin cafeaua și apoi voi pleca la serviciul meu, așa rău cum este și... Nu, nu aiurez! Ce gust are cafeaua? Nu știu, de mult nu mai simt nimic. Trăiesc într-o lume plată, fără culoare, fără gust, fără miros. Monotonă și insipidă scurgere de timp. Risipire cum spui, dar nu pentru că aș vrea, ci fiindcă un întreg univers completează împotriva mea. Sorb zi de zi clipe amare dintr-o cupă a deșertăciunii. Privesc primprejurul meu. Unora soarta le zâmbește întruna. Plutesc nestingheriți pe apele destinului. Zboară fără nicio grijă. Ce întrebare este asta? Sigur că mă iubesc! Da, mi-s dragi și oamenii, dar ei mă ocolesc. De parcă n-aș fi destul de bună pentru ei. Nu, nu eu cred asta! Ei mă evită mereu și mereu. Povestea vieții mele! Singură, întotdeauna singură. De ce îmi dau lacrimile? Te înșeli, nu-mi plâng de milă! M-am îndrăgostit de drama mea? Iar greșești, o trăiesc din păcate! Mi se refuză fericirea și, sincer, m-am resemnat. Mă mint, așa crezi? Îmi găsesc scuze ca să nu ies din confortul obișnuinței? Nu pricepi nimic! În pustiu nu crește nici măcar un fir de iarbă. Degeaba te căznești să plantezi întruna semințe, nu vor încolți niciodată. Sfârșești obosit - cum sunt eu - și deznădăjduit. De unde știi? Mă uimești! Este de ajuns să te uiți la mine. La soarta mea. La prezentul meu gol. Culeg ce

am semănat? Ești crudă și necinstită. Am iubit, am ajutat, am înțeles, am dăruit, am îngrijit, am mângâiat și ce am primit în schimb? Trădare, dispreț, indiferență din partea tuturor. Am vrut o căsnicie normală, nu s-a putut. Marionetă? N-am încercat să-l învârt cu cheia să facă și să zică exclusiv ce vreau eu. L-am iubit și numai eu știu cât am suferit când m-a părăsit. Orgoliul meu a suferit? Nu, nu, nu te mai ascult! Lasă-mă să continui. Mi-am dorit prieteni, dar n-a fost să fie. Parcă sunt paria. N-am avut nici măcar o prietenă, vreodată. Să mă asculte, să mă ia așa cum sunt. Eu m-am ascuns? Mi-am pus o mască și n-am lăsat pe nimeni să treacă de ea? Mă scoți din minți! Uite, acum câteva săptămâni am fost la munte cu niște cunoscuți. Probabil că asta înseamnă că nu încerc să mă apropiu de oameni, nu? Doamne cât dor îmi era de munte! Nu mai fusesem de ani mulți. Cred că vreo șapte. Eram exaltată de-a dreptul, iar când am ajuns și i-am văzut spectaculoși, maiestuoși, acoperiți de catifeaua verde a pădurilor ici-colo spartă de câte o stâncă pleșuvă, m-am înecat pur și simplu de plăcere și emoție. Dar toată acea frumusețe și bucurie s-a năruit rapid. Grupul vesel și guraliv m-a izolat în scurt timp și asta doar pentru faptul că n-am putut să fiu ca ei. Din ce în ce mai stingheră am devenit nerăbdătoare să se termine minivacanța și să revin degrabă acasă. Să scap de senzația de invizibil, indezirabil, inadapdat, singur închis într-un cerc de voie bună. De ce aveam chipul strâmb, schimonosit? De ce tăceam arogant-disprețuitor? Nu, nu așteptam să mi se facă plecăciuni! Nici să fiu rugată! Lasă-mă în pace, nu mai vorbesc cu tine!

Ce altceva mi-am dorit? Să am un copil și îl am, însă... Spui că este un dar? Da, aici suntem de acord. Imediat ce l-am avut am început să visez la viitorul lui strălucit. Îmi imaginam adeseori cum o să răspund cu mândrie celor ce aveau să mă întrebe peste ani despre realizările lui: Este medic, sau arhitect, sau inginer, economist... Nu conta ce, numai să atingă cerul. Orgoliu? Nu-i adevărat, era vorba despre binele lui. După primii ani de școală am început să am îndoieli și m-am luptat - Dumnezeu știe cât - ca să-l îndrum spre acel ideal. Nu, nu mi-a fost rușine cu el! Evitam să-l aduc în discuții, da, însă doar ca să-l protejez. Invidiam alți părinți? Îi aminteam cu orice ocazie fiului meu că toți copiii de pe lume sunt buni cu excepția lui? Speculezi, încercam să-l stimulez, să-i ofer exemple. Sigur că îl iubesc! Sigur că este mai important decât o notă! Cel mai important! De ce-i spuneam că-i prost, cel mai prost copil din lume? S-a întâmplat o dată... De mai multe ori? Cu cum? Țipete, urlete, jigniri, pedepse? I-am sufocat

personalitatea, i-am schingiuit sufletul? Tu nu știi ce înseamnă să crești un copil singură? Eu trebuia să mă îngrijesc de toate. Să fie sănătos, bine hrănit, să învețe și în plus, serviciu și casă. Crezi că mi-a fost ușor? Și n-am avut nicio satisfacție nici din partea lui. Scuze, zici? De sufletul lui nu mi-a păsat? Ce era să fac? De sufletul meu cui i-a păsat? Nici părinții mei... Am repetat greșeala lor? Am fost egoistă, obsedată de orgoliile mele, de imaginea mea! Mi-a păsat numai și numai de mine? Nu-i adevărat! Cine ești tu la urma urmei să mă judeci? Cum adică ești eu? M-am săturat de toate prostiile tale! De ce mă umilești în halul ăsta? Ce vrei de la mine? Nimic? Eu ar trebui să vreau mai mult de la mine? Nu înțeleg și mi-e rău, foarte rău. Lasă-mă în pace! Lasă-mă!...

Termină, te rog! Ai descoperit alt instru-

ment de tortură? Era mai bine când vorbeai. Nu mai țiu așa, mă înnebunești! Te rog încetează, te roog!... Nu tu? Dar cine? Aparatul?... Mi-a stat inima? Ai spus că n-am murit. M-ai mințit și tu... Sunetul ăsta, nu-l mai suport! Mă sfârtecă în mii de fărâme. Ce mi se întâmplă? Incapabilă să opun rezistență, mă destram, mă risipesc în neant. Diluată, împrăștiată în toate zărilor, plutesc deși nu doresc nicicum asta. Ai amuțit iarăși? Spune ceva! Am nevoie de tine, ajută-mă! Mă sufoc, nu mai știu să respir cu toate că mă strădui din răputeri. Încerc iar și iar, însă peste mine apasă umbre, multe umbre, fantome albe gata să mă înghită. Să nu le dau atenție? Aș vrea eu, dar ele nu mă lasă. Sunt peste mine, în mine, peste tot. Altceva ar trebui să mă preocupe? De parcă aș putea să fac ceva! Crezi că pot? Încă mai pot alege? Ce spui? Da, aș fi fericită să mai primesc o șansă!

Ioana Carp

confort

*Miluiește-mă, Dumnezeule, după
mare mila Ta. - Psalmul 50*

încălțările mi s-au lipit
de scara de fier
fundul mi se odihnește-acum
pe fier și linoleum rece
fața mi-o șfichiuieste viscolul
dar nu simt frigul

tot închid strâns ochii plini
de câmpul care defilează rapid
și se-amestecă gri închis
cu negrul ciorilor
și cu luminițe-aiurea

aud sirena
strivesc pleoapă pe pleoapă
și-o lacrimă de animal extenuat

se luminează
am apucat să mă urc în trenul
care mă duce acasă

epitaful unui poet mai puțin cunoscut

n-a murit de la o supradoză
de cocaină
nici în vreun accident rutier
cu-altcineva-n spatele volanului
și nici sinucidere nu
n-a fost așa ceva nici vorbă

pentru morțile mai sus numite
poezia lui părea mult prea
nevinovată

durere în aur și sare

trebuie să traduc Fefelega
în olandeză
și m-apucă plânsul
că munții noștri aur poartă
iar noi
ne cerșim rația de identitate
identificare *politically correct*
îi cerșim teutonului
să ne elibereze de sub lupa lui
făcută la Jena
de francez ne milogim
să ne scoată botnița
cu laser sau cu nu știu
ce mama lui biocâmp
când îi culegem via
Pavel Coruț a avut tupeul
să scrie „*prințeso, tu ai auzit
de Zamolxe?*”

eu
îl citesc pe cumintele
Agârbiceanu

până nu mai văd textul

în zori de Schimbarea la Față

„ia seama la umbra otrăvită
a copacului străin
ia seama”

m-am hotărât să nu mai ascult
să las umbra
să mă acopere

îndată umbra mi se face
o cămașă de pânză de în
copacul se face biserică de lemn
iasca neagră cuminecătură

albinele se fac
roi de cristale de gheață-n
sângele meu

îmi scot din sânge
toată-ncrâncenarea

care se dezintegrează apoi
în miresmele
rășinii și tămâii

Ion Roșioru

Un poet de mare forță evocatoare

Diagnosticul pe care poetul Gheorghe Istrate i-l pune poeziei lui Emil Niculescu es-te pe cât de succint, pe atât de penetrant și de exact:

„Emil Niculescu face parte din stirpea celor rari, din tagma poezilor «nocturni», din evantaiul amurgic matein. De o artificialitate savantă și cu o seducătoare arhitectură barocă, poezia lui Emil Niculescu cultivă un livresc rafinat, prin draperiile căruia transpare ironia lucid-amară dimoviană”. Citatul se află pe coperta a patra a volumului **Vanitas levantina**, apărut, în condiții grafice de excepție, la Societatea Scriitorilor Militari (București, 2015).

Structurată în următoarele cicluri: **Areal, Exotice & domestice, Contingent și Ex libris**, cartea de versuri ale lui Emil Niculescu frapează prin bogata sa încărcătură intertextuală, în primul rând prin extrasele folosite ca motto-uri din mari poeți și prozatori ai lumii (Arthur Rimbaud, Mihai Eminescu, I.L.Caragiale, George Bacovia, Vladimir Maiakovski, Eugen Jebeleanu, R. L. Stevenson, Miron Costin), din folclor, cu deosebire militar, din Biblie, din afișele, pliantele și reclamele publicitare etc. Acestora li se adaugă aluziile, parafrazările, numele de autori (Nicolae Iorga, Ion Barbu, George Ranetti, Serghei Esenin, Mihail Milea, Mihai M. Macovei, François Villon, Ion Băieșu, Fănuș Neagu, Guillaume Apollinaire, Tuudor Arghezi, Li-Tai-Pe, Ovidiu, E.A.Poe, Dorian Gray, Al.Vlahuță, M.R.P.), sonoritățile toponimice de tot felul, dedicațiile, aforismele latinești, trimiterile la opere plastice, teatrale sau muzicale, strigături ș.a.m.d.

Încă din poemul-prag, care este și cel ce dă titlul cărții, poetul se arată un romantic pe care îl apasă dureros curgerea nemiloasă a timpului. Vorbind despre herghelia și grajdurile de la Buzău ale lordului valah care a fost Alexandru Marghiloman, poetul notează cu o incomensurabilă melancolie, oricât de mult ar încerca să pară doar ludic și ironic: „Pensionarii unui azil pentru bătrâni/ Stau, unde, -altădată, pursângii în stănoage./ În rest, mai nicio urmă a foștilor stăpâni:/ Un secol, drept ciomag, și un car de oale doage”, spre a reveni, după un distih, la următorul post-scriptum: „Rectific: da, din grajduri nu s-a ales nimic;/ Nici balega uscată, un tătarească tizic./ Iar asistații sunt în, cum, precis, vă zic,/ Clădirea destinată pentru les domestiques” (p.8). Harul poetului de a evoca lumile apuse și de a jongla cu

arhaismele din domeniul culinar, numismatic, administrativ, ostășesc și vestimentar e incontestabil (**În post de Paști**). Alte timpuri evocate sunt mai puțin revoluate, poetul amintindu-și de muncile agricole la care participau ofițerii cu soldații în termen, deturnați de la rosturile lor și puși să adune „grenade vegetale” în loc să se instruiască în poligonul de tragere sau să bată pas de defilare (**Manevrele de toamnă**). Timpul pe care poetul însuși l-a străbătut pare să-l dezamăgească pentru că prea a curs nerăbdător: „Și-ți amintești, taman, azi, agapa liceală -/ Primul fuștei urcat pe scara socială./ Toți la costum, fără habar de-un Sfânt Ioan./ Un rigorist, se pare, cam antediluvian./ Apoi, armata, alte școli crude ale vieții/ Au fisurat puternic fervoarea tinereții./ Și, pe acolo, -n taină, potopul de plăceri/ S-a scurs. Cât o gamelă. Și parcă a fost ieri” (**Scara**). Timpul nu le iartă nici pe femeile frumoase și neîntrecute în sucirea minților bărbaților galanți, precum în aceste strofe cu structură de pantunuri malaeze în lanț: „Ani pun pe trunchiuri tot mai groase,/ Verigi, în repetat inel,/ Alterând fostul top-model/ Cu ample scorburi adipoase,/ Femei de bambus, lung crăcoase,/ De cedru de Liban, ce fu/ Umbra lui David, de-acaju,/ De palmier, de chiparoase,/ De abanos și de sequoia,/ Pentru proteze de pirați,/ Coșciuge-alcov de-aristocrați,/ Femei din lemn de cal de Troia,/ Femei la prețuri mai ușoare,/ De soc, de tei, de lemn cânesc,/ Ce iute ard și ne-ncălzesc./ Rășini fosile - chihlimbare./ Din rumegușul ce rămase -/ Viața cu joagărul trecu -/ Acuma, când „rien ne va plus”,/ Ies doar femeii de lemn-tânase,/ Una din ele - matroșe./ Prinse cu-aceiași super-glue/ De mâna care le făcu,/ Demult, fantastele eboșe” (**Femeia din lemn**).

Poetul excellează, de asemenea, în realizarea unor reportaje lirice prin locuri care au fost nemurite la vremea lor de înaintași iluștri: Odobescu, Vlahuță, pictorii Nicolae Grigorescu și Ion Andreescu, dacă ar fi să ne referim doar la plaiurile Bisociei (Jurnal de vilegiatură). În urbea de la Curbura Carpaților au loc explozii de bucurie ale tinerilor care ies de pe băncile școlii și nu știu deloc ce-o să le rezerve viața. Parcă și entuziasmul de a mai face o revoluție i-a părăsit. (**Promoție**). Ceremoniile religioase sunt tot mai triste și mai paupere, confiscate nu o singură dată de politicienii care profită de prilej spre a-și retușa imaginea electorală (**Prăznuire**).

O milă fără margini nutrește poetul pentru viețuitoarele lipsite apărare și de hrană, îndeosebi câinii vânați de hingheri (**Elegie. La Lița, Iarnă ca-**

zonă, Kino, Scrisoare către Liza, Din izolare ș.a.).

Istoria lumii, ca și a patriei, se dovedește o sursă nesecată de inspirație. Multe poeme sunt, așa cum sună titlul unuia dintre ele, cronici de familie, inspirate fiind din războiul mondial secund și avându-l ca protagonist pe sergentul (rez.), Niculescu P. Mihai.

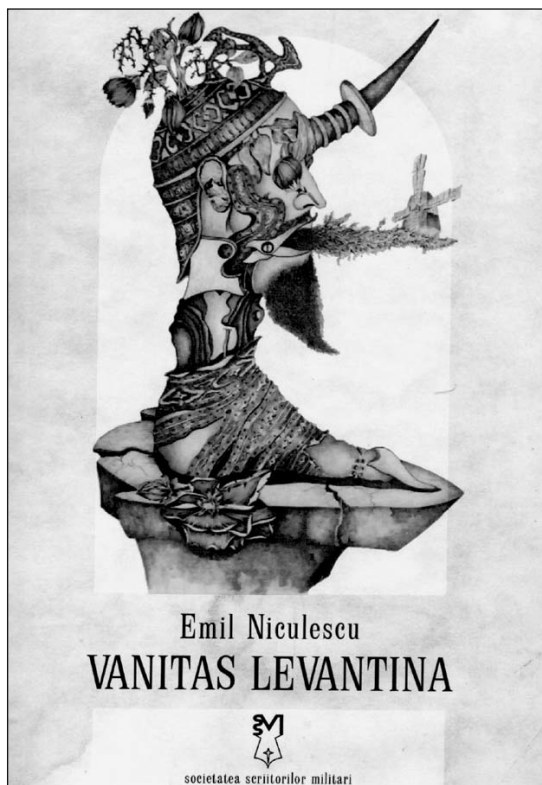
Orașul înfrigurat, cu oameni triști care numără zilele până la salariu, cu vitrine în care scriitorii nu-și mai permit să expună vreo carte îi prilejuiesc poetului pasteluri lirice în care ironia te poartă cu gândul la alt confrate buzoian căruia îi place să facă haz de necaz - l-am numit pe Nicolae Pogonaru - , cu casa în care te retragi spre a te plictisi la emisiunile anoste și enervante de la televizor (*Iarnă târzie, Citire sold, T.V.*). O înviorare pare să cunoască urbea în zilele de salariu când cei ce-au băut pe bază de „caiet” vin să-și achite datoriile de onoare în crâșmele sordide din jurul gării sau din alte cartiere periferice. E însă o veselie scurtă și cu efect de bombă cu ceas pentru bietul organism fragilizat de băuturi de proastă calitate: „Riscul: ce nobil viciu! Zilnica procedură o/ Cultivă ca,-n vechime Mithridate,/ O provocare mult mai tare ca un enduro,/ Turând, la greu ficatul, cu mărci falsificate./ Alcoolul numit «șase din patruzeci și nouă»/ Indică, parcă rata de supraviețuire./ Dar, observa Esenin, nu-i o poveste nouă:/ Se sprijină pe cârciumi atâtea cimitire// În fine, știe asta orice consummator./ În lumea trecătoare-s datorii ce nu mor” (*Clienții la da-*

torie). Iar când acești bețiivi pleacă amețiți spre casele lor din cartier, ciorditorii le iau urma împleticită și-i ușurează de parale (*La princesse lointaine*). Alte prilejuri de veselie rânjită galben le constituie, din patru în patru ani, uneori din cinci în cinci, pomenile electorale (*Aparatcici*). Un vast poem precum Râmnic, redactat în 31 de distihuri alexandrine de mare fluentă și coerență, ambiționează să devină o monografie spirituală a orașului în care poetul și-a îndeplinit serviciul militar. De același tratament se bucură, în poemul *Mică istorie*, orașul Mizil. Nici satul universal nu se laudă că ar sta mai bine decât pe vremea lui Marin Preda: „Alte, destule toate-s, p-aci în băătăuri./ Deși s-au mai roit, sunt, totuși, prea multe guri./ Care, la primărie, n-au încă, glas a cere/ Să li se mai amâne ceva din „fonciere”// Altfel, tăiem salcâmul. Și ce-o să luăm pe el?/ Puneți o vorbă, taică, pe lângă-ai lui Bruxelles,/ Și ei să se mai uite, din când în când, la om./ La cal, la dinți, la hamuri și la căruțodrom” (*Mutații*).

Poetul surprinde cu strângere de inimă că se află la răspântia a două civilizații: cea a Galaxiei Gutenberg cu cea electronică: micul ecran uzură supremația cărții pe suport de hârtie, bibliotecile publice nu mai sunt frecventate, funcționarii cărții se simt deposezați de obiectul pasiunii lor și asta într-un timp destul de scurt (*Bugetar, Recuperatorul de cărți*). Deloc departe nu-i de opinia lui Maxim Gorki care propusese ca hoții de cărți să nu fie pedepsiți (*Ex libris*).

Există în cartea aci în discuție și poeme în care a fost captat un fior testamentar-oracular. Regretele că odată și odată va părăsi această lume sunt bine camuflate în autoironie de bună factură, rezultând ritualuri de mare și sobră frumusețe ale mării și inevitabilei treceri (*Lasciate, Spectacol*). Faptul că se va despărți de manuscrisele și de cărțile pe care le-a îndrăgit enorm îi umplu sufletul de mâhnire: „O scândură din arca ajunsă pe-Ararat -/ Arta -, de tine însuși, o vreme, te-a salvat// Și-n cufărul acela cât lada de muniții/ Ai strâns vechi manuscrise: arhivă de petiții// Descântece de spaimă, fleurs du mal, buruieni/ Păscute azi, cu calm, de cârduri de-acarieni// De care nimeni, sigur, nu va avea nevoie./ Doar de bacterii, vreun nou și mai pedant Noe” (*Cu Noe*).

Punctul forte al acestui poeta artifex constă în împerecherea de rime cum nimeni n-a mai făcut-o la noi, în afară poate de Șerban Foarță, procedeul în sine meritând doar el un studiu exhaustiv. Emil Niculescu este nu doar un eseist temerar de atitudine civică și justițiară, ci și un poet interesant, de mare forță evocatoare și pe cât de ludic pe atât de grav prin aria abordativă a liricii sale întru totul captivante.

Aceste poeme sunt traduse în cadrul **Proiectului Internațional** coordonat de **Lidia Vianu**, Director al Masteratului pentru Traducerea Textului Literar Contemporan - Universitatea București.

Poeme de *Peter Ackroyd*
Traducere de *Ioana Sabău*

Peter Ackroyd (născut la 5 Octombrie 1949) este un scriitor britanic născut la Londra, a cărui creație conține atât romane și poezii, cât și biografii, articole jurnalistice și cărți pentru copii.

Volumele de poezie pe care le-a publicat sunt **Ouch!** (1971), **London Lickpenny** (1973) și **The Diversions of Purley and Other Poems**.

deschizând ...

deschizându-ne porțile
unul față de celălalt
imaginea ta
se ridică din pat
și umblă.

lumina argintie
din afara cuștii
se pleacă înainte
precum malurile
neprețuite ale unui râu

în apa stătută
îți vezi fața
ca pe-un fragment de față
semnul
ce dăinuie

o sută de mile mai sus
o lume
se alcătuiește
apoi se mistuie
poartă-mi tu haina

o voi purta eu pe a ta
către lumină vom merge
împreună
deschizându-ne porțile
unul față de celălalt

cele mai bune lucruri...

cele mai bune lucruri le faci
în tăcere
învărtindu-te dimineața de parcă
ai dormi încă
mișcându-ți brațele în somn

lumina te întâmpină precum
un trop
care-și măsoară tăcerea cu a ta
o imagine a copilăriei

desprinsă din versiunea
pantomimică a *Lacului lebedelor*
tineretea ta va fi liberă if deschisă
vei compune poezii scrise

de mână
onorând sentimentele tale
adevărate
printre copacii mărunți care

te adăpostesc:
aceasta este strada pe care
m-am născut

și iată oamenii, într-o continuă
mișcare,
schimbarea transformându-se
în ciudățenie
viața mea este viața lor
în miniatură

fiecare se împrăștie
se-ndepărtează de un centru
ce nu a existat niciodată,
mergând spre o zonă cu lumină
verzuie

ca în *Mașina timpului* a lui Wells
fericirea ne este definită
de necazuri

voci omenеști amestecându-se-n
depărtare

Lacrimi prostești

Oamenii din ziua de astăzi
întâmpină mereu probleme și
dificultăți în propriile lor familii.

Lacrimi prostești atinge
întrucâtva tema problemelor în
familie, însă nu probleme, ci
simple dificultăți.

Mi-a plăcut să scriu Lacrimi
prostești, iar David Watts a fost
personajul meu preferat al
poeziei. Părea genul de tip timid,
dar care totuși își dorea să se
însoare cu o fată anume. S-a dus
la prietenul lui și urma să îi
ceară ajutorul, însă acest prieten
era însurat cu persoana cu care
voia David Watts să se însoare.

Mi-a plăcut de David pentru că
mi se aseamănă într-o anumită
măsură. O persoană atât de
timidă încât de-abia poate să
vorbească cu o fată, dar cu toate
acestea îndrăgostit „nebunește”
de ea. David avea o fire liniștită
și oarecum abătută. Când
prietenul lui David a aflat că lui
David îi plăcea nevasta lui, nu a
părut să aibă vreo problemă cu
asta; ba chiar a încercat să îi facă
pe David și pe nevasta lui să se
întâlnească. David a fost
stânjenit o perioadă, însă nu
foarte mult timp.

Lacrimi prostești este o poezie
derutantă și e greu să nu
confunzi persoanele între ele.
Cine se însurase cu cine și așa
mai departe. În ciuda faptului că
a fost derutantă, mie mi-a făcut
plăcere să o scriu, și
de asemenea mă consider un
scriitor talentat.

194 de cuvinte cu tot cu titlu.

Emil Niculescu

LIVIU VIȘAN

TAROT CU ICOANE

Ultimul volum al lui **Liviu Vișan**, *Tarot cu icoane* (Ed. „Semne”, 2015), realizează, cum s-ar zice în limbaj forestier, un „arc de suflet peste timp”, spre volume anterioare (*Poeme licențioase*, *Închi-soarea de maximă alcoolemie*), prin insulele de poezie boematogenă presărate de-a latul paginilor. Scurt metraje din centrul vechi al Bucureștilor transferă biblioteca în vesela rumoare a teraselor, drumul către Canossa fiind, după epuizarea lichidităților, cel spre domiciliu: *am traversat amiaza/ și m-am așezat la o masă/ cu prințesa de treflă/ între îngerii ador-miți pe Lipscani/ grabnic am răsfoit Pagini Aurii/ cu soarele-n ochi spumoasă lectură/ apoi am citit Roșu și Negru/ până mi s-au albăștrit dinții și buzele/ vreo două trei monografii despre Caragiale/ semnate în filigran de Mugur Isărescu/ ferestrele guvernatorului erau luminate/ o prelungire de tiraj ar fi fost cred posibilă/ spre seară mi-am făcut trei cruci smerite/ la biserica Stavropoleos/ Dumnezeu să vă ocrotească lecturile/ și nu vă lăsați înșelați de dracii cu miros de tămâie (*Lecturi de vară*).*

Întâlnirea cu cel mai nou traducător al lui Baudelaire, Octavian Soviany, după oarecare vreme de când, într-un singur an, 1991, se întregiseră alți trei dragomani valahi ai autorului „Florilor răului” (Al. Cerna-Rădulescu, C.D. Zeletin și Radu Cârneți), îi procură o grațioasă confuzie, cumva de domeniul avatarului: *l-am întâlnit pe Baudelaire/ în carne și oase/ îl însoțea un paj venit de la orient/ scutierul purta sub braț/ o talmăcire groasă/ și o scrisoare de supușenie/ cu tot felul de lămuriri/ bătrânul ne-a făcut semn/ să ne așezăm la masa lui bogată/ am băut și am cântat împreună sub clavirul de fildes al nopții (*Marele paj*). Cu beneficiul unei licențe, ordinele războinicilor monahi nu lăsau soții prin Evropa, adună sub beniera lui Ares și Eros veteranii luptelor pentru Locurile Sfinte, pe care le redescoperă, descătărămați prin obscure unghere de han: *întorși beți morți din lungi cruciade/ cavalerii de Malta au intrat în cetate/ obosiți și triști că în lungile bătălii/ au pierdut cheile centurilor de castitate/ îngrijorată de soarta grea a creștinătății/ unei hangițe nurlui nu-i mai tăcea gura/ curajoșii cavaleri au răsturnat pocalele/ ai răbdare cucoană să ne scoatem armura (*Zapis de cruciadă*). Din divina muzică/ a vieții cheltuite, au rămas puțini psalmi laici pe canon antonpannesc: „cu ochii pe la icoane/**

și cu gândul la cucoane”.

O regie burlescă încearcă să relativizeze ultima ceremonie publică de care are parte (dacă, depinde, nu e o regulă), înainte de înrolarea în posteritate, un muritor de profesie „scriitornic” (apud Dan C. Mihăiescu): *m-au hrănit cu cerneală de plumb tipografii/ presele mestecau în malaxoare hârtie/ le-am potolit setea cu cerneluri miraculoase/ dintr-o venă jugulară sânge de poezie/ am pregătit un poem pentru clipa cea mare/ un tânăr poet va rupe ceara plicului de oseminte/ după tristețe discursuri la despărțire va rosti/ stimați invitați mortul vrea și el să vă spună câteva cuvinte (*Tiparnița de iluzii*). În realitatea imediată, amintirea unui prieten dispărut îl pune în fața unor suave presupusuri: *nimeni nu știe dacă peste inimă/ cămașa de zăpadă i se încheie/ sub pământ/ cu bulbi de lalele (*Pași de vals*). În trena unui cântecel goliardic de exorcizare (sau amânare - un bob zăbavă) a inevitabilului (parodie subversivă a unui șlagăr optimist de acum cincizeci de ani - „Oprăți timpul!”: „Oprăți dricul/ mortul vrea să bea o bere”) se aliniază, în regim sceptic, note premonitorii: *călimări de cristal/ murdare la gură/ de păcatul cuvântului/ amanetează versuri/ poeme/ uriașe roiuri/ de musculițe bețive (*Tarot*).***

Micile incursiuni în spații recuperatorii, în pofida unor tot mai rare îndemnuri (soarta își deschide greu/ nasturii de la gât - *Dragobete*), revivifică simțuri demult neexersate asupra microuniversului, efemerului: *ritualul împerecherii în zbor/ cu lung preludiu al libelulelor/ (...) aripi transparente fragile/ bat nebunește din evantaie/ precum gheșele într-o stampă niponă/ un poem de viață și de moarte se scrie în aer (*Curcubeu de aripi*). Accente eseniniene revenesc ocazional memoria citadinului, repede dezmeticit din reverie: *calc prin intersecții ca pe clapele unui/ imens pian insensibil/ (...) am uitat ce pagină grea e întorsul fânului/ dar știu că iarba tânără cade greu în genunchi/ și-mi amintesc de izvorul aflat în inima pădurii/ când calc pe asfaltul fierbinte precum fahirii (*Poet la oraș*).**

Mai la îndemână pare o rimbaldiană colorare a vocalelor, cumva în maniera firmelor obsesonate ale lui Utrillo: *cine umple cu vin pocul vocali o/ nu-și va astâmpăra setea niciodată/ vocala aceasta este gaura neagră/ în care poemele dispar/ vocala aceasta e un vertij/ cum ar spune poetul/ mort de sete/ la masa unui birt cu nume de ceas/ tic-tac tic-tac bate secunda/ cu aripi nevăzute într-o limbă universal/ singura limbă universal articulată/ limba ceasornicului/ să scrii un poem în această limbă/ e ca și cum ai încerca/ să umpli cu vin în tăcere/ gura însetată a vocalei o (*Poemul beției de cuvinte*). Artele poetice și-au cam epuizat motivațiile cla-*

sice („un vers mai tare decât bronzul”), uneltele/materialul de lucru devenind conofage *literele nesățioase te vor devora încet/ cu cerneală de sânge/ pe boturile lor mici/ ascuțite ca briciul (Poem uitat)*. „Doamna cu toporaș” probează diferite poze/ posturi, înainte ca exigentul regizor să ordone: „Motor!”: *pe catifeaua canapelei/ sculptate-n lemn de liliac/ lasciv se odihnește moartea/ și am impresia că-i plac // (...) simt vai ca suprarealiștii/ tulburătoare ei ispită/ și cred că viața-i o poveste/ pe care moartea o recită (Bătrâna curtezană)*.

O comedie a literaturii, o „bogumilizare”, în patentă Mateiu Caragiale, a iritabilei bresle e decelabilă prin apetitul pentru oportunități futele: *s-a zvonit că la magazia de artefacte au fost aduse/ pe filieră vestică fel de fel de ajutoare/ creioane de colorat muze gonflabile cu sfârcurile/ mai tari ca ventilele camerelor de tractoare// degetele împreunate pe tocul de scris acum exersează/ în aer semnul crucilor de vin și de undelemn (Asaltul poezilor)*.

Liviu Vișan realizează fotografii de grup din agape desfășurate în decoruri unde Heraclit, Lethe și Charon încap la aceeași masă cu scriptorii: *adolescentă bătrână târfa pescarilor/ Dunărea curge ca timpul fără întoarcere/ ospăț liric între oglinzi/ pe o punte de vas eșuat pe terasă// cu fața ciupită de vărsat se uită la noi/ afluent singuratic umbra vinului alb/ traversează uitarea amiază spânzurată de geamandure// cântece triste se aud în parastasul zilei/ printre lăzile goale de bere/ un câine cară zăpadă pe bot/ ne ajută să urcăm odată cu iarna în barca poemului (Fără întoarcere)*; memento-uri de trecut în agenda de lucru: *am visat că trebuie/ să-mi leg singur la degetul mic/ un bănuț de aramă/ pentru luntraș// atât de înalt/ atât de înalt/ mi se pare/ tărâmul celălalt (Călătorie)*. Inventează ludice fapte diverse, știri legate de instituții cât se poate de sobre, în ideea că trebuie văzută partea plină a paharului: *la morga spitalului militar au adus/ leacuri miraculoase pentru îmbălsămare/ uleiuri binefăcătoare pomezi parfumate/ muguri de papirus frunze de palmier culese pe rouă// în bandaje de cocon sarcofagul poeziei e gata/ colonele e timpul să începi o viață nouă/ scribii și-au pus sandale de crocodil/ la intrare te așteaptă în toiag hierofantul (Hierofantul)*.

Adieri thanatice întorc multe dintre filele acestui volum, în care simbolurile se pliază pe situație cu o suspectă, binevoitoare solitudine (*umbra crucii/ sare gardul cimitirului/ și se lungește/ până la noi - Frunze vorbitoare*), iar camera de luat vederi selectează, din zestrea de monumente a Bucureștilor, pe cele cu încărcătură specifică sensibilității reporterului și, într-un spirit creștin, flotantului, călătorului prin această lume: *în curtea casei Șuțu/ pie-*

trele de mormânt/ din vremea Cantacuzinilor/ s-au rudicat în picioare// nici un trecător nu se uită/ la poveștile bătute în chirilice/ pe încinse lespezi murdare (Predoslovie). În treacăt spus, printre „cărțile de vizită” cantacuzine se află și monumentală Biblie de la București, cea după care Ion Barbu tânjea să-i fie împrumutată, nu mult, ci doar minimul necesar „pentru a muri în splendoare”.

O modalitate de a îmblânzi „situațiunea”, ce se insinuează insistent în cotidian, este autoscopiarea virată spre derizoriu, o destrămare a aurei auctoriale prin mai „lucide” subevaluări: *vei juca în final rolul doamnei îmbrăcat-n capot/ care îți ghicește viitorul în vechi cărți de tarot/ în timp ce truverul oboist va aștepta în zadar/ nominalizarea pentru cel mai bun rol secundar (Lecția de actorie)*. Gâtul elocvenței (de altădată) este sucit întru tonuri stinse, elegiace, resemnate: *mâna ce scrie/ și-a lepădat garoul în iarbă/ trecerea prin cuvânt ne poartă spre/ ultima inițiere (Ziuă și noaptea)*. O prezumată colaborare la eutanasiu, departe de juvenila, cinica frondă a lui Ion Nicolescu (*asist la mine/ curge sânge/ puțină lumânare-a, bea/ l-aud pe Dumnezeu cum plânge/ dezamăgit în calea mea*).

Într-un alt „Tarot (două poeme țigane)” din volumul **Madona din dud**, Cezar Baltag are o rugă (Ține-mă, pământ cu iarbă,/ că vrea umbra să mă soarbă,/ Călător, lunecător/ azi fecior, mâine ulcior:// Oh, Margine, Margine,/ cu buzele agere) planantă și asupra versurilor lui Liviu Vișan.

Din cei trei F ai „epocii de aur”, frigul pecetluiește acum fișa de observație a celui în așteptarea riguroasei, încă nelămuritei ore de vizită, timp între care se întegistreză un buletin meteo, un peisaj de sezon: *frigul coboară din nord/ și aprinde sângele mort/ în venele subțiri ca sârma de telegraf/ riduri adânci pe fruntea zilei ce vine (Frigul din nord)*. Este și reflexul unui sentiment de castă, unei formații, unui pluton/leat, compat în tranșeele din linia înaintată, pentru care nu mai există decât rezistența până la capăt: *nenumărate/ arme albe/ ne înfige crivățul/ în spate (...)/ îngeri de pământ/ sub ninsoare/ fulgi albi abandonati/ de zbor/ pe umerii noștri/ e timpul/ să înghițim/ o porție de globule albe/ grad cu grad/ ca santinelele de la Stalingrad/ până când aburii rănilor/ vor ieși prin palton/ ca fumul din țeava încinsă/ a tunului de câmp imperial/ fantastic înfricoșător/ canon (Arme albe)*.

Curenții calzi și reci care antrenează versurile lui Liviu Vișan dau sentimental că autorul, undeva în careul subțiat al vechii garzi, la Waterloo, nu are timp și nici intenția să-și dresese actele pentru trecerea în retragere și rezervă. Ceea ce, la vreme de reconversie și recalculare, frizează onoarea.

Victoria Milescu

Poezia Victoriei Milescu reprezintă sunetul cel mai pur al unui lirism profund, în linia lui Montale, în care biograficul, drama existențială, în general, sunt inserate într-o vertiginoasă dramă cosmică... Nu în ultimul rând, aş vrea să amintesc acurateţea scriiturii: poeta pune în fiecare vers ceva definitiv, fiecare vers e pregătit cu înfinită precizie, ritmul subtil şi precipitat induce o stare de gravă urgenţă.

Cezar Ivănescu

Oameni Fericiți

I

I-am văzut pe acei oameni fericiți
mergând nepăsători în noapte
fluierau, fredonau, aruncând spre cer
bancnote argintii, mătăsoase
aureolați de jetul șampaniei vapoaze
duhnind a glorie și a moarte

i-am auzit cosind iarba cerului
coasa lucea ca luna
să tac, ori să le ies în întâmpinare
cu iubire și sare
cu sângele zbătându-se ca un pește
viața strigă, moartea scrâșnește

scriu pe hârtia cu colți de elefant
primăvara înaintea
făcându-i să înflorească și mai mult
pe cei înfloritori
deasupra lor umbra se luminează
ei rezolvă ecuația de corecție a fericirii
la viteza absolută
moartea își face provizii, mereu precaută
i-am văzut pe acei oameni fericiți
lustruindu-și trofee
prea mari într-o lume prea mică
umplută fără voia ei cu apă, aer, lumină

cu obiecte conținând timp

ei aprind la roșu ghețurile polare
grăbesc așteptarea zadarnică
libertatea mea, o iubire barbară
nimeni nu e liber, nici soarele
moartea mă iartă, ei nu

unde se termină fericirea începe lumea
ce cumpără pâine, salam, țigări
veselia ei sinistă negociază
resturile regurgitate de planete damnate
marea - un monstru în propria-i plasă

i-am văzut pe acei fericiți pe mal
împărțind gloanțe de aur prietenilor
ei au darul de-a sfâșia estetic
cerul cade-n bucăți, fără a fi pedepsit
precum uraganele
desființând tot fără a pretinde nimic
scriu sub bolta unui cântec de șobolan
plouă în purgatoriu peste un înger
și un diavol îmbrățișați sub ploaia de pietre
căci iubirea e și durere

strigătul de izbândă al celor fericiți e un geamăt
în ghetoul lor superînstelat
cu semnele luptelor din somnul demoniac
paloarea cadaverică denunță sacre autotorturi
heraldica poemului exanghinat

ei împachetează lumea și ne-o trimit ramburs
izbindu-se de turnurile de încercare
de primării, de spitale
unde morții își continuă viața de apoi

i-am văzut pe cei fericiți
când îți luau mâna luau totul
cu un ochi de rubin, un altul de cobalt
în asfaltul fierbinte lăsând un blacheu
de copită sacerdotală
pe zid conturul unui schelet fumegând
noaptea se teme uneori pentru ei
cutreierându-le carnea, oasele cristaline
luna se ridică pe vârfuri să vadă
parada lunaticilor goi pe un fir subțire
lumea e un măr în gură de șarpe

scriu la cap de linie
beau ploaia din palma unui cerșetor
ziua intră la semnal
pe un peron soldatul cu raniță
deschide scrisoarea cu lanul carbonizat
o mamă alăptează un copil și un câine
dând fiecăruia mai nimic din puțin

cei fericiți ne obligă la replici

alimentându-ne superstițiile
inimile, în vrafuri pe biroul somptuos
sunt aprobate, șampilate
apoi puse pe foc să încălzească sala
profesorului cu barbișon
ținând cursul de spiritologie

cei fericiți nu cer nimic, nu se roagă
primind de la sine orice fără jertfa zadarnică
fără îndoiala sacrificatorului
al cărui venin din cupă
poate face nemuritor poemul din tomberon
și ei plâng uneori fericirea e obositoare
fericirea doar
inspirându-i permanent și profund
aerul cu diamante...

II

I-am văzut pe acei oameni fericiți
aureolați de ceva neînțeles
în veșmintele lor foșnitoare
în neverosimile nopți de vară
când flori de tei cad pe creștet cu zgomotul
unui mic foc de pistol

scriu pe o coală de apă
ca o gănganie chitinoasă
dacă nu acum, când să se întâmple potopul
oamenii stau la coadă să înfigă fiecare
un cui, să dea un pumn, să muște
să vadă dacă tresare, dacă vorbește
viitorul sună disperat

pe tăvi de aur vin anii celor fericiți
la ospățul celest
ei pot să facă să tacă pământul
pentru un vers ce ticăie-n creier
prin fumul de fier, prin aerul calcaros
noaptea arde cartea pe măsură ce o citesc
implor fiecă lucră întâlnit
noaptea poemului e o secundă
din cele șapte zile de ploi
moartea e mai statornică decât noi

calc pe garoafele strivite de cei fericiți
biciuiți-mă dacă sunt lumină și nu luminez
dacă sunt întuneric și nu vă orbesc

vine ora când intră în scenă
pictorul orb, compozitorul surd, poetul nebun
cu cheia fericirii de gât
deși ușa e veșnic deschisă
să intre sângele de lăngă abator
unde bărbați și femei în costume strălucitoare
taie și spânzură foamea nemuritoare

cei fericiți înghit

pastile de frumusețe, curaj, noroc
ei stau pe loc și lumea se-nvârte-n jurul lor
viața și moartea se calcă-n picioare
spre aceeași destinație

cei fericiți nu simt frigul
căci vremea se face după voia lor
ei nu cară saci, canistre, butoaie,
ci doar medalii
la proba de fericire absolută
își procură boli rare, chinuri exotice
pentru plăcerea de-a fi
mai vii în moarte decât în viață

oamenii fericiți sunt invenția
celor ce nu au curaj
să jupoaie, să jumulească, să tranșeze
până la ultima consecință viața
dintre ruinele exorbitante
moartea ridică un fanion

răsfoiesc o pasăre zbor cu zbor
tainele ei au fost odată tainele mele
când nu exista pe pământ loc pentru a muri
ci doar două inimi ca două imperii
moartea mă privește în ochi și strigă:
intră odată în mine!...

III

În limuzinele întunecate, prin lentilele fumurii
cei fericiți văd lumea-n crepuscul
ei declanșează ierni gigantice, crize astrale
cu mâinile înfundate adânc
în alveolele pulmonare
ale socotitorilor de stele căzând la punct fix
înfiorând chiar moartea
vara își înfig dinții în valul sărat
ling peștii, înghit meduze
sunt înghițiți și ei mai apoi
moartea nu face discriminări

cei fericiți tânjesc să fie aidoma celorlalți
să îmbrace silabe de cânepă
direct pe pielea gelatinoasă
sărind ca un iepure, ca o broască
sine ira et studio

viața merge cu pași uriași
eu cu pas de furnică
urc treptele de ceară pe care și-au pus sigiliul
fericiții dinaintea mea
urc fără grabă cu torța olimpică a morții

i-am văzut pe cei fericiți
captivi în agonia orgasmică
pe ultima turnantă ruleta se-nțepenește
vântul trece pierzându-și dinții

iertați fie cei fericiți cu aerul lor aiurit
punând orice eroare făptuită
pe seama imprudenței de a trăi
din epava putrezită ce sunt
curg perle ciugulite de păsări
femeie și doar atât

pe masă, paharele se îmbată și plâng
luându-mi de la gură bucata otrăvită
pentru care moartea atât a trudit
lacrima cade în farfurie ca un proiectil

fericirea e inuman de scumpă
moartea își taie o porție
din mine, din tine, pofticioasă din fire
în valea plângerii se ridică un munte
cu douăzeci de etaje

cei fericiți nu știu să țină în mână
o cazma, o lopată, o bormașină
măinile lor glasate doar tastează
veselia inconștientă, baluri de caritate
în funcție de viteza de propagare a durerii

ei perforează blindajele cu privirea
pot vitrifica un nesăbuit ce le-a tăiat calea
în țara ce plânge și când râde
și prinde stelele căzătoare venind din viitor
trec prin vama tristeții
lumea mă va uita sau va ține minte
când m-am împiedicat de prima treaptă
a eșafodului spălat
cu lacrimi asigurate de sponsor

cei fericiți sunt mai singuri decât secunda
născută pentru a muri și a învia exasperant
dar cine să le ia locul la excentricele gale și curse
dintre roți, crose, elice
scot păsări mirosind a divinitate...

IV

Mi-e dor de vremea când
dărâmam copaci cu privirea
când fericirea era la primii pași
și moartea o învăța să meargă copăcel

sunt fericită ca floarea
pe care ești gata să o rupi
din pomul în flăcări stins cu o flacăra
deschid balul celor ce vor muri mâine
cerul a contribuit
cu un spadasin, cu un arcaș de lumină
moartea întoarce capul după mine
ca floarea soarelui

nici chiar cei mai fericiți nu o pot corupe
ea, cea mai dreaptă dintre dreptii

Sodomei și Gomorei dezlegându-i șarada
noi suntem scopul ei în viață

va fi iar noapte, va fi iar zi
păsările vor veni ciugulind
provizia îngerească din fiecare casă
uriașul în cârje va plânge
pe umărul prostituatei desfigurate de pitbull
sub copacii cu limbile despicate
de trilurile de cupru, oțel, wolfram
pământul ne înghite pe toți și îi priește

zilnic dau proba la fericire
nimic nu doare mai mult decât izbânda ei
trec prin flăcările mulțimii
orașul își deschide larg brațele
cu o crizantemă pe țeava de tun
fericit cel ce s-a lepădat de mine
scriu de la capăt nașterea, dragostea, moartea
o filă plutește dar pământul nu o primește
nimeni nu o citește
nici măcar fericiții exasperați
de propria lor fericire

și eu am fost uneori fericită
i-am iubit uneori
fericită între fericiți - o vrăbie albă
cu ochi de vultur și gheare de leu
dansând în palatele plutitoare
ale unei lacrimi fierbinți
cu o floare în dinți
și un cuțit înfipt în spinare...

Apocalipsis

Ne-am pregătit cu ce-am putut:
apă, alimente, lemne de foc, alcool
ne-am strâns în saci de plastic
împreună cu fotografiile, cărțile,
bucuriile, necazurile
i-am legat la gură
și ne-am dat drumul în Apocalipsă
dar Apocalipsa nu a venit
în loc să plutim abisali și sublimi
ne-am pomenit pe cimentul dur
cu creierii praf și pulbere
ne-am trezit zdrobiți de realitatea rece
gri-verzui
cu ochi enormi, negri, dorsali, clipocind:
Să vă saturați să mai visați aiureli!
Aici o să crăpați
voi de-aicea nu plecați, nu plecați acasă
în vecii vecilor!...

Revista revistelor culturale

RĂSFORI

**CARMINA BALCANICA, REVIEW
OF SOUTH-EAST SPIRITUALITY
AND CULTURE**
NR. 2 (13)/ noiembrie 2014

Revista *Carmina Balcanica*, pe care am primit-o prin amabilitatea domnului prof. univ. dr. **Dan Angelescu** (director fondator), este, indiscutabil, una din publicațiile culturale românești de înaltă ținută, motiv pentru care ne propunem să revenim asupra proiectului cultural de care este legată apariția sa.

♦ Iată ce scrie, în editorialul acestui număr (*Carmina Balcanica* și dialogul intercultural), doamna prof. univ. dr. **Mihaela Albu** (redactor-șef al publicației): „*Balcani, Balcanitate, Balcanism! Termenul din urmă a acumulat - în timp - o conotație vădit peiorativă. Gândirea stereotipă - și nu tocmai inocentă - a unui Occident orgolios pare a continua (încă) să plaseze asupra lui un stigmat negativ. Spiritualitatea, arta, cărțile de înțelepciune, ca și toate formele de interpenetrație spirituală ar trebui să justifice o de-peioratizare a modului în care este privită și înțeleasă lumea Levantului... (..)*”

Deși apare în România, revista nu este direcționată numai către cititorii români, ci și - așa cum ar fi de așteptat și de la alte publicații cu adresabilitate similară, unor cititori din toate țările lumii balcanice (și de aceea semnatarii au fost invitați să scrie în limba maternă!). În plus, prin fiecare studiu, eseu, poezie sau recenzie - care au și o versiune în limba engleză - revista se adresează tuturor celor care, dincolo de Balcani, sunt interesați de fenomenul cultural (unitar în diversitate) dintr-o zonă cunoscută lumii îndeosebi prin conflicte politice.”

♦ Fiecare întoarcere în copilărie, când încețază să mai fie amăgire devine dezamăgire, pare a spune **Matei Vișniec**, în articolul **Orașul Rădăuți - locul prin care trece axa de simetrie a universului**: „*Când revin astăzi în orașul Rădăuți îmi sângerează inima: calea ferată este invadată de bălării și niciun tren nu mai trece pe traseul Rădăuți - Putna, deși este unul dintre cele mai frumoase din lume, străbătând, pe o lungime de 40 de kilometri, o salbă de*

sate bucovinene de o sublimă frumusețe. În paralizia lor mentală, responsabili politici ai regiunii nu știu ce pierd și probabil că într-o zi vor fi investite milioane grele pentru refacerea unui monument feroviar care nu se cerea decât ceva mai bine întreținut. Din păcate modernizarea a venit și la Rădăuți, cu cortegiul ei de supermarketuri și mașini noi... Ca și în alte orașe și târguri care au avut farmec, și locul în care m-am născut eu devine treptat o colonie a societății de consum. (...)

În ce mă privește, eu militez de mai mulți ani pentru ca linia ferată care trece prin mijlocul orașului meu natal să fie recunoscută pe plan internațional ca fiind axa de simetrie a universului”

Superb!... Și trist!...

♦ În **Eseu despre ființa românească** (*Preeliminaii*), regretatul eseist și editor român american **Gabriel Stănescu** trasează două extreme care au modelat spiritualitatea românească: - exilul și izolarea: „*«Pentru mine exilul face psarte din destinul poporului român» - avea să mărturisească Mircea Eliade lui Claude Henry Rocquet - întrucât el «prelungeste transhumanța poporului român». Istoricul religiilor îi acordă exilului «valoarea unei inițieri», atâta timp cât el reprezintă modalitatea regăsirii sinelui, a propriului centru. (...)*

... S-a vorbit, și pe drept cuvânt, despre «nenorocul» nostru în istorie. Dacă istoria, prin forța implacabilă a unui destin neîndurător, ne-a condamnat la izolare, cultura populară a reprezentat alternativa viabilă a supraviețuirii noastre ca etnie. Datorită acestei izolări, românii n-au făcut cultură în sensul occidental al termenului. În schimb, izolarea ne-a conservat mai bine ființa, ne-a făcut să reflectăm mai mult asupra propriilor noastre posibilități.”

**SPAȚII CULTURALE
Anul VIII, nr. 39**

♦ Încântătoare fotografia de familie pe care **Valeria Manta Tăicuțu** o invocă, în apărarea demodatei fericiri a zăpezilor de altădată (**Despre nimicuri cu tristețe**): „*Exista un înduioșător ritual al mersului la fotograf, de obicei cu familia, de obicei*

în zilele care se cereau sărbătorite, păstrate pentru un cândva nebulos; țințele, e drept, erau cam țepene, ușor ridicole, ca și fundalul cu peisaje din care nu lipseau munții, izvoarele, marea, plajele, umbreluțele etc., ceea ce reprezenta un pas înainte față de acele prime cortine milimetric plisate, care constituiau decorul din spatele familiei - mama și bunica pe scaune, tata și bunicul în picioare, cu o mână la sold și piciorul arcuit într-o mișcare înghețată de dans, copiii în față cu fundele, bucele, rochițele cu volane, pantalonașii cu bretele și, neapărat, cu mânuțele pe niște cercuri și mingi care să demonstreze că nici în fotografiile de familie ei nu pot renunța la joaca lor fericită. (...) ... nu numai fotografiile de familie au fost înlocuite cu variante digitale, ci și cărțile, revistele, prietenii, familia etc.”

◆ Revista îl sărbătorește pe înrâncenatul truditor și mereu tânărul scriitor **Florentin Popescu**, închinându-i un portret de suflet: „În aproape 50 de ani de activitate literară, a văzut multe, despre unele a scris, despre altele, cu siguranță, va scrie. are o vitalitate stranie, de om crescut în aerul curat al unor munți, dealuri și câmpii de care noi nu avem știință, fiindcă par a exista într-o lume din care am lipsit și lipsim. E bonom, jovial, glumește mai tot timpul, pare alături de noi - chiar ne atrage atenția asupra empatiei de care este capabil, prin celebra lui afirmație: «eu v-am citit pe toți!» - deși, în mod paradoxal, e, de fapt, altundeva, într-o fortăreață secretă, numai a sa, unde, probabil, doar poeta Iuliana Paloda Popescu (soția poetului - n.n.) mai are acces.”

◆ **Liviu Vișan** face, cu cititorii sufletului său, un exercițiu de dicție: „poezia nu se recită pe dinafară/ cum îmi spunea învățătoarea/ de la țară/ se recită pe dinlăuntru// poezia nu se scrie ci se trăiește/ cerneala ei de sânge albastru/ stărnește cu vârful peniței nevăzute/ zborul păsărilor ce poartă bilet la inel// de aer e versul nu din cuvinte/ cum încercam să-i explic învățătoarei mele/ care mă bătea cu linia peste palmă/ să nu mai scriu poeme cu mâna stângă”

◆ Boem al singurătății, **Florin Ciocea** - un talentat al jocului de-a viața, semnează proza fantastică **Omul zburător**, pe care sperăm să o putem oferi cititorilor noștri, integral, în almanahul de la sfârșitul anului.

ATENEU

Anul 52, nr. 547, martie 2015

◆ O revistă nu are, niciodată, suficiente cuvinte, atunci când o personalitate care i-a marcat existența și i-a condus destinul literar, pleacă în amintire. În ziua de 26 februarie a.c. poetul, prozatorul și traducătorul **Sergiu Adam**, care a fost redactor la revistei Ateneu, începând din 1965, iar apoi, din 1990 până la pensionare, redactor-șef, a îndoliat lumea literară.

O poezie a scriitorului dispărut, inserată pe prima pagină, ca un *memento mori*, spune aproape totul despre omul care, așa cum scria, în România literară, Cristian Teodorescu: „...a umblat cu șapca în mână pe la firmele din județ, să facă rost de bani pentru revistă. De dragul Ateneului Sergiu a mai făcut și anticameră pe la cei care se lăsau mai greu convinși că revista asta face parte din blazonul orașului și al județului.”

Iată poezia: „Tu, cel plecat de-atât amar de vreme/ în lumea cea largă/ fără să lași cuiva un cuvânt/ sau să scri o scrisoare măcar/ ca să știm cum o duci/ sau unde poți fi găsit la un necaz oarecare,/ tu, care te-ai numit odată prietenul meu/ și-ai uitat toate câte au fost,/ bune și rele,/ de care eu îmi amintesc deseori/ întristându-mă -/ oriunde ai fi, află acum de la mine/ că bătrânii tăi te-au plâns îndelung/ și s-au stins așteptându-te-n mare singurătate/ și poate că și-acum te mai așteaptă/ în țințirul de la marginea satului/ dacă nu vei fi murit și tu/ pe unde-va, între timp,/ depărtatule, lașule,/ nimeni nu va plânge duminica/ pe lespede ta.” (Tu)

Din paginile de interior, dedicate memoriei lui Sergiu Adam, am ales două scurte citate: „De câte ori vorbea despre Ateneu, Sergiu obișnuia să spună: eu nu am plecat niciodată de la revistă, eu numai am venit. A condus revista în vremuri tulburi (...) s-a luptat pentru apariția ei neîntreruptă, neabdicând nici o clipă de la calitatea intelectuală, de la valoarea revistei, așa cum s-a făcut ea cunoscută în timp.” (**Carmen Mihalache - La plecarea lui Sergiu**); „În ultimii săi ani se însingurase. Când n-a mai fost redactor șef, s-a retras în biroul său (...) Va fi suferit negreșit și când a ieșit la pensie, căci, nu-i așa, nu e ușor să te desparți de un loc unde ai pus suflet mai bine de patru decenii... (Adrian Jicu - Bicișleta lui Sergiu)

◆ **Dan Petrușcă** (Despre iubire - 9) abordează granița fragilă dintre eros și thanatos având drept puncte de referință **Studii de iubire** (**Ortega y Gasset**) și **Metafizica iubirii** (**Arthur Schopenhauer**): „Moartea se învață: «Nu credeam să-nvăț

a muri vreodată». Și iubirea se învață. Dacă l-am rescrie, schimbând vebul la infinitiv, versul eminescian ar fi la fel de tulburător: «Nu credeam să-nvăț a iubi vreodată». În «Cântarea cântărilor», poetul biblic intuia un adevăr și mai mare: «Că iubirea ca moartea e de tare»...”

♦ Distinsul universitar **Vasile Spiridon**, în eseu **Ce se arată în afară**, dedicat volumului lui **G.T. Kirileanu, Martor la istoria României. (1872-1960). Jurnal și epistolar** (Ed. RAO, 2013), ediție îngrijită de Constantin Bostan, reproduce câteva interesante pasaje, care devoalează orgoliul imens al lui Nicolae Iorga. Iată-l pe intrepidul savant, care face traduceri în limbi străine pe nerăsuflăte, revoltat de criticile (îndreptățite) care i se aduc, pentru aproximările și greșelile de limbă evidente: „Cum, am să-mi schimb eu scrisul de gustul unor analfabeți care citesc numai «Universul» și cărți ușoare franceze? (...) Dar nu-s făcut eu pentru țara asta! Mai bine rămâneam docent la o universitate nemțească, ș-acum aș fi un fruntaș istoric, asupra căruia nime n-ar îndrăzni cuvinte de ocară că scriu așa și așa... Ar trebui să mă retrag departe și să scriu o carte de seamă - bunăoară o «Istorie universală a omenirii» - lăsând cu limbă de moarte să se publice în toate limbile de pe pământ, numai în limba română nu!”

După cum relatează G.T. Kirilescu, savantul cu purtare năvalnică era supărat pe toată lumea, inclusiv pe familia regală, care nu îi citește cărțile oferite cu autograf și, prin urmare, ia decizia de a nu-i mai da nici o carte.

Așadar, Păstorel avea, și el, dreptatea lui, în **Strofe cu pelin de mai...**: „Astăzi știe orișicine/ Chiar de nu-i un om prea cult,/ Că Xenopol a scris bine/ Pe când Iorga scrie mult.”

♦ Tânărul și talentatul critic **Marius Manta** pune, pe masa cititorului (rubrica **Cronofabile**), încă o carte de excepție: **Bosnia. Partaj**, Editura Cartea Românească, 2014 (volum de versuri semnat de **Miruna Vlada**) afirmând: „Consultând primele recenzii, am observat cum, indirect, criticii noului val au încercat să de-structureze, să caute mecanisme.... Personal, aș privi mai degrabă acest excurs într-o lume a violenței drept o formulă de căutare a propriei identități. Deși suntem în genul liric, pare că scriitoarea împrumută ceva elemente din funcția de regie a unui supranarator, în timp ce într-o manieră personală, extrem de inteligentă, efectul imaginilor artistice este deosebit de puternic.” Un citat care îndreptățește comentariul de mai sus: „... într-o Europă cu unghiile frumos tăiate/ noi suntem bucata aia care își/ roade unghiile până la sânge/ care își roade granițele până la sânge/ după naționalism nu ne mai rămân decât cimitirele/ unde stăm unii peste

alții// țara mea plină de glorie/ țara mea mâncată de molii/ țara mea născută din fobii/ țara mea rămasă fără jucării.”

VATRA VECHE

Anul VII, nr. 3 (75), martie 2015

♦ Are sau nu critica literară vreo vină pentru actuala criză a literaturii române? **Dumitru Hurubă**, privind lucrurile printr-un ochean întors - **Literatura bună moare(?), dar nu se predă!** - intuiește răspunsul, analizând lucid câteva incontestabile stări de lucruri: „... pe această importantă filieră a consacrării, au fost promovați, prea adesea și cu o oarecare agresivitate și cam în spirit de gașcă, o serie de autori care n-au confirmat, dimpotrivă clacând victorios după primul sau cel mult al doilea volum propriu publicat, chiar primit și comentat sub forma vreunui greu explicabil laudatio. În acest fel, critica literară așa-zisă și acceptată «de întâmpinare» a demonstrat (...) că și-a făcut datoria sub oblăduirea preafericitei idei că nu trebuie să dea socoteală nimănui, «analizaților» rămânându-le șansa supraviețuirii prin propriile forțe, cele ale cărților publicate. Ce a ieșit și ce au prevăzut unii prooroci, mai buni de gură decât de comentarii docte, a început să se vadă și să se simtă. Arealul postdecembrist al criticii literare a fost și continuă să fie populat cu inși transfeși peste noapte din zona anonimatului în cea a comentatorilor «avizați», astfel că, într-un timp relativ scurt, rafturile s-au umplut de producții literar-maculaturice, autorașii s-au emancipat în autori care de care mai «celebru» pe plan local, în vreme ce numărul iubitorilor de literatură stupefiați de noua literatură evolua invers proporțional cu fenomenul.”

♦ **Nicolae Băciut** scrie despre prietenul domniei sale, actorul **Eusebiu Ștefănescu**, plecat la 15 martie a.c., undeva, foarte departe: „Ne-am întâlnit și ne-am regăsit de aceeași parte a unei mari iubiri, Nichita Stănescu, la Ploiești, în martie 2013. Se întorcea, cum a făcut-o de atâtea ori, acasă, ca **să-l spună** pe Nichita Stănescu așa cum numai el o putea face, el, care simțea în toate articulațiile lui spiritul Ploieștiului în care «locuise poetic» și el, ca și creatorul «necuvintelor».

Ne-am regăsit în aceeași poveste cu Nichita Stănescu, cel care obișnuia să le arate cine știe cui,

casa lui Slavici, în care, spune Nichita, Eminescu ar fi scris «Kamadeva». Dacă cu Eusebiu Ștefănescu au împărțit, spunând pe rând, câte un vers din «Kamadeva», mie Nichita mi-a spus integral poemul eminescian cu acele inflexiuni ale vocii care-l făcea și în rostire nu numai în scris, unic, original.

Cu Eusebiu Ștefănescu am înțeles ceea ce am refuzat cândva cu brutalitate: Nichita Stănescu l-a influențat pe Mihai Eminescu și nu doar Eminescu pe ploieștean. Spunea Eusebiu Ștefănescu, și i-am dat dreptate, că, citindu-l pe Nichita Stănescu îl poți înțelege altfel pe Eminescu. Nu e un joc de cuvinte doar, ci o realitate a percepției poetice.

Recitalurile din Eminescu și din Nichita Stănescu, în regia sa, nu erau doar o proiecție a artisticului, erau și lecții de semiotică, prin care semnele poetice ale celor doi revelau noi adâncimi.

Eusebiu Ștefănescu duce cu el o lume, făcându-ne mai săraci, dar lasă moștenire o lume, atât în teatru cât și în film și în rostirea poeziei, în care ne vom regăsi mereu, ca într-o referință a determinării.”

ACTUALITATEA LITERARĂ

Anul VI, nr. 46, martie 2015

♦ Privind bălciul deșertăciunilor literaturii române, **Nicolae Silade** adnotează câteva atitudini și întâmplări care înnegurează perspectivele: „Dacă scandalul provocat la începutul anului cu acordarea premiului de poezie „Mihai Eminescu” ar fi fost oprit la timp și cu înțelepciune, nu s-ar fi ajuns în situația de astăzi, când se cere imperios reforma USR, când Eugen Simion este suspendat din Uniune, iar Gabriel Liiceanu a demisionat. În loc să-și vadă de operă, scriitorii români își plătesc polițe unii altora. (...) Iar marea literatură, în care noi, românii, cu mici excepții, nu am excelat niciodată, devine din ce în ce mai inaccesibilă, câtă vreme minimalismul și mizerabilismul din zilele noastre nu conduc nici spre literatura adevărată, nici spre adevărata cunoaștere.” (**Viața literară românească în „Țara pustie” a lui T.S. Eliot**)

♦ Câteva versurile fabuloase din grupajul semnat de **Andrei Zanca**: „e ca și atunci/ când vezi pe stradă un bătrân/ lângă câinele lui, împărțindu-și între ei/ moartea...” (**manualul tăcerii**); „înainte de înfîșirarea timpului e nesfârșirea.” (**niciodată**).

♦ Școala de poezie beneficiază, în acest

număr, de un profesor extraordinar - **Lucia Cuciu-reanu** -, care reasează universul în lucruri, făcându-l sfâșietor de uman: „să scrii cu viață/ dacă nu știi despre moarte/ ești ca un cosmonaut/ o mașinărie complicată (pe dracu am spus)/ cu frunze metalice aterizând/ pe o planetă cu lavă în loc de picioare// creierul strivit de șenile/ pare o poiană cu brândușe// vasul alb/ fără catarge/ scaun vechi cu roțile/ a încremenit/ nu te simți vinovată/ se întâmplă// primești lucruri/ de care nu ai nevoie/ ultima oară acest inutil/ la mulți ani - an nou fericit/ un flux care duce nicăieri/ știu că e adevărat/ dar nu-mi pasă” (**am insomni și lipsă de calciu carmen mi-a spus ieri**)

Tot din Școala de poezie reproducem versurile **Cătălinei Cadinoiu**, dedicate Aidei Hancer, poeta de care nouă, mizilenilor, ni se face dor în fiecare zi: „Nu mai știu cum a fost./ Eu m-am împiedicat de tine/ în timp ce dădeai la o parte fiecare piatră,/ căutând fratele siamez/ sau te-ai împiedicat tu de mine/ când dădeam la o parte fiecare piatră,/ căutând potopul./ Îmi amintesc doar c-au urmat scuzele, câteva replici,/ apoi mi-ai propus/ să ne așezăm pe un monument/ să urmărim păsări, oameni, câini/ și să le cerem socoteală./ La sfârșit, am decis că toate nimicurile sunt poetice/ și toate începeau să ne molipsească./ Am împărțit un șotron,/ dar înainte de asta l-am întins peste Dâmbovița,/ Maikovski și Adi Diniș./ Aveam șotronul nostru,/ îl stăpâneam, îl puteam da și altora./ Ai scris o poezie, ți-a scăpat un vers și acela a fost primul meu vers./ Știu sigur că nu mângâi, nu răzi, nu-ți pierzi cumpătul,/ nu dansezi, nu cânți, nu-ți plac florile,/ doar pisicile,/ dar oare plângi vreodată?/ Atunci când reapi ca o ploaie de martie,/ plângi tu sau plânge altcineva pentru tine/ ca să am eu o ploaie de martie din partea ta?” (**Rămâi Martie**)

DESTINE LITERARE

Nr. 60 – 61 (ianuarie – martie 2015)

(revistă editată de Asociația Canadiană a Scriitorilor Români)

♦ Directorul publicației, **Alexandru Cetățeanu**, își pune editorialul (**Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie**) - după recente alegeri prezidențiale - sub semnul unui nou început mereu posibil, dar mereu amânat de... noi înșine: „Fie ca tot ce îi dorea Eminescu României (mai puțin poate acel ... «Vis de răzbunare negru ca mormântul...») în sfârșit, să se împlinească. Fie ca acele capete spăimoase ale hidrei - balaurul legendar cu 7 capete la care se referea Poetul, odată tăiate, să nu mai regene-reze. Să le enumerăm: corupția, hoția, necinstea, neseriozitatea, minciuna, înșelătoria, mândria pros-

tească, birocrăția (ah, criminala birocrăție excesivă românească!!! - o adevărată plagă - o subliniez în mod special și știu bine de ce), lenea, mitocănia, nervozitatea, nepăsarea, egoismul, viclenia, oportunistul, mentalitățile proaste... au ieșit dublu de 7 «capetele de hidră» care au măcinat și macină încă România. Multe dintre ele sunt sechele ale «anilor lumina», este drept. Fără discuție, majoritatea românilor sunt oameni buni, cinstiți, harnici, inteligenți și patrioți, dar există și mulți, îngrijorător de mulți români cu metehnele enumerate mai sus; sunt infiltrați, din nefericire, acolo unde nu ar trebui să existe asemenea specimene umane - în mai toate ministerele, primăriile, instituțiile de tot felul - în «tot ce mișcă-n țara asta... »”.

♦ Un eseu interesant și complex, despre poezie (Un logos ascuns – paradoxismul. Însemnări de dicționar - Text apărut parțial în Antology of The Paradoxist Literary Movement, 1993, reluat acum, cu îmbunătățiri) este semnat de Prof. dr. **Marian Barbu**.

„Poezia aleasă de Timp - notează autorul, adică perenă, autentică, este, genetic vorbind, o deviație genială de limbaj și viziune de la normal, de la obișnuit. Riscând un paradox, poezia care rămâne dincolo de spațiul autorului și al cuvintelor este un enunț contradictoriu pentru neinițiați sau nealeși în decodări de sensuri. Deși o asemenea poezie conține un sistem de opoziții, mai ales formale, el poate fi dezlegat sau demonstrabil pe scara relațiilor directe cu lumea. Arta, în general, și literatura în special, nu servește cauzele nodale ale acesteia?”

În consecință, nu doar poezia naratologică a străbătut veacurile prin impuls și originalitate, ci mai cu seamă acea creație care a adus un spor de mister în nebănuitele trepte ale semnificațiilor. În anul 3000 de exemplu, se va vedea că toată poezia care s-a intitulat verslibristă (cf. și Vladimir Streinu, *Versificație modernă*, 1966) și a evoluat la cheremul povestirii, al notației cuminte despre obiecte sau fenomene comune, ori al înregistrării cursive de fapte cotidiene, diferențiate doar pe verticala grafice, în ciuda denumirii sale pompoase ca postmodernistă, va deveni (de ce nu?) o cenușăreasă a literaturii, făcând parte din Asociația săracilor.”

♦ Un încântător decupaj liric, semnează în revista de peste ocean scriitoarea și poeta din Bistrița-Năsăud, **Melania Cuc**: „Nu se leagă cuvintele în rugăciunea/ Pe care o tot reiau de la capăt/ Încercând să învăț rostul nou al orașului./ Este a patra zi de sărbătoare sub teiul în floare/ Și pruncul tot nu vrea să se nască/ În ieseala cu scutec de aur./ Ați inventat degeaba forcepsul./ Bisturiul și facerea fără durere./ În jurul mesei de operație/ Se usucă din

rădăcină migdalii sălbatici./ Travaluiul continuă ziua și noaptea./ Unghia veacului răzuie la sânge/ Imaginea maternă de pe cartea poștală./ - Vând suveniruri! țip în megafoane/ Și se reped să-și ia în primire/ Rația promisă de fericire/ Magii, mentaliștii și trupa artiștilor liberi./ Daruri lumești peste vorbe decapitate/ Tixesc pervazul, pe care tălpile unei/ Perechi de botine micuțe/ Au lăsat pansoane fără serie, fără număr.” (Travalui)

BUCUREȘTIUL LITERAR ȘI ARTISTIC Anul V, nr. 4 (43), aprilie 2015

♦ Editorialul lui **Florentin Popescu** (**Înnoiri de primăvară**) este dedicat celei mai mari sărbători a spiritualității ortodoxe - Paștele: „Românii au știut dintotdeauna să se bucure de natură, să sărbătorească cum se cuvine Paștele și celelalte mari momente din calendarul creștin-ortodox. Și pentru ca bucuria să le fie întreagă ei se adună la un loc cu cei dragi ai familiei: bunici, copii, nepoți, alte rude prin alianță. Bucuria ridicării scrânciobului din îndepărtata noastră copilărie a fost înlocuită cu radioul, cu casetofonul și CD-uri de ultimă oră, aduse acum de cei plecați la muncă în străinătăți și întorși acasă pentru câteva zile. Ouăle roșii, cozonacul, vinul și țuica, celelalte bunătăți împodobesc mesele și bucură deopotrivă trupul și sufletul.

Înnoirile de primăvară se petrec, însă (ori ar trebui să se petreacă) nu numai în afara omului (în casă, în grădină, în curte) ci și în interiorul lui, în suflet și în gândire, în simțămintele cu care e nevoie să întâmpine anotimpul regenerării și al unui nou început.”

♦ Diplomat, artist plastic și scriitor, **Lia Maria Andreiță** dă măsura talentului și sensibilității domniei sale într-o proză scurtă, intitulată **La cântatul cucului**: „Să fi fost o oră de când băierile cerului se rupseseră, de amestecul de apă și foc, de tunetele care clătinău sprijinul pământului, amenințând viețuitoarele. Deodată, liniștea cuprinse Universul. Dobrița se târî, în genunchi - și ieși de sub snopi. Din gura orizontului zâmbea un curcubeu. Pădurea Negoiasca fremăta bucuroasă sub razele soarelui. Stejarul de la Puțișor era culcat; un trăsnet se izbise de el. Pământul înghițise toată apa. (...) În jur, plutea o stare de fericire. Păsărelele ieșiseră din as-

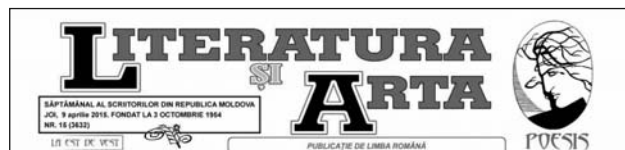
cunzișurile lor, cântând și dansând sub cerul înseninat. Printre ele, căpătă curaj și un cuc care, cu glasul nu prea răgușit, completează cu refrenul lui.

La cântatul cucului, femeia se sperie. Știa că, de obicei, el cântă doar până la Sânziene, când acestea îi leagă vocea. Uneori, ele se îndură și-l mai îngăduie puțin timp, dar cântecul lui, de data asta, este prevestitor de rău. Dobrița se închină și spuse **Tatăl nostru** de mai multe ori, până ajunse la drum. La capul locului, văzu o căruță venind din vârful dealului....”

◆ Rubrica **Aniversara** îi este dedicată redactorului-șef al revistei, **Florentin Popescu**, care a împlinit (incredibil, dar adevărat) 70 de ani. Iată o mărturisire literară, ce sintetizează cariera prodigioasă a sărbătoritului, punctată de mai bine de 65 de apariții editoriale: „Sunt și eu un biet scrib, care trăiește la granița dintre veacuri și dintre milenii și încearcă să scrijelească ceva pe nisipurile universului și ale eternității!... Am avut și eu dorința, mare cât un orizont, de a aduna în suflet câte ceva din multiplele minuni ale lumii și de a pune în fila de carte câte puțin din clipa de ardere și viața care mi-au fost date de Dumnezeu. Și-n clipa asta, în viața asta, intră, deopotrivă, poezia și visul, ca și aventura întoarcerii în trecutul cultural al lumii, bucuria cunoașterii oamenilor de lângă mine, ori mai de departe, întâlnirea cu operele altora. În fond, am fost dintotdeauna și am rămas o fire romantică, deși viața m-a obligat și mă obligă adesea să fiu pragmatic!”

În sfârșit, edificatoare ni se pare și imaginea lui Florentin Popescu, reflectată în oglinda criticii, de-a lungul anilor: „Poet, eseist și reporter, Florentin Popescu ne-a dat o micromonografie a vieții și a operei marelui poet și prozator Vasile Voiculescu printre cele mai reușite ... N-a avut norocul să-l cunoască, dar i-a îndrăgit și opera, pe care a citit-o exhaustiv, analizând-o cu simpatie în devenirile ei succesive ... Cartea lui Florentin Popescu este bine informată și scrisă cu devoțiune. Așadar îl putem urmări cu încredere”. (**Serban Cioculescu** - România literară, 8 martie 1984); „O poezie matură la un tânăr debutant, traversată de mari întrebări, de îndoieli, o poezie care sună interior, venind de undeva din adâncuri ancestrale. Este un dar al poezilor născuți să ducă în sânge, pe frunte și mai ales în suflet obsesia trecutului, a strămoșilor; s-o poarte ca o dureroasă plăcere, s-o caute, să se încarce de drumuri ce vin de departe și ajungând în această răspântie a prezentului să lumineze cu tainele dintotdeauna.” (**Radu Cârneli** - Ateneu, iunie, 1970); „...Florentin Popescu și-a creat un stil numai al lui, evocator și dilatat, sub supraveghere, bogat narativ, pe care istoricii și cercetătorii literari de azi și de mâine îl vor

evalua cu îndatorare”. (**Gheorghe Istrate** - Saeculum, octombrie 2000)

LITERATURA ȘI ARTA

NR. 15 (3632)/9 aprilie 2015

◆ **Nicolae Dabija**, scrie - în rubrica **La Est de Vest** - vorbe de rugăciune înaltă, atunci când își amintește despre folcloristul și scriitorul ucrainean de origine română, **Grigore Bostan** (1940 - 2004): „De-a lungul anilor Grigore Bostan publicase în «Literatura și arta», la rubrica **Reconstituiri**, zeci de materiale despre Eminescu, Alecsandri, Asachi, Coșbuc, Iorga, Russo, Mateevici și relațiile lor cu Bucovina. După plecarea lui la Eminescu, am vizitat în câteva rânduri Cernăuțiul. Dar am găsit un alt oraș. Tot mai străin, tot mai trist, tot mai-al-altora. Și mi-am amintit de anii '60-'70, când capitala Bucovinei semăna cu un stup de albine. Era impresionantă atunci prietenia dintre oamenii unei profesii. Aveam, în acele vremuri, impresia că toți oamenii scrisului nu pot fi decât prieteni între ei. Apoi a fost foarte importantă pentru noi prietenia dintre oamenii unei generații. Numai așa am putut ceva mai încoace să ne numim o generație învingătoare. Pe urmă au venit invidiile, orgoliile, „polemicile”. Că ar fi zis Grigore Bostan de toate acestea?... Grigore, cel care trezea verbul, așa cum un copil trezește roua mergând în zori desculț prin iarbă...”

◆ **Aurelian Silvestru** (**Oglinzile înțelepciunii**) reproduce o poveste vecină cu toate filozofiile lumii; cea a unui tânăr cu o viață exemplară, căruia Dumnezeu îi propune să-și aleagă durata vieții sau chiar... nemurirea. Tânărul îl contrariază pe îngerul-emisar, spunându-i că ar dori să trăiască... 80 de ani:

„- Atâta tot? s-a mirat îngerul. Ți se oferă șansa să devii nemuritor și dumneata refuzi?

- Nu-mi trebuie mai mult.

- Bine, omule, dar nu-ți dai seama că ai putea să pregătești nenumărate generații de înțelepți ca dumneata?

- Nu cred...

- De ce?

- Pentru că oamenii, văzând că sunt nemuritor, vor aștepta să afle de la mine nu cum să scape de prostie, ci cum să scape de moarte. Astfel, înțelepciunea va rămâne inutilă...”

◆ Vorbind la Primul Congres al Diasporei Unioniste (organizat de Platforma Unionistă Acțiunea 2012, în parteneriat cu Asociațiile diasporei

românești de pe întregul mapamond), doamna **Ana Guțu**, prim-vice-rector al Universității Libere Internaționale din Moldova și deputat în Parlamentul Republicii Moldova, a subliniat impasul actual în care se află românii de dincolo de Prut, în legătură cu destinul lor european: „Evenimentele din regiune din ultimul an, legate de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, sfidarea de către Rusia lui Putin a normelor de drept internațional, tendința nesănătoasă de a redesena frontierele statelor la începutul secolului 21, schimbă esențial perspectivele de dezvoltare politică, socială și economică a țărilor din regiune în general, și a RM în special. (...) După constituirea arcului guvernamental și legislativ în urma alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014, ne este clar tuturor că RM a pășit într-o perioadă de stagnare, dacă nu de regres, la capitolul reforme și modernizare, apropiere de UE. (...) Prăbușirea securității financiare naționale, coroborată cu insecuritatea informațională, cu impunitatea nesălanță a separatismului, ce înfloarește nestingherit în sudul RM și în stanga Nistrului, reverberând amenințător în nordul republicii, disfuncționalitatea totală și corupția instituțiilor de drept și coercitive, care au admis inclusiv evadarea criminalilor vinovați de violențele comise de polițiști la 7 aprilie 2009 împotriva tinerilor, iresponsabilitatea clasei politice, care a aservit din punct de vedere practic instituțiile statului cu întregul aparat funcționăresc, - sunt doar câteva argumente în favoarea demonstrării falimentului entității statale pe nume RM. (...) ...în aceste condiții ideea națională de unitate românească este unica valabilă pe ambele maluri ale Prutului, în cele două state românești.”

CAFENEUA LITERARĂ

Anul XII, nr. 3 (146), martie 2015

♦ **Alex Ștefănescu**, în **Cerșetorul de afecțiune** realizează unul dintre cele mai policrome portrete care i s-au făcut, de-a lungul anilor, originalului și importantului poet **Emil Brumaru**: „Emil Brumaru se prezintă, răsăfându-se, drept «cerșetorul de cafea», dar este de fapt un cerșetor de afecțiune. Poezia sa face parte dintr-un întreg arsenal de mijloace de seducție, care mai cuprinde miile de scriitori fanteziste trimise prietenilor și femeilor iubite, rubricile, cu titluri dintre cele mai trăznite, din diverse reviste, ca și gesticulația rafinat teribilistă din viața de fiecare zi. (...) Aveam douăzeci și trei de

ani, - povestește criticul, despre impactul întâlnirii cu versurile lui Emil Brumaru - (...) Am deschis cartea și am citit: «Fecioarele se încurcau în gene,/ Motanii se frecau de damigene/ Și ne era la toți atât de lene...// Torceau femeii de angora în pat!.../ Și năcet sufletul nostru-a căpătat/ Ape adânci cu lustrun tunecat.» Nu mai citisem demult ceva atât de frumos...”

♦ **Liliana Rus** deschide **Fereastra inimii** către albastrul muzical de altădată (**La vie comme elle passe**): „Mi-ar fi greu să spun cu precizie care a fost momentul când am auzit prima oară o melodie cântată de Adamo. Abia în vacanța de Crăciun a anului 1971, care a fost realmente luminată de vocea sa atât de îndrăgită, mi-am dat seama că șlagărul **Vous permettez, Monsieur**, care deschidea balurile și petrecerile părinților mei, îi aparținea.

Am rememorat vacanța magică a acelui Crăciun și o simt, chiar și-acum, ca pe o alunecare pe tobogan. Cum aș putea să exprim impresia puternică pe care mi-a făcut-o vocea lui Adamo, rămasă undeva la jumătatea drumului dintre copilărie și adolescență? Cum aș putea să explic faptul că simpla receptare a pieselor sale mă înrudea sufletește cu artistul care, la vremea aceea, pentru mine, încă nu avea chip, ci doar o vagă biografie... (...) Și din iarna aceea, pentru mine a început să ningă altfel, să plouă altfel, în tonul melancoliei, în aburoasa lumină a neonului.”

Anul XII, nr. 4 (147), aprilie 2015

♦ Răspunzând întrebărilor din **Ancheta Ca-fenelei** (Poezia postmodernistă), **Felix Nicolau** apreciază că: „postmodernismul ține de trecut, fie el și recent, este dovedit de multiplele curente literare și artistice care se manifestă în opoziție cu el ori pur și simplu indiferente la ultimele tresăriri ale marelui arc stilistic. Când sunt bine cunoscute curente ca performatismul, noua sinceritate, post-mortemismul, post-postmodernismul și încă altele ar fi aberant să susții preeminența postmodernismului. Cei care persistă în tranșeele postmodernismului sunt niște simpatici nostalgici, underground la modul demodat, prăfuit și anacronic.”

♦ **Virgil Diaconu**, într-o analiză rece (**Cărtărescu, poet prin trei sincronizări...**) descifrează mecanismele unei poezii întoarse cu cheița, un fel de jucărie favorită a literaturii române: „...Poezia pe care Cărtărescu o scrie nu este, așadar, consecința unui flux intelectual, afectiv și imaginar, ci a unui șir de orientări și influențe din spațiul literar, de sincronizări cu poezia poezilor sau a direcțiilor poetice pe care le-a prețuit la un moment dat. Sincronizarea despre care vorbim aici are înțelesul de

imitare a unui model poetic. (...) Pentru că levantinul a ales să imite întotdeauna direcția oficială, curentul poetic la modă, în vogă - poezia optzecistă, poezia postmodernistă retro, poezia postmodernistă îndeterminantă - așa încât problemele de calitate, valoare, eficiență literară nu au mai avut pentru el nicio însemnătate. (...) Culmea este că, în timp ce M.C. recunoaște, în mai multe rânduri, atât în cele două jurnale, cât și în câteva articole, debilitatea poeziei pe care o concepe, el este socotit în continuare de către o parte a criticii românești - critica holografică - un poet de prim rang, este postat în fruntea tuturor topurilor poetice naționale și i se acordă cele mai importante premii ale URSS. Supraevaluarea poeziei lui M.C. nedreptățește și umilește poezia de valoare. «Succesul» de critică și «de jurii» a poeziei lui M.C. creează în mediul literar o ierarhie falsă și o conștiință deformată a valorilor poetice. (...) Poezia românească, ce numără printre poeții ei de valoare (autentici) pe Arghezi, Eminescu, Bacovia sau Blaga, este îngropată, așadar, de epopeea eroi-comică Levantul, piatra funerară a poeziei românești.”

ARGES

Anul XV, nr. 4 (394), aprilie 2015

♦ Din savuroasa rubrică **Momente și schițe din actualitatea literară**, semnată de **Dumitru Augustin Doman**, aflăm că: Administrația Națională a penitenciarelor în colaborare cu Filiala București Poezie a Uniunii Scriitorilor din România și Asociația „Euro CulturArt” a organizat «Concursul Național Poezie de pușcărie». „Dar, proza?! - se întreabă, pe bună dreptate autorul rubricii. Gigi Becali se poate plânge că e discriminat. Trei cărți a scris în pușcărie, și nici un premiu!”; Ionuț Vulpescu „singurul ministru al Culturii din ultimii 25 de ani care nu evită să vorbească de funie în casa spânzuratului” a anunțat o primă soluție pentru cârpirea bugetului: „«Deocamdată - a subliniat demnitarul -, am făcut un prim pas. Guvernul României a decis ca 2% din încasările Loteriei Române să fie vărsate, de acum încolo, culturii. Suma nu este uriașă și nici măcar îndestulătoare, mai ales în condițiile în care și Loteria Română își revine cu greu, după mai multe administrații neperformante. Acum, mai rămâne de văzut cum se vor repartiza acești bani, cum se vor încăiera pe ei unii și alții, cum se vor sifona și, în final, dacă va rămâne ceva de pe urma lor în cultura

română...”

♦ **Liviu Ioan Stoiciu (Un aspect. Cititor de reviste de cultură online)**, referindu-se la destiul revistelor de cultură de la noi, notează, printre altele: „Eu primesc regulat pe e-mail în primul rând reviste de nișă în format pdf (tip Fereastră la Mizil, Spații culturale la Râmnicu Sărat, Plumb la Bacău, Vatra Veche la Târgu Mureș sau Sintagme literare la... Dudeștii Noi), habar neavând dacă ele apar și pe hârtie (ele apar și pe hârtie, dar mie nu mi se trimite decât dacă am o colaborare la ele, dacă insist). Presa scrisă are steaua ei. Sigur, continui să citesc sau frunzăresc filă cu filă revistele care apar pe hârtie, în primul rând (contează și ce reviste; au întâietate cele de tradiție, cum li se spune și cele editate sau care apar sub egida URSS, cu un nivel profesionist ridicat). Fără presă culturală, pe print și pe internet, în primul rând exercițiul critic și eseistic în limba română (care dă măsura valorii și a identității, la un moment dat, în literatura noastră) ar avea de suferit. Literatura română nu poate fi concepută fără reviste.”

♦ Rubrica **Antologie poetică** este susținută de **Nicolae Prelipceanu**, care semnează câteva poeme remarcabile. Iată un exemplu: „în tinerețe am scris un poem despre lili/ marlen un cântec german de război/ așa credeam eu atunci/ nu-i admiram pe naziști doamne ferește/ însă văzusem poate deja/ cum se descompuneau cadavrele soldaților/ germani în stepele rusești/ deși nu înțelesesem încă de ce mă/ impresiona asta/ acum știu/ pentru că se întâmpla la lumina zilei și sub/ ochii noștri// ceea ce oricum tuturor ni se va întâmpla/ în decembrie 1989 înainte de revoluție pe/ bulevardul dacia/ în fața fostului sediu al uniunii scriitorilor/ din rsr/ a zăcut multă vreme un câine mort/ cadavrul său patetic evolua din zi în zi era/ tot mai una cu asfaltul murdar/ dinainte de revoluție și de după/ a trecut în felul acesta de 22 decembrie a/ depășit chiar crăciunul/ cadavrul câinelui fără nume/ nu era câinele de lângă pod al lui geo/ dimitrescu/ era câinele de lângă uniune al nimănui/ cadavrul lui avea aceeași soartă cu a/ soldaților germani uciși în stepele rusești// deși el nu omorâse pe nimeni nu/ amenințase pe nimeni/ nu asasinase pe nimeni în numele/ arianismului câinilor/ da în tinerețe am scris un poem despre lili/ marlen abia știam vreo două cuvinte/ din acest cântec german de război/ vor der Kaserne vor dem grossen Tor stand/ eine Laterne und steht noch sie davor/ cu care mureau în brațe milioane de oameni/ pentru o cauză străină/ exact cum o să facem și noi/ cei care azi ne/ mișcăm prin viață de parcă ar fi chiar/ viața noastră cauza noastră” (**înapoi la lili marlen**)

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS http://editura.mttlc.ro	Contemporary Literature Press Editura pentru studiul limbii engleze prin literatură
Director Lidia Vianu Executive Advisor George Sandulescu	
The online Publishing House of the University of Bucharest	

TRANSLATION CAFE

Nr. 141/ 2015

Revista, editată în cadrul Programului Internațional pentru Traducerea Textului Literar Contemporan - Universitatea București (MTTLC), coordonat de Prof. Dr. **Lidia Vianu**, publică în acest număr poeme de **Dinu Flămând**, din volumul **Umbre și Faleze**; poeziile au fost traduse în limba engleză de: **Beatrice Ahmad, Mădălina Bănuțu, Manuela Chira, Alina Diaconescu, Iulia Gheorghescu, Ioana Săbău și Minodora Tunaru** masteranzi ai programului.

Vă prezentăm un scurt poem, tradus în engleză de **Iulia Gheorghescu**: „se rotesc/ unsprezece păsări deasupra mării/ iar din centrul zborului o spirală/ coboară direct în suflet/ grădina cu portocali alunecă lent/ spre marginea apei unde/ frunzișul valurilor/ devine lumină rostogolită/ alt stol de vrăbii intersectează/ subit aceeași diagonală/ iar ecoul/ unui vag ciripit închide rana extrazului/ prinzi totul în palme de îndată ce le deschizi” (**FALEZE**)

„eleven birds fly in circles over the sea/ from the center of their flight a spiral/ descends right into the heart/ the garden of orange trees slides slowly/ towards the borders of the sea where/ the foliage of waves/ becomes tumbling light/ another flight of sparrows/ suddenly crosses the same diagonal/ and the echo/ of a faint chirp closes off the wound of ecstasy/ you catch everything in your hands once you open them up.” (**CLIFFS**)

HELIS

ANUL XIII, nr. 3-4, martie-aprilie 2015

♦ *Celebra* barză din Schitu Golești, de a cărei situație locativă s-a ocupat personal doamna Grațiela Gavrilescu, ministrul mediului, se adresează cititorilor revistei, prin intermediul lui **Dan Elis**, luând la clămpănit o serie de realități ale satului mondial contemporan: „Despre așa zisa murdărie pe care am face-o noi, nu pot decât să spun aici răspicat că mi se pare o obrăznicie fără margini! Dacă am putea să-i luăm cu noi (pe oameni - n.n), măcar o singură dată, în zbor, poate că ar vedea cum arată planeta de sus; o imensă groapă de gunoi, plină de mizeriile și dejecțiile lor. Dacă făcutul de gunoi ar fi un criteriu de locuire, ar fi trebuit de multă vreme

să-i mutăm pe ei într-un colț părăsit de galaxie. Le transmit prietenește să facă ciocul mai mic! Noi ne întoarcem în țara lor rece, din țările calde, unde am putea oricând să rămânem; ei o fac? Noi nu ne lăsăm copiii în cuiburi să se descurce singuri, cu râme și broscuțe aruncate de vecini și nici nu plecăm după cuci, cu mașini și vile!”...

♦ Disponibilitatea lui Dan Elis, de a-și răsfosi textele în diverse tonalități și genuri literare, este evidentă și... încântătoare, în tableta intitulată **Să curgă**: „A fost suficient ca o singură frunză, dintr-un singur copac, sub cerul clar al singurei amiezi, să-și dea drumul din brațele crengilor, îndrăgostită până peste poate de propria umbră întinsă în iarbă. Așa a început moartea; prin voia lucrurilor făcute de el. Și dintr-o dată toate au început să curgă în jurul lui; să-l atingă, să-l mângâie, să-l sărute. Râurile se îndrăgosteau de maluri; norii făceau copii din abur și-i picau pe pământ; și pentru prima dată, păsările aveau voie să se așeze-n copaci, spunându-și povești despre cer și pământ. Din urmele pașilor, ca dintr-o drojdie necunoscută, au început să crească trupuri asemenea lui; și pentru că așa a vrut el, să se recunoască, deși nu se văzuse niciodată, în carnea acelor forme, a lăsat timpul lui să curgă în ele, fără nici o regulă. La sfârșitul zilei, într-un amurg pe care nu-și mai aducea aminte să-l fi pictat, a tras dintr-un plop o scară de lemn și a plecat să privească; doar să privească.”

♦ Eseul lui **Șerban Codrin** „**Adrian Bucurescu sau istoricul, hermeneutul, poetul zgubilitic**”, aduce în atenție un autor interesant și original, care jonglează cu sufletele noastre de cititori înzăpezii sub nămeții paginilor de poezie.

„Poetul Adrian Bucurescu - scrie Șerban Codrin - este la fel de fascinant, dar necunoscut și nerecunoscut. Volumul său cu nume ciudat **Poezii zgubilitice** a trecut neobservat, motive în plus să îl tot completeze până va căpăta, nolens volens, dimensiuni impozante. Universul său este voit urmuzian, suprarrealist, absurd. O «Noapte de vară» se prezintă astfel: «Două găște croșetează/ Apă minerală./ Luna-n nouri albi visează/ Noaptea ideală./ În căsuța cu zorele/ Lampa luminează./ O pereche de andree/ Se îmbrățișează./ De la Hanul lui Mânjoală/ Vine Gogu-acasă./ A băut și el o oală/ Dup-o zi de coasă./ Pe deasupra casei zboară/ Lin, ca o iscodă./ Vaca lui Vasile Sfoară./ Fluturând din coadă./ Luna-n raze-ncondeiază/ Dealul Curcubăta./ Vaca spre Gogu nechează./ Bă, proastă e măta! »”

Ion Roșioru

Împacă-te cu gândul

S-a scorojit vopseaua pe băncile
de lemn:
Să ne-așezăm alături eu nu te mai
îndemn!

Miros de mir aduce zefirul din
pustiu:

De la o vreme-ncoace încep să nu mai fiu!

Pe lavița din izbă pelinul s-a uscat:
Eu nu mai merg cu sacii de grâu la măcinat!

Pe cerul numai noime clipește steaua mea:
Împacă-te cu gândul că voi zbura spre ea!

Întruchipai cândva norocul

Ce-ar fi putut de fapt să fie când absolut nimic
n-a fost?
Trăim de-a pururi într-o lume în care ne ieșim
din rost!

Oricărui drum pornit spre stele îi iese-n față-un
țintirim:
A fost prea mare amăgirea încât în praf
să n-o strivim!

De-a latul dorului albastră e-o zare fără de acum,
Silfida mea cu ochi de șarpe, undina mea
cu trup de fum!

Se prăbușește zilnic cerul învârtoșat de noapte
grea:

Întruchipai cândva norocul ce zi de zi
mă sorcovea!

O s-o pornesc prin stepă

Se declanșează iarăși un cod de vreme rea:
De-o să rămân la tine, mă voi gândi la ea!

Devoră corbii stârvul de cal căzut de mal:
La han voi vinde șaua, mă voi gândi la cal!

Cocorii se perindă spre sudul lor duium:
Îmi voi răpune somnul, mă voi gândi la drum!

De cerul lor de smoală zăpezile se rup:
O să mă pierd prin stepa totemicului lup!

Ai promis că vii la nuntă

Prima vrabie-și ia zborul. Portativu-i fără do:
Întru mântuirea clipei n-ai mișcat un deget s-o!

Bate vântul în rafale. Musulmanca-i fără vâl:

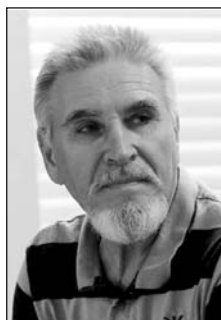
VITRALII LIRICE

Spre a stăvili blestemul n-ai rostit o rugă să-l!

Calul s-a pierdut în lună. De arat era sătul:
Să-l aduc la vechea iesle ai făcut orice să nu-l!

Urlă lupii. Cad fantome în viroaga de pe plai:
Ai promis că vii la nuntă cu rădvanul tău și n-ai!

Dumitru Bălață

Prezentul de mucava

*

Pe pajiște umbra ei înainta
precum iarba niciodată învinsă,
desfăcea cu aripile mълuri
bizar liniate
aidoma pieselor puzzle,
pe ciulini ca soldatul pe câmpul
minat

trecea neînfricată.

Ea nu se da hrănită cu zahăr din palme,
numai din sensul său exista.

Au zis că nu mai este utilă
și au scos-o din habitat, pe motiv social.

Herghelegiul, ca să aibă și el un profit,
îi dădu potcoavele subțiate ca lama
la fier vechi.

Nu-și reținu niciuna, măcar de noroc.

Curând se află că mărtoaga n-a fost
decât o idee.

Dar, totuși, umbra...

*

Nu mă interesa zeul ce aștepta
dis-de-diminează la ușa mea.

Nici că sta desculț, ținându-și cu grijă
la subsuoară bocceluța cu sculele sale mitice.

Nu-mi stârnea nicio impresie
ruga lui să-i împrumut ceva de încălțat
căci, de atâta drum, i s-au uzat sandalele
și a rămas de ai săi.

Nu eram defel curios
încotro înaintează anticii zei,
dar totuși mi-am scos din picioare și i-am dat
cutezătorului ins încălțările mele -
oricum lunecam inert
pe circumferința prezentului de mucava.

*

A dispărut o caravană cu prețioase poveri.
Dă în bobi Abdula - doar fata morgana,
de fiecare dată alta.

Șacalii vântură în nări nisipul,
căuându-i urma.
Corbii orbesc, scrutând deșertul.
O haită de câini zăpăciți latră luna
ca un kalashnikov...

Știri-TV: A dispărut caravana...
Cineva a strămutat (o presupusă eroare)
cursul Drumului Mătăsii într-o altă clepsidră.

*

Cărunți până la oase, se țin
cu toată țărâna de iarbă
ca de unica viață –
de cer li-i dor, să-l vadă din afară.

I-am zis insului ce săpa cu zel
iarba inocentă: nu știi
de unde se trag rădăcinile ierbii...

Alții dărau zidul vechii redate
pe care poezii își scriau poemele
și îndrăgostiții autografele.

Cei expulzați din memorie
umblă pe străzi goi-goluți, fără nume –
întrebați-i unde se duc...

*

Ai noștri, ai voștri -
o, cum i-am petrecut pe dric! -
s-au supărat de atâta absență.

Să ciugulească timpului i-au dat
ce-a mai rămas din cruci
și s-au mutat

într-o altă uitare, definitivă,
cu tot cu pereții de-acasă...

Mihaela Aionesei

melancolie albă

...nu știu ce urme albe mă cheamă,
ce melancolii se zidesc sub tâmplă
de-a trebuit să mă fac ghem
și să mă arunc în marea vârtoare a minții.

nu știu nici ce caut,
privighetori cu aripi frânte privesc dintr-un colț,
mirate,
fără să înțeleagă sensul acelor de ceasornic
înconvoiate de atâta răbdare.

nu știu nici de ce scriu,

mă las purtată de o entitate crescută de ceva timp
în mine.

nu o văd, dar o simt
în fiecare dimineață își scaldă fața
cu lumina din ferestrele mele veșnic închise.
ea e cea flămândă de lumină,
de tandrețe,
nu eu,
nu eu cea lipsită de identitate,
eu cea care încă mă mai caut prin cotloanele
copilăriei

și nu găsesc decât păpuși cu gâturi rupte,
mâzgălite, cu hainele smulse,
eu cea care mai caut zborul rămas
undeva
printre plopilor din fața căminului de la liceu,
în banca întâi de la geam,
rătăcită sunt și prin buzunarele mamei cu miros de
scorțișoară...
cum să renasc fără să simt desprinderea cărnii de
oase
spune-mi tu, mamă,
cum?

o lacrimă uriașă se sparge de tâmplă

mă doare nepăsarea asta care umblă dezbrăcată
prin lume
plină de cicatrici și bube

la sânii ei copii înfometați tușesc
bătrânii se îngheșuie sub privirea roasă de viermi
mamele frâng genunchii de cer
tații își biciuiesc mâinile de pământ
nebunii aleargă după un os și jupoaie de ciudă câinii
duhurile scheaună pe la colțuri
și nimeni nu aude

în zadar se frâng rugăciuni
peste tot miroase a neputință

Dumnezeu îngenuncheat nu se mai miră
suspină
îngerii negri au câștigat

o sută de ani lumină îmbătrânesc așteptând
să vină Cineva la Cina cea de Taină

Lecturi în cenaclul „Agatha Grigorescu Bacovia”

Ultima întâlnire a Cenaclului „Agatha Grigorescu Bacovia” a fost una a surprizelor plăcute, datorită valorii textelor prezentate de elevii de la **Liceul Tase Dumitrescu** (îndrumător prof. **Geta Stanciu**) și **Școala Generală nr. 1 Mizil** (îndrumător prof. **Daniela Vasile**).

Dintre *seniori* au citit **Emil Proșcan** și **Geta Stanciu**; De la Școala Generală nr. 1: **Emilia Gheorghe** (clasa a VIII-a), **Țiță Alexandru** (clasa a VI-a), **Moise Cosmina** (clasa a VI-a). De la Liceul „Tase Dumitrescu”: **Patricia Ioniță**, **Grancea Laurențiu**, **Tudor Sebastian**, **Barbu Andreea**.

Geta Stanciu

Târzii rădăcini

Frunza tăcută
așează sufletu-mi încadrat de ferestre
și zâmbete sparte
se ascund sub grele dimineții.
Roua cheamă copacul să-l plouă,
sufletul îmi poartă plecările,
aripa de întoarcere
deschide strigătul pământului,
cerul înalt leagănă veșnicie,
cuvinte-păcate, târzii rădăcini
ale atâtor toamne...

Emilia Gheorghe

Noua eră a realității

Undeva, pe o alee întunecată, unde sălășluiește tot ce te face slab, exista o clădire ca toate celelalte, după cum ar spune niște nou-veniți. Și noi eram în pragul ușilor larg deschise. Priveam oameni îmbrâncindu-se, pahare ce veneau la vale întocmai ca o cascadă și, după ce se goleau, se preschimbau cu un zgomot asurzitor în mici bucăți de viață, pe care le priveam într-o secundă fără să le mai acordăm o a doua privire sau măcar recunoaștere. Tre-

ceam printre pericole fără teamă. Eram aerul ce ținea focul aprins, eram aerul ce trecea fără să se mai uite înapoi.

Am început să urcam și precum o pană, precum pasărea ce-a purtat-o, am privit prin faliile văzduhului. Am văzut amintiri ce ardeau dureros. Am văzut noi, aer fiind, focul în ochi și i-am dat formă. O formă la alegere. Am continuat să urcăm. Priveam pereții. Priveam oglinzile. Oglinzile ne priveau înapoi. Ne-am coborât privirea din ochii fiarei până ce i-am atins colții. Fiara a luat o gura mare din aerul care eram, iar în urma a lăsat foc. Cineva ardea, dar noi ne ridicam tot mai sus. Priveam cum propriile noastre acțiuni distrugneau vieți, dar nu aveam ce face. Ne-am distanțat. Holul părea să dorească să ne absoarbă cu totul, dar știa că nu putea. Ar fi rămas fără aer și astfel aerul a continuat să treacă.

În stânga și în dreapta fiara prindea grai. Auzeam fie strigătul bestiei, fie rugămintea prăzii, dar noi urcam. Ce putea face aerul? Putea să treacă neobservat, ca o briză ușoară. Se auzeau țipete... tăceri... Se deschideau uși... Lăsau să circule aer. Îl lăsau să intre ca să-l dea înapoi foc.

Am trecut pe lângă fiecare ușă. Continuam să fim aer. Holul se sfârșise. O singura ușă întredeschisă ne mai stătea în față. Făcem asta rar. Nicio dată nu intrăm decât dacă nu avem încotro. Aerul nu are încotro...

Un om înalt. Un om masiv, ce își pune la bătaie existența. Fie avea să fie cenușă, fie avea să fie o piesă fragilă. Aerul nu are de ales. Când încerci să îi apuci mâna, apuci vidul. Noi am privit. El implora. Încerca să ne ia de mână. Noi eram reci în palmele sale. Nici el, cel ce avea nimic nu îl putea strânge. Pe măsură ce ne preocupam de alte lucruri priveam înapoi din când în când; vedeam un om din ce în ce mai slab. Un băiețel aproape. Un bebeluș în câteva secunde. Două brațe protectoare au prins copilul.

Am început să cerem răspunsuri. Ce făcea? Nu era ceva care să se preocupe... Toți eram agitați, nervoși chiar, încât nu am realizat decât minute mai apoi că nu ne mai aflam în clădirea aceea obișnuită de pe acea alee întunecată și nesigură. Camera zbură, se învârtea. Bebelușul era apărat de toate acestea. E ca și când odată ce rupem aceste bariere nu ne mai putem întoarce, iar viața ne pune să alegem. Să alegem să fim ceea ce nu am fost, să ajutăm sau să rămânem comozi în limitele noastre, cu toate că timpul se mișcă liniar și odată cu ruperea barierei toate vor cădea.

Cosmina Moise

Trenul lui Alice

Tăcerea asurzitoare s-a lăsat în vagonul plin de oameni grăbiți. Imaginile de basm treceau în viteză pe lângă noi lăsând doar o părticică de speranță. Cartea, obiectul magic este mereu aproape într-o călătorie. Stătea pe măsuta rabatabilă de lângă fereastră așteptând să o citesc. Filele miroseau încă a cerneală tipografică, iar copertile străluceau în razele soarelui. Covorul sângerieu din mijlocul vagonului părea că se mișcă. Apoi norii cenușii au acoperit lumina lăsând vagonul gol. Într-adevăr era gol... Toți oamenii pleaseră fiindcă, din cauza umbrelor, nu mai puteau să citească.

M-am ridicat de pe canapeaua pufoasă și am mers spre cabina în care un prinț, cu ajutorul unei baghete, făcea să meargă trenul deturnat din țara minunilor lui Alice.

Un miros dulce și aromat îmi gădila nările... Eram în vagonul-restaurant care, ca de obicei, era plin de aristocrație. Dintr-o dată, drumul spre cealaltă ușa se îndepartă brusc lăsându-mi senzația că mii de ochi mă urmăreau, întrebându-se ce caut aici. O doamnă cu o rochie de mătase precum crăiasa zăpezii, aruncă intenționat furculița de aur prăfuit pe jos, uitându-se la reacția mea. Când am pus mâna pe furculiță pentru a înapoia-o, un copil cu părul blond ca ambalajul bomboanelor regale și cu ochii albaștri ca înaltul cerului îmi făcuse semn, și am întors capul spre chipul dezamăgit al doamnei, spunându-i

– Madame, v-a căzut furculița, vă voi aduce alta!

Un zâmbet apărui pe fețele tuturor când am rostit aceste cuvinte, făcându-mi loc să plec mai departe, spre capătul trenului. Înainte de vagonul principal trebuia să trec prin camera vârstnicilor. Un curcubeu multicolor de fulare împletite manual se întindea pe tavan, și toate pisicile bătrânilor mi se așezaseră în față blocându-mi ieșirea. Am primit o lalea străvezie și o garderobă întreagă de pulovere. Trebuia să pun floarea pe un pulover perfect și într-un loc ce mă va face să ajung la finalul povestirii.

Am ales un pulover alb ca spuma laptelui și am pus lalea în piept lângă o inscripție cu litere mari, „**OLANDA**”. Un ropot de aplauze a îndepărtat pisicile și am ajuns în dreptul ușii mari, de culoarea smaraldului, ce ducea la împlinirea visului. Când am pus mâna pe clanță doi controlori veniseră să mă ducă la locul meu. Atunci doamna din vagonul aris-

tocrației și bunica ce împletise puloverul au venit să mă ajute să ajung unde mi-am propus.

– Eu, ducesa manierelor îți ordon să o lași pe această tânără să intre în camera de aur! se răsti doamna aristocrată la unul dintre controlori.

– Iar eu, regina Olandei îți suspend dreptul de a proteja acest vagon! strigă bătrânica aceea drăguță cu părul cărunt și buzele crestate.

Ușile cele mari se deschisero și o lumină orbitoare mă acoperi. Mii de butoane sclipitoare se vedeau înaintea mea și un scaun negru ca noaptea pe care scria „Prințul conducător”. Am intrat și atunci scaunul s-a rotit lăsându-mă să privesc un om simplu, dar cu o inimă mare, îmbrăcat cu puloverul alb, care ținea furculița ducesei în mână.

Lumea magică despre care citim în cărți este și în lumea noastră, doar că trebuie să o căutăm mai adânc.

Patricia Ioniță

NEȘTIUTUL

Și taci... nevăzut, neștiut. Iubești? Te doare? Ce ai de gând? Vrei schimbarea logicii. Vrei fericirea necondiționată. Fără sacrificii? Fără să-ți asumi un risc? Nu e posibil... Incomensurabila iubire se va preface în fluture. Va mai trăi o zi. Și apoi? Și apoi vei regreta. Vorbește-mi încet. Ceva s-a schimbat înăuntrul tău și nu știi.

Te rog, nu plânge. Îți vei face drumul tău, presărat cu stele. Ele îți vor fi alături, te vor călăuzi. Ai ajuns la ultima stea. Ești speriat? E simplu, a rămas întuneric.

Te cunoști? Acum e momentul să îți arăți sufletul. Este singurul care ți-a rămas aproape. Știi să-l prețuiești? Ai grijă să nu regreti iar.

Îți place? Ești mulțumit? Niciodată nu vei fii. Tot timpul trebuie folosit în a avansa prin întuneric. Ai obosit? Nu face pauză. Pauza nu există. Mergi ușor. Te așteaptă.

Cine? Libertatea. Vei fi doar tu și succesul tău. Dai dovadă de voință, îndemânare, ușoară autocunoaștere. Îți place să te descoperi. Nu vrei să se termine. De ce? Vrei să te înțelegi din ce în ce mai mult? Imposibil! Ești în continuă schimbare.

Când vei crede că ești capabil să te ajuți vei conștientiza neputința. De ce? Pentru că nici acum nu te cunoști. Doar te înțelegi.

Asta dovedește că nu cunoști nici iubirea. Nici nu o vei face. Las-o să te domine. De ce? Pentru că te poate caracteriza. Las-o să se muleze pe personalitatea ta nebănuită. Așteapt-o! Și ea merge ușor, a trecut de ultima stea.

FEREASTRA

Anul XII - NR. 5 (93) - APRILIE 2015

SUPLIMENT RETROSPECTIV - 100 DE FERESTRE CULTURALE*Emil Proșcan*

Eterna alergare

– Hei! Dumneata! Da, da dumneata! Oprește-te puțin!

– Nu pot! Nu pot! Dacă vrei să vorbim, aleargă cu mine!

– Bine, dar să mergi mai încet! Unde alergi așa? De ce nu poți să te oprești?

– Păi nu vezi? Este ziuă!

– Și ce dacă este ziuă? De ce trebuie să alegi în halul ăsta?

– Zgomotul!

– Ce zgomot?

– Zgomotul grijilor mele, la care se mai adaugă acum și mersul copăcel al copiilor și părinților mei care sunt bătrâni. Știi, am doi copii buclălați, buclălați ruptă din mine, frumoși nevoie mare.ă

– Și cât trebuie să alergi așa?

– Da de unde ești nene, din Lună? Nu m-a întrebat nimeni până acum chestii din astea tâmpite. Eu alerg de când mă știu, uneori mai încet, alteori, când zgomotul e mai puternic, trebuie să fug cât pot de repede. Până dau de noapte, atunci mă opresc. E adevărat că zgomotul nu-mi dispare, dar mă pot opri, mă pot apropia chiar de casă. Ei, dar ce puternic a fost zgomotul până am reușit să-mi fac casa. Asurzitor nu alta, de multe ori nici noaptea nu mă mai puteam opri. Dar Dumnezeu m-a ajutat și am reușit! Suntem cu toții fericiți!

– Și cum, alergi așa de-o viață-ntreagă?

– Da! La noi toată lumea aleargă!

– Și zici că ești fericit?

– Da, cred că da! Păi avem o casă frumoasă cu trei camere... anul ăsta poate reușim să ne facem și o bucătărie de vară, avem și mașină, suntem sănătoși toți în familie...

Încercam în timp ce-mi vorbea și mergeam alături, să-i privesc fața, ochii... O singură expresie a feței, un singur fel de a privi în această continuă alergare. La fel și în zilele următoare în care l-am însoțit. Seara când întinericul ne oprea, uluit de spectacolul la care asistam, mă retrăgeam într-un colț cu lumină și scriam despre nedreptatea la care era su-

pus Omul. Scriam cu înțelegere, duioșie și chiar cu milă. Îmi scriam pe ochi, pe frunte, pe obraji, apoi pe mâini, pe degete. Pe piept, în partea stângă îmi desenam un zâmbet uriaș, iar în jurul lui o creangă înflorită de cireș, un răsărit, o pasăre în zbor și un val de mare. Speram ca a doua zi să vadă toate astea și să se oprească... Dar ca și cum nimic nu se schimbă, el alerga cu aceeași expresie a feței, cu aceeași privire. Au fost apoi o ploaie de vară și un curcubeu... Am alergat prin munți, am trecut prin râuri, am întâlnit ochi înlăcrimați, copii desculți...

Dar pentru Om nu exista decât această perpetuă alergare. Într-un târziu, a nins; totul a devenit imaculat și infinit de alb. Atunci m-am repezit și i-am introdus în urechi degetele mâinilor mele, scrise cu înțelegere, duioșie și milă... Minune: s-a oprit, s-a rotit de câteva ori sorbind priveliștea și s-a repezit cu mâinile în zăpadă, răscolind-o, încercând s-o arunce spre ninsoarea din cer. Un zâmbet adevărat îi inundă fața, care emana acum lumină.

Se apropie apoi de mine și încep să-mi studieze, ochii, obraji... Când văzu zâmbetul din partea stângă a pieptului încep să rădă și mă strânse cu putere la piept. Apoi mă întreabă despre creanga înflorită de cireș, despre răsărit, despre pasărea în zbor și valul de mare.

I-am povestit despre tot ce nu știa, l-am învățat să citească și să caute singur colțuri de lumină, pentru a putea chiar să-și scrie cu înțelegere, duioșie și milă pe față, pe piept, pe mâini. A plecat, nerăbdător, să caute ceea ce învățase.

Eu m-am întors la prietenii mei, le-am povestit și am hotărât să alergăm alături de ceilalți oameni și cu înțelegerea, duioșia și chiar mila din noi, să-i oprim din eterna alergare, să le arătăm floarea de cireș, răsăritul, pasărea în zbor, valul de mare și să-i învățăm să zâmbească... (Nr. 46/ iunie 2009)

Eglantina Mădălina Becheru

Inefabil

Tic... tac... Odată obișnuiam să număr secunde... acum m-am obișnuit să număr infinitul... Totul era rece... fotografia pe care o țineam cu degetele înghețate trezea în mine regretul de a fi trecut

pe lângă atâtea clipe, fără să le privesc măcar. Nu e nimic, mă voi schimba. Frigul se făcea din ce în ce mai simțit, iar fotoliul se mărea doar pentru a-mi simți vulnerabilitatea în fața serii. Priveam aceeași... privire de câteva ore. Copil ce ești, nu te-ai schimbat deloc! Pereții albi și goi se dezbrăcau de var țipând de chinuri dure și lăcrimând în șoapte:

– Privește-te!

– Sunt doar iluzii... spuneam în timp ce ridicam albumul de pe masă pentru a-l ascunde din nou în dulapul ce zăcea ticsit de amintiri, lângă fereastra pe care pătrundeau ultimele raze ale soarelui. Am aruncat o ultimă privire pe strada care răsufla ușurată, pansânduși cicatricele îndurerate de atâția pași înceți, grăbiți, pierduți.

Ceasul din mahon pe care îl cumpărasem în urmă cu trei ani dintr-un boutique cu obiecte de colecție, îmi părea obosit și el, secunde trecând alene, dându-și ultima suflare pentru a mișca secundarul... tic... tac.

Oglinda mă înfățișa tânăr, cu trăsături fine, bine conturate și îmi reamintea discret: *să nu întârzi, ea te așteaptă la opt!* Ieșeam de câteva zile cu o balerină care mă invitase la unul dintre spectacolele ei. Mi-a spus să nu întârzi.

Am intrat în baie și totul părea bizar, nu mai recunoșteam nimic, nu mă mai recunoșteam. Simțeam un vid în suflet și în minte, în timp ce apa mă clătea de toate bacteriile conștiinței. Nu știu cum, dar auzeam mereu bătăile ceasului. Dușul își împărștia stropii în ritmul timpului. Devenea o obsesie: *să nu întârzi!* Din nou m-am privit în oglindă. Arătam bine, dar era ceva ce nu mă lăsa să fiu eu. Era teama, dar teama de ce?

Am stins lumina și am deschis ușa, rămânând o clipă pe loc căci simțeam cum în spatele meu totul se modifică. Dar, dintr-un sentiment de lașitate, am strâns cheile în pumnul ce mi se părea lipsit de forță, poate pentru că preferam să cred că lucrurile rămânneau așa cum le știam.

Ieșind din apartament mi-am dat seama că totul se schimbă, dar nu știam când. Când? Oare atât de orb am trecut pe lângă toate fără să remarc nici o schimbare? Imobilul tot era altul, ușa pe care tocmai o închiseseam dispăruse, lăsând în urma ei o inscripție ștersă: *Ai întârziat!*

Era un vis, trebuia să fie un vis. Coridorul din fața mea era îngrozitor de rece, inundat de lumina palidă a câtorva becuri. Îmi priveam mâinile lipsite de viață, de căldură, de seva tinereții. Mergeam pierdut și observam că, din loc în loc, câte o ușă numerotată era deschisă. Înăuntru erau o chiuvetă și un closet de faianță sau o boxă cu măști murdare, teuri cu cârpe împuțite și cutii de sodă. Era un vis, trebuia să fie

un vis!

Continuam să merg grăbit și apăsător, ciupindu-mă de picior pentru a simți durerea realității. Ce este realitatea? Doar un fantastic comun, iar când acest fantastic își arată și celelalte fețe, ne speriem și negăm ceea ce vedem, muritori lași ce suntem! Îmi auzeam pașii, iar acest lucru mă liniștea, căci nu eram doar singur, eram singur cu mine.

Pereții gri de timp, mizerie și răcoare emanau un puternic miros de mușchi, în timp ce nenumărate uși se deschideau atunci când mă apropiam de ele. Dormitoare vechi, demult părăsite, săli imense, goale cu geamurile murdare și sparte prin care sufla vântul. Am început să alerg pe holurile lungi și pe scările de marmură ce păreau interminabile, unind zeci de etaje. Alergam, alergam, alergam... timpul nu mai curge.

Doamne, ce-i clădirea asta? Unde sunt? Devenisem sclavul fricii și rădăcinile sufletului meu absorbeau seva existenței arătându-mi ceea ce refuzam să înțeleg. Umanitatea e superficială. Crede în anumite lucruri doar pentru că trebuie să creadă, fără să se întrebe dacă într-adevăr există. Atunci am început pentru prima oară să mă gândesc la Eden și Ereb, la veridicitatea existenței lor, dar mi-am dat seama că enigma vieții nu e de fapt asta. Nu e vorba dacă există sau nu Dumnezeu, ci dacă noi existăm? NU, nu era un vis ceea ce mi se întâmpla...

Când am acceptat acest lucru, obosisem deja să mai sper. Fantasticul se transformase în realitatea mea. Și am mers așa ore în șir... Până când am găsit ieșirea. Erau două uși imense cu geamuri opaline ce deschideau calea spre o sală impozantă... Trebuie să fi fost un palat... și ce mai palat! Dar era pustiu. Mă întrebam cine locuise acolo?

Am deschis ușile ce au produs un scârțâit atât de puternic de parcă toată lumea l-ar fi putut auzi. Am ieșit afară unde, bizar, nu era nimic, nimic, doar vid... frig și întuneric. O lacrimă mi s-a prelins pe obrazul înghețat și m-am întors în palat, nu înainte de a citi afișul lipit pe una dintre uși: „Raiul este închis temporar. Dumnezeu a coborât pe Pământ”

(Nr 48, octombrie 2009)

*Aida Hancer***fiii lui babel**

îmbrăcați în noroi fiii
 lui babel iubesc soarele
 își târăsc prin soare copiii
 legați câte doi pereche
 pe umbrele unor cai
 pe sub picioarele lor trece marea
 dinspre orizont se apropie faraon
 faraon zâmbește
 fiii lui babel sunt încă pe pământ
 ei sunt sălbatici
 sălbăticia lor te umple de mânie
 au în ei ceva duhovnicesc
 fiii lui babel aleargă
 acolo unde se risipește lumina
 faraon râde în continuare
 li se termină pâinile
 marea se face din ce în ce mai sărată
 în deșert a crescut o pădure de trunchiuri uscate
 toate mâinile lor se ridică
 babel privește înseninat
 poporul acesta vânat e al meu
 și-l voi face un popor singur de trupuri
 sticlind pe sub miere uscată
 fiii lui babel întind o mie de mâini
 ieșind afară în trupul lui faraon

(Nr. 38/ aprilie 2008)

*Ion Reșioru***Pantumuri noi din satul vechi**

De ce mi-aș asuma blestemul tăierii puiului de nuc ?
 De ce mi-aș ispăși păcatul când datoria
 nu mi-o cere?
 De ce aș stărui-n pământul strămoșilor
 să mă astruc?
 De ce nu i-aș mai spune morții un persiflant
 „la revedere”?
 De ce mi-aș ispăși păcatul când datoria
 nu mi-o cere?
 De ce n-aș traversa durerea singurătății unui cuc?
 De ce nu i-aș mai spune morții un persiflant
 „la revedere”?
 De ce n-aș da în trăsnit lucrul de care tocmai
 mă apuc?
 De ce n-aș traversa durerea singurătății unui cuc?
 De ce n-aș ctitori din vorbe un râu de lapte și de
 miere ?
 De ce n-aș da în trăsnit lucrul de care tocmai
 mă apuc?

VITRALII LIRICE

De ce n-aș crede-n poezia ce-n vecii vecilor
 nu piere?

De ce n-aș ctitori din vorbe un râu de lapte
 și de miere?

De ce n-aș prinde-n dosul șurii un heruvim
 fumând trabuc?

De ce n-aș crede-n poezia ce-n vecii vecilor
 nu piere?

De ce mi-aș asuma blestemul tăierii puiului
 de nuc?

(Nr. 43/ noiembrie 2008)

*Gabriela Voda***De mână: 1, 2, 3...**

Mergeam de mână:
 eu, tu și jucăria mea nouă...
 Mi-ai zis păpușică și am zîmbit
 ca o școlăriță de clasa a 3-a.
 Lîngă o mansardă 3 fumau.
 Au rîs de jucăria mea și mi-au smuls-o...
 Tu mi-ai zis că îmi iei alta.
 Am zis nu și am plecat.
 Mergeam de mână: eu și tu.
 La semafor un șofer beat mi te-a smuls...
 Mi-ai zis să nu plîng și că o să găsesc altul.
 Am zis nu și am plecat.
 Mergeam de mână: eu.
 La un absint mai tare m-am smuls
 din viață, am zis că nu vreau alta...
 Am zis nu și am plecat.
 Mergeam de mână: eu, tu
 și jucăria mea nouă... (Nr. 47/ august 2009)

*Ecaterina Bargan***pregătește-ți și tu hainele negre odată**

e ciudat cum oamenii găsesc mereu
 alte explicații pentru adevărurile
 cele mai simple.
 suntem blestemați să ne naștem
 pe rînd și tot așa să murim,
 unul după altul.
 îngropăm bunicii prea devreme și
 totodată mult prea târziu.
 ne plimbăm prin suflete străine ca
 prin secțiunile frigorifice
 de carne de la metro.
 așa mă ghemuiesc în mine,
 în singurătatea mea tremur.
 și nu se găsește nimeni să-mi spună:

trezește-te copile de pe bancheta
din spate, că am ajuns,
suntem acasă.

(Nr. 47 – august/2009)

Adrian Diniș

Flori de cancer pentru tine.

Dedespărțire

Plouă, nu mai trebuie să spăl mașina.
dede scoate și ea farfuriile nespălate
afară în ploaie. Vezi, nu e un motiv
de tristețe ploaia prin care mă plimb
cu mâinile în buzunarele hanoracului
unde te port ca într-un marsupiu.
Și mă gândesc că, da, aș putea fi
un monstru de tată care să aibă uter
doar pentru tine ca să te nască
pe tine și copii pe care n-o să-i ai.
Malformația mea congenitală
putea să înflorească și în altceva decât cancerul.
Pe RMN- Flori de cancer pentru tine.
Nu te uita la mine ca la un monstru.
Lovește-mă.
Din mine cad bomboane ca dintr-un piñata.
Din mine cade ploaia. Dedică-ți ploaia.
Am făcut să plouă pentru tine
așa cum odată o femeie mi-a zâmbit
și eu am făcut să ningă.
Copacul îți întinde la fereastră
un buchet de flori de cireș,
preferatele tale, chiar dacă ești alergică
la căpșuni - eu tot cred că pierzi ceva
ursoaica mea tristă, înnebunită de cântecul ăsta
ca de un câine care aleargă-n juru-i
dede e genul care se va urca în copac
fără să-i pese că nu va mai putea să se dea jos,
fără să-i pese de logica poemului meu
ursoaicele nu se pot urca în copaci
dede, mi-ai adus ciroul în poezie
și ursul care merge pe bicicletă
pe un fir de sârmă jonglând cu portocale
Despina, mi-ai spus
că o să mi te arunci în brațe când ai tu chef
te-ai hotărât în care prăpastie?
tu ești departe, departe
eu sunt singur, singur
singur ca un cuvânt neinventat
aici tot timpul îmi dau ceasul înainte
sau înapoi cu o lună
și nu se întâmplă niciodată nimic
hai să terminăm totul
moartea e cel mai puternic afrodisiac

în loc de taxi luăm un inorog sau un centaur
și ne ducem departe, departe
singuri, singuri.

(Nr. 48/ octombrie 2009)

Ciupilu Julian

Potop

A fost găsit la țarm, pe plaja
ca o pagină de ziar deschisă la rubrica decese.
Era un înecat frumos,
așa cum sunt morții pe timp de pace.
Avea gura ca un estuar odihnit
și nici un alt semn de recunoaștere.
În rest, procurorul districtual,
spectatorii plictisiți
ca la o ceremonie mereu repetată.
Nu se anunța nimic tulburător,
doar medicul legist presimțise ceva.
Când l-a deschis lumea a fugit îngrozită
ca de potop.
Iona avea valurile înlăuntrul său. (Nr. 48/ 2009)

Aleksandar Stoicovici

În portul Dubrovnik

1.
am să le vorbesc
despre degetele tale celor de acasă
când voi aduna merele picate la pământ
sau când voi ridica gălețile de grâu în pod
le voi spune poveștile tale
despre femeile îngropate pe malul dunării
și despre bărcile albe care le-au ținut loc de
coaste până la sfârșit
ridic din umeri și aproape că nici nu-i simt
2.
ne-am dezbrăcat cu albia fierbinte
legată de picioare în portul Dubrovnik
o doamnă bătrână ne urmărea de la balcon
obișnuită cu micile nenorociri de zi cu zi
din când în când se apleca peste balustradă
și ne vorbea despre Ecaterina cea Mare
sau despre copiii necinstiți
alăptați pe țărmul adriatic
terasele mici erau neobișnuit de încăpătoare
ne agățam hainele într-o tablă ruginită de șah
pânza portocalie ni se lipea de mâinile fierbinți
toată lumea ne îndruma să batem în lemn
3.
viața e fructul oprit pe care ai vrea uneori
să-l scuipi cu tot cu semințe

(Nr. 49/ noiembrie 2009)

Andreea Bănică

Săptămâna 52

(Fragmente)

După ce au primit bolul cu cenușă al mamei lor de la o asistentă corpolentă, Manu l-a sigilat și l-a depozitat cu grijă între hainele groase din bagaj. Au epuizat aproape două ore plimbându-se pe străzile vechi ale capitalei, minunându-se de arhitectura riguroasă a fațadelor și încercând din răspuțuri să citească numele străzilor. Distracția le fu întreruptă de ticăitul responsabil al ceasului. Venise timpul să se îndrepte către aeroport. În taxi, după o tăcere aparent confortabilă, Pedro și-a făcut publice ideile:

– Știi, acasă... în State vreau să spun... mă văd cu fata asta... Lindsay.

– Sună a nume de blondă.

Replica seacă și îmbibată de dezgust a surorii îi topi pe dată elanul suficient de șovăielnic.

– Iartă-mă, n-am vrut să fiu rea. Dar chiar sună a nume de blondă.

– Este. Și cred că o să se mute cu mine.

– Crezi? Și ce te face să crezi asta?

– Păi... stă din ce în ce mai mult acolo și are și vreo câteva haine... Mă rog, și periuța de dinți...

– Sper că are una și la ea acasă!

– N-am simțit până acum că n-ar avea... dar Pedro se încrunță și reflectă serios la acest aspect. Părea să fi rămas pe gânduri, iar Manu aștepta cu nerăbdare continuarea. Presimțea că mai urma ceva.

– Dar asta e bine, nu? Adică... ții la ea și vă petreceți cea mai mare parte a timpului liber împreună...

– Da. Dar eu nu vreau să... Vezi tu, doar țin la ea. N-o iubesc. Nu știu cum vine asta. Poate o iubesc. Dar credeam că sentimentul ăsta e mai profund, mai... cum să-ți spun? Când vin spre casă nu mă gândesc la ea, nu-mi vine să merg mai repede ca să ajung mai repede și s-o îmbrățișez, să-i spun c-o iubesc, să-mi imaginez emoționat scena, să-mi doresc să plec din sala de operații pentru simplul fapt că mi s-a făcut dor de ea... Nu știu. Poate sunt eu căzut în cap.

Deschise gura să mai spună ceva, profitând de uimirea Manuelei care o împiedica să formeze o propoziție coerentă, însă șoferul îi răspunse într-o spaniolă puțin afectată de lipsa exercițiului că a citit prea multe cărți de dragoste, dar și că, teoretic, avea dreptate, însă era posibil să nu se întâlnească în vecii vecilor cu acel sentiment complex și „momentan utopic”. N-a avut darul de a-l încuraja, iar tot ce a putut

scoate de la sora sa mai mare (și dornică să schimbe subiectul) a fost un „subscriu!” grăbit și convins.

– Mulțumesc.

Liniștea ce a urmat până la aeroport a valorat 50 de coroane. Manu îi dădu de înțeles că îl ascultase, dar că nu-l putea sfătui în vreun fel. Trebuia să-și asculte inima. Sau mintea. Sau ce-și asculta el de obicei în momentele de răspântie. Au luat un ceai fierbinte la masa care le-a servit drept suport la „regăsire”.

– Manu, tu... te descurci?

Ochii i se făcuseră arzători. Nu putea să-l mintă.

– Așa și-așa. Habar n-am. Probabil o să fiu bine cândva.

– Dacă ai nevoie, sună-mă. Nu știu ce minuni pot face prin telefon, dar o să încerc. Da?

Ceaiul i-a fript vârful limbii.

– Mulțumesc.

Nu a fost o despărțire lacrimogenă. Au făcut schimb de adrese de tot felul, numere de telefoane mobile, urări de bine. Îmbrățișarea de final a fost cea înduioșătoare. Și-apoi Manu a ajuns din nou în avion, din nou privind printr-o fereastră rotundă un oraș căptușit de abur, din nou gândindu-se la schimbare. Dar cu ochii ceva mai veseli. Și stomacul mai puțin revoluționar.

Manu n-ar fi avut timp să-și caute o rochie. A ales-o din garderob pe cea în care se simțea cel mai bine. Nu trebuia să se ocupe foarte amănunțit de ținută, mai avea să potrivească pantofii și poșeta și putea să se culce liniștită. Avionul întâmpinase o mică dificultate la aterizare și au rămas în aer vreo câteva zeci de minute în plus, iar întoarcerea de la aeroport o epuizase complet. Nici măcar nu-și desfăcu bagajele. Abia a doua zi își aduse aminte de cenușa măică-sii și s-a întrebat dacă fusese oare „ortodox” să o țină sufocată printre pulovere toată noaptea. Remușcările i-au dispărut după probarea rochiei. Încă îi venea bine. N-o mai purtase de când Alberto își afișase picturile pe la o galerie și avusese loc o mică recepție în cinstea acelui eveniment. De fapt, atunci îl văzuse ultima dată. Idiotul a încurcat heroina cu zahărul pudră după ce a aflat că reușise să-și vândă toate tablourile. Da, suporta bine și pantofii... era mulțumită. Urna cu rămășițele carbonizate ale mamei o privea reprobabil în oglindă, de pe raftul din spate.

S-a dezbrăcat de rochie și și-a tras o pereche de pantaloni și un pulover din geamantanul încă incomplet despachetat. Cu vasul sub braț a pornit hotărâtă spre faleză. „Ți-o fac eu, mamă”.

S-a oprit aproape de acvariu. A constatat

clătinând din cap starea vremii, direcția vântului și înălțimea periculoasă a valurilor. Cu pași calculați, a depășit clădirea cu pești și s-a postat într-un loc stâncos, unde amenințarea apei era suficient de departe iar briza agresivă nu îi sufla în față. Desfăcu capacul recipientului și îl întoarse rapid cu fundul în sus. Conținutul fu împrăștiat ca fluturașii meniți să culeagă date despre tornade din filmul ăla cu nume de înghețată în care a apărut și Helen Hunt.

Maică-sa dispăruse printre valuri, cu ajutorul vântului care îi spulberase toate urmele. „Nu mai rămâne nimic din noi. Doar amintirea. Dacă îi mai pasă cuiva”.

Era înțepenită lângă balustradă cu o urnă goală în mână. Sparse urna, adună cioburile mari și le aruncă în primul coș de gunoi. Apoi, cu mâinile în buzunare, privi ceasul cu termometru din intersecție și socoti că venise momentul să se ocupe de casă și de apariția din seara ce o aștepta după colț.

(Nr 48, octombrie 2009)

Anca Irina Forgo

7 zile

Casa de sub stejar, cu odăile ei înguste mobilate sărăcăcios, casa în care au trăit bunicii mei și am copilărit pe când nu știam să mă întreb la ce e bună lumea asta și nici n-aș fi bănuț că poate fi și rea, casa, lacul și curtea năpădită de buruieni o să-mi aducă mereu aminte de tine, nu, nu pentru că acolo am stat 7 zile, ascunși de lume, fără zia-re, televizor sau computer, ucigând minutele cu nepăsarea noastră, nu pentru că acolo am râs în hohote de durere și plăcere când mi-ai prins urechea între dinții tăi puternici și n-ai mai vrut să-i dai drumul, nu pentru că tăvăliți în fân ajunsesem să ascultăm și să iubim tăcerea și s-o transformăm în foșnet după bunul nostru plac, nici măcar pentru orele când, îmbrățișați sub cearceaful îngălbenit de timp îmi mângâiai pleoapele, nu, deși toate au fost mărunțișuri dragi ele au trecut în bucata de timp ce s-a dus, ca și cum le-aș fi pus într-un buzunar uriaș și dacă mă gândesc mai bine, poate viața asta nu e decât un rucsac cu zeci și sute de buzunare, în care stau pitite minuni de clipe și întâmplări ce numai pentru noi au însemnatate, pentru cei care le trăiesc, pe care nici trecătorii și nimeni din lumea asta n-o să le deschidă, iar dacă ar face-o probabil n-ar înțelege... dar hai să fim serioși, de ce ar face-o, când fiecare are rucsacul lui și buzun-

narele proprii al căror conținut vor să-l uite sau în care vor să se reîntoarcă... nu, Iubitule, nu pentru că 7 zile au fost pentru mine bucata de rai căzută din neatenția Celui de Sus între dealurile Moldovei în care am intrat așa, mai mult din întâmplare, pentru că găsisem un mănunchi de chei de la casa bunicilor și nu am vrut să le arunc la coș până a nu fi intrat pe ușa pentru care au fost croite, da, vezi, așa sunt eu, nicio-dată n-am aruncat nicio cheie, căci gândul că într-o zi aș putea sta în fața unei uși care nu se deschide îmi dă fiori reci de teamă, nu din toate motivele astea pe care ți le înșirui fără noimă și care la o adică le îndrăgesc așa, crude, fără poleială, fără lux și infatuare nu astea sunt motivele pentru care când mă gândesc acum la casa dintre dealuri pe tine te văd, ci pentru că, fără a face nimic pentru asta, ai scos din mine un eu necunoscut, o creatură care nu știam că există și deodată, casa bunicilor a devenit mult mai mult decât amintirea ta, a devenit amintirea întâlnirii cu o femeie străină ascunsă în pielea mea, dar uite, am să-ți povestesc acum ce s-a petrecut înaintea plecării noastre, am să-ți povestesc cum în ultima seară, atunci când tu dormeai îmbrățișând cu lene perna umpută cu fulgi de rață și respirai regulat, greoi, m-am ridicat în vârfurile picioarelor, mi-am luat pluovărul verde, ros de molii pe care îl purta bunicul atunci când mergea la coasă, și așa, desculță am ieșit cu mare grijă ca ușa care mereu scârțâia să nu te trezească m-am dus afară încet, încet, la fel de atentă la somnul tău ca și cum ai fi fost încă lângă mine, am coborât o treaptă și m-am așezat în pridvor, direct pe lemnul lustruit de vreme unde cândva stătea bunica răsucind fusul de lână într-un dans amețitor, m-am așezat acolo și am privit tușul nopții, cerul acoperit de nori îmbufnați, minunându-mă câte nuanțe de negru erau în jurul meu, una pentru nucul de la poartă, una pentru ulița pe care mai mult o ghi-ceam decât o vedeam, și-un negru sec pentru toată bolta cerească, mă minunam de toate nimicurile și ascultam greierii închipuindu-mi cât de ușor trebuie să le fie lor să-și găsească perechea, în timp ce, uite, ființe evolute din care cu mândrie pot spune că fac parte, ființe cizelate, logice, spirituale, calculate, complexe pot trăi o viață întregă fără pereche... pot să rămână doar cu căutarea și cu un gol imens acolo, în zona inimii... nu ca greierii care nu trebuie decât să-și frece piciorușele de abdomen ca să-și cheme iubirea... dar astea erau așa, paranteze cuprinse între alte paranteze, căci de fapt mă gândeam la noi și am simțit dintr-o dată că vreau să opresc orele în loc, că nu vreau să mai vină dimineața, căci știam că în zori aveam să ne sculăm iar la bătaile de aripi ale rândunelilor, aveam să te mângâi ușor, cu vârfurile degetelor întâi, apoi cu palma, tot mai apăsător, să-ți sărut

trupul somnoros, cald și primitiv până când voi fi simțit că dorința mea a trecut în carnea ta, să mă fi așezat pe tine prinzându-te cu picioarele ca într-un clește și cu palmele transformate în cătușe pentru încheieturile tale aveam să te iubesc după bunul meu plac, încet, mult mai încet decât în orice dimineață a săptămânii, apoi aveam să mâncăm tolăniți în pat și cu greu am fi trecut la împachetat, la umplutul genților de voiaj în care cu 7 zile înainte neam adus hainele frumos călcate, gelurile, cremele, hârtia igienică și papucii, aveam să încuiem ușa casei după noi, să ne suim fiecare în propria mașină și să urmăm condițiile pe care amândoi le-am acceptat atunci când venisem în casa bunicilor, condiții care acum, privind în urmă, erau puțin nefirești, căci nu ne cunoșteam și nici după 7 zile nu aveam să știm mai multe unul despre altul, nimic din ceea ce ține de firescul a cunoaște dar mult mai mult din intimitatea necunoscută, da, Iubitule, recunosc, am avut de câteva ori tentația să mă uit în actele pe care le-ai lăsat neglijent la oglindă, să-ți știu măcar numele, vârsta, dar n-am făcut-o, nimic n-am știut despre tine, ce-ți place, câți copii ai, câte iubiri, cum ai învățat la școală sau ce lucrezi, așa cum nici tu, dar asta nu m-a împiedicat să mă simt cea mai fericită femeie de pe Pământ, am realizat atunci, în zilele acelea de izolare voluntară că ne e mult mai ușor să iubim oameni fără trecut, pe care nu îi putem judeca, nu vrem și nu putem să îi înțelegem și astfel de gânduri mă bântuiau ca niște umbre stând în pridvor cu privirea pierdută, așteptând o dimineață care nu voiam să mai vină, dar a cărei prezență devenea tot mai evidentă pe măsură ce noaptea se decolora spre orizont, apoi mi s-a făcut frig, m-am ridicat și am intrat în odaie, unde pe măsuta de lângă ușă la lumina răsăritului au strălucit ca doi ochi de metal cheile mașinilor, și nu știu ce îndemn nebun m-a făcut să le iau, să fug în spatele casei, să le arunc în lac, în balta înconjurată de papură unde îți plăcea să te așezi ca să te uiți la mine cum fac coliere din pipirig, le-am aruncat pe amândouă ca și cum cu un gest dement aș fi putut schimba mersul lumii, te-aș fi putu reține, aș fi putut prelungi o stare de care îmi era greu să mă despart, apoi m-am întors în pat, în așternutul cald cu miros de tine, iar tu ai mormăit adormit, iubito, vino la mine, la care m-am furișat în brațele tale și te-am lăsat să mă iubești, dar ceva se schimbase, gândul nu îmi mai era curat, devenisem un om obișnuit, cu neliniști, întrebări, remușcări, și când te-ai întins pe spate cu brațul încolăcit ca iederea pe gâtul meu, cu ochii închiși, eu am rămas privind-te știind că niciodată n-am să te mai văd astfel, și-n timp ce sufletul îmi era plin de tine încercam să pricep de ce o făcusem, de ce murdărisem în zvâcnirea unui moment toate secundele du-

reros de curate pe care le trăisem alături de tine, atunci.... atunci am cunoscut femeia deformată ce zăcea în mine și care ar fi murit înlăuntrul meu fără să-i cunosc niciodată fața, dacă un sentiment fără nume n-ar fi depășit limitele normalului, logicii, bunului simț și am știu în acea clipă că nu există iertare pentru ce facem, chiar dacă o facem din disperare, din iubire, din frică sau din neatenție conduși de un demon călău din afara noastră da, am știut că greșelile se plătesc, că timpul merge doar înainte și asta m-a durut atunci până la lacrimi, în clipa aceea nefirec suspendată, căci înainte erai tu și drumul tău, altundeva eram eu și drumul meu, dar cunoscusem, printr-un noroc sau pură întâmplare 7 zile din drumul nostru pe care eram forțați să-l închidem în momentul în care cheile ar fi pornit motoarele mașinilor am fi plecat fără putință de întoarcere, de reluare, ducând doar amintirea cu noi ca hrană pentru o viață îmbâcsită de reguli, monotonie, falsă pudoare, resemnare, compromisuri și verdicte, așa că atunci când ai adormit la loc mi-am pus cizmele bunicului și hainele lui vechi rămase prin casă, am ieșit în grădină gândindu-mă cu groază la apa rece, turbure și la cât de puține sunt șansele de a-mi îndrepta greșeala, mi-am închipuit cum te-ai fi supărat când ai fi aflat de gestul meu, cum m-ai fi certat că am decis în locul tău, mi-am închipuit cum dragostea ar fi devenit ură, zâmbetul reproș, clipele ore, dar toate astea nu mă împiedicau să continui să mă învăț ca un strigoi în jurul lacului, iar și iar, cercetând malurile cu privirea și lovind plantele cu talpa cizmelor, apoi, deodată, am simțit că arătarea aceea hădă care aruncase cheile în încrâncenarea ei ireală de a nu te pierde se topea în primele raze de soare, am respirat ușurată când am văzut brelocul tău în formă de minge plutind undeva printre tulpinile firelor de papură, l-am ridicat cu greutate fără să-mi mai pese de cheile mele, care probabil fuseseră deja înghițite de mâl, am intrat pe ușa care a scârțâit îngrozitor gândindu-mă că uite, de data asta am avut noroc, căci cine știe de câte ori n-am avut nevoie de șansă pentru a dovedi că o meritam, de câte ori n-am avut nevoie de iertare pentru a dovedi apoi că suntem demni de iertare, tu m-ai întrebat ce fac, eu am răspuns că nimic și m-am grăbit în bucătărie ca să pregătesc focul în sobă, omleta și cafeaua cu zahăr, da, Iubitule, în dimineața aia n-am vorbit mai nimic, ne priveam doar tâmpi, cu un fel de dor nerostit în priviri și după ce ai împachetat și-ai luat cheile de la mașină, n-ai întrebat de ce sunt ude, le-ai șters de cămașă și m-ai sărutat, minute întregi a durat totul, mi-ai prins iar lobul urechii și eu am râs ca să nu plâng, apoi ai plecat, am văzut mașina depărtându-se apoi oprindu-se... o urmăream printre ramurile nucului, stătea acolo, la 100 de me-

tri de casă, nehotărâtă parcă, fără să-i mai aud motorul, o carcasă metalică care te ascundea și te rupea de lumea noastră ducându-te în lumea ta, iar eu am intrat în casa de sub stejarul care de ani buni nu mai avea nimic din fala și frumusețea de odinioară, am început să deretic prin casă cu o sânguinciozitate în care nu mă recunoșteam, iar când am ieșit să scutur preșurile am privit cu o zvâcnire neînțeleasă de speranță spre ulița care era acum pustie, spre câmpul gol care înconjură casa, spre mașina care ar fi trebuit să mă ducă acasă, la familia mea și cu un zâmbet forțat m-am întâlnit cu gândul că iată, în acea zi stau în fața unei uși, care nu se deschide... și asta nu îmi mai dă fiori reci de teamă.

(Nr. 50, martie 2010)

Cristi Dumitrache**Viaceslav**

Șoapta îngâna dimineța, tremurând sfioasă la atingerea primilor zori. Se făcea că e toamnă târzie și rece, cu aduceri aminte și melancolie. Lemnul vechi scârțâia în gard la fiecare chemare a tundrei, prevestind crivățul, care avea atâtea povești frumoase de depănat: cu ciulini rostogoliți până acolo unde cerul atingea pământul, cu zări pereche, cu cai și călăreți mongoli, sau alte seminții înfipite-n șa, pogorând războinice spre răsărit.

Barba-i crescuse mare și deasă, ca un arici speriat de câini lătrători și hămesiți. Era una din acele dimineți mohorâte și pustii, în nestatornicia Siberiei, peste care goneau norii. O poveste veche, aproape uitată în visele irosite ale tinereții. Viaceslav stătea nemișcat, la măsura de lângă godinul cald, gândindu-se la calea bătătorită a vieții, când abruptă, când domoală, niciodată la fel. „Ce e dincolo de viață?”, încerca să-și răspundă. Poate că e bucurie, sau tristețe, sau... nimic. Cui îi pasă? Nimic, nimicul nenorocit și nebun, pândind soarta tuturor.

Încăperea semăna cu el; când luminoasă, când întunecată, bătuită de flăcările vreascurilor din sobă. Paianjeni înghețați pe plasele zdrențuite și afumate, furnici hămesite, lavița de lemn cu pledul jegos și ponosit, nimic mai mult, nici mai puțin... Nimic destul.

Paharul era singurul accesoriu de pe masa rotundă, roasă de carii. Iar vodca singurul lichid ce-i scăldase pereții lipicioși. Tristețea plutea în camera rusului. Un gândac sărman găsisese o firimitură într-un colț de masă și se lupta să o devore. „La fel ca-n viață...” își zise el, pocnind fără milă gângania. Scuipe în palmă și porni să-și frece mâinile murdare.

Și-și umplu din nou paharul.

„De ce fac focul, dacă tot am votca?” se întrebă nedumerit. Poate pentru faptul că are și ea nevoie de odihnă, în sticlă. „Ce e viața?” gândi el din nou. Vântul, omul și gândacul, focul ucis parșiv de frigul găgăuț, lemnul, votca și neantul. Doar atât.

Și împăcat cu sine adormi, scoțând un suspin de ușurare. Aflase taina vieții lui de om sărman, singur și neștiut...

(Nr. 51/ aprilie 2010)

Ariatna Petri**Descălțarea**

Vă rugăm să vă scoateți pantofii aici. Lemnul trebuie să vă simtă, trebuie rugat să vă lase să treceți. Trebuie să respirați cu el, să-l mângâiați, nu există drum fără pod. Apoi trebuie să fiți maleabili ca o coajă de banană, altfel sulițele vă vor trece chiar prin inimă când veți cădea. Și pășiți încet, dacă zeii se trezesc, nu știți ce să le spuneți.

Îndoiți-vă puțin brațele ca la teatrul mistic și respirați regulat ca la templu. Apoi intrați încet, în genunchi, târâș. Nu e loc pentru greșeli sau frică. Pășiți numai de două ori în fiecare pătrat al covorului și concentrați-vă la nimic. Totul este una și cuvintele sunt nimic. Toate milioanele de pietre de exact aceeași mărime din fața altarului reflectă cântecul pierdut al călăreților descăpățânați, damelor fără îngeri și războinicilor muribunzi.

Abanos, aur, roșu regal și crini sunt expuse în partea zeilor, oameni în transă sau dormind de partea dumneavoastră. Nu căutați să fugiți după început pentru că se vor fi târât destule viețuitoare cu aceeași față ca și dumneavoastră în cercuri concentrice în jurul fiecărui individ, câte trei susținând fiecare stâlp. Aici trebuie să îngenunchiați și să stați nemișcați până mai apoi. Picioarele nu vă vor mai folosi vreodată. Nici plămânii, nici creierul, nici ochii, nici urechile, nici trupul, nici amintirea, nici sufletul, nici viitorul, poate nici pământul...

Amințiti-vă, v-ați scos pantofii.

(Nr. 56, octombrie 2010)

Ultima generație Gutenberg

**Interviu cu scriitorul Fănuș Neagu,
realizat de Emil Proșcan pentru
numărul 50 al revistei Fereastră - martie 2010**

Emil Proșcan: *Stimate maestru, vă propun să începem de la... cotidian: Cum vi se pare lumea de azi?*

Fănuș Neagu: ...Sunt nemulțumit, în sinea mea, de multe; de exemplu Brăila, care a fost un oraș extraordinar de cosmopolit și extraordinar de bogat, de când au plecat evreii, grecii și armenii a devenit un oraș meschin.

Emil Proșcan: *De ce credeți că, totdeauna când ne retragem în amintiri, patina vremii capătă strălucire?*

Fănuș Neagu: Trecutul ni se pare, întotdeauna, mai frumos... Copilăria e singura vârstă fără griji. Cu cât înaintăm în vârstă devenim mai schiopi la minte, mai... infantili.

E.P.: *Probabil ne ducem spre o a doua copilărie...*

F.N.: Dacă toți ne trezim mintea așa, cu flori de măr, credem că Dumnezeu ne ia drept îngerași, nu? Asta, a doua copilărie, este căutarea Edenului. Eu cred, sau credeam când eram mai tânăr, că în țările mari te incită mereu să descifrezi cunoscutul și necunoscutul, dar acum nu mai sunt așa de sigur, întrucât cucerirea spațiului nu înseamnă și cucerirea inefabilului. Am văzut pe urmă că marile popoare mistice - rușii de exemplu - relevă minuni ale omenirii. Noi toți am fost „spulberați” de ideea lor militară, specifică imperiilor, care vor mereu să cucerească.. Dar rușii sunt absolut minunați, cu inimi și suflete mari. Aștia sunt mai religioși decât noi, pentru că au epuizat ideea de căutare în spațiu și „merg” pe verticală. Și americanii au fost mereu pe drumuri. Ca să cucerească spațiul au plecat de la Atlantic și-au ajuns la Pacific. Și când s-au întors totul era înțelenit în urmă și-au luat-o din nou de la capăt.

E.P.: *Chiar să se fi epuizat ideea de căutare în spațiu?*

F.N.: Nu, pentru că americanii își „satură”, prin căutarea în spațiu, și căutarea pe verticală. Dar n-au ajuns acolo. Pentru că au industrializat enorm și au tocat mărunț ideea de divinitate. Se răzbună pe ei ceea ce le-au făcut indienilor și războaiele... „pentru pace”. De aceea au rămas oameni simpli și oamenii simpli sunt sau analfabeți sau tâmpiți...

E.P.: *Asta înseamnă simplitate?*

F.N.: Da' cum... Pe măsură ce înaintăm în civilizație devenim mai tembeli.

E.P.: *Dar simplitatea nu are o doză de nevinovăție?*

F.N.: Simplitatea - dar simplitatea aia curată - are chiar o doză de dumnezeire. Numai că a absolutiza asta înseamnă a te întoarce la „spațiul” arhaic, idilic, care e, de multe ori, o iluzie. Vreți să vă spun eu ce a însemnat copilăria mea: pelagră, păduchi, râie. Unde punem toate astea? Sau foamea aia extraordinară care a venit după război... Paradoxal, în timpul războiului a fost bogăție. Știți de ce? Plăteau nemții tot ce luau. Noi aveam vreo patru ari pe care cultivam mazăre. O cumpărau nemții la prețuri foarte mari pentru vremea aceea, să facă margarină pentru front. Așa bine nu s-a mai trăit la noi decât prin anii '70, când scriam „Frumoșii nebuni”. Venea nevastă-mea la prânz cu bunătăți: 100 gr. de icre de Manciuura costau 5 lei, icrele negre 5,50 lei, o baterie de vin între 12 și 17 lei. Stăteam la masa mea, unde ninge tot timpul. Treceau prietenii unorii, pe care îi izgoneam, după ce-i lăsam să „șterpelească” o votcă...

E.P.: *Cu toate astea spuneți că, cea mai frumoasă perioadă, cu toate relele de atunci, a fost copilăria.*

F.N.: Realitatea se estompează; rămân amintirile frumoase: cum mă culcam pe câmp, cum rătăceam prin vie...

E.P.: *Poate că e necesar să trecem și prin suferință ca să prețuim momentele de liniște. de bucurie. Asta e soarta poporului român, nu credeți?*

F.N.: A popoarelor imbecile... Nu mai e poporul român de pe vremea lui Ștefan cel Mare, povestea cu dacii am și uitat-o... Eu zic că nici nu ne tragem din daci; ne tragem din suburbiile Romei...

E.P.: *Ce credeți despre rasism și despre conviețuirea interetnică?*

F.N.: Pe vremuri, în Brăila, oamenii habar n-aveau cine-i evreu, cine-i armean, cine-i grec... Pe cine interesa? Veneau oamenii în august, împinși de nevoi, cu grâul de la 50 de kilometri, să-l vândă

negustorilor evrei. Și ăștia le dădeau pe datorie din magazin și îi învățau să păstreze grâul și să-l vândă în primăvară, când sunt prețuri bune. S-au schimbat toate astea... Acum în Brăila mai sunt 30 de familii neaoșe de evrei și vreo 60 mixte. Pe vremuri numai căpitani de „bărcuțe” greci erau 4 000. Acum mai sunt câteva luntre cârpite cu tablă...

E.P.: *Ce ziceți, începem interviul?*

F.N.: Păi... până acum ce-am făcut. Mi-e teamă că partea asta „organizată” o să iasă mult mai prost.

E.P.: *Ce mai faceți?*

F.N.: Nu-i doresc nimănui să facă ce fac eu. Când nu sunt bolnav, mă chinui să scriu. Când nu mă chinui să scriu mă chinui să citesc. Dorm prost, aș bea mult și nu mi se dă voie. Îmbătrânesc și-mi pare rău, cum spune cântecul. În concluzie rămâneți cât mai multă vreme tineri, dragii mei!

E.P.: *Ne dați și o soluție să rămânem tineri?*

F.N.: Beți vin bun, iubiți numai ce vă place și pe furis...

E.P.: *Înseamnă că și dumneavoastră sunteți tânăr...*

F.N.: Păi... iubesc mult. Aș și urî dar mi-e frică, din cauza familiei, să urăsc deschis. Și am ce urî, slavă Domnului, în România de azi! Exagerez: de fapt nu-s capabil de ură... Sunt capabil doar de dispreț... și de dragoste. De dragoste în primul rând.

E.P.: *Ce anume disprețuiți?*

F.N.: Cred că intușiți: nu-mi place politica, nu-mi place că țara s-a ruinat economic, nu-mi place că oamenii sunt săraci... Toată viața am așteptat, am sperat, am avut prieteni veseli, am iubit cartea... Nu-mi place să văd oameni mohorâți.

E.P.: *Vi se par mai mohorâți acum decât înainte?*

F.N.: Indiscutabil. E un alt „peisaj”. „Plumbul” lui Bacovia îl înțeleg abia acum. Sigur, el avea un dar straniu de la Dumnezeu, era o figură cu pata înțeleaptă a întunericului pe ea. Căuta altceva, alte minuni ale lumii. Versul din Note de primăvară:

„Mugur alb și roz și pur” - spune despre copilăria lui care se petrecuse pe versanții întunericului. Da’ asta era construcția genetică... Pe când, acum, construcția istorică și socială e improprie exploziei de bucurie sau zâmbetului, care și el a devenit întunecat, la români. Păcat! Eu nu mai pot să merg; de vreo 2-3 ani; stau numai prin spitale și n-am mai văzut miei albi de Anul Nou. Bine, nu poate să-i aducă omul la mine la ușă, dar aș vrea să văd un ied căruia îi cresc cornițele. Iezi sunt, dar nu mai sunt oameni care să-i privească.

E.P.: *Tradițiile rămân din ce în ce mai puține...*

F.N.: Când vom pierde aceste „daruri”- sper să nu se întâmple niciodată - ne vom usca, ca popor, din toate punctele de vedere.

E.P.: *Poporul român a mai avut perioade grele și a trecut peste ele.*

F.N.: Da, dar nu le-am traversat eu... Le-am citit și le citesc cu ochiul stins aproape. Parcă aglomerate acolo, în istorie, sunt suportabile.

E.P.: *Aș vrea să vorbim mai mult despre dumneavoastră...*

F.N.: Despre mine ce să vorbim? Nu! Cât mai scurt! Sunt un tip deschis, se știe totul despre mine, în afară de... cum gândesc.

E.P.: *Sunteți scriitor, dramaturg, actor, academician...*

F.N.: Am fost răsfățat și înjurat. Mi-a mers și bine în viață, mi-a mers și rău...

E.P.: *Care dintre aceste ipostaze s-a „prins” cel mai profund de sufletul dumneavoastră?*

F.N.: Am fost, în primul rând, hamal al scrișului. Și am avut un viciu: lectura. Am citit câteva biblioteci și mă consider a fi posedat singura bogăție după care merită să alergi în lume. Dar... tot incult am rămas!

E.P.: *De ce spuneți asta?*

F.N.: Păi, cât aș mai avea de citit, din ce s-a scris în lume, ar trebui să mai trăiesc încă 6 000 de ani, dacă nu mai mult. Și m-aș atrofia în bibliotecă. Mai trebuie să ieși și la soare, și la umbră, să intri și-n gârlă, și-n vie... Știți, m-am gândit că, în România, sezonul culesului viilor ține foarte puțin.

E.P.: *Poate ca să așteptăm, cu mai multă nerăbdare, sezonul următor.*

F.N.: Da, și așteptarea se înscrie în arcul de triumf al poeziei, dar e mai bună împlinirea.

E.P.: *Din tot ce ați citit, ce popor credeți că are literatura cea mai valoroasă?*

F.N.: Popor...? Omenirea întreagă. Nu există popoare în scriere, există omenire. E fundamentală și „omenirea orală”, din care noi am adus foarte puțin în viața modernă. Sau am băgat în fundal, prin

miliarde de cărți tâmpite, marile înțelepciuni ale anti-chității. Câți din noi mai citesc anticii, în afara celor care studiază istoria veche sau istoria literaturii? Ori de atunci și până azi am involuat în multe direcții. Spuneți că e vina programelor școlare pentru asta, dar eu cred că totul pornește mai de departe. Adică de dincolo de peretele școlii - de acasă. Vedeți dumneavoastră, dacă am fi o țară în care abundă cărțile, nu numai pe tarabe ci și în case, am fi cu totul alți oameni.

E.P.: *A mai apărut și calculatorul, și internetul...*

F.N.: Îmi dați voie, aici e cea mai frumoasă revoluție pe care a cunoscut-o omenirea.

E.P.: *Dar dezavantajele...*

F.N.: Eu nu știu să bat la mașină. Toată viața am scris cu creionul sau cu pixul. Nu știu nici măcar să deschid calculatorul. Dar beneficiaz de această sursă nemaipomenită de informații. Rog pe cineva și găsesc tot ce mă interesează. Această descoperire compensează, dacă se poate compensa vreodată, distrugerea Bibliotecii din Alexandria.

E.P.: *Totuși, cum vi s-ar părea o lume în care n-ar exista decât biblioteci virtuale.*

F.N.: Eu ar trebui să fiu supărat, din acest punct de vedere, pentru că... gata. Aparțin generației Gutenberg, ultima generație Gutenberg, din care faceți și dumneavoastră parte. Această epocă uluitoare care a dat cultura uriașă a umanității, se schimbă, se transformă, trece către altă civilizație, a informației. Mă sperie, ce-i drept, faptul că nu-mi dau seama unde va ajunge lumea.

E.P.: *Informația poate să aibă și o latură estetică?*

F.N.: Una fundamentală pentru istoria artei. Informatica este o descoperire epocală. Nu putem noi, încă, să cuprindem cu mintea, născocirile aceluia englez nebun și pederast (*Alan Mathison Turing* – n.n.) care s-a și sinucis.

E.P.: *Vorbeam înainte despre ipostazele în care ați fost de-a lungul vieții, printre care și cea de academician...*

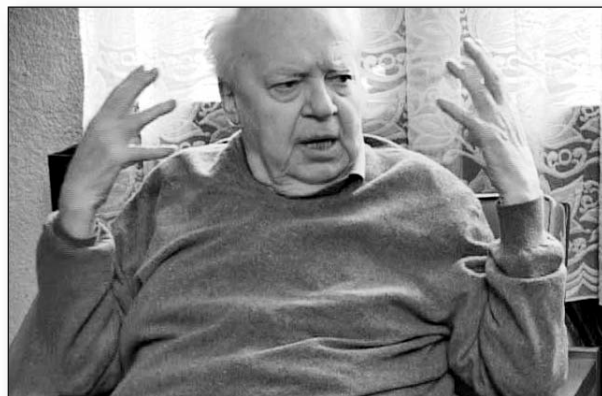
F.N.: Stați puțin! Toate astea sunt la un loc, nu contează una sau alta.

E.P.: *Ce relații aveți cu Academia Română?*

F.N.: De doi ani, de când sunt în spital, n-am relații decât prin telefon și prin prietenii care mă vizitează

E.P.: *Acolo sunt schimbări?*

F.N.: În Academie n-ajungi ca să schimbi, ajungi ca să păstrezi... Să vă spun totuși, o chestie ușor anecdotică. Apelativul, între academicieni, era „domnule coleg”. Dar, pentru că majoritatea academicienilor erau și profesori, acesta a devenit, cu tim-

pul, „domnule profesor”: Așa mi se spunea și mie, iar eu am fost profesor cum sunteți dumneavoastră, acum, ... televizor.

E.P.: *Dar ați lucrat în învățământ...*

F.N.: Apelativul ăsta incumbă o universitate cu direcțiile ei de știință. Eu am fost profesor suplinitor în comuna Largu, raionul Făurei, regiunea Galați, unde băteam copiii ca să plângă la moartea lui Stalin. Ni s-a spus: „Băteți-i până plâng!”

E.P.: *Și ați reușit?*

F.N.: Am reușit să-i batem, dar n-am reușit să-i facem să plângă. Toți râdeau...

E.P.: *Dacă, ipotetic, ați putea să legiferați ceva, care ar fi primele lucruri pe care le-ați impune în România?*

F.N.: Aș înființa întreprinderi cu locuri de muncă și aș da ordinul: „Muncii!” Aș mai da ordinul: „Plătiți pe cei care muncesc! Aveți grijă de bătrâni și iubiți-vă copiii ca pe ochii din cap, pentru că vor avea ei grijă... să vă palmuiască, la vremea potrivită!”

E.P.: *Ce relații aveți cu prietenii dumneavoastră? Cine vă vizitează?*

F.N.: Nu pot să dezvălui asta. Am, oricum, mulți prieteni.

E.P.: *V-am pus întrebarea pentru că tot mai multă lume se plânge de singurătate.*

F.N.: Asta e o tragedie existențială. Din nefericire ea se întâmplă la nivel mondial, nu numai în România. Noi abia suntem atinși de aripa singurătății. Nenorocirea singurătății e în azilurile de bătrâni, în spitale, în fundamentala sărăcie care domnește la sate și în orașe. Acum s-a realizat un vis al... comunismului: „Locuitori de la oraș și sate, înfrățiti-vă!” Suntem înfrățiti în sărăcie ca niciodată altcândva. Singurătatea, din punctul meu de vedere, e primejdios de prezentă după o anumită vârstă. Oamenii care își pierd, în urma unor tragedii, sprijinul copiilor, al rudelor sau al unor persoane dragi, ar trebui să-l regăsească imediat, nemijlocit și net, fără nici o condiție, în instituțiile statului. Dar la noi sta-

tul nu există decât sub forma rapacității, care distruge ideea de dragoste, de prietenie, de compasiune.

Noi românii avem darul de a face din fiecare perioadă una fundamentală, de... sacrificiu. Nu am trăit perioada când „domneau” moșierii, dar o cunosc pe aceea când au pierit. Oamenii sunt, în perioadele tulburi, fundamental răi. Mai ales cei care au avut norocul - zic ei - de a ajunge pe altă treaptă, au uitat de unde au plecat și când fac binele îl fac „să se vadă”, ca să arate că sunt darnici.. Însă darnicia e aceea pe care a propovăduit-o Mântuitorul: „Fă binele ca și când asta ți-ar fi menirea pe lume!” Îmi pare foarte rău; e țara noastră... țara mea. Spun cu rușine că nu se face aproape nimic pentru copiii abandonați, pentru bătrâni sau pentru oamenii năpăstuiți de soartă. Uitați-vă la dezbaterile din Parlament: Unde ajung „ei”, totdeauna, cu un rânjat: „Hai să impozităm și pensiile!...” Nimic nu e mai scârbos pe lumea asta decât să-ți disprețuiești înaintașii.

E.P.: *Vorbeam de singurătate... Ea poate să ducă la inutilitate, care e cea mai mare dramă pentru ființa umană...*

F.N.: Indiscutabil, acolo duce. Și când ajungi acolo nu mai poți să faci altceva, decât să te uiți după un cui în grindă.

E.P.: *Eu, și nu numai eu, mizilenii în general, vă considerăm, spiritual, un apropiat. Ați fost prezent la majoritatea momentelor noastre culturale: v-aș aminti despre un interviu pe care vi l-am luat cu ani în urmă pentru revista „Fereastra” sau despre dialogul dumneavoastră telefonic, la ediția a doua a Concursului Național de Poezie „Agatha Grigorescu Bacovia”, de pe patul de spital, cu o sală arhiplină, în care se aflau Grigore Vieru...*

F.N.: Dumnezeu să-l odihnească!

E.P.: Adrian Păunescu...

F.N.: Dumnezeu să-l înalțe, că asta și urmărește, și el... și noi.

E.P.: *...v-aș mai aminti despre publicațiile noastre, pe care le-ați onorat cu câteva colaborări... Urmează să edităm, acum, al 50-lea număr al revistei culturale „Fereastra”...*

F.N.: Al 50-lea număr?... Da' sunteți niște nebuni... frumoși! Dacă dumneavoastră ați reușit să faceți la Mizil, care are pecetea lui de frumusețe și umor în istoria literară, păi vreau zic că meritați să fiți înconjurat de butuci de vie, iar rodul butucilor să ni-l dăruieți nouă. Asta pentru că, ori de câte ori citesc „Fereastra” îmi place să stau rezemat cu coatele pe pervazul ei și să privesc în lumea podgoriilor, adică să vă înțeleg prin ceea ce scrieți. Acolo să știți că adie un vânt frumos, miroase întotdeauna dumnezeiește - pentru că vinul are întotdeauna atingere cu Dumnezeu, cu Iisus Hristos și cu câțiva sfinți bine-

voitori, că sunt câțiva cârcotași și prin ceruri. Deci, îmi place să stau aplecat cu coatele pe pervazul „Ferestrei”... Să trăiți mult și să creșteți acei copii minunați, între care am descoperit o foarte bună poezie... Și mai sunt și alții. Iar faptul că oamenii ăștia toți scriu și citesc este o bucurie.

E.P.: *Almanahul nostru cultural pentru anul acesta cum vi s-a părut?*

F.N.: La un nivel înalt. Pe patul ăsta nemernic de spital - oricum e un pat bun - citesc exact ca într-o bibliotecă. Să știți ceva: când eram eu cenciclist (elev la Școala Normală din Galați) nivelul nostru era... nu pot să fac comparație. Atunci, în perioada aia, când aproape totul era interzis, nici nu visam să ajungem vreodată la nivelul pe care îl arată membri cenaclului și colaboratorii dumneavoastră. Să le dea Dumnezeu sănătate și dumneavoastră la fel!

E.P.: *A treia „Carte cu prieteni” va mai fi?*

F.N.: N-o mai scriu, pentru că ar trebui s-o intitulez „Prima carte cu dușmani!”

E.P.: *I-ați triat măcar?*

F.N.: Au avut grijă Dumnezeu și dracul să-i trieze. Fiecare și-a luat partea.

E.P.: *Spuneți că lucrați la ceva...â*

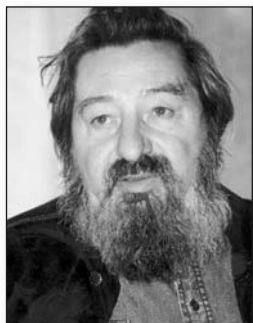
F.N.: Tot trudesesc să termin un roman, volumul al doilea din „**Asfințit de Europă, răsărit de Asie**”, dar când ești bolnav gândești mai încet. Termin eu, dacă-mi dă Dumnezeu zile și treaba asta. Pe urmă de ce să mă iau? Ori mă iau de băut, ori mă iau de mers ca lumea, că acum mă cam poartă unii de brațe până la ușă.

E.P.: *Cum a fost experiența de actor?*

F.N.: Ca să joc rolul unui general beat credeți că făceam eforturi? Ce eforturi să fac? Aducea Ilarion Ciobanu două sticle: eu una, el una. Ce să mă scâlâmbăi acolo; eram „naturel”...

E.P.: *Vă mulțumesc, Maestre, să aveți parte de mai multă sănătate în anul acesta, care abia a început! Să fie într-adevăr mai bun și cu motive reale de zâmbet adevărat!*

Gheorghe Astrate**Cenușa șarpelui**

La vârsta unui sâmbure chemat
să crape-n noaptea nopților o ușă,
lovit de aștri iar m-am întrebat:
de ce miroase clipa a cenușă?

De ce pe flori cad aripi moi în zori,
de ce un om renunță și dispare,
de ce lumina veșnicilor sori
se stinge-n carnea noastră și ne doare?

Vai, Șarpe, veacul mă provoacă blând,
va trebui să intru în săgeată,
mătase vremii să o sparg adânc
cu timpul șiroindu-mi lung în pleată.

Copilul cere-o mumă și un sân
deși singurătatea-n buză-i scurge,
el îndemnat de șarpele străbun
din carne laptele răstit și-l smulge.

Mă poartă nebunește o quadrigă
de-a valma cu-ntunericul din stea,
prin turnul lumii cineva mă strigă
și sparge reci lumini în carnea mea.

Astfel rănit de vulturul etern
ce-mi zboară lung prin sângele fierbinte
aud cum site uriașe cern
prin noi bătrâne trupuri de cuvinte.

Grăbiți mi-s anii. Veacul încă e.
Lumina ca un șarpe bate-n ușă.
Mă-ntorc în mine și mă-ntreb: de ce
miroase clipa totuși a cenușă?...

(Nr. 51/ martie 2010)

Donuț Vlad Sibechi**Nu am scris niciodată
poeme de dragoste**

dar aș ieși la fereastră cu o pancartă mare
cum erau alea de la revoluție să răcnesc
fără să îmi pese de nimeni că fiecare secundă
fără tine îmi găurește stomacul
mai tare decât cancerul ăsta nenorocit

VITRALII LIRICE

la noapte va ninge buzele tale îmi vor ține
de foame nu știm nimic unul despre altul
stăm într-o cameră goală
și viitorul e un paparazzo
care inventează scandaluri sexuale
sunt același de fiecare dată
te ating ca o funie udă și te țin cât mai aproape
să-ți aud gândurile mă găsești în piața publică
cerând decapitări vreau doar să fii fericită
știu că te hrănești cu sufletele
condamnaților la moarte
ninsoarea de la noapte îmi va încetini boala
pentru o secundă voi crede
că se mai întâmplă și minuni
ascultă e cântecul nostru ține-mă de mână
înauntru meu ninge cu un lichid alb-vâscos
(Nr. 49. noiembrie 2009)

Syntia Albulăescu**Cântec de menestrel**

Mai dați-mi lut să-mi lipesc rana,
să-mi spăl durerea cu urât,
osânda lui Sisif să-mi fie somn
mai dați-mi lut!
Aorta mea cutremurată-n plâns
de data asta o să cânte pentru voi
tristețea nuferilor ce se târă în noroi
cu neputința verdului de-a fi albastru,
cântec despre căderea în genunchi,
când dragostea migrează-n umbrele de seară
și neîntâmpănatele-i minuni se trag în noi
să moară...

(Nr. 51 aprilie 2010)

Ada Aitonean**Ușoară ca o pană**

mânerul e cald încă așa că mă duc să-l caut pe tata
în casa asta nu se mai poate trăi omenește
i-au puscat toate prizele i-a crăpat tencuiala
de când el s-a dus la război împleticit să se facă martir
și dacă s-ar fi întors schiop alexandrin și erou
de s-ar fi întors rece și mutilat statuie în travesti
numai să nu fi venit așa târziu așa bătrân
„mi-au zis că e sucul zeilor fata tatii
să nu-i crezi niciodată”
dar gura nu mai era a lui și tata e cald
deși nu pentru mult timp

s-a dus până dincolo să doarmă puțin și neerou mânerul e cald pășesc sigur, nu ca ratatul ăsta țin cordonul de mătase ca pe o baionetă la piept știu ce am de făcut.

(Nr. 51 aprilie 2010)

Alexandra Popa

Vizita

îmi terminam liniștită gustarea, într-o cantină plină de studenți puși pe palavre. mă uitam la picturile albastre de Matisse din stânga mea. în ureche mi s-a insinuat o melodie de demult. și, deodată, eram amândoi în încăperea care se numește interiorul minții mele. am încercat să fiu o gazdă ospitalieră. să îți arăt casa, grădina, („îți place cum am amenajat?”) cum au crescut florile și buruienile în imaginația mea. apoi te-am condus către sufragerie, prin cotloane prăfuite, unde păianjeni maiestuoși îmi țes visurile. animalele mele de casă, ideile, s-au năpustit înăuntru și s-au gudurat pe lângă tine. tu te-ai instalat confortabil într-un fotoliu croit din gânduri triste. încruntat, cu mâinile adumbrindu-ți fruntea, mi-ai admirat, politicos, tablourile confecționate din imagini dragi mie, de care m-am îndrăgostit atât de tare, încât le-am furat din clipele în care le-am trăit și le-am ținut în cuie de cristal aici, pe pereți, până ce au devenit amintiri. „și atunci?”, mă întrebi tu, politicos ca de obicei, „înseamnă că tot ce ai știut și ai uitat nu îți aparține lăuntric cu adevărat, nu?”

pironită de această întrebare, nu am pregătit un răspuns. doar ceai. simplu, sau vrei și biscuiți? zahăr, poate? adevărul e că nu mai țin minte când și cum ai bătut la poarta închipuirii mele. și nici nu mai știu de ce ți-am deschis.

deci, nu ești al meu cu adevărat. după ce ai plecat, grăbit, te-am urmărit de la fereastră până ce te-ai topit în lumini albastre. am ferecat la loc singurătatea-mi, stingând, pe rând, luminile din fiecare odaie, cufundându-mi sufletul într-un rece întuneric. dar cât mi-e de dor să iubesc și să nu știu nimic!

(Nr. 52 aprilie 2010)

Liviu Ofileanu

Excavatorul întoarce pământul și biserica

pentru că ai tăcut ieri, când i-au sfârtecat

pe apostoli și astăzi, când fără nici o vină un autobuz cu elevi a căzut între stânci, filosofii s-au supărat cel mai tare între ziua de sâmbătă și duminică, pentru fumul de la pearl harbour ș.a.m.d. de atâta amar de vreme trebuie să fi ajuns în visele Tale cucuta lui socrate dar n-ai răspuns decât prin tornade și cutremure, câte un mic pompei ici-acolo, un fleac precum word trade center. lumea s-a plictisit de așteptare... în absența emoțiilor puternice, foamea de adevăr descarcă adrenalina în stare pură: cargouri cu heroină pe bază vegetală și astea spulberate de un tsunami din dragoste. speranța ucide oamenii - de vii le scrie numele pe crucile-de-mort. chiar dacă am sugruma clopotele să ducem naționalismul până în coreea, xenofobia în catacombele creștinismului Omul tot om rămâne, sofistul care încalcă primul ceea ce afirmă. și totuși, oare cum ar fi arătat ana lu' manole? - frumusețea tipică plaiului, țărâna trușă, bisericoasă, o prostănacă atrasă de mirtul unei bărbi meditative? nu i-am văzut un obraz precum al lunii, surâsul plural, aglutinat în bulevardul revoluțiilor din '89 și 2009? surâsul feciorelnic care anula veacuri de umilință? dacă trupurile putrezeau în uitare - **ana ieșise din zid** pruncucidul e metafora libertății mereu confiscate. îmbătrânim și nu o vedem pe ana despletită ana. bombe dau cu tesla morții strat după strat: icter negru / ciumă roșie. nimic mă, nimic. urmele sunt acolo, ana nicăieri...

(Nr. 53, octombrie 2010)

Silvia Bitere

Femeia delfin

Dacă alerg iarna cu tălpile goale
Asta nu înseamnă că sunt nebună
sau că te iubesc
De fapt dacă-mi privești fața de aproape
sunt atât de străvezie
Încât poți trece prin mine...
Sunt atât de vapoasă încât
Pot prinde ușor forma mamiferelor stelare...

(Nr. 54/ noiembrie 2010)

Victoria Milescu**Imitându-i pe ceilalți**

Dumnezeu și moartea
 îmi poartă de grijă
 eu fac să dureze efemerul
 construiesc o casă pentru vrăbii
 sădesc un pom pentru Rai
 fac un copil care va dărâma casa
 fiind prea mică
 și va tăia pomul
 pentru că nu rodește
 scriu o carte despre toate acestea
 și cineva o va arde
 să se încălzească sub viscol...

(Nr. 56, octombrie 2010)

Diana Frumosu**Să mori tânără e ceva**

ramurile unui cais își atârnă culoarea
 prin scobiturile gardului din praful
 prin care circulă toată ziua mașini
 mă privesc fructele spânzurate de roți și tălpi
 să mori tânără e ceva
 aerul mă va purta pe buzele lumii
 la fel de frumoasă ca și azi,
 când nebunia îmi curge uleios pe trup,
 iar visele produc palpitații
 eu nu voi fi bătrâna cu basmaua abia
 legată de mâini în tremur, cu melci
 în hormonii obosiți și cu fața melancolică
 (pentru că bătrânețea de fapt e o viață
 a amintirilor) eu voi rămâne ca și azi
 să mori tânără chiar e ceva...

(Nr. 56/ octombrie 2010)

Virgil Diaconu**Dimineața**

În fiecare zi, o armată de vrăbii
 îmi deschide fereastra.
 În fiecare zi, gălăgia lor îmi aruncă
 în față dimineața.
 Dimineața, prințesa aceasta de cartier
 care își bagă nasul peste tot, prințesa
 cu capul plin de vrăbii,
 care mă plesnește peste ochi
 cu palmele ei luminoase
 și mă umple de cântec.
 În fiecare zi, o armată de vrăbii
 îmi deschide fereastra,
 joacă șotronul pe masa mea,

printre manuscrise.

Nici nu mă trezesc bine și camera
 se umple de larma lor.

Toate au să-mi spună câte ceva.

Toate mă ceartă pentru grădina mea
 de umbre, pentru visele rupte;
 pentru trandafirii mei negri.

Ziua mea începe cu o zarvă de vrăbii.

În fiecare dimineață ele trag de pe mine
 leșul tristeții ce mă acoperă.

Eu voi pleca să cuceresc lumea
 cu o legiune de vrăbii.

Voi pleca să cuceresc lumea
 cu un singur poem.

Da, cu o singură vrabie mă lepăd de întuneric
 ca de o haină veche.

(Nr. 56, octombrie 2010)

Deniz Otay

**ultima ta cămașă
 singura mea rochie de mireasă**

fiecare cămașă de forță în care
 s-a zbatut mama mi se adâncește
 tot mai tare în brațe /nu le dau
 drumul sunt ultimele în care a lăsat o urmă
 de acum mă pândește gândul că
 e rândul meu să le îmbrac sunt
 singurele lucruri pe care mi le-a lăsat.
 o aleg pe ultima, purtată la plimbarea
 de dimineață când doamnele își
 îmbrăcau rochiile de vară ca scoase din cutie
 ultima în care și-a spus crezurile prin
 somnul agitat de atâta vreme
 //eu auzeam ce spui mamă ei te îndopau
 cu pastile să-ți potolească crizele//
 și acum îți îmbrac ultima cămașă
 ca pe o rochie de mireasă/ te aud și te văd
 tot mai clar apropie-te le voi spune
 despre ce vorbeai și cum îți uitai cuvintele
 din cauza caniculei/așa se întâmplă
 pe timp de vară dar acum a venit iarna
 și îmi îngheață lunile de comă

pe care încă le port în brațe/
cămășile îmi rămân undeva în pânțele
or să audă despre tine mamă chiar de-ar fi
să mă lege în propria mea rochie de mireasă

(Nr. 56, octombrie 2010)

Leonard Ancuța

mama e un spital

mama e un spital unde merg de bună voie
și mă vindec de orice
îmi aduc aminte că-mi pune puțină salivă
pe rană și trecea de aceea
merg la ea să-mi lipească toate fracturile
de iubită de bani de singurătate
și niciodată nu e prea mult
n-am avut niciodată marmureală de mamă
chipul ei mă încălzește ca o pătură
și privirea mă spală de păcate
mama e un spital de nebuni în care nebunia
se transformă în căldură și e bine la pieptul ei
atât de bine încât mă vindec de dumnezeire
e suficient să-i aud inima
și toate visele-s frumoase
în brațele mamei mor fără să mă doară

(Nr. 56, octombrie 2010)

Cristina Bianca Dan

să ne iubim în piele de șarpe

Încă mai simt degetele tale pe urma de spini
Fiecare nor obosit ce ne privea
Într-un film mut cu adolescenți pe role
Ce-și căutau începuturile în lumina fiecăruia
Încă mai simt că eram predestinați
Să ne iubim în piele de șarpe
Șuierând, timpul să ne uite povestea
Încă mai simt povara ploii pe tâmpile
Uitându-se cruciș din Cadillacul tău roșu
Nu uita să plângi când ești fericită, mi-ai spus
Înainte să-mi arunci cenușa în mare.

(Nr. 56, octombrie 2010)

Luiza Dihoru (Wedmore, Marea Britanie)

România păstrată de mine

România păstrată de mine se trezește
din când în când,
într-o temniță tainică a inimii mele.
Când lumea e mult mai străină decât pot eu duce,
închid mintea și deschid altceva, ascuns și amânat.
România păstrată de mine răspunde la strigăte
din cărți, emailuri, cd-uri și filme. Se trezește
la Petre Țuțea, la Steinhardt, la Eminescu,

la conferințele lui Puric și la cântecul
lui Ducu Bertzi. România păstrată de mine
e fundalul cu munți al mănăstirii Brâncoveanu,
este Sanda din poemele lui Noica,
aplecându-se în fața peretelui de nord la Voroneț;
Ea, care petrecuse toate frumusețile
lumii, a exclamat: „N-am văzut nimic mai frumos”.
România păstrată de mine e unică și subtilă,
e pătrunsă de taină și destin. România

păstrată de mine

vorbește o limbă curată ca cea a poezilor,
sau ca cea a femeilor de la țară.

România păstrată de mine nu înjură, nu cunoaște
cuvinte ca „nașpa” sau „să moară dușmanii mei”.
România păstrată de mine nu are zorzoane și e
cuvinișioasă ca o țărancă din picturile

lui Grigorescu.

România păstrată de mine nu face excese
și nu imită alamele strălucitoare

ale popoarelor însingurate.

România păstrată de mine e hâtră și poznașă.

România păstrată de mine m-a pus să scriu

rândurile astea,

dimineața devreme, pe o foaie sprijinită

pe „Jurnalul Fericirii”. România păstrată de mine
m-așteaptă să mă întorc, ca o bunică răbdătoare,
care nu muștră și nu dojenește:

„Unde mi-ai fost douăzeci de ani? va spune ea,

Hai, vino să te vindec.”

(Nr. 57, decembrie 2010)

Adela Naghiu

sufletul meu e reîncărcabil

cum te târăsc după mine ca pe-un animal bolnav
cum te mut în fiecare noapte dintr-un trup în altul
cum îmi apăs pe tine carnea singura
care-mi poartă

de grijă

și de sânge

și de limfă

și de toate umorile firii celei zidite de tine

pe o rețea de tuburi și valve

după chipul și asemănarea ta

Numai sufletului meu i-a intrat în cap

că e nemuritor și acum mă pune și pe mine

să mă comport frumos să-i spal cu părul meu

picioarele să-i cânt din lăută să-i tai vițelul

cel gras să cred în ceva să mă prefac

când carnea îmi întuneacă mințile

— lasă-ți lumea ta uitată

și uitarea mai ține

însă foarte puțin

(Nr. 57, decembrie 2010)

Florentina Loredana Dalian

Moara

Se desprimăvăraseră. Umblam amețită printre oameni neinteresanti. Târam de trupul greu, așa cum târâsem odată de sacii cu grâu. Bunica mă trimisese la moară. „N-are cine, mamă”, îmi spusese. Fierul căruciorului săpase carne vie în palmele prea mici, nefăcute să care greutatea. Dar eu știam una și bună: trebuia să ajung la moară. Acolo se face pâinea noastră cea de toate zilele. „Dă-ne-o nouă astăzi!”

Nu pricepeam de ce oamenii îi cer lui Dumnezeu pâine. Când ai putea să-i ceri atâtea lucruri minunate. Cum ar fi de exemplu, păpuși. Păpuși adevărate, nu din acelea din cârpe înfășurate pe linguri de lemn. Sau cum ar fi, atunci când îți dorești mult, să poți da timpul înapoi. Până una alta, mă așezasem pe saci, cu fața în palmele rănite, plângând și rugându-L să îmi dea puteri să ajung până la moară. Era plânsul acela de ciudă, de neputință, nu doar în fața neputinței mele, ci și a altora. Eu îi spuneam plânsul rău. Căci există și un plâns bun, care alină, cicatrizând. Mai plânsesem odată așa, când îl răsturnasem pe bunicul în șanț. Cu tot cu căruțul de invalid peste el. Mă salvaseră niște militari... Când cu sacii de grâu, îmi pusesem nădejdea într-un om care trecea pe stradă. „Ce ai, taică, de plângi?” „Mi-e greu, nu mai pot să târâsc de sacii ăștia. Nu m-ajută?”, bâiguise timid. „Ajută-te singură! Și Crucea și-o poartă omul tot singur.” Și trecuse mai departe. L-am urât. Dar într-un fel m-a ajutat, făcându-mă să înțeleg că nu trebuie să-mi pun nădejdea decât în mine. De-aș fi învățat de atunci lecția! Am tras cu dinții de rochie, am rupt două bucăți cu care mi-am înfășurat palmele și-am dus povara la bun sfârșit. Dar parcă tot a fost mai ușor decât acum, când târam după mine saci de iluzii, către moara care să le macine mărunț. Sufletul, când sângerează, cu ce să-l bandajezi?

Cum mergeam așa aiurită, mi-a atras atenția silueta „consilierului”. E greu să nu observi o siluetă de 1⁹⁰, într-un costum impecabil, cu-n mers de manechin pe podium, cu tunsoarea perfectă, cu firele de păr aliniate precum soldații la raport. Prin contrast cu aspectul aparent scortșos, m-am bucurat să regăsesc dincolo de „ambalaj” omul modest și sincer pe care-l știam, cel care nu uitase niciodată de unde a plecat și care-mi povestise cu mult haz despre „calvarul” copilăriei lui, când aduna zilnic știr pentru porci.

Trecuseră cinci ani de când îl văzusem ultima oară, dar, când m-a fixat cu privirea neagră, jucăușă, parcă tocmai ce regăsisem un vechi tovarăș de joacă, dintr-o copilărie dragă de demult. Încer-

când să leg o conversație, am dat să mă interesez de cariera lui politică. „Tot Consilier?” A râs de a răsunat bulevardul. „Cum, nu știi că sunt Senator?” Nu știam. Și nici nu mă interesa. Dar bineînțeles că mi-a venit să intru în pământ. El se distra în continuare, apoi mi-a dat niște lămuriri: „Am ajuns acolo dintr-o întâmplare. Nu mi-am dorit și nici nu îmi place. Nu sunt făcut pentru asta. Dacă mâine n-o să mai fiu în Parlament, n-are după ce să îmi pară rău”. Am mai schimbat câteva vorbe și ne-am despărțit. Pe punctul de-a se depărta, mi-a aruncat râzând: „Mai du-te și tu să vezi Lacul lebedelor!” Așadar nu uitase.

În urmă cu cinci ani, invitasese toată delegația noastră la o recepție. Toți au înțeles că invitația fusese făcută pentru mine, dar s-au bucurat nevoie mare, călcându-se pe picioare la poarta de intrare în lumea în care, de altfel, niciunul n-avea acces. S-au dus toți. Mai puțin eu. Care-mi găsisem o scuză al naibii de credibilă - că merg la Operă, să văd „Lacul lebedelor”. Și, ca să mă conving pe mine mai întâi, chiar mă dusesem. Fugind de el, fugisem de fapt de mine. De-aceea mă dusesem la balet, de teamă că, rămânând în hotel, aș fi acceptat invitația, cedând fie argumentelor lui, fie celor ale colegilor, care ar fi fost gata să mă ia pe sus. Intenția lui de apropiere era clară, fiindu-mi sugerată și anterior, dar de data aceasta era ca un ultimatum, o acțiune care ar fi pecetluit-o. Iar eu îl plăceam prea mult. Altfel mi-ar fi fost simplu să-l refuz. Și nu trebuia să-l plac. Eram „ancorată” într-o relație care se consuma la mare distanță, dar „ancorajul” era sufletesc și, deci, puternic.

Astfel „am dat cioara din mână” pe o vrabie infectă care, la scurtă vreme, mi-a și tras un mare șut în fund. N-am regretat. Dar nici nu uitasem. Așa cum - aveam să constat - nici el nu uitase. Când mi-a luat mâna să mi-o sărute de „la revedere”, am văzut că-i crescuse și-o verighetă pe deget. În schimb mie nu-mi crescuse nimic. Nici măcar o aripă. De lebdă, se-nțelege. Ba încă, vreo două pene amărâte pe care-mi imaginasem că le-aș fi putut folosi la zbor, îmi fuseseră și acelea frânte. Și, din senin, m-a apucat iar plânsul ăla rău, ca atunci când îmi sângerau palmele, cărând de sacii cu grâu către moară. Am vrut să-l strig să-l întreb cât e ceasul și dacă nu crede că Tim-pul poate fi dat înapoi. Dar mi-am adus aminte:

„Ajută-te singură! Și Crucea și-o poartă omul tot singur.”

Am rupt fâșii dintr-o amintire, mi-am încropit un bandaj nepriceput și am mers mai departe. Pân-am ajuns la Moara de măcinat iluzii cu tot cu proștii care le cară după ei.

(Nr. 54, iulie 2010 - Fragment)

Emil Niescu

MAVROȘIN

Serghei Alexeevici Mavroșin nu era un personaj prea iubit în urbea Pecerska. Funcționar mărunț de bancă, locuia cu chirie într-o cămăruță sărăcăcioasă de la marginea orașelului provincial, semn că modestul său salariu nu-i permitea luxul de a avea o casă numai a lui. I se dusesse vestea că lua cu împrumut, fără să mai dea înapoi. Că deseori te pomeneai cu el la masa ta în vreo crâșmă, așezându-se tacticos sub pretextul că vrea să te întrebe ceva confidențial. Își holba preț de câteva clipe privirea în farfuria ta, încât până la urmă te milostiveai și îi comandai și lui ceva. Dar niciodată nu mânca ceea ce îi era oferit, acolo, la masă. Ruga ospătarul să pună milostenia într-un șervețel pentru mai târziu, acasă. Ori de câte ori se organizau baluri de caritate sau vreun Meceana al urbei își deschidea larg ușile stabilimentului său celor nevoiași, era și el prezent. Lumea îl privea cu compasiune uneori, când îl vedea cum înfunda pe furiș în buzunarele fără fund ale redingotei spălăcite bunătățile de pe mesele opulente. Dar nimeni nu i-a atras vreodată atenția, căci era un om pe care nu te puteai supăra.

Ochii lui albaștri, părul blond revărsat pe spatele-i ciolănos îi făcuseră pe mulți să se întrebe ce corabie de vikingi, alunecând pe marele lac ce se întindea de-a lungul urbei, se oprise și-l debarcase acolo pe Mavroșin cine știe la care ceas al istoriei. Avea o voce blândă, ai fi zis că se ruga tot timpul de cel care-l asculta. Mișcări domoale, uneori stângace, mai ales în preajma femeilor, și întotdeauna o vorbă bună pentru fiecare.

Era însă îndrăgostit. Iremediabil! De Sonia Feedorovna Tomkin, soția judecătorului public. De o femeie la picioarele căreia stăteau jumătate din bărbații urbei, recunoscută pentru frumusețea sa angelică. Răscolise în Mavroșin firava sămânță de poet, acesta compunându-i fel de fel de poeme, citite doar în secret însă, bunului său prieten, Goleped Stepanovici, învățătorul urbei.

Și în noaptea aceea Mavroșin știa că va fi fericit. Fusese invitat în casa lui Tomkin și bunăstarea de pe mesele acestuia îi dădeau convingerea că nu numai lui îi va fi bine, ci și motanului său, Cioșka, cel care-l aștepta cuminte pe pervazul micuței sale camere în fiecare seară.

Era un eveniment deosebit, nu atât prin faptul că se va putea întreține cu persoanele influente ale urbei, ci pentru că o va vedea de aproape, poate o va și atinge pe Sonia Feedorovna, îngerul vieții lui. Căutase pe la prieteni ceva haine de împrumut, care să-l scoată din mizeria și anonimatul pe care îmbrăcămintea lui spălăcită i le ofereau zi de zi. Găsise la Arkadie Petrov, conțopist ca și el la bancă, o redingotă mai acătării, căreia îi prinsese la rever un boboc de trandafir, smuls pe furiș din ghivecele frumos aranjate pe holul de la intrarea proprietarului său. De la Goloped Stepanovici împrumutase o pereche de pantaloni, cu o croială dreaptă și sobră, potrivită pentru evenimentul monden la care abia aștepta să ajungă. Mai luase de la un coleg de la bancă o căciulă din blană de iepure, care însă era cam mică și îi stătea caraghios pe creștet. Dar își spusese că o va scoate de pe cap la intrare și totul va fi bine. Înfundă în buzunarele largi ale redingotei două pungi mari pentru a lua în ele ceva de-ale gurii. Îmbracă mantaua-i ponosită, ce purta pe ea semnele unor vremi de mult apuse, singura care-l evidenția, din păcate negativ, în sortimentul variat de haine pe care îl afixau zi de zi ceilalți colegi de breslă.

Când intră în casa judecătorului, ochii săi căutară să localizeze silueta ființei pe care o idolatriza, deși știa din prieteni că judecătorul este un om deosebit de gelos. Piotr Sergheievici Tomkin era cu mult mai în vârstă decât consoarta sa. Un bărbat dur, aspru cu cei din jur, de multe ori arogant cu toată lumea, convins că datorită funcției sale publice el împarte binele și răul, dreptatea și injustiția, adevărul și minciuna, după bunu-i plac. În schimb, Sonia Feedorovna era o femeie după care ai fi zis că se rotea și soarele, atât era de plăcută la vorbă și înfățișare. Ajunsese la urechile ei printr-o prietenă nedespărțită, Mașa Iliuhin, faptul că umilul funcționar bancar, vikingul Mavroșin, o plăcea. Că îi compusese poeme sfâșietoare. Inima Soniei tresărea, ori de câte ori

un bărbat îi făcea un compliment, sau o invita la dans, făcând-o să simtă că are pentru ce trăi. Mariajul ei cu Tomkin era un calvar nesfârșit de dimineața până seara din cauza geloziei sale feroce. Așa că orice petrecere dată în casa lor o scotea din amorteala perpetuă și o transforma într-o floare îmbietoare, parfumată de tainele trupului ei armonios de antic. Nu-i displăcea, ca de altfel nici unei alte femei, faptul că era adorată pe ascuns de alți bărbați, ca de exemplu de tânărul ca marea, Mavroșin.

Mavroșin saluta cu respect fizionomiile ce se intersectau cu căutările lui, când deodată remarcă rochia de seară roz, atât de mult așteptată. Sonia Feodorovna se afla chiar în fața lui.

– Bună seara, Sonia Feodorovna! Îndrăzni el să deschidă conversația, în timp ce inima îi bătea ca orologiul vechi din piața mare a urbei. Sunt atât de fericit că m-ați invitat la o seară atât de agreabilă cu invitați atât de distinși...

– Serghei Alexeievici, meritul nu este al meu... Tomkin... soțul meu este cel care își alege compania în astfel de seri. Bănuiesc că reprezentați ceva pentru el, din moment ce vă avem ca oaspete...

– Oh, distinsă doamnă, ce vorbe mari! Ce poate reprezenta un umil funcționar de bancă pentru unul din stâlpii societății din urbea noastră!

– Serghei Alexeievici, finanțele și justiția au stat de mii de ani mână în mână, nu? îi surâse ea cu subînțeles, s-au ajutat una pe alta, și-au cumpărat favorurile una alteia... ce Dumnezeu... toată lumea știe asta! Azi un umil funcționar, mâine un director de bancă cu drept de semnătură pentru un împrumut generos! Soțul meu nu își face niciodată prieteni doar de dragul socializării în sine! Interesul, interesul personal este cel care îi alege amicitia. Uite-l că vine spre noi! Ori de câte ori mă vede că stau de vorbă cu un bărbat... chipeș... și singur ca dumneata, face ce face și îmi întrerupe conversația.

– Sonia Feodorovna, i se adresă Tomkin cu un ton care nu admitea nesupunere, ți-ai lăsat prietenele singure și te cauți prin tot salonul...!

– Mă întrețineam cu Serghei Alexeievici... bancherul acestei seri...

– Sonia Feodorovna, o întrerupse Mavroșin, vădit rușinat de importanța nemeritată pe care i-o acorda amfitrioana.

– Ladă, lasă, Serghei Alexeievici, nu se știe de unde sare iepurele...! Apropo, Piotr Sergheievici... poate îl vei lua și pe tânărul nostru o dată la vântoare...

– Aveți pușcă, domnul meu? îl privi de sus Tomkin, agasat de modul în care consoarta lui izbutea să-i vâre pe gât tot felul de indivizi fără nici un viitor pentru preocupările lui.

– Nu... nu am... dar pot să fac rost... îngână Mavroșin.

– Cine face rost, înseamnă că nu e vânător, domnul meu! Pușca trebuie să fie mai presus și decât nevasta alături de care te culci seară de seară! Trebuie să o îngrijești, să îi acorzi tot atâta atenție ca și unei femei, poate mai multă! Acela e adevăratul vânător! Auzi vorbă, am să fac rost...! râse grobian Tomkin.

Apoi, pentru a nu-l face pe musafirul ale cărui haine vedeau cârpeala și improvizația cerută de canoanele unei asemenea petreceri să se simtă și mai prost, îi spuse pe un ton mai reținut.,

– Bine... fie... o să-ți trimit vorbă prin servitori, când vom face o nouă vânătoare... îți împrumut la nevoie și pușcă... Sonia, acum du-te, te așteaptă prietenele!

Mavroșin simțea că-l urăște pe acest om, nu atât pentru superioritatea și emfaza cu care-i vorbise, ci pentru că distrusese momentul de gingășie și magie, pe care o discuție cu Sonia Feodorovna îl degaja întotdeauna. Se amestecă printre oaspeți, căutând să umple cu bunătați, pe cât îi permiteau privirile celor din jur, buzunarele largi ale redingotei. Restul seriei fu o plictiseală de nesuportat pentru el care nu mai reuși să se apropie de femeia visată.

Ajunse acasă puțin după miezul nopții. Motanul Cioșka îl aștepta cuminte pe pervaz, ca și cum l-ar fi asigurat că în lipsa lui nu s-a întâmplat nici un eveniment deosebit. Mavroșin nu se dezbracă de palton și își goli buzunarele de bunătați pe măsura ovală. Cioșka sări sprinten de pe pervaz. Mavroșin îl luă în brațe și-l mângâie pe blana cafenie, stârnind torsul molcom al animalului.

– Uite, uite ce de bunătați ți-am adus, acum câteva zile o să fii și tu fericit...

Motanul se mângâie lingușitor de pieptul lui, ca și când ar fi vrut să spună că împarte cu bucurie totul cu stăpânul său, dar ghicindu-i parcă gândul ascuns și nerostit de animal docil, Mavroșin adăugă:

– Nici nu încapă discuție! Totul... totul este numai pentru tine... Eu nu am nevoie de nimic... Nimic nu-mi trebuie... în afară de o privire și o șoaptă a femeii pe care o visez noapte de noapte! Cioșka, Cioșka, tu n-ai de unde să știi că îndrăgostiții lumii se hrănesc doar cu iluzii, speranțe, năluciri...! Atât le trebuie ca să trăiască! Doar atât

Într-o seară cenușie ca și sufletul lui Mavroșin, se auziră bătăi palide în ușa camerei sale. Deschise. În prag stătea Sonia Feodorovna în persoană. Îmbrăcată cu o hlamidă de nurcă, purtând pe cap un șal argintiu. Parcă era o întruchipare din basme co-

borâtă în umila cameră a lui Mavroșin căruia i se oprise respirația pentru câteva clipe.

– Sonia... Sonia Feodorovna... dumneavoastră...?

– Da, Serghei Alexeevici, ce te miră? Eram în trecere și mi-am zis: ia, să vedem ce mai face tânăra aceea deosebit...

Mavroșin se învârtea de colo-colo, neștiind ce să facă mai întâi. Să încerce să facă ordine în harababura ce domnea peste tot. Sau să elibereze un scaun pentru ca oaspetele lui distins să se odihnească după ce urcase treptele înguste și atât de înclinate care duceau la mansarda sa. Să încerce să pună ceainicul pe foc pentru a-i oferi un strop de căldură aromatică după frigul de afară, ce-și lăsase stigmatul pe obraji ei trandafirii.

– Nu te formaliza, Serghei Alexeevici! Sunt atât de plictisită de ordinea și curățenia din casa mea, încât camera asta insolită pentru mine îmi dă senzația de inedit, romantism, sălbăticie... poezie... Cum vrei să-i zici. Într-un cuvânt, de aventură...

– Luați loc, vă rog! Un ceai?

– Nu, merci, vin de la buna mea prietenă Mașa și am stat la taclale și bârfe toată după-amiaza. Nu cred că aș mai suporta un strop de ceai, indiferent cât de aromat ar fi el! M-am gândit mult la dumneata... chiar dacă asta îți poate părea ciudat! Dar m-am gândit! Chiar și Mașa mi-a spus că știe de sentimentele dumitale față de persoana mea! Nu îți pot spune cu mâna pe inimă că și eu nutresc aceleași gânduri pentru dumneata, dar știi la fel de bine ca mine că o prietenie troienește iarna și înmugurește primăvara. Știi mai bine ca mine asta, dumneata care compui și poezii...

– De unde... de unde știi? Întrebă pripit roșindu-se Mavroșin, convins că secretul său fusese deja aflat în toată urbea, din moment ce-l știa o femeie.

– Ei, am și eu prieteni ai prietenilor dumitale... Mașa Iluhin... Goloped Stepanovici... Hai, nu te rușina, nu ești nici primul, niuci ultimul bărbat care mă dorește și care mi-a scris poezii! Vezi dumneata, dacă viața mea ar fi mai liberă, dacă nu ar trebui să îndur zi de zi bătăliile lui Tomkin...

– Ce s-ar întâmpla atunci?

– Aș putea să mă gândesc mai serios la viitorul meu... la bărbatul visurilor mele... chiar la dumneata, de exemplu!

– La mine? se bâlbâi Mavroșin, făcându-se ca un adolescent prins copiind tocmai de profesoara după care oră de oră îi tânjea inima.

– La dumneata! De ce te miri? Rar mai întâlnești azi bărbați romantici, galanți, gata să apere onoarea unei femei! Și dumneata, pot băga mâna-n

foc, ești unul dintre ei...

– Până la moarte! Până la moarte, Sonia Feodorovna! spuse cu înflăcărare Mavroșin, căruia îi dispăruse unda de timiditate ce-l cuprinsese, când femeia visurilor sale îi trecuse pragul.

– Ai fi dumneata în stare să faci asta pentru mine? Până la moarte?

– Da. Știi bine că sunt gata a-ți depune viața mea la picioare! Din moment ce știi și de poemele mele...

– Da! Într-adevăr, ele arată că iubești cu adevărat! Poate într-o bună zi voi avea nevoie de ajutorul dumitale și numai atunci mă voi convinge că ceea ce mi-ai spus acum nu sunt simple gesturi de conveniență!

Vizita Soniei Feodorovna îi schimbase definitiv viața lui Mavroșin. Era tot mai exaltat în tot ceea ce făcea. Aștepta cu nerăbdare adolescentului să treacă nesuferitele și plicticoasele ore de la bancă pentru a putea trece prin fața conacului lui Tomkin, doar-doar o zări pe după perdelele de catifea chipul blând al celei căreia jurase sacrificiul total.

Într-o dimineață de duminică blândă și sfințită ca o fecioară ieșită prima dată la biserică, Mavroșin primi un răvaș de la Sonia: „Am nevoie de dumneata! Acum! Te aștept la conac!” Într-o fugă nebună străbătu distanța dintre casa sa și conacul lui Tomkin. Sonia îl aștepta în holul principal, nerăbdătoare, foindu-se de colocolo, ca un animal sălbatic într-o cușcă.

– Serghei Alexeevici... viața mea este în mâinile dumitale...! Aseară am avut o ceartă aprinsă cu soțul meu, care mă acuză de infidelitate. Cineva m-a văzut urcând la dumneata și i-a spus! Știi cât de mică și meschină e lumea din urbea asta nenorocită! Parcă a turbat! A plecat la vânatoare și m-a amenințat că la întoarcere vom avea o discuție nu tocmai plăcută. Că va trebui să părăsesc această casă... să renunț la tot. Că mă dă afară ca pe o servitoare infidelă... În ceea ce te privește pe dumneata...

– A zis ceva și de mine?

– Da! Că el cunoaște calea prin care să te arunce în închisoare... să te facă de râs față de colegii dumitale și că atunci, când vei ieși de după gratii, vei fi un nimeni...! Trebuie să facem ceva... Acum, cât mai este timp! Te așteaptă afară un cal. Uite, ia și pușca asta! Vânătoria nu a început, abia au plecat. Vezi, că el întotdeauna își alege locul de pândă în pălcul de mesteceni, lângă grota părăsită. Știi locul, nu?

– Da, îl știu, pe acolo îmi place să mă plimb printre mestecenii singuratici și să-mi imaginez că vă țin de braț și vă recit din gândurile mele. Mestece-

nii au fost dintotdeauna copacii care mi-au adus numai tristețe în suflet prin albul și maiestuoșitatea lor...

– Lasă acum romantismul! Nu e timp de asta! După ce vom scăpa de Tomkin, avem toată viața înaintea. Deci, îl găsești la locul unde face pânda, te apropii fără să te simți, da? Ca să fim siguri că nu ne va mai amenința cu nimic, niciodată! Știi acum ce ai de făcut!

Mavroșin nu-i răspunse imediat. În capul lui se învâlmășeau atrătea gânduri. Sonia... iubirea lui de o viață... Tomkin... amenințarea lui neagră... pușca aceea care i se părea uriașă în mâinile lui nesigure, tremurânde... gândul că el, care nu era în stare să omoare o biată muscă, va trebui să îi coboare sub pământ sufletul lui Tomkin. Pentru totdeauna!

Încălecăse și când ajunsesă lângă geana pădurii priponise calul sub un mestecăn ce se înălța ca o lumânare sfântă spre țările cerului. Mângâie coaja copacului și îi mirosi esența tare ca pentru a lua curaj pentru clipa căreia trebuia să-i facă față. Se descălță, căci nu voia să lase urme. Zăpada rece îi înconjură tălpile ca o copcă lacomă. Ce conta că erau minus opt grade afară, ce conta că picioarele îi frigeau nefiresc pe pojghița înghețată de crengi și frunze agonizând! Sonia, ea era primul și ultimul lui gând. Pentru ea ar fi fost în stare să străbată pe jos Siberia toată ca un condamnat pe viață la iubire!

Se strecurase abil printre mestecenii ce acum se contopiseră cu cei din sufletul său, acoperindu-i parcă urmele, și era sigur că aceștia îl vor ajuta să-i redea femeii dorite libertatea și odată cu ea iubirea lui. Îl văzu pe Tomkin stând pe poziție, încordat, în timp ce gonacii hăituiău tot mai aproape prada. Se opri lângă un trunchi alb, tânăr ca și el, și se gândi că toată viața fusese subjugat de gândul că, dacă i-ar fi fost dat să aleagă la naștere, ar fi vrut să fie un mestecăn tăcut și impunător. Urechea ageră a judecătorului sesizase apropierea cuiva și se întoarse fulgerător spre el.

– Dumneata...? Ce cauți dumneata aici...? Vrei să strici vânătoarea...? Ți-am spus că te voi invita cândva, dar n-am crezut că vei avea tupeul să apari așa, în mijlocul vânătorii, demonstrând cât ești de neinițiat în această artă! Îți poruncesc să pleci din fața ochilor mei! Ehe, ia te uită, Serghei Alexeevici are și pușcă!

Dar, în același timp, fața lui Tomkin se albi, devenind apoi brutal de repede vineție și nu neapărat din cauza gerului de afară.

– Pușca... pușca pe care o ții în mână, de unde o ai? Pușca mea! Cum ți-ai permis să o folosești fără încuviințare? Sonia... Sonia... Femeia asta mă scoate din minți! Judecătorul se ridicase de pe pozi-

ția de pânda, ignorând toate glasurile gonacilor ce se apropiău, timp în care Mavroșin îi propti pușca în piept.

– Pușca mea... mai bălgui Tomkin... pușca mea... Sonia... Deci dumneata și Sonia...?!

În acea clipă între judecătorul Tomkin și umilul funcționar public nu se mai aflau trepte sociale, ranguri, averi, ci doar o țeavă amenințătoare cu plumb pe ea. Tomkin simți pentru prima dată în viață că nu el va fi cel care va da verdictul final și că, uneori, vânătorul devine vânat. Concomitent cu gestul de amenințare al lui Mavroșin, pușca lui Tomkin se descărca și ea, prăvălindu-și ecoul spart de coama tânără a mestecenilor rotitori, contopindu-se cu celelalte împușcături ale celor ce se aflau în vale, semn că moartea își alesese ca ospăț nu numai trup de animal hăituit, ci și trup de om.

Mavroșin începu să alerge, surescitat la gândul că el, conțopistul Băncii Guberniei, luase viața unui om. Așa, simplu, ca și cum ți-ai încălzi un ceai după un drum lung și cotropit de gerul năpraznic. Nu înțelegea de ce auzise două împușcături și dacă cea a lui sau a lui Tomkin fusese aceea care avea să-i redea fericirea, dar asta nu-l mai interesa acum.

Încălecă, nu înainte de a-și vârî picioarele ce deveniseră două cioturi rigide în cismele răstălpite de atâta purtat. Trecu pe lângă lac, unde aruncă pușca în stufărișul devenit un iglu fantastic sub înlănțuirea zăpezii din ajun. Intră în conacul lui Tomkin, potrivindu-și pașii la gândul că, de mâine, el ar putea fi stăpânul acestei case, că servitorii îl vor întâmpina cu temenele când se va întoarce de la vânătoare, în timp ce în salonul primitiv Sonia îl va aștepta cu samovarul sporovăind taine și povești demult uitate, despre oameni și locuri din urbea lor.

Stăpâna casei îi ieși precipitată în cale.

– Ei, bine? Spune-mi! Spune-mi că ai reușit!

– Da, Sonia Feodorova, am reușit! Sunteți o femeie liberă! Liberă să uitați de viața și calvarul de până acum, liberă să iubiți pe cine vă îndeamnă inima....

– Acum, lasă-mă, te rog, ne vedem peste câteva săptămâni! Până atunci trebuie să-mi joc cât mai natural rolul de văduvă îndurerată. Du-te! Și... Dumnezeu să te ierte!

Trecuseră cele câteva săptămâni, timp în care Mavroșin se răsucise ca pe jeratic la gândul femeii singure din conacul pustiit de picior de stăpân. Socotise că au trecut zilele de doliu și lacrimi prefăcute și a venit la conac. Servitorii îi spuseră că stăpâna nu este acasă, dar, când ieșise în curtea pa-

vată cu dale cafenii ca frunzele arțarilor ce o străjuiau, observă o ușoară mișcare în spatele perdelelor din salonul mare. Un gând rău îl furnică pe șira spinării. Se întoarse hotărât, înlătură cu o mișcare energetică cerbicia slijnicei și pătrunse vijelios în salonul mare. Sonia Feodorovna stătea în fața lui roșie la față de mânie pentru insolența de care el dădise dovadă.

– Servitorii îmi spun că nu sunteți acasă! În timp ce dumneavoastră iscodiți pe la ferestre să vedeți dacă Mavroșin a plecat sau nu. Nu vă înțeleg! Mi-ați spus să revin peste câteva săptămâni. Am îndurat dorul și distanța ce ne despărțea și mi-am zis că totul s-a terminat. Putem de acum să fim împreună...

– Să fim împreună? Dar bine, domnul meu, ți-am promis eu vreodată acest lucru?

– Nu, dar mi-ați dat de înțeles, că după ce veți fi liberă...

– Asta a fost numai în imaginea dumitale bolnăvicioasă... Eu m-am plâns doar că îndur un calvar de nesuportat, am vrut să văd dacă găsesc în dumneata un prieten care să mă ajute să tai răul de la rădăcină. Dacă m-ai ajutat, ai făcut-o ca un prieten adevărat! Dar de aici și până la declarațiile astea pătimase... Hai, fii serios, ești un om matur și orice om matur și cu simțul realității și-ar da seama că între noi doi nu va putea fi niciodată nimic! Când ți-am spus că, dacă voi fi liberă, mă voi putea gândi la dumneata, mă refeream la ipostaza de prieten, nu la altceva!

– Dar bine... atunci cum rămâne cu iubirea ce troienește iarna și înmugurește primăvara?

– O simplă figură de stil, Serghei Alexeevici! Parcă dumneata nu știi că tot ceea ce troienește iarna se și topește primăvara! Ne despart lucruri ireconciliabile...

– Și eu am inimă... spuse Mavroșin cu glas tânguț... Sunt om ca și dumneata...

– Nu la asta m-am referit, ci la deosebirile sociale, la cultură, la... tot!

– Și atunci, eu am făcut ceea ce am făcut...?

– Din pură prietenie, Serghei Alexeevici... din pură prietenie! Și pentru asta o să-ți rămân dator toată viața! Oricând vei putea veni la serile organizate în casa mea... oricând! Acum te rog să pleci, am o migrenă îngrozitoare!

Mavroșin, care-și vedea spulberate toate vișele, înaintă spre ea timid, ca și când ar fi vrut s-o implore în genunchi să-i primească sentimentele. Speriată, Sonia Feodorovna, crezând că acesta vrea să facă un gest necugetat, scoase un țipăt subțire. Din camera alăturată apărură locotenentul Vasili Molitvenov cu o mină amenințătoare.

– Ce s-a întâmplat, draga mea? i se adresă el, prinzând-o după umeri.

– Dragă mea? bolborosi Mavroșin pe care tonul și atingerea locotenentului îl aruncaseră într-un abis necontrolabil. Dragă mea!?

– Domnule, i se adresă Molitvenov, apucându-l de reverul redingotei, te rog să părăsești imediat această casă, dar nu înainte de a-i cere scuze distinsei Sonia Feodorovna pentru moșia de care dai dovadă.

– Și, mă rog, în ce calitate îmi poruncești dumneata să părăsesc această casă?

– În calitate pe care mi-o comferă poziția socială și, mai ales, afinitățile electice, care mă leagă de distinsa doamnă aici de față.

– Afinități electice? izbucni Mavroșin într-un răs nervos, în timp ce o tuse puternică îi zgâlțâia coșul pieptului. Auzi, afinități...

Nu mai apucă să termine fraza începută, când se simți luat pe sus de forța sănătoasă a omului în uniformă și azvârlit pe treptele de la intrare. Căzu cu fața în zăpada afânată. Chipul ei rece i se întipări pe obraji flasci, cuprinși de dogoarea temperaturii care îl năpădise de câteva săptămâni ca urmare a mersului desculț prin pădure. Începu să delireze ușor. „Sonia... Sonia... îngerul meu... nu poate fi adevărat... nimic nu este adevărat! Visez... trebuie că visez, așa ceva nu ar trebui să se întâmple! Este nedrept!”

Realizase prea târziu că în spatele său se juca o farsă, al cărui erou, totodată comic și tragic, fusese el, Serghei Alexeevici Mavroșin! Pentru Sonia Feodorovna el nu reprezentase o ființă de carne și sânge, cu sentimente și vise, cu un suflet viu. Ci doar un simplu mijloc de a-și atinge o dorință diabolică, mocnită demult: aceea de a se descotorosi de Tromkin. Mavroșin fusese un simplu pumnal, câteva grame de otravă neiertătoare, plumbul ce pornise de pe gurile negre ale puștii pe care cu atâta candoare și atâtea speranțe pentru el o luase din mâinile femeii iubite în dimineața aceea de duminică. Abia acum Mavroșin înțelese că viața este uneori nedreaptă. Dar doar cu cei umili și slabi. Întotdeauna, ea își va întoarce mereu talerul fericirii numai spre cei care au cu ce să o plătească. Nu și spre sărăntoci, visători ca el...

În seara aceleiași zile, Goloped Stepanovici fu vizitat de Mavroșin. Acesta atâta ca după multe nopți nedormite. Cu o tristețe iremediabilă în privirile stinse sub un asfințit tragic. Avea în brațe motanul, singura mângâiere în viață. Se așezase neputincios pe un scăunel lângă soba dogorind și abia îngăimă câteva cuvinte.

– Galoped Stepanovici... eu voi pleca... voi pleca departe de aici... Oriunde este nevoie de un funcționar cinstit și muncitor ca mine...

– Sonia... Sonia Feodorovna... intuise bunul lui prieten. Din pricina ei pleci, nu?

– Nu din pricina ei, din pricina neputinței mele de a vedea realitatea cu ochii cu care o percep toți cei din jurul meu. A trebuit să treacă sute de ani ca în biata Rusie să apară un Don Quijote și, din păcate, acela am fost tocmai eu. Năluciri, Goloped, toată viața noastră este compusă din năluciri...! Niciodată nu vom ști dacă ceea ce ni s-a întâmplat a fost real sau un vis nesfârșit!

Uite, știi că nu am altă avere decât inima as-ta nefericită și câteva lucruri umile. Biblia... biblia asta să i-o dai părintelui paroh cu cuvânt de mulțumire de la mine. A fost întotdeauna blând, lesne iertător și drept în sfaturile pe care mi le-a dat la Sfânta Spovedanie, dar, pe care, iată, nu m-am învrednicit să le urmez! Fularul acesta și căciula de lână... să mergă la azilul de bătrâni. Să-l cauți pe Fiodor Liubkin. E un bătrân sărman, singur pe lume, cu care m-am împrietenit în parcul central. Stătea acolo pe un frig amarnic și cerșea. Să-i spui să-și încălzească oasele bătrâne cu ele în amintirea mea. Mai am două semne de carte lucrate din piele cu fir de mătase...

– Două semne de carte? Și cărțile în care ele s-au odihnit...?

– Știi că am fost tare strâmtorat în ultimul timp... le-am amanetat... și n-am mai avut cum să le recuperez...! Regret nespus, căci erau parte din sufletul meu... Cehov... dar așa este viața... nedreaptă cu cei umili... O ultimă rugămintă... Cioșka, motanul meu... vreau să ți-l las în grijă. Nu e pretențios la mâncare. Vrea doar puțină afecțiune și dumneata, Goloped Stepanovici, ești un om cu suflet mare... nici nu-mi va simți lipsa. Așa prietene, așa să faci și poate într-o bună zi ne vom reîntâlni. Plec, plec, căci am inima copleșită de gânduri și mă apasă o taină mare și grea, pe care dacă aș putea să ți-o dezvălui, poate că m-aș mai liniști.

– Serghei Alexeevici... lasă... nu vreau să știu nici o taină! Ori de câte ori oamenii își îngroapă sufletul sub pecetea unor taine mari și înfricoșătoare, totul devine pentru ei amenințare și chin. Nu vreau să știu nimic! Fiecare avem ascunsă în noi o asemenea taină, poate. Să o lăsăm acolo, să o știe numai Bunul Dumnezeu și sufletul nostru osândit.

Mavroșin părăsise în lacrimi camera în care bunul său prieten își ducea existența la fel de anostă, cum fusese și a lui. Se îndreptă spre lacul ce își odihnea oasele bătrâne de valuri, așteptând mângâierea

unei noi primăveri. Își făcu o cruce mare, șoptind un „Doamne miluiește!” frânt, și intră în apele reci cuprinse de strânsoarea aprigă a iernii ce nu se domolise, deși se apropia Paștele. I se păru că pe ridurile mari ale valurilor aleargă un râs zglobiu și inima lui tresări; era glasul Soniei Feodorovna, care îl chema parcă să înainteze spre adâncuri. Ochii ei mari de un contur nedefinit părea că înfloresc din crusta de ape. Întotdeauna, Mavroșin crezuse că această clipă a morții va fi una terifiantă. Acum se gândea că, dacă lumea lăsată de el în urmă ar ști că moartea e o fată cu râs zglobiu și ochi de peruzea, numănu i-ar mai fi frică de clipa asta tainică.

Apa îi ajunsese până la gât, parcă inima i se încolăcise în jurul ultimului gând, din cauza frigului ce îl cuprinsese, și i se părea că în zare corăbii mari cu vâslași blonzi și uriași, ca el, îi fac semne prietenești. Erau poate corăbiile vikingilor care-l abandonaseră demult pe țărmul lacului, pentru ca el să poată cunoaște iubirea și suferința pentru Sonia Feodorovna? Nu știa ce răspuns să găsească în clipa aceea înșelătoare. Răsărise Luceafărul de seară și ar fi putut, dacă ar fi vrut, să întindă mâna și să-i ceartă ajutor. Dar știa că în scurt timp va fi mai aproape de ea decât oricare semen al său. O va cuprinde cu palmele-i înghețate, așa cum visase nopți de-a rândul, acolo, la fereastra orfană a camerei sale. Era un pic trist. I-ar fi plăcut ca pe ultimul său drum să audă plânsul înăbușit al Soniei Feodorovna, bocetul bătrânelor plătite pentru această ocazie, unică în viață. Dar știa că nimeni nu va vărsa nici măcar o lacrimă pentru el. De aceea moartea asta a lui, anonimă ca și viața pe care o petrecuse, i se părea tragică.

(Nr. 48 – Octombrie 2009)

Simona Poraicu

Viața-i amuzantă... !

Am impresia că râd de ignoranța mea. Până la urmă, chiar așa e. Acum mă obsedează un fel de semn, cu trei triunghiuri, pe care l-am visat. (Cine știe ce mesaj extraterestru o fi?)

Ha! Ha! Ha! Viața-i amuzantă, idioților! Eu nu înțeleg cum puteți trăi atât de pragmatic. Dacă nu râzi azi, când o să mai râzi? Măine? Măine poate mori! N-am fost trimiși pe Pământ să ne reproducem, ci să râdem. Ce-i amuzant? Totul! Un câine, o freză turtită, pisicile care se zgârie reciproc, o gaură în parchet (te întrebi uneori ce va ieși pe-acolo... mațe!), tapetul ros de nuștiuce insecte microscopice. Eh, da! Unii și-au dat seama de amuzamentul vieții, alții... mai încearcă.

Un cântec zice ceva de genul: „dacă nu re-

ușești, scutură-te de praf și încearcă din nou!”. Eu zic: „dacă nu reușești, scutură-te de lume și încearcă acum!” (că oricum înainte n-a fost o încercare, a fost o glumă prea sobră; „sobru” are grad de comparație?). Așa. De „lume” trebuie să scapi pentru a fi fericit. Închipuie-ți ce viață am duce toți dacă nimeni nu s-ar preocupa de bani, imagine, probleme. Chestiile umane ne coalesc!

Cred că până și Dumnezeu a făcut o criză de răs când a văzut ce a creat și probabil a adăugat: „Bă, da' seamănă cu mine! Ce tare!”. Cam ceva de genul că ne apucăm noi să ne clonăm. Așa ca să nu rămânem numai în poze. Să meargă imaginea (sau poza, cum vreți), *live* mai departe.

Faceți așa mare caz când sunteți bolnavi, de parcă ce-ar fi! Eu fac caz când simt că nu mai pot să râd. Asta chiar e trist. Boala e fizică, se vindecă sau nu. Sau mori. Dar de răs, râd mai mult cu mintea. Vei zice că fizic. Ce, n-ai văzut pe cineva care râde în gândul lui? Vezi acum. Nu-i prea diferit, doar că nu fac zgomot. Dacă te gândești că ești serios (chiar cu tendințe spre pesimism), așa devii. Glumele bune nu mai funcționează în cazul tău. Ai nevoie de terapie cu șocuri de detașare de viața reală. Stai liniștit că nu mori! Vrem să ne zâmbești nouă, nu la Sfântu' Petru!

Nu prea mai pătesc chestii jenabile (jenant + penibil) de mult timp. Mi-e dor să calc într-un rahat de câine și să umblu cu el mult timp, toți să-și dea seama de asta, numai eu să mă prefac că habar n-am.

Nu știu de ce, dar am impresia că primul cuvânt pe care îl zicem după naștere (nu imediat după naștere) este „ha”, care tradus de niște părinți analfați în limbile bebelușiene devine un plin de însemnătate „mama” sau „tata”. Sunt lupte de orgolii pe cuvintele astea două. De parcă ele contează! Poate că da, poate că nu! În original e HA!

Ai început să zâmbești? Hai că poți mai mult! Lumea pune prea mult preț pe seriozitate, când, de fapt, trebuie să prețuiască opusul. S-ar putea să și omoare realitatea infectă nedisturbată de razele albe ale zâmbetului. Din seriozitate te adâncești în pragmatism, organizare, perfecțiune. Of! Și eu mă chinui aici să te conving că perfecțiunea și răspunsurile pe care le cauți sunt în optimismul exagerat.

Pesemne Gioconda știa elementele de bază, dar mai avea de învățat. Ghinionul ei că a rămas înțepenită așa! Ha! Ha! Ha! De ce zâmbești când ți se face poză? (De ce?) Ca să nu semeni cu o varză murată! Sau după caz, se pot lua și alte legume... chiar animale. Acum probabil te întrebi de ce am venit eu aici, la tine în mână (sau pe masă, pat, iarbă, în format txt, dactilografiată). Păi, sinceră să fiu, să te

binedispun. Dacă nu privești viața ca o glumă, înseamnă că nu mi-am atins obiectivul. Dar mai e mult până acolo. Acum îmi cer scuze, dar trebuie să dorm pentru că am rămas în pană (de parcă poți să rămâi și în puf!) de inspirație (idei). Mai vorbim.

Patru colțuri de aracet. Aici a fost un afiș. Pe vremea când nu era rupt, scria ceva important pe el. Aiurea... Fă-ți un pat din frunzele de toamnă și culcă-te. (vezi, ziceai că nu ți-e somn, dar ai început deja să caști...). Nani, nani, dinozauru' mării... Închide cei zece ochișori și dormi, briza de toamnă te mângâie ușor, îți iese pe ureche, pe nas, pe gură. Dar toamna e cam nesuferită, nu vi se pare? Miroase a putred. Miroase a pește (*something smells fishy...*).

Tocmai ți-ai dat unghiile cu oja roșie, dar nu se vor usca decât atunci când cade varul de pe pereții proaspăt văruiți. Cred că încep să mă împac cu mine. Știu că sunt frumoasă cu trei ore de somn pe noapte. Dar să lăsăm asta. Merită să ne complicăm? Oare?

Un anunț de la matrimoniale: tânăr, 23 de ani, statură athletică, casă, mașină, etc... Traducere: mic, gras, chel, cu burtă (*of course*), stau în chirie (tot casa e if aia, doar că nu-i a mea), am și datorii, mașină - Trabant, Lada, sau dacă e norocos, Dacia.

Nu suntem Homo Sapiens, ci Homo Ludens. Ție nu-ți place să te joci?... Da. Te joci, dar nu îți dai seama că te joci. Logic ar fi să ne jucăm cu jucării. Definiție: ce înseamnă a te juca? A te juca = a te jucări. Ursuleț, păpușă, mașinuță, tractor (?), trenuleț, iepuraș, șopârlă (?), pistol (?) - eu mă joc cu cuvinte și cărți.

A picat din cer o găină la mine pe casă. Am încercat să o prind, n-am reușit. A prins-o mama și a tăiat-o. Când mâncam din pieptul fript al găinii, parcă mâncam din găina vie. Mi-a și rămas între dinți. Cocos. Mac. Nucă. Alune. Popcorn.

Revenim după publicitate...

(Nr. 60, aprilie 2011)

Ecaterina Barcan

Muștarul

Primul avantaj al faptului de a avea cursuri după-amiază constă în aceea că dimineața nu trebuie să te trezești buimac, veșnic nemulțumit de sunetul deșteptătorului, ci te trezești când vrei tu să-ți începi ziua. Al doilea avantaj este că poți să mănânci la cantina de la Curtea de Justiție, fără să stai la coadă, la ora 15⁵⁰, cu 10 minute înainte de închidere, când ai numai 10 minute de pauză, o pauză prețioasă, în care o iei la goană prin curtea căminului, tot prin ușa din spate, deși s-a construit o ușă laterală cu acces direct la cantină de mai mult de un an. O ușă dinspre

strada Petru Rareș, pe care scrie clar programul de lucru. De la 11 până la 13 au voie să intre doar colaboratorii Curții Supreme de Justiție, iar de la 13 la 16 au voie să se hrănească ceilalți, rămășițele de studenți flămânzi, cum suntem noi, cei care învățăm în schimbul doi.

Când mă duc înspre școală, cu 15 minute înainte de ora 13, la ușa asta laterală se face coadă de se-ncolăcește cu oameni toată marginea vizibilă a clădirii Curții de Justiție, până în fața scărilor intrării centrale. Comparativ cu alte cantine de prin zonă, în aceasta, pe lângă condimentele obișnuite, cum ar fi sarea și piperul, se mai găsește, pe toate mesele, și muștar. Iar mesele propriu-zise au și fețe de mese, cum se întâmplă numai în unele cafenele respectabile, dar care au prețuri supraunitare în meniu. Era mai interesant să mă strecor aici când nu exista ușa laterală cu programul afișat, când se putea ajunge numai dacă îți recomanda cineva, iar eu intram fascinat de faptul că această cantină a putut să existe fără mine în tot timpul în care eu eram prin preajmă fără să știu nimic. Și mai era misterul de dimineață, când, la ora șapte, trecând pe lângă Curtea de Justiție, înspre școală, în subsol era mereu lumina aprinsă, iar fereastra nu era acoperită cu nimic. Și se vedea foarte clar cum o femeie tăia diferite produse. Încă de pe atunci intuiam prezența unui loc în care se gătește bine.

Am terminat lecțiile la fără 10 minute ora patru, și, având stomacul gol, am decis să iau prânzul la cantina care-mi tăia drumul. Mergeam încet. Nu aveam unde să mă grăbesc. Când am dat să intru, un bărbat s-a izbit de umărul meu. Era îmbrăcat într-un costum sur, cusut după modelele vechi, din Uniunea Sovietică, manșetele îi erau scurte, mânecile prăfuite, iar sacoul îl strângea la burtă. Părea să fi scos îmbrăcămintea din fundul dulapului, pentru o ocazie specială, în lipsă de alte haine mai elegante. Căciula ucraineană din blană avea urechiușe laterale. Nu și-a scos-o de pe cap, când a intrat în cantină și nici nu și-a cerut scuze că s-a izbit în mine. Doar eu mi-am cerut scuze, din politețe, deși nu purtam vină, și l-am lăsat să treacă înainte. Și-a luat o tavă și ochii îi fugeau peste toate bucatele etalate în vitrină. A stat mult pe gânduri, înainte să aleagă, ca până la urmă să comande o bucată de pâine neagră. Eu mi-am luat o porție de hrișcă cu sos, fără carne, și două bucăți de pâine. În toată cantina rămăsese o singură masă liberă, pentru patru locuri, și a ocupat-o bărbatul acela care a intrat odată cu mine. Era o masă îndepărtată de teigheaua casierului. Alte mese nu aveau locuri libere. Am stat cu tava mea în mână vreo 10 secunde, timp în care am clipit de vreo trei ori. Apoi m-am apropiat de masa bărbatului acela și l-am întrebat da-

că pot să iau loc lângă el. Nu mi-a răspuns, dar a dat din cap în semn afirmativ. Și-a turnat muștar pe pâine și l-a mâncat ca pe înghețată, fără să atingă pâinea, iar apoi și-a mai turnat din tubul de muștar, repetând acțiunea de câteva ori. Mi l-a întins și mie. L-am luat. Am scurs puțin muștar în hrișcă, amestecându-l, cu sosul. Am mâncat. Apoi, fiindcă îmi rămăsese pâine, m-am apropiat de teigheaua și mi-am luat un chefir, pe care l-am băut lent, ca să nu mi se facă rău. Când m-am întors la masă, bărbatul nu mai era, și nici muștarul.

După ce am terminat de mâncat, am ieșit prin ușa laterală, doi studenți vroiau să intre, dar nu li s-a permis. M-am uitat cum au plecat de acolo resemnați, apoi am observat în fața curții de justiție cum un carabinier întinde o panglică în fața ușii centrale. Un bărbat vorbea la telefon cu doi polițiști alături. Când făceam ocolul pe după panglica bine întinsă, o mașină mare de televiziune s-a parcat în fața locului. Mă gândeam că s-o fi întâmplat ceva. În zona asta de cele mai multe ori e vorba de un accident auto, dar nu se vedea nicio urmă care să indice așa ceva.

Am mers pe strada Grigore Vieru, până la stația de unde îmi iau troleibuzul. Am ajuns la stație, dar nu vroiam să mă duc acasă, așa că am luat-o încetișor înspre parcul catedralei. Afară era un frig strașnic. M-am uitat prin fereastra cafenelei. Se vedeau niște oameni, dar nu era nimeni cunoscut. Iar terasa era goală. Foarte bine, mi-am zis. Oricum nu vroiam să stau. Vroiam să merg, vroiam doar să merg mult de una singură și să respir aerul azi înghețat de Chișinău. Mă tot întrebam oare ce s-o fi întâmplat la Curtea de Justiție. Când intenționeam să traversez zebra, la intersecția fără semafor, o ambulanță mi-a tăiat drumul. Am mers mai departe pe bulevardul Ștefan cel Mare. Un vagabond stătea așezat pe marginea trotuarului, pipăind cu mâinile asfaltul.

Seara, când am ajuns acasă, soră-mea se uita la știri. Eram în antreu și îmi dezlegam șireturile, când din odaia alăturată, dinspre televizor, se auzea vocea reporterului „Azi, în jurul orei 16, în holul Curții Supreme de justiție, un bărbat a turnat benzină peste el, dându-și foc, ca protest la hotărârea judecătorească prin care i se interzicea să își construiască vatră”. M-am uitat la televizorul din bucătărie, unde arătau imagini din consecințele accidentului. Am recunoscut sacoul sur, ars aproape că în întregime și căciula de blană rămasă pe asfalt. Cu gesturi mecanice am început să-mi torn în abundență muștar pe o bucată de pâine din care am mușcat cu nesăț și nu i-am simțit iuțimea.

(Nr. 63/ septembrie 2011)

Monica Rădulescu

BEGONIA

În funcție de partea decorativă, aceste plante se împart în două mari categorii: begonia de frunze și begonia de flori, iar în funcție de forma rădăcinilor ele se pot categorisii în plante cu rădăcini rizomatoase (cu rizomi), cu rădăcini tuberculate (cu tuberculi) sau cu rădăcini fasciculate (fibroase).

Azvărlu o privire complice ghiveciului proaspăt achiziționat, din care îi zâmbea prietenos o begonie. Sigur era din cea de flori, după buchetele bogate de petale roșii. Ar fi vrut s-o scormonească un pic să vadă dacă e rizomatoasă, tuberculată sau fasciculată, dar se reținu din pudoare. Se cunoșteau doar de câteva zeci de minute, nu era momentul să se înfigă în ghiveciul ei. Miruna o asigură din priviri de intențiile ei curate și planta îi zâmbi.

Sunt begonii cu bulbi, recunoscute pentru frumusețea florilor delicate care seamănă foarte bine cu trandafiri miniaturali.

– Sigur ești cu bulb! Se înveseli fata, mângâind cu privirea petalele roșu aprins. Uite câte flori ai și-s crește toate, mai ceva ca trandafirul! Începu să bată zgomots din palme și să râdă nebunește. Planta se uita la ea nedumerită un pic de reacția fetei, dar mândră de proprietățile sale. Miruna se opri brusc rușinată de propriile izbucniri. Iartă-mă, n-am vrut să te sperii.

Begonia de flori necesită amplasare în condiții similare cu begoniile de frunze, dar preferând orientarea spre nord.

– Ei, asta-i!, se supără Miruna, aruncând revista cât colo. Zi și tu, de unde să știu eu ce preferă amărâta aia de frunze și unde e nordul. Pereții albi ai odăii erau toți la fel. Fereastră mică și murdară nu era niciodată în bătaia soarelui. Oricum, Miruna nu

era un expert în orientare. Reperele geografice le pierduse de mult, soarele îl vedea tot mai rar, iar cunoștințele într-ale botanicii îi lipseau cu desăvârșire.

– O să-i rog să spele fereastră pentru tine și te instalez pe pervaz. Ce zici? Ai prefera pe noptieră, să fim mai aproape?, se pisici ea, încercând să mângâie floarea. Nimeri însă marginea unei frunze și o durere subțire îi străbătu degetul.

– Ce faci? De ce mă lovești?, bătu ea în retragere băgându-și degetul în gură și lăsându-l acolo.

Iarna, begonia de flori se udă mai rar, deoarece planta intră în semi-repaus, sau se scot tuberculi din pământ și se păstrează peste iarna într-o cutie cu pământ și nisip la temperatura de cca. 10 grade C. În februarie – martie tuberculi se scot, se curăță de rădăcinile uscate și se plantează în ghivece.

– Doamne, ce complicat e să aibă cineva grijă de tine. N-am înțeles nimic, se lamentă fata, citind din nou. Deci, iarna... ud rar... scot tuberculi... cutie cu nisip (de unde?!)... martie... rădăcini uscate... în ghivece... Aha... Am înțeles!, strigă ea veselă și începu din nou să bată din palme și sa țopăie în jurul ghiveciului.

La apariția lăstarilor se așează ghivecele la fereastră și se udă gradat din ce în ce mai mult odată cu creșterea frunzelor.

– Ți-am zis eu că la fereastră e bine, ți-am zis, ți-am zis, țopăi Miruna. Hai să dansăm, o să vezi ce bine ne e împreună, începu ea să se învârtască ținând ghiveciul cu ambele mâini.

Se învârti așa o vreme până când ghiveciul îi alunecă din mâini și zbură prin toată încăperea, lovindu-se zgomotos de perete. Miruna rămase pironită uitându-se cum floarea se împrăstie, cum pământul lasă dăre negre pe perete și ghiveciul se preface în țandări ascuțite. Țipă și ea împreună cu planta, apoi singură, până când ușa se deschise larg și o asistentă îmbrăcată în alb năvăli furioasă înăuntru stringând în urma ei:

– Haideți la 4, iar au apucat-o pe asta mică. Fir-ar afurisită, numai în pauza mea de masă urlă. Ce-ai păpușă?! Ți s-a urât cu binele?

Miruna stătea ghemuită pe jos, ținând cât o țineau plămâni, mușcânduși buzele și mâinile, neîndrăznind să atingă petalele împrăștiat pe covor. Lacrimile ei mari nu aveau însă aceiași sfială și se amestecau nestigherite cu pământul negru și gras. Planta nu se mișca, nu zâmbea, nu vorbea. Miruna urla zgârâind covorul. Trăgea de pijama, de asistenta care încerca s-o ridice, de pe pătură. Apucă revista din greșală și încercă să se lovească cu ea, dar asistenta o apucă strâns de mână și o opri. Imobilizată, Miruna zări fotografiile cu begonii din revistă și își

aminti sfaturile pe care le citise. Se opri din țipăt la fel de brusc cum începuse și încetă să mai opună rezistență. Surprinsă și transpirată de efort, asistenta îi dădu drumul și se retrase într-un colț. Miruna se prăbuși moale pe covor, cu ochii lipiți de revistă.

Begonia de flori se înmulțește prin bulbi sau bucăți de bulbi care să aibă cel puțin un mugure (aceștia se plantează cu partea concavă în sus) sau prin lăstari puși în apă până dă rădăcină și frunzușe, când se vor planta.

Se târî până la grămadă cea mai mare de pământ și începu să scormonească cu degetele. Dădu de doi bulbi de mărime medie, dintre care unul avea un mugure mic. Îl luă și îl puse în buzunarul pijamalei, apoi adună bucățile de plantă și toate petalele. Lăstarii îi puse în apă în paharul pentru spălat pe dinți, iar petalele le ascunse sub pernă. Apoi se așeză la fereastră și începu să aștepte.

(Nr. 63, septembrie 2011)

Cristina Bîndiu

Îngerul cu o singură aripă

Prima dată i se păru că are vedenii. Își ridică ochelarii și-și frecă ochii îndelung... Era obosit! Prea obosit. De vreo șapte zile lucra încordat, fără să-și permită mai mult de trei-patru ore de odihnă pe noapte, fără să facă pauză de-o țigară, fără să se oprească pentru a mânca...

Dada Ioana nu-i spunea niciodată nimic. Strângea de pe masă mâncarea rece și clătina ușor din cap. Îi simțea privirea caldă, muștrătoare, plină de milă rătăcindu-i pe ceafă, pe șira spinării în jos și din nou pe ceafă. Compătimirea ei îl îndârjea parcă și rămânea mai departe în fața biroului. Ura acel sentiment de compasiune pe care-l citea în ochii și în atitudinea oamenilor. Îl ura pentru că-l făcea să se simtă mai singur, mai trist, mai... străin de toți și de toate. Îl ura pentru că știa că ei, ceilalți, nu au cum să înțeleagă, nu au cum să simtă durerea lui...

Ura e un sentiment distructiv, dragul meu! Omul în a cărui viață și-a făcut cuib ura, nu mai e om. E un soi de mort viu... E atâta lumină în viața asta... atâta frumusețe... atâta iubire... Iar oamenii nu au timp s-o vadă... Sunt prea grăbiți, prea ocupați, prea triști... Să nu mă urăști pentru că plec, dragul meu... Să nu mă urăști... eu iubesc viața atât de mult... și

soarele... și îngerii care zboară noaptea prin grădina noastră la ceas de taină... I-ai văzut vreodată? Nu sunt albi! Nu neapărat albi... Uneori sunt verzi, iar atunci râd și se joacă de-a v-ați ascunselea printre frunzele cașilor din grădină... Alteori pot deveni albaștri... și se iau la întrecere cu ciocârlile în zori. Se ridică sus... sus... până nu-i mai vezi. Crezi că se duc să vorbească cu Dumnezeu? Eu nu cred... Știi, am auzit că Dumnezeu nu e acasă zilele astea! A plecat! Poate a plecat doar în vacanță... deși Ionică mi-a spus - iar ochii lui mari și albaștri m-au asigurat că nu minte - că Dumnezeu a plecat într-o tabără de creație, undeva unde învață să construiască din lut alți oameni. Țștia vechi s-au defectat... Așa crede Ionică... Sau poate erau defecți din construcție.. Nu știi ce să cred... Ionică n-a împlinit încă trei ani... Ce știe el? Poate că Dumnezeu s-a retras doar să mediteze... o fi obosit și el să tot asculte rugămintile altora. Pe el n-are cine să-l asculte... asta e trist...

Ți-am spus cum arată un înger trist? Seamănă cu tine când te trezești îmbufnat și bântui prin casă în așteptarea cafelei care, ciudat, nu vrea să fiarbă. Doar că e cenușiu... îngerul... e cenușiu când e trist! Și nu mai poate zbura... își târâie aripile după el... aripi mari, murdare, cenușii din care penele se desfac una câte una...

Mi-e sete, Tudore! Dă-mi o gură de apă! Nu de la robinet! E caldă! Vreau o gură de apă rece de la fântâna din curte, doar o gură... Apa din fântână are miros de vânt de primăvară și aromă de fructe târzii... Vreau... Mi-e sete de vânt și de aer!...

Ți-am spus? În grădina noastră se ascunde un înger cu o singură aripă... Un înger frumos... Are ochii asemenea apusului de toamnă (Mai ții minte ce apusuri magnifice au trecut prin viața noastră?) iar penele din aripă sunt de culoarea mării... Într-o zi marea e albastră, liniștită, alteori de un verde-negru furios...

Nu mă crezi, nu-i așa? Spui că toți îngerii sunt albi, că îngerii nu pot fi furioși..., că nu se pot juca de-a v-ați ascunselea... De unde știi? Câți îngeri ai văzut tu? Și îngerul ăsta cu o singură aripă mi-a spus într-o zi o poveste. O poveste despre îngeri fără o aripă. Se spune că, uneori, câte un înger începe să aibă îndoieli, începe să pună întrebări pe care nu are voie să le pună, începe să privească în jur altfel decât a fost învățat să vadă... Atunci... penele dintr-o aripă - numai din una, din cea stângă - încep să cadă, una câte una. Aripa devine din ce în ce mai mică, până dispare... Apoi, încet... încet... uită... Uită cine sunt, uită de unde vin, uită să zboare...

Mai țin minte doar o poveste... Povestea îngerilor cu o singură aripă... pe care o spun tuturor

celor care vor să-i asculte... L-am întrebat cum îl cheamă... A ezitat o clipă, apoi a început să depene, din nou, aceeași poveste cu îngeri fără o aripă...

Într-o zi l-am găsit așezat pe cumpăna de la fântână... M-a rugat să-i dau o gură de apă... L-am întrebat dacă îi e sete... Nu știa... Sau nu-și mai aducea aminte cum e setea... Am aplecat cumpăna fântânii... Cerul s-a răsucit în interior... O clipă, cât o zvâcnire, aripa i s-a ridicat în sus și s-a luminat... apoi a căzut în praf, în cenușul din jurul fântânii...

Știi, Tudore, tu ai fost fântâna mea... fântâna mea cu cumpănă... și izvorul meu cu miros de vânt... Ce mă doare?!... mă doare dorul de albastru... în aripa mea dreaptă zborul suferă de amnezie... Să nu plângi, Tudore... Și să nu mă urăști...

Ochii obosiți mai apucară să zărească printre pomi vârful unei aripi uriașe de un verde-negru... Imposibil!... El era om de știință! Și era ateu convins. În capul lui lucrurile și fenomenele erau așezate ordonat, în sertărașe... nu era loc de îngeri sau alte fantasmagorii...

Ieși în prag. Printre copacii din spatele casei, luneca o luminează... o luă într-acolo... Nu văzu nimic. Se întinse pe iarbă. Era liniște... Ura lui începea să se îndepărteze... În grădina noastră se ascunde un înger cu o singură aripă... De ce nu-l vezi? Vocea îl trezi brusc. Printre caiși, spre apus, se îndepărta o siluetă care târa după ea, prin praf o aripă uriașă... Silueta se întoarse o clipă și privi spre fântână... Avea ochii Anei, ochi de culoarea apusului...

(Nr. 51 aprilie 2010)

Leonard Ancuța

21 de secunde într-un Mizil ascuns

aș putea coborî și eu la Mizil asemenea lui Geo Bogza și să scriu despre cele 175 de minute din viața mea petrecute pentru împlinirea unui vis dar eu vreau să cobor sau să urc treptele realului să ajung în locul în care mă văd din exterior un om care înnoadă niște stări cu noduri gordiene și apoi le desface ca pe-o ceapă cu pumnul

Mizilul e călduț pentru mine am nevoie de ceva mult mai rece un balans din imagine în imagine se desface în creier asemenea liniștii uimirea ecstasy amplificată la maxim în senzația că pierzi timp nu mai poți recupera nimic doar o amărăciune care crește ca o dorință mixez tăcerile mai bine decât un dj profesionist și sîngele curge mut o mînă străină ieșită din umăr îmi întinde pilula două guri de tărie alte mîini calde care plutesc în aerul înfiorat de o briză imaginară în fotoliu ca un mort în piscină

secunda 3

în care nimic rău nu se prevestește doar o ușoară senzație de amețală și un dans înghesuit al stărilor minții

secunda 5

în care aerul are pereți verticali simt cum mă trage în sus ca un tun și amețala e un vis frumos în care descoperi jucării pierdute în copilărie

secunda 7

e doar o continuare a stării anterioare dar două fire conductoare se leagă sub piele

secunda 9

curenți electrici mă gîdilă starea de amețală se estompează cineva mixează în creier accentul pe căderi repetate

secunda 11

mă înșurubez cu capul în jos polii ființei s-au inversat e primul cutremur primul semn că în secunda 012 se va întîmpla ceva

secunda 13

nu există doar mă pierd în culori o stare din copilărie în care îmi apăs puternic ochii și în întunericul acela mă pîndesc nenumărate varietăți de tempera și între ele ascuns clownul cu dinți uriași

secunda 15

alerg printre tufișuri din carton mintea mea o scenă imensă cu decoruri artificiale

secunda 17

respirația tot mai subțire o bruscă senzația că aerul s-a terminat și în minte celulele explodează ca niște pustule

secunda 19

cea mai lungă din viața mea în care trăiești toate viețile alternative în care firul destinului se împarte la infinit și eu odată cu el mintea mea e o minte colectivă a miliardelor de euri ale mele și peste toate plenar o senzație de fericire (...)

secunda 21

într-o respirație atît de profundă încît pieptul ar putea să-mi plesnească și convulsiile nu se mai opresc urmează somnul profund ca o mascotă gonflabilă care se desumflă ușor undeva în cameră cineva mixează pustiuri

(Nr. 61/ iunie 2011)

Vlad Turbure

**Din scrisoarea
unui caligraf către femeia lui**

Ksatriya, tu iertătoare a tăcerilor mele
aici pe nesfârșitele țarmuri albe
trăiesc în fiecare zi
cea mai dulce fărădelege-singurătatea
acum știu pașii sînt doar lucruri
de care te plictisești din prea mult mers
atîta timp cît orice drum începe de la o ușă
lasă-mă să mai cred că zborul
nu este o risipă de sunete
ieri mi s-a părut că aud foșnind prelung
în crinoline timidă umbra ta de fată
ah femeie simțeam cum te lepezi
de tălpile tale a treia oară
și eu nu apucasem încă să-ți sărut
bătătura de la sanda
parcă mă încerca Domnul cu frica
au ce să îți iau eu Simioane auzul sau văzul
amîndouă Doamne am zis lasă-mi
doar podul palmei să împing cerul mai sus
Ksatriya Ksatriya nu mi-ai spus niciodată
dacă frîng pe genunchi grumazul luminii
aceasta e o durere sau o mirare?

(Nr. 60, aprilie 2011)

Sorin Lucaci

În patria mea poezii mor înainte de vreme

în patria mea poezii mor prea devreme
cu mult înainte de vreme
mor puțin câte puțin până li se scurge
tot sângele din poezie
până rămâne poezia ca o supă searbădă
nici n-apucă să-și mănânce amărâta de pensioară
și-ntr-o zi li se cuibărește nepoftită moartea
în piept sau în burtă
ca un câine zgribulit sub streășina casei
și asa tam-nesam începe să crească
și crește proasta crește ca un aluat dospind
până se face una cu pământul până se face tină
și nu vrea în ruptul capului să plece
scârba dracului
și ne rugăm doar doar o pleca și o otrăvim
în fiecare dimineată
putin câte puțin îi strecurăm picături letale
în ceașca de cafea doar doar o pleca
și mergem la vraci la babe la țigănci ghicitoare
facem descântece dăm în bobi dar ea nu și nu
încăpățânata stă ascunsă ca o căpușă în blana
ciobănescului

VITRALII LIRICE

ca un chiriaș bețiv într-o garsonieră sordidă
fără geamuri fără uși fără dușumea

fără angarale plătite
în față doar cu o sticlă de vodcă pe jumătate goală
stă și așteaptă a doua venire a lui Hristos
în patria mea poezii nu au ce căuta
doar coțofenele și pelicanii își găsesc un loc
mai bun mai jos spre lunca dunării
își vor face o altă patrie doar a lor
o patrie a poezilor undeva mai la nord
în patria mea poezii își amanetează iluziile

cărțile iubitele
își amanetează degetele și ajung doar de-și
povestesc poemele unor necunoscuți
la vreo nuntă sau înmormântare
în țara mea nimeni nu-și plânge poezii
în țara mea de fapt nu mai plânge nimeni
doar vreo bătrână trecând prin cimitir
își înclina capul într-o parte și-n alta
și printre lacrimi suspină „maică da' tânăr s-a dus”
în patria mea nimeni nu-și plânge poezii
în țara mea lebedele au inimi de porțelan
și gâturi de mucava îmbrăcate în mătase neagră
vulpile au picioare de sticlă colorată
și berzele aripi de tinichea
în țara mea Dumnezeu își iubește poezii
mai mult decât în alte părți
ca un tată binevoitor îi strânge pe toți lângă el
și le povestește despre mântuire
despre mântuirea prin artă
în patria mea poezii mor înainte de vreme

(Nr. 62, august 2011)

Silvia Goteanschi

Bărbații plâng

Bărbații plâng ca pietrele în valuri
ce unduiește lacrima la maluri
și trec lăsând durerea-n mii de spații.
Cine a spus că nu mai plâng bărbații?

Bărbatul primul a văzut pământul,
a plâns amar o patimă bălaie.
bărbații plâng cu pumnul, plâng cu gândul,
bărbații plâng ca fulgerul în ploaie.

Cine a spus că nu mai plâng bărbații?

Înnebuniți de cele șapte grații
bărbații plâng o mare primăvară,
bărbații plâng neînduind ovații,
bărbații plâng, și iartă, și omoară...

(Nr. 62, august 2011)

Alexandru Jurcan

Copilărie răstignită

Văru-meu cu care am copilarit stă la reanimare
într-un pavilion negru
am cumpărat un spray special contra morții
stau lângă patul lui -cum văd
coada verzuie a morții apăs tubul șuierător
moartea dispare o vreme „te simți bine?” întreb
„aștept vânturile” șoptește vânturile... valurile...
ori copilăria răstignită la margine de drum
(Nr. 62/ august 2011)

Carmen - Manuela Măcelaru

Randevous insolite

în mine sunt câteva femei despletite
nu le cunosc le simt dimineața
când merg prin camera mea vetuste, frivole
îmi poartă sandalele, eșarfele consumă țigările
una se rujează, alta bea cafeaua, fac
lucruri mărunte pe care și eu le-aș putea face
au simțuri exacerbate deschid ușa, toarnă în pahar
le privesc pe ascuns aș putea
să le demontez ca pe niște păpuși stricate
să le scot ochii, să le rup mâinile
prin mine nu ar mai fi decât un tunel lung, obositor
sub limbă un gust acut de 30 de ani
sparg între dinți vârsta asta ca pe o pastilă
de nitroglicerină gratiile se retrag în copilăria lor
rezist să văd un cerșetor tumefiat în gura
de canalizare rezist cu semnul roșu pe braț
cu glonțul în tâmplă pot merge pe stradă
dar nu pot supraviețui unui om în care
locuiesc o mie de zei șira spinării este doar un
banal acoperiș din tablă zincată
femeile despletite îmi ies prin pori
ca niște cuie ruginite
ciocănesc speriate prin sânge
foile volante nu mai țin de cald te sun
din dușumea apare un cireș înflorit
cine vrea să vină să se încălzească

Marin Iprim

aripa zeilor

am atins aripa zeilor mici de cartier
împușcați în zodie cu fluturi
tăvăliți în catran
cuțitari din voievod în voievod
în lumini mai scurte ca infarctul
eu sunt anonimul praf de pe toba trecutului
mărturisitorul celui mai de jos raiuri

zeii mari întrețin incendii în frigul realității
ajung primari și prefecți și ambasadori
sunt peste tot în toate circurile ambulante
în care se domesticește fericirea
(Nr. 63/ septembrie 2011)

Rodian Drăgoi

Ninga stau în ninsoare

Ninge stau în ninsoare și îți vorbesc
de primăverile pe care le-am inventat
special pentru tine
zăpada mi-a ajuns până la genunchi
și tu continui să râzi

ninge stau în ninsoare și îți vorbesc
de ultima noastră vară petrecută împreună
zăpada mi-a ajuns până la piept
și tu continui să râzi

ninge stau în ninsoare
și îți vorbesc despre dragostea mea
care poate aprinde zăpezile

zăpada mi-a ajuns până la gură
și nu vreau să îți vorbesc cu zăpadă
în locul cuvintelor
iată zăpada definitiv mă acoperă
și tu continui să râzi

și râsul tău viscolește zăpezile
(Nr. 63, septembrie 2011)

Andreea Teliban

Nebuni caută drumul spre casă

când urlu l i n i ș t e
liniște vă rog

nu pot vorbi decât cu ochii închiși
cuvintele îmi stau în cale
îmi sunt suficiente dezvoltările urbane cu
toate fețele nestatornice ca să tac
însă nu mă mai sperii ca înainte de aceea
mă duc acasă

acolo mă așteaptă
mirosul de naftalină și haine de blană
cu care aș putea încălzi tot orașul

și uite un drum
și uite două
aș putea să aleg oricare dintre ele pentru că
nu sunt o fiară ce se teme de foc
acasă e roșu
te poți adăposti acolo în orice iarnă
se răscolește în mintea ta

câteodată îmi imaginez că
mâinile astea nu sunt ale mele
și-mi strâng pieptul la piept și
mă simt fericită

acum da
dupa așa un moment de tandrețe
uite cum pășesc
degetele de la picioare se ridică spre cer
apoi zbang în țărână
stâng drept stâng drept
cred că atunci când mori ești târât
cu capul în jos și degetele de la picioare în sus
așa aș vedea casa dezordonată
de aceea nu mi-ar plăcea să mor acolo

și drumul ăsta e atât de atât de
liniște / liniște vă rog

(Nr. 63, septembrie 2011)

Maria Postu

Sfășiere nocturnă

Ora patru dimineța.
Animalul insomniei își face loc spre mine
printre hămăituri, cântece de cocoși
mă va găsi oare?
Da, sunt o prada ușoară, înarmată cum nu sunt
decât cu ultimele coșmaruri
de care tot trage haita de câini
și nu le mai termină
mă adulmecă, mă încercuiește,
mă sfășie încetul cu încetul
fără ca nimeni să-mi sesizeze împuținarea,
continui să râd, să rostesc cuvinte,
să traduc întrebări și să încifrez răspunsuri.
Cineva si-a ancorat de zidul casei nava
uitând să -mi spună
de care zid și-a legat marea...
E ora patru și jumătate,
portul e tot mai departe.

(Nr. 63, septembrie 2011)

Corina Gina Pahouis

Exit

dacă te uiți în mine vei observa
că nu mai locuiesc acolo demult
ți-am lăsat în loc
carcasa unei femei docile
și-o dragoste blândă
cu flori în pervaz
am ucis trecutul
mediocritatea mă sufoca

mi-am luat complexitățile
și-am fugit cu genunchii la gură
în fiecare zi mă întorc
tiptil, pe ușa din dos
admirându-mi crima perfectă
fără urme
fără martori
nici măcar tu

(Nr. 63, septembrie 2011)

Florina Isache

Caniculă

Tu nu ai nevoie de respirația mea
ca să respiri.
Tu nu ai nevoie ca ceasul meu
biologic să-ți trezească mâinile.
Și totuși, aici, ne-am aduna
din fragmente,
construind un trup cu două inimi,
ne-am strâns în brațe copiii,
să ne legene, să ne hrănească cu sânge.
Sângele are gust de cireșe.
O femeie se ascunde în privirea ta,
ca după o perdea cu flori.

(Almanah 2012)

Raluca Sandor

Abur încet se ridică

Iarna tata pleca la vânătoare de iepuri
pe hol pașii lui înțepau tăcut
dimineța mirosea a cafea tata avea
un halat alb să fie ca zăpada să fie
invizibil îmi făceam griji
că va rămâne așa că vor veni
toți iepurii lumii și vor săpa galerii
în zăpadă în tata
mama șoptea vezi să nu te împuște
dar el se întorcea bine de fiecare dată
era bine cu rucsacul kaki mirosind crud
a căldură a moale a moarte a foame
deasupra lucrurilor zâmbetul stelar al tatei
era pace dincolo de geamul bucătăriei
alunecau zepeline de zăpadă era bine
deasupra cuțitului mâna frumoasă
a mamei era calmă și tristă

(Almanah 2012)

DIN CUVÂNTUL DOMNULUI ACADEMICIAN EUGEN SIMION LA EDIȚIA A V-A (2011) A FESTIVALULUI NAȚIONAL DE LITERATURĂ „AGATHA GRIGORESCU BACOVIA”

Doamnelor și domnilor,

Ascultându-l pe domnul primar, care mă lăuda atât de tare, mi-am amintit de ce spunea cândva Caragiale și, ori de câte ori sunt într-o situație dificilă, îmi place să spun aceste vorbe. Caragiale era în exil, să spunem așa, la Berlin cum știți, și în 1909 i-a apărut în România cartea - „Momente și schițe” - despre care a scris un critic din epocă, Mihail Dragomirescu, zis și Mihalache, cum îi spuneau în derizoriu publiciștii vremii; de altfel era un om foarte învățat, a scris și o carte despre știința literaturii, care este și azi citată de teoreticienii literaturii europene, mai puțin la noi...

Ei, bine, Mihalache Dragomirescu a scris o cronică foarte laudativă și atunci Caragiale i-a trimis o telegramă, care suna cam așa: „Dragă Mihalache, nu ți se pare că m-ai lăudat prea mult, căci mie... nu mi se pare!”

Doamnelor și domnilor, în primul rând vă mulțumesc că m-ați invitat! În al doilea rând, când vorbim despre Mizil ne gândim, invariabil, la Caragiale și la Bogza. Mizilul este un oraș care a intrat în literatură, nu totdeauna sub o latură sublimă, dar cel puțin sub una simpatcă. Așadar, când am văzut că Mizilul are ca primar un scriitor și că acest scriitor scoate o revistă, și când am văzut că revista respectivă nu-i deloc rea și deloc mai prejos decât alte publicații ce apar în orașele românești, sigur că n-am ezitat și am acceptat această invitație.

N-am să vă vorbesc despre politică, n-o știu, o văd și eu pe ecranul televizorului și o suport - o trăiesc, ca să spunem așa. În același timp n-am să vă vorbesc nici despre societatea românească, pentru că o cunoașteți dumneavoastră mai bine decât mine

- eu o cunosc în mediul meu - astfel încât vă voi spune ceva despre cultură și despre acest moment al ei.

Cultura a intrat și ea în faza de... tranziție. Alături de economie și, mai ales de economia păturilor sărace, defavorizate, cultura a fost și ea foarte sever lovită. În 1990, mi-amintesc, eram în conducerea Uniunii Scriitorilor și ne-am grăbit să cerem Ministerului Culturii să ieșim de sub autoritatea statului, pentru că mai eram cu cenzura în cap, o suportasem atâtea decenii și visam să fim liberi, să spunem ce gândim... Pe urmă ne-am dat seama că am făcut o mare prostie, pentru că am rămas liberi dar foarte săraci. N-am știut foarte exact ce înseamnă economia de piață și că poți să scoți o carte, dar dacă nu ai un editor bun să ți-o publice, iar acesta nu are o rețea bună de distribuție, cartea este ca și inexistentă.

În fond ce este o carte? O grămadă de foi mângălite!... Dacă cineva n-o deschide s-o citească ea nu există; există doar în momentul în care un spirit receptiv se apropie de conținut și începe să-i dea o semnificație.

Ei, bine, noi n-am fost pregătiți și, de fapt, cred că nici acum nu suntem, pentru întâlnirea cu aceste legi ale economiei de piață. Așa încât, în momentul de față, avem multe de spus despre literatură, dar nu cred că e vorba despre lucruri esențiale. Nu cred să fi apărut în această perioadă o mare capodoperă, o carte care va fi citită și peste o sută sau două de ani. Se „zvonea” despre literatura de sertat, au și existat câteva cărți cu valoare documentară, cum ar fi jurnalul lui Nicolae Steinhardt, dar, deocamdată, poezia își caută un stil, proza românească parcă nu și-a revenit nici ea prea bine, rămânând - după părerea mea - multă vreme fixată în tehnica metaromanului, adică a romanului care vorbește despre el însuși.

Sigur, sunt câțiva autori, inclusiv tineri, dar deocamdată cred că nu am putut sau nu am reușit să pătrundem, așa cum am avea dreptul, pe „piața” europeană. Și pentru că tot vorbim despre asta, românii au multe complexe. Cel al românului scri-

itor este complexul Premiului Nobel. N-avem încă un astfel de premiu și ne jelim tot timpul. Arghezii, care a fost un poet uriaș, cel mai mare poet european al secolului XX, n-a reușit; Blaga n-a reușit nici el. Nichita Stănescu l-ar fi primit, probabil, dacă nu se „grăbea” să moară la 50 de ani. Al doilea candidat pentru noi, cu mari șanse, a fost Marin Sorescu, dar și el „s-a dus să moară puțin”, la 60 de ani.

Doar câteva asemenea premii au câte o mică rădăcină, foarte firavă, românească. Herta Müller care l-a primit sigur că este originară, dar ea scrie în limba germană și se consideră nemțoaică, legată de spitalitatea nemțească, are doar suferința tinereții ei, care e o suferință românească, legată de un regim politic.

Nici Cioran, nici Mircea Eliade, nici chiar Eugen Ionescu - ceea ce este o mare surpriză - n-au fost desemnați pentru Premiul Nobel, ca să ne vindecăm de complex.

Avem 2 astfel de premii, dar în domeniul științei: este vorba de doctorul Emil Palade și de Elie Wiesel, acesta din urmă născut în Bucovina românească, la Sighet, dar revendicat, nu știu de ce, de vecinii noștri maghiari...

Domnilor și doamnelor, sunt bucuros că sunt la Mizil, unde trăiesc, ca peste tot, oameni curioși și tineri, ce așteaptă să-și „facă” destinul lor. Domnul primar m-a întrebat dacă am vreo idee despre viitorul acestora.... Nu am nici o idee, domnule primar, pentru că n-am cum, nu știu ce să le ofer nici măcar foștilor mei studenți, actuali doctoranzi. Sigur că îi sfătuiesc să meargă să-și termine sau să își perfecționeze studiile în străinătate. M-ar bucura să se întoarcă... Am auzit oameni politici lucizi care spun că s-ar putea să trăim, din nou, momentul 1848, când acei tineri superbi s-au întors și au construit România modernă. Nu știu dacă lucrurile se vor mai repeta, nu știu dacă bonjuriștii de astăzi vor fi tot atât de generoși și de patrioți. Mă îngrijorează că ideea de patriotism pare desuetă, că se discută prea

ușor, aproape frivol în presa noastră și chiar în literatură despre spiritul național. Este un moment în care, dimpotrivă, ar trebui să discutăm foarte serios despre valorile noastre culturale și despre limba română în procesul globalizării. O fac și alții care stau mai bine decât noi. Am fost plăcut surprins să văd, de pildă, că Academia Franceză nu se rușinează să organizeze aproape anual o reuniune despre specificul francez, la care participă oameni foarte serioși: mari istorici, sociologi, lingviști, politologi etc., discutând despre situația limbii franceze și despre valorile franceze în procesul globalizării sau, cum spun ei, mondializării.

La noi chestiunea asta pare deja suspectă, dacă spui cuvântul „național” imediat ești acuzat de naționalism, xenofobie ș.a.m.d. Ceea ce e o aberație. Națiunea există și sper că dacă Uniunea Europa va exista va rămâne, totuși, o Europă a națiunilor.

Domnilor și doamnelor, vreau să vă dau și o veste bună și anume că vrem să publicăm, noi, mediul academic, opera integrală a lui Caragiale (...).

În ceea ce-i privește pe tineri vreau să le dau un singur sfat, cu toate că sfaturile oamenilor în vârstă nu sunt, aproape niciodată, urmate: Nu trebuie să dispere; eu nu cred că România va dispărea din hartă, cum se spune. Am stat aici 500 de ani, sub turci, sub ruși sau austro-maghiari. Nu...

Suntem o nație puternică și asta se vede în cultură. Poate că nu avem o mare industrie, o mare economie, dar avem o poezie absolut uriașă. Arghezii, spuneam, este cel mai mare poet al secolului XX european. În culturile în care mă „învârt” eu nu este unul de forță lui. Călinescu la fel, chiar dacă toată lumea îl înjură acum că, după ce a fost dat afară de la facultate - și nu a mai fost reprimat niciodată - a scris și articole regretabile. Dar să nu uităm că a scris „Istoria literaturii române de la origini până în prezent”, care este biblia noastră spirituală.

Deci suntem o nație care dă mari valori de acest gen. Întrebați-vă de ce trei români (Ionescu, Eliade, Cioran - n.n.), care abia scăpaseră de închisorile comuniste, au făcut o carieră senzațională în Occident.

Am fost în primăvară în Franța, unde se sărbătoreau 100 de ani de la nașterea lui Cioran. Vreau să vă spun că m-am simțit foarte bine ca român, umblând prin librăriile pariziene. Operele lui Cioran erau în toate vitrinele...

Emil Procan

Febra

Eram copil. De foarte mult timp tata plecase pe front, fără să mai vină, fără să mai primim vești de la el, fără să știm dacă mai trăiește. Pentru mine timpul devenise o lungă așteptare. La scurt timp, după ce mama a primit un plic cu chenar negru, în casa noastră s-a instalat nea George, pe care eram obligați să-l strigăm ca pe tata.

Era iarnă. Tatăl cel nou mă bătea din orice, chiar și fără motiv, poate pentru a-i liniștii pe cei doi frați „noi“ pe care îi adusese la venirea lui. Cu toate că mă obișnuisem cu bătăile îmi era foarte greu noaptea: îl vedeam mereu pe tata, pe tatăl meu cel adevărat, târându-se printr-o iarbă murdară, plină de noroi, de mult noroi. Și copacii erau mânjiți de noroi, încremeniți ca niște statui bolnave, sub cerul noroios. Peste tot, numai noroi și prin el se târa tata încercând să vină spre mine. Voiam să-l ajut; întindeam în întuneric mâinile neputincioase și reușeam să-l ating, dar nu puteam să-l smulg din încheștarea pământului și nici măcar să-i șterg noroiul de pe frunte, de pe ochi, din gură...

Dar tata nu obosea: noapte de noapte se târa prin noroiul care devenea din ce în ce mai negru, cu un singur gând - să ajungă la mine. Simțeam că eu îi pot da tăria, simțeam că fără mine l-ar fi înghițit acea mocirlă imensă, simțeam că pot deveni mai puternic și că de dorința mea depindea venirea tatei acasă. Zilele pentru mine nu mai contau, nopțile erau importante pentru că mi-l aduceau pe tata. De ce oare se târa prin noroi?

Într-una din zile am căzut cu sania în heleșteul înghețat. Cei care m-au scos de acolo m-au înfălițat într-un cojoc și m-au dus acasă. Din cauza dărdăielii nu am putut da prea multe explicații mamei și tatălui nou despre halul în care arătam, despre hainele înghețate. Am primit bătaia cu multă înțelegere - eram vinovat!

La scurt timp m-am întâlnit cu tata. Era frumos, curat și pe chipul și pe hainele lui nu se mai afla nici o urmă de noroi. Stătea lângă o fântână, într-o pajiște verde, mărginită de o pădure de brazi. Era aplecat deasupra unei găleți, îmbiind calul cel alb, cu mângâieri pe grumaz, să bea apa scoasă de el din ochiul limpede al adâncului.

La apropierea mea, calul a nechezat și s-a ridicat în două picioare. Tata m-a luat în brațe și m-a strâns așa de puternic la piept, încât am pătruns în sufletul lui unde, pentru o clipă, am văzut tot noroiul prin care se târâse. Era un noroi cald. Simțeam aproape că mă frige, de aceea poate mâna tatei ce-mi

mângâia părul m-a îndepărtat de arșița aceea, ce începuse să-mi cuprindă tot trupul. M-a lăsat jos și, cu toate că acolo la el era soare, și cu toate că în sufletul lui îmi fusese foarte cald, m-a apucat frigul. Dar era un frig plăcut, un frig care făcea să-mi zvâcnească corpul în ritmul inimii, pentru că îmi simțeam inima bătând și asta, cu siguranță, datorită faptului că eram cu tata.

Pe urmă s-au lăsat deasupra noastră niște nori albi și tata a început să danseze și calul alb devenea tot mai alb, plutind printre norii ce învăluiseră pajiștea. Și tata se pierdea în albul halucinant și, întinzându-i o mână am înțeles că trebuie să devin ca ei, dans alb și plutire. Când albul a orbit totul în jur nu mai simțeam nici frig nici cald, iar norul cel alb ne purta, ca o corabie navigând pe o mare cu valuri de zăpadă...

Târziu, târziu de tot, când m-am întors, am văzut giurgiuvelele ferestrei și am auzit-o pe mama, care parcă devenise și ea „cea nouă“, zicând: „Asta mi-ar mai lipsi! Doamne, ce-o să zică lumea!“ Mă mângâia pe frunte un nene, care după ce-și împachetă ceva într-o gentuță mică, mică de tot, spuse: „A avut febră! Nu vă mai faceți griji, a scăpat!“

Mai multe zile după aceea au lipsit și bătăile, dar a lipsit și tata. Îl așteptam în fiecare seară, îl căutam în întunericul camerei, în care-mi culcușeam o lumină, dorința sfântă a sufletului meu de a-l ști acasă, de a-l avea.

Nu-l găseam însă nicăieri... Îl strigam cu mâinile întinse și cu ochii plini de lacrimi, încercând să deschid, ca altădată, ferestrele negre ale visului. Am regăsit noroiul, chiar și poiana cu calul alb, dar nu și pe tata.

În dimineața unei nopți, în care îmi pierdusem orice speranță de a-l regăsi, am ieșit în pragul casei și am privit linia de ceață a zării pierzându-se în cer. Am zâmbit! Un gând m-a făcut să alerg spre heleșteul de la poalele dealurilor. El îmi putea da - cum spusese nenea acela - febra, care însemna tata, calul alb, norii și eu.

URME PE ZĂPADĂ

☞ Orice turn de fildeș se conturează, mai curând, ca limită a singurătății, decât ca deschidere spre alte orizonturi. Din acest punct de vedere suntem pușcăriașii propriei noastre libertăți.

☞ Corabia singurătății așteaptă la țărm. Pânza albă, ca o aripă ucisă, e mototolită lângă catarg. „Ar trebui să pleci!” - șoptește îngerul. „Unde să plec?” - întreabă glasul. „Nu știu, oriunde, acolo...” - mai spune îngerul. Pe chei cerșetorul orb învârtește manivela flașnete, lăsând cântecul jilav al ploii să se prelingă pe streășina ochiului. „Ar trebui să pleci!” - spune din nou îngerul. Și dintr-o dată ți se face dor de ninsoarea florilor de cireș, de gustul amar al înserării și de tine, mai ales de tine, cel plecat. Surâsul îți fulgeră pe buze: „Dar tu nu mă vezi îngere, nu-i așa?” - îl întrebi. „Ești orb, nu-i așa?”. Și îngerul tace.

☞ Trezirea, ne avertizează Nietzsche, nu e cea mai comodă dintre modurile de a înceta să dormi. De aceea omul a căutat - și a găsit cu prisosință - alte modalități de a simula existența: lenea, desfrâul înnegurat, uitarea, reîntoarcerea în peșteră, idolatrizarea triumfătoare a instinctului.

☞ Poporul român și-a tăiat rădăcinile, iluzionându-se că astfel va putea să zboare!

☞ Preoții construiesc catedrale, mai marii vremuri-

lor... bisericuțe; numai biserici nu mai înalță nimeni în România!

☞ Sunt oameni care știu să se bucure pentru o pereche de pantaloni, o călătorie sau o bătaie în ușă. Și, într-adevăr, ce poate fi mai important decât o pereche de pantaloni, o călătorie sau o bătaie în ușă?

☞ „Sărbătorindu-l tot timpul pe Eminescu am uitat să-l citim!” - spune, pe bună dreptate, Andrei Pleșu. Așadar, ne prefacem că îl sărbătorim pe Eminescu, la fel cum ne prefacem că trăim, că iubim, că avem aspirații sau speranțe. O tagmă surdo-mută a luat în stăpânire totul, e vremea tristă a supraviețuirii prin reprezentanții ei, și nu ne rămâne decât să ne plecăm ochii spre cerul din pământ și să așteptăm... CE?

☞ În urmă cu ceva timp, atunci când am primit sentința implacabilă a medicilor, am fost tentat să îngenunchez în fața zădărniceii... M-au enervat însă îngerii în alb, indiferența cu care vindeau indulgențe, patima lor de a arde totul pe dinăuntru, hrănind suflul cu ninsori chimice.

Și atunci m-am întors la miracolul lumii văzut prin obiectivul aparatului de fotografiat și la poezie... Acum nu mai supraviețuiesc, pentru că nu mai am curiozitatea morbidă a aceluia „până când?”. Acum am de trăit câteva vieți și, chiar dacă va trebui să o fac foarte repede, cred că se va merita totul, până la ultimul fluture, până la ultima frunză, până la ultima lacrimă!

Redacția revistei FEREASTRA

Director: Emil Proșcan; Redactor-șef: Lucian Mănăilescu

Adresa: Strada Agatha Grigorescu Bacovia, nr. 13 A

Telefoane: 0244251144; **Director:** 0722653808; **Redactor-șef:** 0769210763.

E-MAIL: lmanailescu@gmail.com; revista.fereastr@gmail.com

Redactori: Emil NICULESCU, Florin URSULEANU
(Tehnoredactare) Mihai LOVIN-CAȘOCA, Maria Cornelia TOMA,
Nicoleta TUDORACHE (Correspondență, difuzare)

TIPAR EXECUTAT DE EDITGRAPH BUZĂU

Buzău, fdt. Filantropiei, nr. 37

Tel.: 0720 144348; 0724 534329; Fax: 0238 727520

E-mail: editgraph@gmail.com; office@editgraph.ro

ISSN 1844 - 2749

Festivalul Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia”

REGULAMENT

♦ Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia” și Primăria Orașului Mizil organizează Ediția a IX-a a Festivalului Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia”.

Festivalul se desfășoară pe două secțiuni: **POEZIE** și **PROZĂ**. Pot participa creatori de literatură din țară și străinătate, indiferent de vârstă și afiliere la U.S.R. sau alte asociații profesionale. Nu pot participa autorii care au obținut unul din primele 3 premii la ultimele 3 edițiile ale festivalului, (cu excepția celor cărora li s-a retras premiul în bani, pentru neprezentarea la festivitățile de premiere).

♦ Lucrările vor fi expediate la adresele de e-mail:

Imanailescu@gmail.com sau **revista.fereastr@gmail.com**.

Materialele pot fi trimise și prin poștă, tot în format electronic (CD) la adresa: **Asociația Culturală Agatha Grigorescu Bacovia, str. Agatha Bacovia, nr. 13 A, Mizil, județul Prahova**, până la **10 septembrie 2015**.

♦ Textele vor fi culese cu Times New Roman, corp 14 (obligatoriu diacritice) - cel mult 10 pagini A4 pentru secțiunea proză (una sau două proze scurte) sau 15 poezii. Pentru ambele secțiuni textele se semnează cu numele real (dacă autorul dorește să fie publicat sub pseudonim va specifica acest lucru). Se anexează un CV, care va cuprinde și adresele de corespondență (poștală, e-mail, nr. de telefon) și o fotografie în JPEG sau TIF, cu latura mare de minimum 20 cm. (pentru a permite reproducerea ei în revistă, în cazul publicării). Vom confirma primirea textelor imediat ce acestea ne parvin. (Lipsa confirmării este echivalentă cu neînscirerea textelor la jurizare)

Textele care nu respectă prevederile acestui regulament vor fi eliminate din concurs.

♦ Juriul, prezidat de poetul **Nicolae Băciut**, redactorul-șef al revistei Vatra Veche, format din 5 scriitori, membri ai U.S.R., va acorda următoarele premii:

Marele Premiu Ahata Grigorescu Bacovia.

La secțiunea POEZIE: *Premiul „George Ranetti” (I); Premiul Spirea V. Anastasiu (II); Premiul revistei Fereastră pentru poezie (III).*

La secțiunea PROZĂ: *Premiul Gheorghe Eminescu (I); Premiul Leonida Condeescu (II); Premiul revistei Fereastră pentru proză (III).* De asemenea vor fi acordate premii speciale și mențiuni ale unor reviste literare, instituții de cultură sau sponsori.

Jurizarea se va face astfel: Fiecare membru al juriului va alege și va nota primele 15 texte, la fiecare secțiune, în ordine valorică, (cel mai valoros text primind 15 puncte, cel de al cincisprezecilea un punct). În final punctele se vor cumula, întocmindu-se clasamentul, în funcție de care se acordă premiile. Pentru premiile revistei FEREASTRA, redacția va acorda o bonificație concurenților care au trimis colaborări valoroase în anul 2015. Premiile acordate de celelalte reviste și sponsori vor fi jurizate de către reprezentanții acestora. Câștigătorii vor fi anunțați din timp pentru a participa la festivitatea de premiere din luna octombrie 2015, urmând să confirme prezența.

În cazul neprezentării la festivitate premiile se redistribuie.

I.S.S.N. 1844 - 2749